

คู่มือปฏิบัติงาน สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ

การดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข

คำนำ

กระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ การดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยได้มอบอำนาจและถ่ายโอนภารกิจงานคุ้มครอง ผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพให้แก่หน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล รวมถึงถ่ายโอนภารกิจการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพบางภารกิจให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อเป้าหมายที่สำคัญ คือ “ผู้บริโภคปลอดภัย ผู้ประกอบการก้าวไกล ระบบคุ้มครองสุขภาพไทยยั่งยืน”

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จึงได้ปรับปรุง “คู่มือปฏิบัติงานสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ ระดับอำเภอ” ในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใน ส่วนภูมิภาค ได้มีแนวทางปฏิบัติงานด้านพัฒนา การควบคุม กำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพเป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งประเทศ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน รวมถึงเป็นคู่มือในการพัฒนา ศักยภาพและทักษะการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

กระทรวงสาธารณสุข

2561

สารบัญ

หน้า

บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญ	1
2. ความเชื่อมโยง นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงสาธารณสุข ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ	3
บทที่ 1 หลักการพื้นฐานในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ	7
1. ความหมายและขอบเขตการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ	7
2. โครงสร้างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	8
3. บทบาทหน้าที่และกฎหมายที่ใช้บังคับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระบบการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในปัจจุบัน	10
4. ภารกิจการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพระดับอำเภอ	14
5. เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค	15
บทที่ 2 ความรู้ด้านกฎหมายในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ	16
1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ	16
2. การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	17
3. อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานระดับอำเภอตาม พ.ร.บ. ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	20
4. การจัดทำบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่	25
บทที่ 3 ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภค	33
1. อาหาร	33
2. ยา	42
3. เครื่องสำอาง	49
4. วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน	54

บทที่ 3 ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภค (ต่อ)

5. เครื่องมือแพทย์	60
6. วัตถุเสพติด	64

บทที่ 4 การใช้ชุดทดสอบอย่างง่าย (Test kit)

67

1. ชุดทดสอบบอแรกซ์ (ผงกรอบ) ในอาหารและสารเคมี	67
2. ชุดทดสอบฟอร์มาลีน (น้ำยาตรวจสอบ) ในอาหาร	72
3. ชุดทดสอบสารโซเดียมไฮโดรซัลไฟด์ (สารฟอกขาว) ในอาหาร	75
4. ชุดทดสอบกรดซาลิซิลิก (สารกันรา) ในอาหาร	77
5. ชุดทดสอบสารโพลารีนในน้ำมันทอดซ้ำ	80
6. ชุดทดสอบสารสเตียรอยด์	82
7. ชุดทดสอบไฮโดรควิโนนในเครื่องสำอาง	83
8. ชุดทดสอบกรดเรทีนิกในเครื่องสำอาง	84
9. ชุดทดสอบปรอทแอมโมเนียในเครื่องสำอาง	85
รายชื่อผู้แทนจำหน่ายชุดทดสอบอย่างง่าย	86
รายชื่อศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์	88

บทที่ 5 แนวทางปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคของหน่วยงานสาธารณสุขระดับอำเภอ

90

1. การพัฒนาระบบฐานข้อมูล	90
2. การตรวจสอบ เฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพ	91
3. การตรวจสอบ เฝ้าระวังรถเร่	93
4. การตรวจสอบ เฝ้าระวังโฆษณา	95
5. การรับและจัดการเรื่องร้องเรียน	96
6. การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายผู้บริโภค	103
7. การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ	103

บทที่ 5 แนวทางปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคของหน่วยงานสาธารณสุขระดับอำเภอ (ต่อ)

8. การนิเทศงาน คบส. ระดับตำบล	103
-------------------------------	-----

บทที่ 6 แนวทางปฏิบัติด้านการบังคับใช้กฎหมายสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่

104

1. แนวทางปฏิบัติในการตรวจสถานประกอบการ	104
--	-----

2. การบันทึกและรวบรวมพยานหลักฐาน	106
----------------------------------	-----

3. ตารางสรุปประเด็นความผิดตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่มักพบการกระทำฝ่าฝืน	111
---	-----

ตัวอย่างการเขียนบันทึก

บันทึกตรวจสถานที่จำหน่ายอาหาร	123
-------------------------------	-----

บันทึกยึด	126
-----------	-----

บันทึกคำให้การ	127
----------------	-----

บันทึกเก็บตัวอย่าง	129
--------------------	-----

ภาคผนวก

130

(ตัวอย่าง) ทะเบียนสถานประกอบการและสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน : ร้านค้า ร้านชำในชุมชน	131
--	-----

(ตัวอย่าง) ทะเบียนสถานประกอบการและสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน : ตลาดนัด	132
--	-----

(ตัวอย่าง) แบบบันทึกการตรวจร้านขายของชำ	133
---	-----

(ตัวอย่าง) แบบสรุปผลการตรวจร้านขายของชำ	137
---	-----

(ตัวอย่าง) แบบบันทึกการแจ้งข้อมูลการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพ	138
--	-----

(ตัวอย่าง) แบบรายงานการเฝ้าระวังการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพ	139
---	-----

(ตัวอย่าง) แบบบันทึกการรับเรื่องร้องเรียน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ	140
--	-----

(ตัวอย่าง) แบบรายงานการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่	141
--	-----

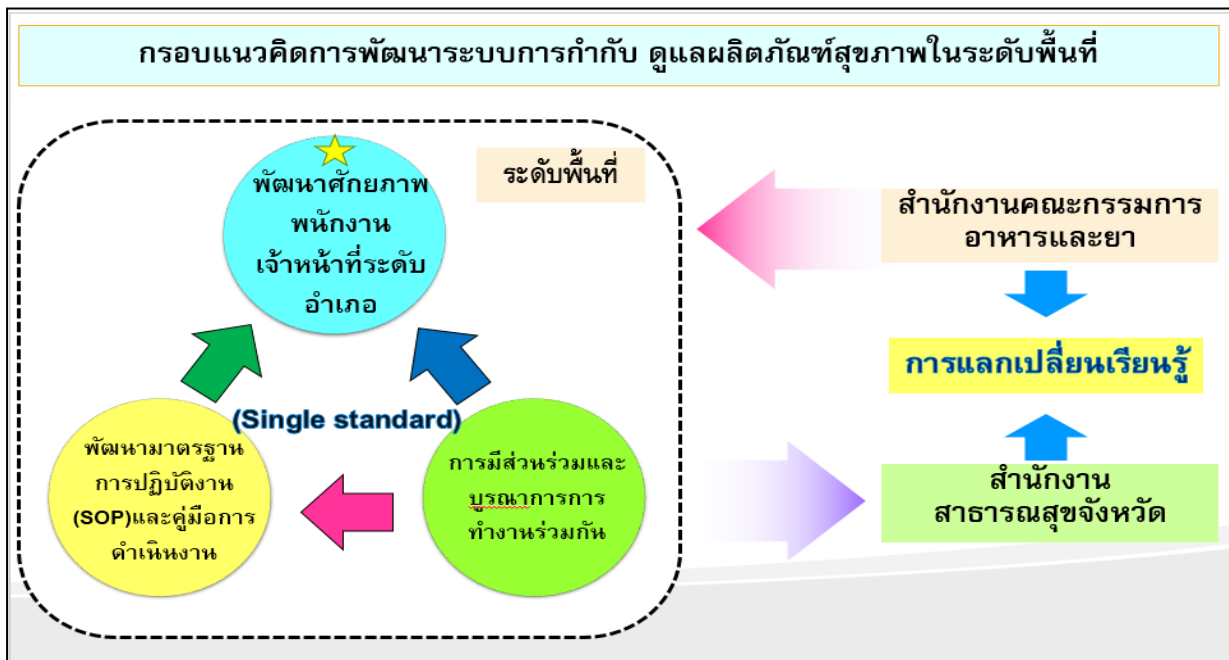
คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ที่ 6/2521 ว่าด้วยระเบียบเกี่ยวกับ การยึด อาศัย และการถอนการยึด, อาศัย	142
---	-----

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

จากสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยของผลิตภัณฑ์สุขภาพที่พบได้มากขึ้นและมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงขึ้น ทั้งด้านปริมาณและระดับความรุนแรงที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ เนื่องจากเทคโนโลยีการผลิต ที่ทันสมัยมีความซับซ้อนสูง เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่พัฒนาโดยใช้นวัตกรรมใหม่มากขึ้น ปัญหาผลิตภัณฑ์สมุนไพร ผลิตภัณฑ์จากชุมชน ที่บางส่วน ยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพและมาตรฐานการผลิต ปัญหาอันตรายจากสารเคมี สิ่งปนเปื้อนที่เพิ่มขึ้น ทำให้การบริโภค มีความเสี่ยงมากขึ้น ปัญหาผลิตภัณฑ์คาบเกี่ยวมีมากขึ้น เช่น เวชสำอาง อาหารที่อ้างสรรพคุณเพื่อการบำบัดรักษาโรค ปัญหาการเพิ่มขึ้นผลิตภัณฑ์สุขภาพ เช่น อาหารเสริมต่าง ๆ ซึ่งยังคงต้องจับตามองอย่างใกล้ชิดในประเด็น ความปลอดภัย ความคุ้มค่า สมประโยชน์ ปัญหาการโฆษณาและส่งเสริมการขายผ่านสื่อทันสมัย รวดเร็วเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ส่วนใหญ่พบในระดับพื้นที่ ตำบล อำเภอ ที่ต้องอาศัยการควบคุมกำกับดูแลโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมายระดับอำเภอ ซึ่งปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในระดับพื้นที่คือ “ศักยภาพและทักษะการปฏิบัติงานด้านคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ในฐานะของพนักงานเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ” ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลชุมชน และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) รวมถึงการมีส่วนร่วมและบูรณาการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่

ดังนั้นถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอมีศักยภาพและทักษะการปฏิบัติงานที่เหมาะสม ก็จะทำให้ดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในระดับพื้นที่มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์สุขภาพในท้องตลาดมีความปลอดภัย ผู้ผลิต ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สุขภาพ ได้รับการกำกับ ดูแลและตรวจสอบมาตรฐาน ทำให้ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นระบบการด้านการคุ้มครองผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพมากขึ้น

กระทรวงสาธารณสุขโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั่วประเทศ ต้องร่วมกันดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ควบคุม กำกับ ดูแล ผลิตภัณฑ์สุขภาพ ตามกฎหมายและเป้าประสงค์การพัฒนาให้สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2558 -2564) นโยบายรัฐบาล (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ศ.คลินิกเกียรติคุณ น.พ.ปิยะสกล สกลสัตยาทร) เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย “ผู้บริโภคปลอดภัย ผู้ประกอบการก้าวไกล ระบบคุ้มครองสุขภาพไทยยั่งยืน” โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบและกลไกการควบคุม กำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

เป้าประสงค์ ระบบการควบคุม และกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

กลยุทธ์

- (1) พัฒนากฎหมายด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพให้ทันต่อสถานการณ์และสอดคล้องสากล
- (2) พัฒนาระบบการควบคุม และกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพก่อนออกสู่ตลาด (Pre – marketing Control)

ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

- (3) พัฒนาระบบการควบคุม และกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพหลังออกสู่ตลาด (Post – marketing Control)

อย่างเข้มงวด

- (4) สร้างและพัฒนาเครือข่ายการควบคุม กำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพให้ครอบคลุมและเข้มแข็ง
- (5) พัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพให้มีความเข้มแข็ง เป็นที่ยอมรับ

ในระดับสากล

- (6) พัฒนากลไกการกำกับดูแลให้ผู้ประกอบการรับผิดชอบต่อการประกอบการของตนเองให้มีคุณภาพ มาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาผู้บริโภคให้มีพฤติกรรมผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้อง

เป้าประสงค์ ผู้บริโภคมีความรู้ และพฤติกรรมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้อง โดยนำองค์ความรู้มาใช้ในการดูแลตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมได้

กลยุทธ์

- (1) พัฒนาผู้บริโภคให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ และรู้เท่าทันเหตุการณ์
- (2) พัฒนาแหล่งความรู้ และสื่อความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพให้ทันเหตุการณ์ รวมถึงช่องทางให้ผู้บริโภคเข้าถึงได้ง่าย
- (3) พัฒนาและส่งเสริมให้ผู้บริโภคใช้เครื่องมือตรวจสอบในการเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาผู้ประกอบการให้มีความสามารถในการแข่งขัน

เป้าประสงค์ ผู้ประกอบการมีการประกอบการที่ยั่งยืน มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม และมีศักยภาพในการแข่งขันในระดับสากล

กลยุทธ์

- (1) เตรียมความพร้อมผู้ประกอบการรองรับภาวะเป็ียบ
- (2) สนับสนุนการเข้าสู่ธุรกิจของผู้ประกอบการรายใหม่
- (3) พัฒนาระบบการรับรองและประเมินสมรรถนะผู้ประกอบการ
- (4) ส่งเสริมผู้ประกอบการให้พัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาและยกระดับองค์การให้มีสมรรถนะสูง

เป้าประสงค์ ระบบบริหารจัดการองค์การที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

กลยุทธ์

- (1) พัฒนาระบบบริหารจัดการให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ PMQA
- (2) พัฒนางค์การให้เป็นองค์การอิเล็กทรอนิกส์
- (3) พัฒนาระบบบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล
- (4) พัฒนาภาพลักษณ์ขององค์การให้เป็นที่น่าเชื่อถือของประชาชน

2. ความเชื่อมโยง นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงสาธารณสุข ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

2.1 นโยบายของรัฐบาล (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา)

ตามที่ นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 โดยได้กำหนดนโยบายไว้ 11 ด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 มาตรา 19 ที่ระบุให้รัฐบาลมีหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินดำเนินการให้มีการปฏิรูปด้านต่าง ๆ และส่งเสริมความสามัคคีและความสมานฉันท์ของประชาชนในชาติ โดยมีส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลดังนี้

ข้อ 2 การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ

ข้อ 2.1 ในระยะเร่งด่วน รัฐบาลให้ความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนในกิจการ 5 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการชายแดน การสร้างความมั่นคงทางทะเล การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การสร้างความไว้วางใจกับประเทศเพื่อนบ้าน และการเสริมสร้างศักยภาพในการปฏิบัติการทางทหารร่วมกันของอาเซียน โดยเน้นความร่วมมือเพื่อป้องกัน แก้ไขข้อพิพาทต่าง ๆ และการแก้ไขปัญหาเส้นเขตแดนโดยใช้กลไก ทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคี ทั้งจะจัดระเบียบการพัฒนาตามกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และการบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนทั้งทางบกและทางทะเล รองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตามแนวชายแดน โดยใช้ระบบเฝ้าตรวจที่มี

เทคโนโลยีทันสมัย กำหนดให้ปัญหาหายสาบสูญ การค้าอาวุธ การค้ามนุษย์ การกระทำอันเป็นโจรสลัด การก่อการร้ายสากล และอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่ต้องได้รับการป้องกันและแก้ไข โดยการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด และจัดการปัญหาอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงต่อเนื่องให้เบ็ดเสร็จ เช่น ปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล การปรับปรุงระบบการเข้าเมือง การจัดระเบียบแรงงานต่างด้าว เป็นต้น

ข้อ 5 การยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชน

ข้อ 5.2 พัฒนาระบบบริการสุขภาพ โดยเน้นการป้องกันโรคมกกว่ารอให้ป่วยแล้วจึงมารักษา สร้างกลไกมาจัดการสุขภาพในระดับเขตแทนการกระจุกตัวอยู่ที่ส่วนกลาง ปรับระบบการจ้างงาน การกระจายบุคลากรและทรัพยากรสาธารณสุขให้เหมาะสมกับท้องถิ่น และให้ภาคเอกชนสามารถมีส่วนร่วมในการจ้างบุคลากรเพื่อจัดบริการสาธารณสุขโดยรัฐเป็นผู้กำกับดูแล สนับสนุนความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนในการพัฒนาระบบบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข โดยส่งเสริมการร่วมลงทุนและการใช้ทรัพยากรและบุคลากรร่วมกันโดยมีข้อตกลงที่รัดกุมและเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

2.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนา ศักยภาพทุนมนุษย์	3.4 ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ 3.4.1 พัฒนาให้คนมีความรู้ในการดูแลสุขภาพและมีการคัดกรองพฤติกรรมสุขภาพด้วยตนเองผ่านช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดบริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพจิตที่เข้าถึงได้ง่าย และกำกับควบคุมการเผยแพร่ชุดข้อมูลสุขภาพที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและ ลดความเหลื่อมล้ำ ในสังคม	3.3 การเสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการทุน ที่ดินและทรัพยากรภายในชุมชน 3.3.3 พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับชุมชน การสนับสนุนศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนการส่งเสริม การเชื่อมต่อระหว่างเครือข่ายอุตสาหกรรม (Cluster) ในพื้นที่กับเศรษฐกิจชุมชน การสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาในการร่วมกันพัฒนาความรู้ในเชิงทฤษฎี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติเพื่อสร้างศักยภาพให้กับชุมชนในการประกอบธุรกิจการสนับสนุนการประกอบธุรกิจแบบวิสาหกิจเพื่อสังคม รวมถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่นและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยว
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็ง ทางเศรษฐกิจและแข่งขัน ได้อย่างยั่งยืน	3.2 การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดย - พัฒนาระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล - ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย - พัฒนาต่อยอดความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพปัจจุบันเพื่อยกระดับไปสู่

ยุทธศาสตร์	แนวทางการพัฒนา
	อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง - ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) 4.6 โครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร
ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริต ประพฤตินิยมชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย	3.1 ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน บทบาท ภารกิจ และคุณภาพบุคลากรภาครัฐ ให้มีความโปร่งใส ทันสมัย คล่องตัว มีขนาดที่เหมาะสมเกิดความคุ้มค่า 3.3 เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการให้บริการสาธารณะให้ได้มาตรฐานสากล (ปรับวิธีการดำเนินการแบบประชารัฐ จัดให้มีกระบวนการและช่องทางสื่อสารกับประชาชนในรูปแบบที่หลากหลาย การวางระบบสารสนเทศ การให้บริการผ่านระบบดิจิทัล) 3.4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3.5 ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤตินิยมชอบ 3.6 ปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีความทันสมัย เป็นธรรมและสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ
ยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ	3.3 การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ 3.3.2 พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดน ในพื้นที่เป้าหมายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน 10 พื้นที่ ได้แก่ ตาก สระแก้ว สงขลา หนองคาย นครพนม มุกดาหาร ตราด กาญจนบุรี เชียงราย และนราธิวาส โดย ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จัดให้มีศูนย์บริการเบ็ดเสร็จที่มีอำนาจในการอนุมัติอนุญาตแบบเบ็ดเสร็จในพื้นที่
ยุทธศาสตร์ที่ 10 ความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อการพัฒนา	3.7 การเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศ ระหว่างภูมิภาคโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์เพื่อเป็นทางเลือกในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในเวทีโลก เพื่อรักษาสอดคล้องในปฏิสัมพันธ์ระหว่างไทยและมหาอำนาจต่าง ๆ ทั้งในระดับโลกและภูมิภาค 3.8 ส่งเสริมความร่วมมือกับภูมิภาคและนานาชาติในการสร้างความมั่นคงในทุกด้าน

2.3 นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ศ.คลินิกเกียรติคุณ น.พ. ปิยะสกล สกลสัตยาทร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ศ.คลินิกเกียรติคุณ น.พ. ปิยะสกล สกลสัตยาทร) ได้มอบนโยบายกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ไว้ 8 ข้อ เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2560 ดังนี้

ข้อ 1 กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนระดับพื้นที่ คือ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) เน้นการสร้างการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน คณะกรรมการประกอบด้วยนายอำเภอเป็นประธาน/ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเป็นเลขานุการ และผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นที่ปรึกษา เกิดขึ้นทั่วประเทศ บูรณาการงบประมาณกรมกองต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการทำงาน

ข้อ 2 วัคซีน เป็นปัญหาสำคัญระดับโลกของไทย โดยเฉพาะผู้ต้องขัง มีอัตราป่วยสูงกว่าประชาชนทั่วไป 10 เท่า ตั้งไว้แก้ปัญหาภายใน 20 ปี

ข้อ 3 คลินิกหมอครอบครัว PCC ต้องขับเคลื่อนต่อไป โดยเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ปี 2560 ที่ให้มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว ดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม ซึ่งจะมีผลดีเกิดขึ้นทั้งลดป่วย ลดตาย ลดแออัด โดยความร่วมมือกับ ราชวิทยาลัยเวชศาสตร์ครอบครัว

ข้อ 4 One day Surgery เริ่มดำเนินการแล้ว ประหยัดรายจ่าย อยู่โรงพยาบาลสั้นลง ลดภาระงาน

ข้อ 5 การพัฒนากำลังคน ได้ตำแหน่งแล้ว แต่ต้องเอาความรับผิดชอบไปด้วย ถ้าไม่รับผิดชอบก็อาจต้องเอาตำแหน่งคืน เพราะผู้นำ คือ ปัจจัยแห่งความสำเร็จขององค์กร และที่สำคัญคนทำงานต้องมีความสุข

ข้อ 6 Green & Clean Hospital เราทำได้จาก bottom up อาหารที่ประชาชนป่วย ต้องปลอดภัย สะอาด ดึงทุกส่วนให้มีส่วนร่วม

ข้อ 7 โรงพยาบาลประชารัฐ ทำให้เป็นรูปธรรมชัดเจน ประโยชน์จะเกิดขึ้นอย่างมหาศาล

ข้อ 8 การเงินการคลังหน่วยบริการ ต้องให้ความสำคัญ ผู้บริหารต้องใส่ใจ ปี 60 วิกฤตระดับ 7 ลดลงพอสมควร

*****

บทที่ 1

หลักการพื้นฐานในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

1. ความหมายและขอบเขตการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

การคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพนั้น มุ่งเน้นการคุ้มครองและส่งเสริมสุขภาพประชาชนจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ ซึ่งผลิตภัณฑ์สุขภาพที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ประกอบด้วย 1) อาหาร 2) ยา 3) เครื่องสำอาง 4) วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน 5) เครื่องมือแพทย์ 6) ยาเสพติดให้โทษ (ที่ใช้ทางการแพทย์) 7) วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท 8) สารระเหย โดยผู้ผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือครอบครองผลิตภัณฑ์สุขภาพนั้น มีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

ดังนั้นการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขต้องดำเนินการเพื่อให้ประชาชนได้รับบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และสมประโยชน์ โดยมีเป้าหมายสูงสุดให้ “ประชาชนปลอดภัย เพื่อมุ่งสู่สังคมสุขภาพดี” ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันดำเนินงานตามภารกิจหลัก ดังนี้

(1) การออกกฎหมาย ได้แก่ พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ เพื่อใช้บังคับ และมีการปรับปรุงให้เหมาะสมหรือสอดคล้องกับสภาพปัญหาหรือสถานการณ์ รวมทั้งพัฒนาระบบและกลไกต่าง ๆ เพื่อให้มีการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

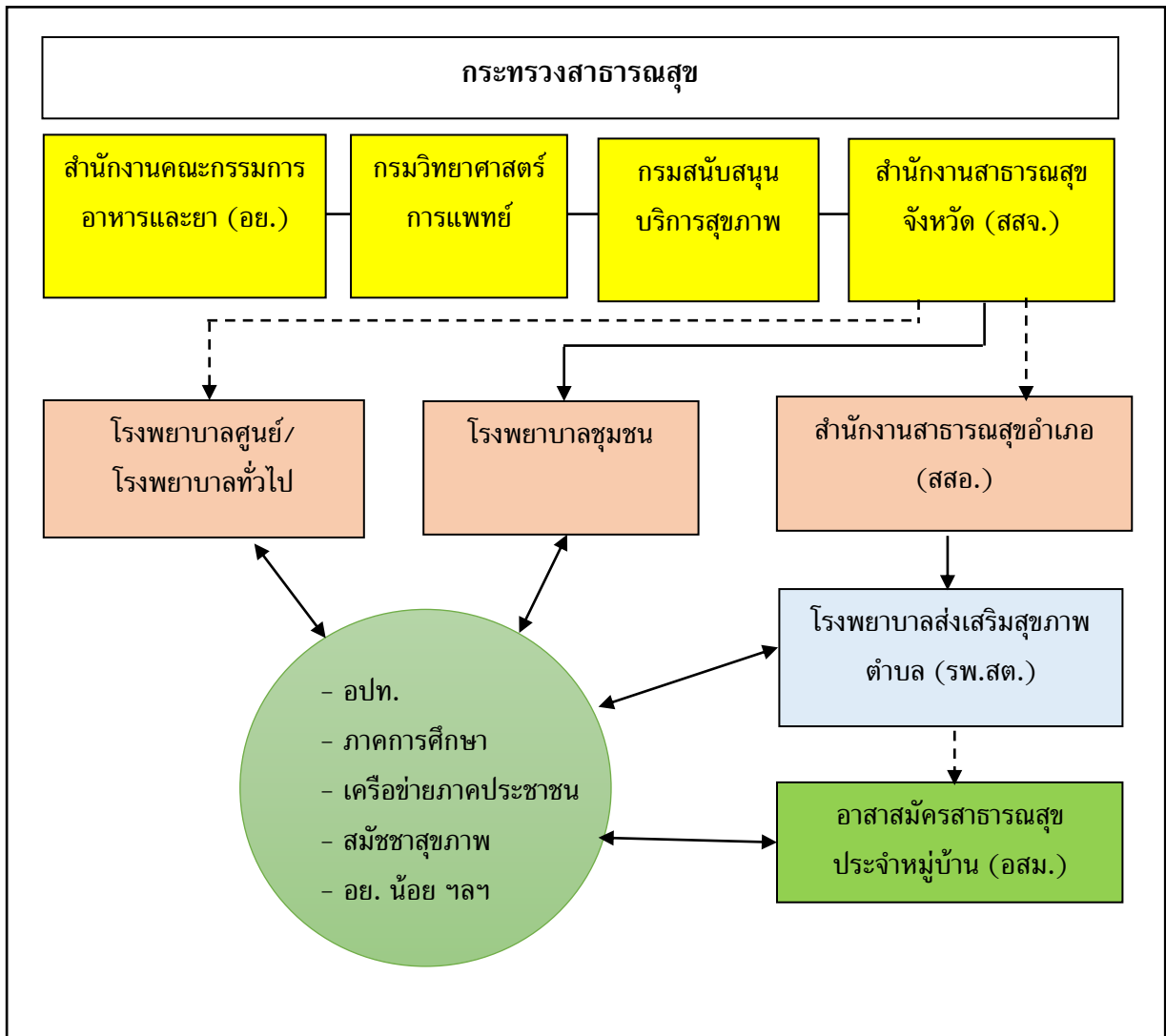
(2) การกำกับดูแลก่อนผลิตภัณฑ์ออกสู่ท้องตลาด (Pre-marketing) ตัวอย่างเช่น การรับขึ้นทะเบียนตำรับอาหาร ยา วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน เครื่องมือแพทย์ การรับจดแจ้งหรือแจ้งรายละเอียดอาหาร เครื่องสำอาง วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน เครื่องมือแพทย์ ซึ่งก่อนที่จะอนุญาตให้ผลิตหรือนำเข้าเพื่อขายต้องผ่านการกลั่นกรองด้านความปลอดภัยและประสิทธิผลของผลิตภัณฑ์นั้นโดยผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึงความถูกต้องเหมาะสมของการแสดงข้อมูลบนฉลากด้วย นอกจากนี้ การโฆษณา ยา อาหาร เครื่องมือแพทย์ ก็ต้องได้รับอนุญาตก่อนเช่นกัน

(3) การกำกับดูแลหลังผลิตภัณฑ์ออกสู่ท้องตลาด (Post-marketing) เป็นการเฝ้าระวังและตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ สถานประกอบการ การโฆษณา การรายงานผลอันไม่พึงประสงค์ของผลิตภัณฑ์สุขภาพต่าง ๆ ตลอดจนการติดตามหรือเฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพจากภายในและภายนอกประเทศด้วย รวมถึงการดำเนินคดี หรือการพิจารณาใช้มาตรการทางปกครอง เช่น การพักใช้ใบอนุญาต หรือการเพิกถอนใบอนุญาตในรายที่มีการฝ่าฝืนกฎหมาย

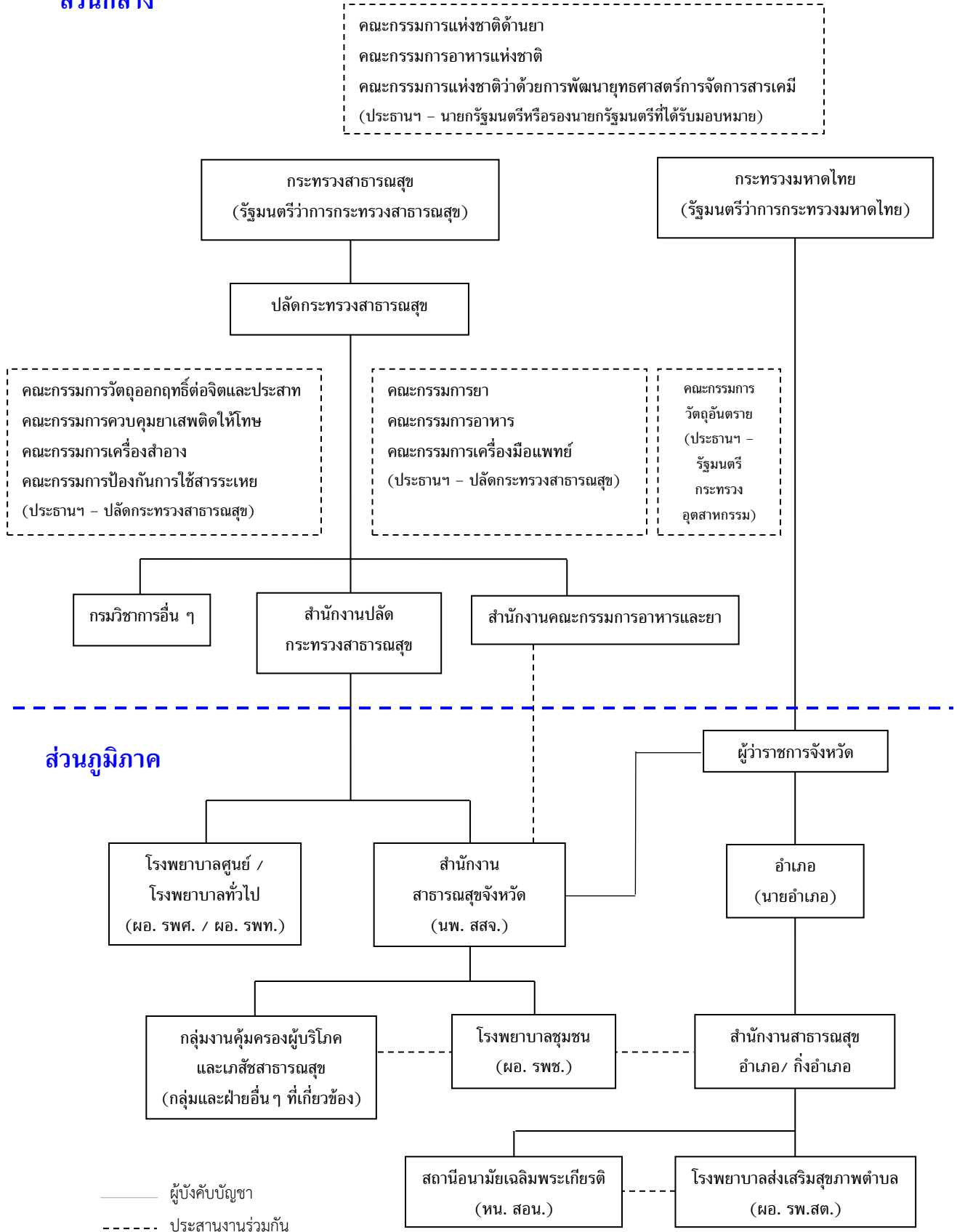
(4) การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการให้ได้มาตรฐาน มีการประกอบการเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดผลิตหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และปลอดภัย

(5) การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายผู้บริโภคให้รู้เท่า รู้ทัน รู้ป้องกันไม่ตกเป็นเหยื่อการโฆษณา หรือระบบการขายตรง หรือการโอ้อวดสรรพคุณเกินจริง สามารถเลือกซื้อ เลือกใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพได้อย่างถูกต้องมีพฤติกรรมบริโภคที่เหมาะสม และรู้จักรักษาสิทธิผู้บริโภคโดยการร้องเรียนเมื่อพบปัญหา

2. โครงสร้างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ส่วนกลาง

3. บทบาทหน้าที่และกฎหมายที่ใช้บังคับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระบบการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในปัจจุบัน

3.1 หน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในส่วนกลาง

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่และการดำเนินงาน	กฎหมายที่ใช้บังคับ
1. สำนักงาน คณะกรรมการ อาหารและยา (อย.)	<p>มีภารกิจเกี่ยวกับการปกป้องและคุ้มครองสุขภาพของประชาชนจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ ซึ่งล้วนถือเป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยผลิตภัณฑ์สุขภาพเหล่านั้นต้องมีคุณภาพและปลอดภัย มีการส่งเสริมพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกต้องด้วยข้อมูลทางวิชาการที่มีหลักฐานเชื่อถือได้ และมีความเหมาะสมเพื่อให้ประชาชนได้บริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัย และสมประโยชน์ โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร กฎหมายว่าด้วยยา กฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอาง กฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย กฎหมายว่าด้วยเครื่องมือแพทย์ กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ กฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท กฎหมายว่าด้วยการป้องกันการใช้สารระเหย และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(2) พัฒนาระบบและกลไกเพื่อให้มีการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ</p> <p>(3) เฝ้าระวังกำกับและตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์สถานประกอบการและการโฆษณา รวมทั้งผลอันไม่พึงประสงค์ของผลิตภัณฑ์ การพัฒนาระบบความปลอดภัยด้านสารเคมีของประเทศ และเป็นแกนกลางร่วมดำเนินการกับองค์กรระหว่างประเทศด้านสารเคมี ตลอดจนมีการติดตาม หรือเฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพจากภายในประเทศและภายนอกประเทศ</p> <p>(4) ศึกษาวิเคราะห์วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เทคโนโลยีและระบบงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล</p> <p>(5) ส่งเสริมและพัฒนาผู้บริโภคให้มีศักยภาพในการเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้องเหมาะสม ปลอดภัย และคุ้มค่า รวมทั้งเพื่อให้ผู้บริโภคนั้นมีการร้องเรียนเพื่อปกป้องสิทธิของตนได้</p> <p>(6) พัฒนาและส่งเสริมการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของภาครัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ประชาชน และเครือข่ายประชาคมสุขภาพ</p> <p>(7) พัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อให้งานคุ้มครองผู้บริโภค</p>	<p>1) พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522</p> <p>2) พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510</p> <p>3) พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558</p> <p>4) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535</p> <p>5) พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551</p> <p>6) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522</p> <p>7) พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559</p> <p>8) พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533</p> <p>9) พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. 2551</p>

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่และการดำเนินงาน	กฎหมายที่ใช้บังคับ
	ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพเกิดประโยชน์ต่อสุขภาพ ของประชาชนและ ผลประโยชน์ของประเทศชาติ	
2. กรมสนับสนุน บริการสุขภาพ	<p>มีภารกิจเกี่ยวกับการสนับสนุนหน่วยบริการสุขภาพทุกระดับให้มี ประสิทธิภาพในการดูแลสุขภาพของประชาชน โดยส่งเสริมและสนับสนุน ระบบคุ้มครองประชาชนด้านบริการสุขภาพ ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐาน สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ รวมทั้งการพัฒนาการมีส่วนร่วมของ ประชาชน และองค์กรภาคเอกชนเพื่อการบริการสุขภาพ อันจะทำให้ ประชาชนมีสุขภาพที่ดีสามารถพิทักษ์สิทธิและเข้าถึงบริการสุขภาพที่มี คุณภาพได้มาตรฐาน โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ กฎหมายว่าด้วย สถานพยาบาล และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(2) พัฒนาระบบและกลไกเพื่อให้มีการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายที่อยู่ใน ความรับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จแก่ราชการและประชาชน</p> <p>(3) ส่งเสริมพัฒนาและสนับสนุนการดำเนินการสุศึกษาและระบบสุขภาพ ของประชาชน</p> <p>(4) ดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านความช่วยเหลือความร่วมมือ และ การประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และ ต่างประเทศ</p> <p>(5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ และเทคโนโลยี ด้านระบบบริการสุขภาพแก่องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น</p> <p>(6) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนามาตรฐานด้านอาคารสถานที่ และสถาปัตยกรรมด้านสาธารณสุข</p> <p>(7) ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนามาตรฐานครุภัณฑ์ทางการแพทย์ และ สาธารณสุข</p> <p>(8) ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ</p>	<p>1) พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541</p> <p>2) พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542</p> <p>3) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดย อาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทาง การแพทย์ พ.ศ. 2558</p> <p>4) พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อ สุขภาพ พ.ศ. 2559</p>
3. กรม วิทยาศาสตร์ การแพทย์	<p>มีภารกิจเกี่ยวกับการวิจัยและการตรวจชั้นสูงทางด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยมีการศึกษาวิเคราะห์วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยี ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ เพื่อผลการสร้างเสริมสุขภาพ ที่ดีแก่ประชาชน และสนับสนุนการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขของประเทศทำให้สามารถพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพรวมทั้งเพื่อการสนับสนุนกระบวนการคุ้มครอง ผู้บริโภคของประชาชน โดยให้อำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p>	พระราชบัญญัติเชื้อโรคและพิษจากสัตว์ พ.ศ. 2558

หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่และการดำเนินงาน	กฎหมายที่ใช้บังคับ
	<p>(1) กำหนดและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของระบบและวิธีการตรวจวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์สุขภาพหรือที่เกี่ยวข้องกับอาหาร ยา ยาเสพติด วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท สารระเหย เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ รังสีและวัตถุอันตรายทางสาธารณสุข ชีววัตถุ สมุนไพรและการชันสูตรโรค</p> <p>(2) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยเชื้อโรค และพิษจากสัตว์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(3) ศึกษาวิจัยพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุขเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพ ประเมินความเสี่ยง และแจ้งเตือนภัยสุขภาพ</p> <p>(4) ตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพหรือที่เกี่ยวข้องกับอาหาร ยา ยาเสพติด วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท สารระเหย ชีววัตถุ สมุนไพรและการชันสูตรโรค เพื่อควบคุมคุณภาพ ประสิทธิภาพและมาตรฐานให้เป็นไปตามกฎหมาย และเป็นหลักฐานทางคดี รวมทั้งเพื่อสนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรค</p> <p>(5) เป็นห้องปฏิบัติการอ้างอิงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพชีววัตถุสมุนไพร ยาเสพติด และการชันสูตรโรค เป็นห้องปฏิบัติการอ้างอิงด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข และเป็นห้องปฏิบัติการสอบเทียบเครื่องมือทางการแพทย์และสาธารณสุข</p> <p>(6) สนับสนุนและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพดำเนินการรับรองคุณภาพทางห้องปฏิบัติการด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ชีววัตถุสมุนไพร และการชันสูตรโรค ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน</p> <p>(7) พัฒนาระบบและกลไกการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ</p> <p>(8) ถ่ายทอดองค์ความรู้และผลผลิตที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์วิจัยสู่ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	
<p>4. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข</p>	<p>มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์และแปลงนโยบายของกระทรวงเป็นแผนการปฏิบัติราชการจัดสรรทรัพยากรและบริหารราชการประจำทั่วไปของกระทรวงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของกระทรวง</p>	

3.2 หน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในส่วนภูมิภาค

ระดับ	หน่วยงาน	บทบาทหน้าที่และการดำเนินงาน
เขต	ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาชุดทดสอบสำหรับตรวจสอบเบื้องต้น - การวิเคราะห์คุณภาพ มาตรฐาน ผลิตภัณฑ์สุขภาพ - การเฝ้าระวังความปลอดภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ - การให้ความรู้ด้านคุณภาพและความปลอดภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ
	ศูนย์อนามัย	<ul style="list-style-type: none"> - การตรวจสอบและยกระดับตลาดสด - การพัฒนาร้านอาหารสะอาด - การพัฒนามาตรฐานโรงอาหารในโรงเรียน - การให้ความรู้ด้านการบริโภค
จังหวัด	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด	<ul style="list-style-type: none"> - การอนุญาตสถานประกอบการฉลาก และผลิตภัณฑ์สุขภาพ - การอนุญาตประกอบกิจการ/ดำเนินการสถานพยาบาล - การตรวจสอบ เฝ้าระวัง ผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพและการโฆษณา - การพัฒนาสถานประกอบการ - การดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด - การเผยแพร่ความรู้ให้กับประชาชน - การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับพื้นที่และการมีส่วนร่วมภาคประชาชน - การรับและจัดการเรื่องร้องเรียน - การไกล่เกลี่ยประนีประนอม - การสนับสนุนการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคของหน่วยงานในท้องถิ่น เช่น สสอ. รพช. รพ.สต. - การกำกับดูแลการประกอบโรคศิลปะ
อำเภอ	โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ	<ul style="list-style-type: none"> - การตรวจสอบ เฝ้าระวัง และดำเนินการตามที่แต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ - การรับและจัดการเรื่องร้องเรียน - การเผยแพร่ความรู้ให้กับประชาชน - การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ - การพัฒนาเครือข่ายและการมีส่วนร่วมภาคประชาชน - การสนับสนุนการดำเนินงานของ รพ.สต.
ตำบล	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	<ul style="list-style-type: none"> - การตรวจสอบ เฝ้าระวัง และดำเนินการตามที่ได้รับมอบอำนาจหรือแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ - การเผยแพร่ความรู้ให้กับประชาชน - การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับพื้นที่และการมีส่วนร่วมภาคประชาชน

4. ภารกิจงานดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพระดับอำเภอ

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ (สสอ.) โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) คือ ด้านหน้าของกระทรวงสาธารณสุขในการให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชนในอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ตลอดจนชุมชนใกล้เคียงในพื้นที่ จึงนับเป็นภาคีเครือข่ายที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการมีส่วนร่วมสอดส่องดูแลตรวจสอบเฝ้าระวัง สนับสนุนกิจกรรม และให้ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้อง อันเป็นการสร้างและพัฒนาศักยภาพเกี่ยวกับการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนผู้บริโภคสามารถช่วยกันดูแลตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้ อันจะส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ลดอันตรายหรือความเจ็บป่วยที่อาจจะเกิดจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาในการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค บทบาทที่สำคัญของหน่วยงานระดับอำเภอ ในการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ได้แก่

- (1) การดำเนินการตรวจสอบเฝ้าระวังคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- (2) การเพิ่มศักยภาพของประชาชนผู้บริโภคในการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- (3) การตรวจเพื่ออนุญาตสถานประกอบการผลิตภัณฑ์สุขภาพ ผลิตผลิตภัณฑ์สุขภาพ และผลิตภัณฑ์สุขภาพ (กรณีที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด)

(4) การให้ความรู้กับผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้บริโภคในการเข้าถึงข้อมูลผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้องตามกฎหมายผ่านสื่อต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงประชาชนผู้บริโภคในพื้นที่ได้ เช่น หอกระจายข่าว หรือวิทยุชุมชน รวมถึงผ่านบุคคลโดยตรง เช่น อสม. เครือข่าย อย.น้อย และสมาชิกเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น

(5) การรายงานผลข้างเคียงต่อสุขภาพจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ หากพบผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความปลอดภัยและสุขภาพของประชาชน ควรรายงานผลข้างเคียงดังกล่าวให้ สสอ. รพช. และ สสจ. รวมถึง อย. ทราบ เพื่อทำการศึกษาข้อมูลทางวิชาการ วิเคราะห์ และประเมินความเสี่ยง ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมต่อไป

(6) การรับและจัดการเรื่องร้องเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รวมถึงปกป้องสิทธิของตนเอง จากการไม่ได้รับความเป็นธรรมในการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพเพื่อให้ประชาชนผู้บริโภคสามารถบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีคุณภาพ มาตรฐานปลอดภัย คุ่มค่า และสมประโยชน์

5. เครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค

เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง	บทบาทหน้าที่
1. อสม.	- สำรวจฐานข้อมูล - การเฝ้าระวังปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพและการโฆษณา - การส่งต่อข้อมูล
2. อปท.	- ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่และตามที่ได้รับมอบหมาย
3. อย.น้อย/ ครู	- มีมาตรการในการคัดเลือกผลิตภัณฑ์สุขภาพเข้ามาในโรงเรียนรวมถึงการตรวจสอบ ควบคุม กำกับ - การส่งต่อข้อมูล
4. เครือข่ายภาคประชาชน	- ตรวจสอบ/ เฝ้าระวัง ผลิตภัณฑ์สุขภาพและการโฆษณา - การส่งต่อข้อมูล

บทที่ 2

ความรู้ด้านกฎหมายในการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ มีจำนวน 8 ฉบับ ได้แก่

- (1) พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522
- (2) พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510
- (3) พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558
- (4) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
- (5) พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551
- (6) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
- (7) พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559
- (8) พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

บุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวทั้ง 8 ฉบับ เรียกว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นบุคคล ที่กฎหมายแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อไปปฏิบัติการตามกฎหมาย โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้ปฏิบัติการตามกฎหมาย ยกเว้น

พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมวัตถุอันตรายตามบัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย เป็นผู้ที่มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ของรายชื่อวัตถุอันตรายในความรับผิดชอบของตน

พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 ให้อำนาจทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข หรือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นผู้ที่มีอำนาจในการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัดของตน

โดยตำแหน่งข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงานกระทรวงสาธารณสุขที่ได้แต่งตั้งเป็น พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ สรุปได้ดังตารางในข้อ 2

2. การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติที่อยู่อาศัยในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ตารางแสดงการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย เฉพาะในเขตจังหวัด/ อำเภอ ที่ตนมีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

ตำแหน่งทางราชการ	อาหาร	ยา	เครื่องสำอาง	วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน	เครื่องมือแพทย์	ยาเสพติดให้โทษ	วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท
1. บุคคลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในส่วนภูมิภาค							
1.1 ผู้ว่าราชการจังหวัด (ผวจ.) (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร)	✓ ผวจ.	✓ ผวจ.	✓ 1. ผวจ. 2. รอง ผวจ.	✓ ผวจ.	✓ ผจ.	✓ 1. ผวจ. 2. รอง ผวจ.	✓ 1. ผวจ. 2. รอง ผวจ.
1.2 นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด (นพ. สสจ.)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.3 นายแพทย์	✓ 1. สสจ. 2. รพท. / รพท. / รพช.	✓ นพ. ช. ด้าน เวชกรรมป้องกัน ใน สสจ.	✓ สสจ.	✓ สสจ.	✓ สสจ.	✓ สสจ.	✓ สสจ.
1.4 ผู้อำนวยการโรงพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	✓ รพท. / รพท. / รพช.	✓ ผอ. รพ. ในสังกัด กท. สธ.	✓ รพท. / รพท. / รพช.	✓	—	✓ รพ. ของรัฐ	✓ รพ. ของรัฐ
1.5 เมล็ดขี้กร (ภก.)	✓ 1. สสจ. 2. รพท. / รพท. / รพช.	✓ 1. สสจ. 2. รพ. สังกัด กท. สธ. 3. งานในราชการบริหารส่วนท้องถิ่น	✓ 1. สสจ. 2. รพท. / รพท. / รพช.	✓ 1. เมล็ดขี้กร ช.ข. ด้านเภสัช. สธ. ใน สสจ. 2. หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองฯ ใน สสจ. 3. ภก. ใน สสจ. 4. ภก. รพ. ของรัฐสังกัด กท. สธ.	✓ 1. สสจ. 2. หัวหน้ากลุ่มงานเภสัชกรรมฯ และ ภก. ใน รพท. / รพท. / รพช.	✓ 1. สสจ. 2. รพ. ของรัฐ	✓ 1. สสจ. 2. รพ. ของรัฐ
1.6 นักวิชาการสาธารณสุข (นวก. สธ.)	✓ 1. สสจ. 2. รพท. / รพท. / รพช. 3. สสอ. 4. รพ. สศ.	✓ 1. สสอ. 2. รพ. สศ. / สอ.	✓ 1. สสจ. 2. สสอ. 3. รพ. สศ. / สอ.	✓ 1. สสจ. 2. สสอ. 3. รพ. สศ. / สอ.	✓ สสจ.	✓ 1. สสจ. 2. สสอ.	✓ 1. สสจ. 2. สสอ.

ตำแหน่งทางราชการ	อาหาร	ยา	เครื่อง สำอาง	วัตถุดิบทราย ที่ใช้ในบ้านเรือน	เครื่องมือแพทย์	ยาเสพติด ให้โทษ	วัตถุออกฤทธิ์ต่อ จิตและประสาท
1.7 นิติกร	✓ 1. สสจ. 2. รพท. / รพช. / รพช. 3. สสอ. 4. รพ.สต.	✓ สสจ.	✓ สสจ.	✓ สสจ.	✓ สสจ.	✓ สสจ.	✓ สสจ.
1.8 พยาบาลวิชาชีพ	✓ 1. สสจ. 2. รพท./รพช./รพช. 3. สสอ. 4. รพ.สต.	—	✓ รพ.สต./สอ.	✓ 1. สสจ. 2. สสอ. 3. รพ.สต./สอ.	—	—	—
1.9 สาธารณสุขอำเภอ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.10 ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล / หัวหน้าสถานีอนามัย	✓	✓	—	—	—	—	—
1.11 แพทย์แผนไทย	✓ 1. สสจ. 2. รพ.สต.	—	—	—	—	—	—
1.12 นักเทคนิคการแพทย์	—	—	—	—	—	✓ รพ. ของรัฐ	✓ รพ. ของรัฐ
1.13 นักวิทยาศาสตร์การแพทย์	—	—	—	—	—	✓ รพ. ของรัฐ	✓ รพ. ของรัฐ
1.14 เจ้าหน้าที่งานเภสัชกรรม	✓ 1. กลุ่มงานคุ้มครองฯ ในสสจ. 2. สสอ. 3. รพ.สต.	—	✓ สสจ.	✓ 1. สสจ. 2. สสอ. 3. รพ.สต./สอ.	—	—	—

ตำแหน่งทางราชการ	อาหาร	ยา	เครื่อง สำอาง	วัตถุดิบทราย ที่ใช้ในบ้านเรือน	เครื่องมือแพทย์	ยาเสพติด ให้โทษ	วัตถุออกฤทธิ์ต่อ จิตและประสาท
1.15 เจ้าพนักงานสาธารณสุข	✓ 1. กลุ่มงานคุ้มครองฯ ใน สสจ. 2. สสอ. 3. รพ.สต.	—	✓ 1. สสจ. 2. สสอ. 3. รพ.สต. / สอน.	✓ 1. สสจ. 2. สสอ. 3. รพ.สต. / สอน.	—	—	—
1.16 เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข	✓ 1. ใน สสอ. 2. ใน รพ.สต.	—	—	—	—	—	—
2. บุคคลนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในส่วนภูมิภาค ระดับอำเภอ							
2.1 นายอำเภอปลัดที่นายอำเภอมอบหมาย	—	—	—	—	—	✓ เฉพาะเฮมพ์	—
2.2 ข้าราชการตำรวจ (ตั้งมีเขตตั้งแตร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป)	—	—	—	—	—	✓ เฉพาะเฮมพ์	—
2.3 นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร หรือ เจ้าพนักงานการเกษตร (ตั้งแต่ละระดับปฏิบัติการขึ้นไป)	—	—	—	—	—	✓ เฉพาะเฮมพ์	—
2.4 บุคคลในสังกัดกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ที่ปฏิบัติงานในระดับอำเภอ (สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ)	✓ ปศุสัตว์อำเภอ นายสัตวแพทย์ สัตวแพทย์ เจ้าพนักงานสัตวบาล	✓ ปศุสัตว์อำเภอ นายสัตวแพทย์ สัตวแพทย์	—	—	—	—	—
2.5 บุคคลในสังกัดกรมประมง กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ที่ปฏิบัติงานในระดับอำเภอ (สำนักงานประมงอำเภอ)	✓ ประมงอำเภอ	✓ ประมงอำเภอ เจ้าพนักงานประมง	—	—	—	—	—

ทั้งนี้ มีรายละเอียดเพิ่มเติมที่พนักงานเจ้าหน้าที่ควรรับทราบเพื่อการปฏิบัติตามกฎหมายในเขตจังหวัด/ อำเภอ ที่ตน มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ ดังนี้

(1) พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. อาหาร พ.ศ. 2522 และ พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 มีอำนาจปฏิบัติตามกฎหมายในเขตจังหวัดของตน

(2) พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. ยา พ.ศ. 2510 พ.ร.บ. เครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 พ.ร.บ. เครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551 พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 มีอำนาจปฏิบัติตามกฎหมายในเขตจังหวัด หรืออำเภอของตน

(3) พนักงานเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติการ ระดับชำนาญการ ตาม พ.ร.บ. ยา พ.ศ. 2510 พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 และพนักงานราชการ พนักงานกระทรวงสาธารณสุข ตาม พ.ร.บ. ยา พ.ศ. 2510 มีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งต้องได้รับอนุมัติ/ มอบหมายจากหัวหน้าหน่วยงานซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไป นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้อำนวยการโรงพยาบาล หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี

(4) พนักงานเจ้าหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ซึ่งจะระบุอำนาจหน้าที่ดังกล่าวในประกาศกระทรวง เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

3. อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานระดับอำเภอตาม พ.ร.บ. ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

3.1 พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522

ข้าราชการในส่วนภูมิภาคที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบเขตจังหวัดของตน มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 43 แห่ง พ.ร.บ. อาหาร พ.ศ. 2522 ดังนี้

(1) เข้าไปในสถานที่ผลิตอาหาร สถานที่เก็บอาหาร สถานที่จำหน่ายอาหาร หรือสถานที่ทำการของผู้ผลิต ผู้เก็บรักษา ผู้จำหน่าย รวมทั้งสถานที่ทำการของผู้นำหรือส่งอาหารเข้ามาในราชอาณาจักรในระหว่างเวลาทำการ

ในการนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อผู้รับอนุญาตหรือผู้เกี่ยวข้องร้องขอ

(2) กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ อาจเข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ เพื่อตรวจสอบอาหาร และอาจยึดหรืออายัดอาหารและเครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ตลอดจนภาชนะบรรจุหรือหีบห่อบรรจุอาหารและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาหารดังกล่าวได้

(3) นำอาหารในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหรือตรวจวิเคราะห์

(4) ยึดหรืออายัดอาหารหรือภาชนะบรรจุที่สงสัยว่าอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรือผิคนามัยของประชาชน เพื่อตรวจพิสูจน์

(5) ยึดหรืออายัดอาหารไม่บริสุทธิ์ อาหารปลอม อาหารผิดมาตรฐาน หรือภาชนะบรรจุที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ หรือผิคนามัยของประชาชน หรือที่มีลักษณะไม่ถูกต้องตามคุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 6 (6) ซึ่งเป็นการกำหนดคุณภาพหรือมาตรฐานของภาชนะบรรจุตลอดจนการห้ามใช้วัตถุใดเป็นภาชนะบรรจุอาหารด้วย

ทั้งนี้มีการระบุอำนาจหน้าที่เฉพาะในบางกิจกรรม ให้แก่บุคคลที่สังกัดหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับอำเภอ ดังต่อไปนี้

- ❖ ข้าราชการและพนักงานราชการกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตาม พ.ร.บ. อาหาร พ.ศ. 2522 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ สัตว์แปรรูป และผลิตภัณฑ์จากสัตว์
- ❖ ข้าราชการกรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตาม พ.ร.บ. อาหาร พ.ศ. 2522 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสัตว์น้ำ สัตว์น้ำแปรรูป และผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำ

3.2 พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510

ข้าราชการและบุคคลในส่วนภูมิภาคที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบเขตจังหวัด/ อำเภอของตน มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 91 แห่ง พ.ร.บ. ยา พ.ศ. 2510 ดังนี้

- (1) เข้าไปในสถานที่ผลิตยา สถานที่ขายยา สถานที่นำเข้าหรือส่งยาเข้ามาในราชอาณาจักร หรือสถานที่เก็บยา ในระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบควบคุมให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด
- ในการนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องร้องขอ
- (2) นำยาในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหรือวิเคราะห์
  - (3) ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่า มีการกระทำความผิด อาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบยา และอาจยึดหรืออายัดยา และเครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ตลอดจนภาชนะหรือหีบห่อบรรจุยาและเอกสารที่เกี่ยวข้องดังกล่าวได้
  - (4) ในกรณีที่ปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ว่ายาใดเป็นยาที่ไม่ปลอดภัยแก่ผู้ช้ยา หรืออาจเป็นอันตรายต่อผู้ช้ยา ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกเก็บหรือสั่งให้ผู้รับอนุญาตผลิตยา ผู้รับอนุญาตขายยา หรือผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งยา เข้ามาในราชอาณาจักร จัดเก็บยาดังกล่าวของตนคืนภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด และมีอำนาจทำลายยาดังกล่าวเสียได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 91 แห่งกฎหมายว่าด้วยยาของพนักงานเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ระดับชำนาญการ พนักงานราชการ พนักงานกระทรวงสาธารณสุข ต้องได้รับอนุมัติจากหัวหน้าหน่วยงาน ซึ่งดำรงตำแหน่งสาธารณสุขอำเภอ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ผู้อำนวยการกองขึ้นไป นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี

ทั้งนี้มีการระบุอำนาจหน้าที่เฉพาะในบางกิจกรรม ให้แก่บุคคลที่สังกัดหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับอำเภอ ดังต่อไปนี้

- ❖ บุคคลในสังกัด กรมปศุสัตว์ และ กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 91 (1) (2) และ (3) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับยา เกสซ์เคมีภัณฑ์ และเกสซ์เคมีภัณฑ์กึ่งสำเร็จรูปที่มีมุ่งหมายใช้กับสัตว์

3.3 พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558

ข้าราชการ พนักงานราชการ และพนักงานกระทรวงสาธารณสุขในส่วนภูมิภาคที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบเขตจังหวัดของตน มีอำนาจหน้าที่ของตามมาตรา 47 แห่ง พ.ร.บ. เครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 ดังนี้

- (1) เข้าไปในสถานที่ผลิต สถานที่นำเข้า สถานที่เก็บหรือสถานที่ขายเครื่องสำอาง ในเวลาทำการของสถานที่นั้น หรือเข้าไปในยานพาหนะที่บรรทุกเครื่องสำอาง
- และในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย
- (2) นำเครื่องสำอางหรือวัตถุที่สงสัยว่าเป็นเครื่องสำอางซึ่งไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหรือวิเคราะห์
  - (3) ค้น ยึดหรืออายัดเครื่องสำอาง เครื่องมือเครื่องใช้ ภาชนะบรรจุ หีบห่อ ฉลาก เอกสาร หรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวกับเครื่องสำอางซึ่งสงสัยว่าจะใช้ในการกระทำความผิด หรือน่าจะเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

ทั้งนี้การปฏิบัติหน้าที่ตาม (3) ต้องมีหมายค้น เว้นแต่มีเหตุอันควรเชื่อว่า หากเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ จะมีการชักย้าย ซุกซ่อน ทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม หรือทำลายหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดให้ทำการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น แต่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการค้น

(4) มีหนังสือเรียกให้บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารและหลักฐานที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่

กรณีที่พบผู้ผลิต นำเข้า รับจ้างผลิต หรือผู้ขายกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เช่น

- การพบเครื่องสำอางที่ไม่ได้จดทะเบียน
- เครื่องสำอางที่มีรายละเอียดไม่ตรงตามที่ได้จดทะเบียนไว้
- เครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยในการใช้
- เครื่องสำอางปลอม เครื่องสำอางผิดมาตรฐาน
- เครื่องสำอางที่รัฐมนตรีประกาศห้ามผลิต นำเข้า หรือขาย
- เครื่องสำอางที่ถูกล้างเพิกถอนใบรับจดทะเบียน
- เครื่องสำอางที่ไม่มีฉลาก หรือมีฉลากที่ระบุรายละเอียดไม่สอดคล้องตามที่กฎหมายกำหนด
- เครื่องสำอางที่หมดอายุการใช้ตามที่แสดงไว้ในฉลาก

ตามมาตรา 48 แห่ง พ.ร.บ. เครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 ระบุให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ ผู้จดทะเบียน ผู้ขาย หรือผู้ครอบครองเครื่องสำอางดังกล่าว เรียกเก็บคืนและทำลายเครื่องสำอางนั้น หรือส่งมอบเครื่องสำอางนั้นให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด หรือในกรณีที่มีความจำเป็นให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดเก็บได้ โดยให้ผู้จดทะเบียน ผู้ขาย หรือผู้ครอบครองเครื่องสำอางเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ต้องเป็นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ทั้งนี้มีการระบุอำนาจหน้าที่เฉพาะกิจกรรม ให้แก่บุคคลที่สังกัดหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับอำเภอ ดังต่อไปนี้

❖ ข้าราชการ พนักงานราชการ และพนักงานกระทรวงสาธารณสุข ที่ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุข พยาบาลวิชาชีพ เจ้าพนักงานสาธารณสุข ในสถานอนามัยหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตาม พ.ร.บ. เครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการในสถานที่ขายเครื่องสำอาง สถานที่เก็บเครื่องสำอาง ที่อยู่ในเขตตำบลของตน แต่ไม่รวมถึงสถานที่ผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย รับจ้างผลิตเครื่องสำอาง

3.4 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

ข้าราชการในส่วนภูมิภาคที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบเขตจังหวัดของตนมีอำนาจหน้าที่ในส่วนของการผลิตวัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือนที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยารับผิดชอบตามมาตรา 54 แห่ง พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ดังนี้

(1) เข้าไปในสถานที่ประกอบการเกี่ยวกับวัตถุอันตรายสถานที่ผลิตวัตถุอันตราย สถานที่เก็บรักษาวัตถุอันตราย หรือสถานที่ที่สงสัยว่าเป็นสถานที่เช่นนั้น ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่ดังกล่าวหรือเข้าไปในพาหนะที่บรรทุกวัตถุอันตรายหรือสงสัยว่าบรรทุกวัตถุอันตรายเพื่อตรวจสอบวัตถุอันตราย ภาชนะบรรจุวัตถุอันตราย สมุดบัญชี เอกสารหรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวกับวัตถุอันตราย

ในการนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย

(2) นำวัตถุอันตรายหรือวัตถุที่สงสัยว่าเป็นวัตถุอันตรายในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบ

(3) ตรวจค้น กัก ยึด หรืออายัดวัตถุอันตราย ภาชนะบรรจุวัตถุอันตราย สมุดบัญชี เอกสารหรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่มีเหตุสงสัยว่ามีการกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้

(4) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณา

เมื่อปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตราย มีการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งตามมาตรา 52 ระบุให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำที่ ฝ่าฝืน แก้ไข ปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องได้ หากเป็นกรณีมีเหตุอันสมควรจะอนุญาตให้ผู้นั้นส่งออกไปซึ่งวัตถุอันตราย เพื่อคืนให้แก่ผู้ผลิตหรือผู้จัดส่งวัตถุอันตรายก็ได้ หรือเพื่อการอื่นตามความเหมาะสมก็ได้ ถ้าปรากฏว่าไม่สามารถปฏิบัติให้ ถูกต้องได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้บุคคลดังกล่าวส่งมอบวัตถุอันตรายนั้น แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สถานที่ที่ กำหนดเพื่อทำลายหรือจัดการตามควรแก่กรณี โดยคำนึงถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากวัตถุอันตรายดังกล่าวด้วย

3.5 พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551

ข้าราชการ และบุคคลในส่วนภูมิภาคที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบเขตจังหวัด/ อำเภอของตน มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 61 แห่ง พ.ร.บ. เครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551 ดังนี้

(1) เข้าไปในสถานที่ผลิต นำเข้า หรือขาย และสถานที่เก็บรักษาเครื่องมือแพทย์ ในเวลาทำการของสถานที่นั้น

ในการนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย

(2) นำเครื่องมือแพทย์ในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหรือวิเคราะห์

(3) ยึดหรืออายัดเครื่องมือแพทย์ รวมตลอดถึงเครื่องมือเครื่องใช้วัตถุใดที่สงสัยว่าจะเป็นความผิด หรือน่าจะ เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตลอดจนภาชนะบรรจุหีบห่อ ฉลาก เอกสารกำกับเครื่องมือแพทย์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง กับเครื่องมือแพทย์ดังกล่าว

(4) ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ อาจเข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ เพื่อตรวจสอบหรือควบคุมให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(5) มีหนังสือเรียกให้บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารและหลักฐานที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของ พนักงานเจ้าหน้าที่

3.6 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

ข้าราชการ และบุคคลในส่วนภูมิภาคที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบเขตจังหวัดของตน มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ดังนี้

(1) เข้าไปในสถานที่ทำการของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออก ผลิต จำหน่าย สถานที่เก็บยาเสพติดให้โทษ หรือ สถานที่ที่ต้องได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

(2) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้นเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ตามสมควรว่ามีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็น ความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเนิ่นช้าว่าจะเอาหมายค้นมาได้ ทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม

(3) ค้นบุคคลหรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามียาเสพติดให้โทษซุกซ่อนอยู่

(4) ค้นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(5) ยึดหรืออายัดยาเสพติดให้โทษที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือทรัพย์สินอันใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำ ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ระดับชำนาญการ ต้องได้รับอนุมัติจากหัวหน้าหน่วยงานซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด หรือผู้อำนวยการโรงพยาบาลแล้วแต่กรณี และพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัว และเอกสารที่แสดงอำนาจในการตรวจค้นรวมทั้งเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้ เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองสถานที่นั้น และหากเป็นการเข้าค้นในเวลากลางคืนพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นต้องเป็นข้าราชการพลเรือนตำแหน่งตั้งแต่ระดับชำนาญการขึ้นไป หรือข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรหรือเทียบเท่ายศตั้งแต่พันตำรวจโทขึ้นไป

ทั้งนี้มีการระบุอำนาจหน้าที่เฉพาะกิจกรรม ให้แก่บุคคลที่สังกัดหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับอำเภอ ดังต่อไปนี้

❖ บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่ง นายอำเภอ ปลัดอำเภอที่นายอำเภอมอบหมาย ข้าราชการตำรวจ ซึ่งมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรหรือเจ้าพนักงานการเกษตรตั้งแต่ระดับปฏิบัติการขึ้นไป เฉพาะในเขตพื้นที่ซึ่งตนมีอำนาจหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายกระทรวง การขออนุญาต และการอนุญาตผลิต จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 เฉพาะเฮมพ์ พ.ศ. 2559 และมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงดังกล่าว

3.7 พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559

ข้าราชการ และบุคคลในส่วนภูมิภาคที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบเขตจังหวัดของตน มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 74 แห่ง พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 ดังนี้

(1) เข้าไปในสถานที่ทำการของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออก ผลิต จำหน่าย สถานที่เก็บวัตถุออกฤทธิ์ หรือสถานที่ที่ต้องได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ในเวลาทำการของสถานที่นั้น

(2) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้นเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ตามสมควรว่ามีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้นมาได้ ทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม

กรณีการปฏิบัติตาม (1) และ (2) พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการพิจารณานำวัตถุออกฤทธิ์ในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบหรือวิเคราะห์ได้ และสามารถสั่งให้ผู้รับอนุญาตงดผลิต ขาย นำเข้าหรือส่งออก และจัดเก็บวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวกลับคืนมาภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

(3) ค้นบุคคลหรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่ามีวัตถุออกฤทธิ์ซุกซ่อนอยู่

(4) ยึดหรืออายัดวัตถุออกฤทธิ์ที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(5) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณา

การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการและระดับชำนาญการ ต้องได้รับอนุมัติจากหัวหน้าหน่วยงานซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด หรือผู้อำนวยการโรงพยาบาลแล้วแต่กรณี และในมาตรา 76 ระบุให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัว และเอกสารที่แสดงอำนาจในการตรวจค้นแก่ผู้ครอบครองเคหสถาน และหากเป็นการเข้าค้นในเวลากลางคืนพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นต้องเป็นข้าราชการพลเรือนตำแหน่งตั้งแต่ระดับชำนาญการขึ้นไป หรือข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรหรือเทียบเท่ายศตั้งแต่พันตำรวจโทขึ้นไป

3.8 พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

การปฏิบัติหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตามมาตรา 19 แห่ง พ.ร.ก. ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 ระบุรายละเอียดของอำนาจหน้าที่ไว้ดังนี้

พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ผลิต นำเข้า ขายหรือสถานที่เก็บสารระเหยในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามพระราชกำหนดนี้และในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชกำหนดนี้อาจยึด สารระเหยภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหยหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีได้ ทั้งนี้ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องร้องขอ

4. การจัดทำบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่

ในการจัดทำบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอสามารถยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวได้ 2 ช่องทาง ดังนี้

4.1 ระบบ OPM (Official Profile Management) ผ่านระบบ SKYNET ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

OPM คือ ระบบบริหารข้อมูลประวัติพนักงานเจ้าหน้าที่งานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ (Officer Profile Management) จัดทำเพื่อคัดกรองคุณสมบัติ และรับขึ้นทะเบียนพนักงานเจ้าหน้าที่ จัดทำทำเนียบฐานข้อมูลการออกบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ทั่วประเทศ โดยระบบรองรับการออกบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ อย. ดังนี้

ประเภทบัตร	ผู้มีอำนาจอนุมัติ/ลงนามในบัตร
(1) พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522	: เลขานุการคณะกรรมการอาหารและยา
(2) พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510	: ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
(3) พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558	: หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไป หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าส่วนราชการ, ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด
(4) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535	: หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไป หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าส่วนราชการ, ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด
(5) พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551	: เลขานุการคณะกรรมการอาหารและยา หรือผู้ซึ่งเลขานุการอาหารและยา มอบหมาย
(6) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522	: หัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าส่วนราชการ
(7) พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ พ.ศ. 2559	: หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไปหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าส่วนราชการ, ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ที่รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด
(8) พระราชกำหนดสารระเหย พ.ศ. 2533	: หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไปหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจาก หัวหน้าส่วนราชการ, ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด

ขั้นตอนการออกบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ สามารถดำเนินการได้ดังนี้

4.1.1 การขอเปิดสิทธิ์ใช้งานระบบ

การขอเปิดสิทธิ์ใช้งานระบบสารสนเทศของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยานั้น ให้อื่นคำขอเปิดใช้งานสิทธิ์ตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในแต่ละด้าน โดยสามารถกรอกเอกสารเสนอต่อหน่วยงาน เพื่อส่งหนังสือราชการแนบความประสงค์ขอใช้งานระบบตามสิทธิ์ มาที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สามารถดาวน์โหลดเอกสารได้ที่เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา > หน่วยงานภายใน > กองส่งเสริมงานคุ้มครองผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น > เมนูเกี่ยวส่วนภูมิภาค > งานสารสนเทศ (IT) > ระบบ SKY NET หรือ http://www.fda.moph.go.th/sites/kbs/SitePages/Other_Activity.aspx

การใช้งานระบบ OPM ตามกลุ่มสิทธิ์มีด้วยกันทั้งหมด 3 กลุ่มสิทธิ์ ได้แก่

(1) ผู้ขอมีบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ต้องการขอมีบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ อาจจะเป็นการขอมีบัตรใหม่ ขอมีบัตรเนื่องจากบัตรชำรุดหรือสูญหาย เป็นต้น

(2) ผู้รวบรวมคำขอมีบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ หมายถึง เจ้าหน้าที่ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ตรวจสอบรายละเอียดเบื้องต้นของการขอบัตร ซึ่งจะเป็นผู้รวบรวมคำขอหรือทำแทนผู้ขอมีบัตร และรวบรวมเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาอนุมัติเพื่อจัดพิมพ์บัตรเสนอผู้มีอำนาจลงนามหรือผู้แทนลงนามต่อไป

(3) ผู้รวบรวมคำขอเพื่อเสนออนุมัติหมายถึง เจ้าหน้าที่ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ตรวจสอบและ พิจารณา เอกสารคำขอรายละเอียดของบัญชีรายชื่อผู้ยื่นขอมิบัตร ซึ่งจะเป็นผู้รวบรวมบัญชีและทำหนังสือเพื่อเสนอผู้มีอำนาจลงนามหรือผู้แทนลงนามในบัตรต่อไป

ในที่นี้พนักงานเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอสามารถขอเปิดสิทธิ์เป็นผู้ใช้งานระบบตามกลุ่มสิทธิ์ “ผู้ขอมิบัตร พนักงานเจ้าหน้าที่”

4.1.2 การเข้าใช้งานเบื้องต้น

สามารถเข้าใช้งานระบบเพื่อขอมิบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

(1) เปิด Browser Mozilla Firefox ขึ้นมา และเข้าหน้ากลางในการเข้าใช้งานระบบ คือ www.Privus.fda.moph.go.th

(2) ผู้ใช้งานเข้าตามประเภทของสถานะของตนเอง

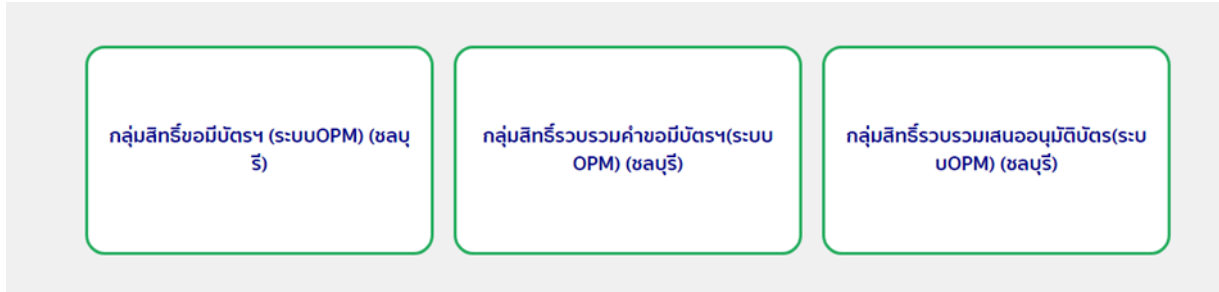
ใน Website ดังกล่าวมีการแบ่งประเภทการเข้าใช้งานระบบ เป็น 6 ประเภท โดยให้ผู้ใช้งานเข้าตามประเภทของสถานะของตนเอง ซึ่งถ้าเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอ หรือ รพ.สต. จะอยู่ภายใต้การดูแลของเจ้าหน้าที่ สสจ. ให้เลือกประเภทเมนูเป็น เจ้าหน้าที่ สสจ.

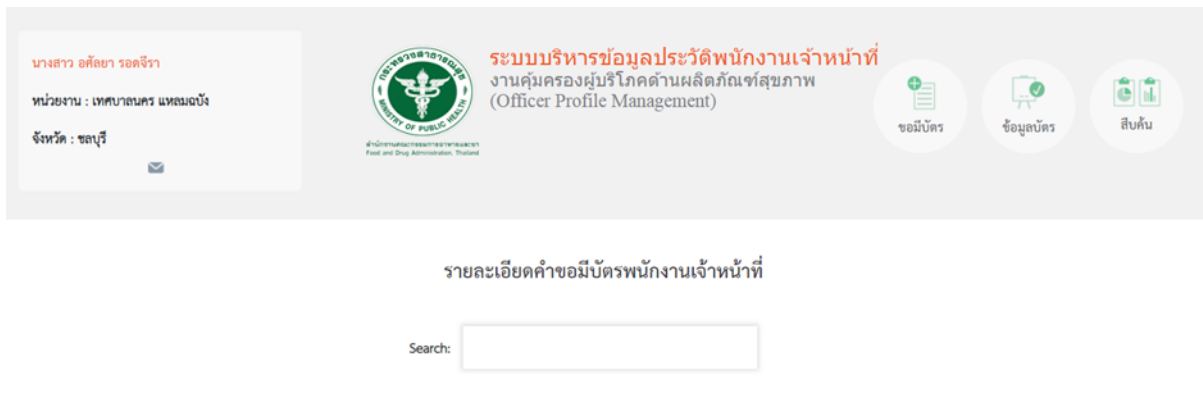
4.1.3 การใช้งานระบบ OPM ตามกลุ่มสิทธิ์

การใช้งานระบบตามกลุ่มสิทธิ์ “ผู้ขอมีบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่” มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

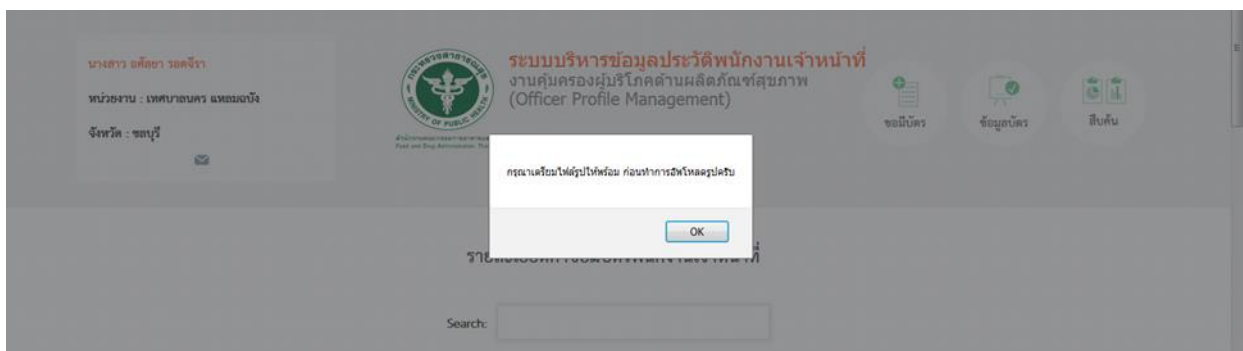
(1) เมื่อเจ้าหน้าที่ส่วนกลางทำการเปิดสิทธิ์ให้ตามคำขอแล้ว ผู้ใช้งานจะเห็นรายการกลุ่มสิทธิ์ตามที่ได้ร้องขอ ให้เลือกกลุ่มสิทธิ์ “ผู้ขอมีบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่(ระบบOPM)(ชื่อจังหวัดตามที่ท่านสังกัดอยู่)”

(2) เมื่อ click เข้ามาในกลุ่มสิทธิ์นี้ จะเจอ ชื่อ ระบบ OPM จากนั้นขั้นตอนแรกคือเลือกเมนู “ขอมีบัตร”

(3) หน้าแรก จะแสดง POP UP ให้เตรียมข้อมูลเกี่ยวกับรูปภาพเพื่อการแนบทำบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ ควรเป็นรูปที่สวมใส่ชุดข้าราชการตามระเบียบ สแกนเก็บไว้ในเครื่อง เพื่อทำการอัปโหลดรูปต่อไป จากนั้นกด “OK”

(4) click เข้ามาในระบบ จะเจอหน้าจอของระบบในส่วนที่1 คือ การเลือกวัตถุประสงค์ตาม พ.ร.บ. ที่ต้องการจะยื่นคำขอ และกด “Submit”

การขอบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ กรมฯเลือกวัตถุประสงค์

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522	☒ ขอมัติบัตรประจำตัวเป็นครั้งแรก ☐ ขอมัติบัตรประจำตัวใหม่ เพื่อใช้แทนบัตรเดิมที่จะสิ้นอายุ / เปลี่ยนแปลงข้อมูลบนบัตร ☐ ขอมัติบัตรประจำตัวใหม่ เพื่อใช้แทนบัตรเดิมที่ชำรุดเสียหาย ☐ ขอมัติบัตรประจำตัวใหม่ เพื่อใช้แทนบัตรเดิมที่สูญหายหรือถูกทำลาย ☒ ไม่ประสงค์ยื่นคำขอมัติบัตร
พระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559	☐ ขอมัติบัตรประจำตัวเป็นครั้งแรก ☐ ขอมัติบัตรประจำตัวใหม่ เพื่อใช้แทนบัตรเดิมที่จะสิ้นอายุ / เปลี่ยนแปลงข้อมูลบนบัตร ☐ ขอมัติบัตรประจำตัวใหม่ เพื่อใช้แทนบัตรเดิมที่ชำรุดเสียหาย ☐ ขอมัติบัตรประจำตัวใหม่ เพื่อใช้แทนบัตรเดิมที่สูญหายหรือถูกทำลาย ☒ ไม่ประสงค์ยื่นคำขอมัติบัตร
พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533	☐ ขอมัติบัตรประจำตัวเป็นครั้งแรก ☐ ขอมัติบัตรประจำตัวใหม่ เพื่อใช้แทนบัตรเดิมที่จะสิ้นอายุ / เปลี่ยนแปลงข้อมูลบนบัตร ☐ ขอมัติบัตรประจำตัวใหม่ เพื่อใช้แทนบัตรเดิมที่ชำรุดเสียหาย ☐ ขอมัติบัตรประจำตัวใหม่ เพื่อใช้แทนบัตรเดิมที่สูญหายหรือถูกทำลาย ☒ ไม่ประสงค์ยื่นคำขอมัติบัตร
พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510	☐ ขอมัติบัตรประจำตัวเป็นครั้งแรก ☐ ขอมัติบัตรประจำตัวใหม่ เพื่อใช้แทนบัตรเดิมที่จะสิ้นอายุ / เปลี่ยนแปลงข้อมูลบนบัตร ☐ ขอมัติบัตรประจำตัวใหม่ เพื่อใช้แทนบัตรเดิมที่ชำรุดเสียหาย ☐ ขอมัติบัตรประจำตัวใหม่ เพื่อใช้แทนบัตรเดิมที่สูญหายหรือถูกทำลาย

(5) จากนั้นหน้าจอจะแสดงข้อความเตือนให้เตรียมเอกสารก่อนการ Upload รูปถ่ายและให้ทำการอัปโหลดไฟล์ที่เตรียมไว้ กดที่ “Browse” เลือกรูปที่ต้องการ จากนั้นกด Upload

อัปโหลดรูปภาพคำขอบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่

2/2

1. รูปถ่ายที่ถ่ายไม่เกิน 6 เดือน ก่อนวันยื่นคำขอ ขนาด 2.5 x 3.0 ซม. (94 x 113 Pixels) ครึ่งตัว หน้าตรงไม่สวมหมวกและแว่นตาสีเข้ม แต่งเครื่องแบบปกติสีขาว หรือเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ของรัฐติดสนักัด

2. บัตรประจำตัวใบเดิม ซึ่งส่งมอบคืนภายหลังได้รับบัตรใหม่เรียบร้อยแล้ว เฉพาะในกรณี ขอมัติบัตรประจำตัวใหม่(เปลี่ยนแปลงข้อมูลบนบัตร)หรือเพื่อใช้แทนบัตรเดิมที่จะสิ้นอายุ และ ขอมัติบัตรประจำตัวใหม่เพื่อใช้แทนบัตรเดิมที่ชำรุดเสียหาย

3. เอกสารแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือได้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดรับทราบแล้ว เฉพาะในกรณีตาม ขอมัติบัตรประจำตัวใหม่เพื่อใช้แทนบัตรเดิมที่สูญหายหรือถูกทำลายหาย/ถูกทำลาย

No file selected.

(6) หลังจาก Upload แล้วจะแสดง PDF คำขอ ตรวจสอบข้อมูลคำขอ ถ้าถูกต้องครบถ้วนให้กด “บันทึกข้อมูล” ถ้าข้อมูลมีข้อมูลผิดพลาด ให้ติดต่อยัง สสจ. ในจังหวัดที่หน่วยงานของท่านสังกัดอยู่ หรือเจ้าหน้าที่ กอง คบ. เพื่อแก้ไข โดยสามารถแจ้งได้ที่อีเมล kb@fda.moph.go.th หรือโทร 02-5907395 , 02-5907390

คำขอมิบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยผลิตภัณฑ์สุขภาพ

เลขที่ OPM1516100362

เขียนที่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน

วันที่ 20 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2561

ข้าพเจ้า ชื่อ		นามสกุล	รอดจรีรา	เลขประจำตัวประชาชน	
หมู่โลหิต	อยู่เลขที่ 73	หมู่ที่ 7	ตรอก/ซอย	ถนน	
ตำบล/แขวง		อำเภอ/เขต		จังหวัด	เพชรบุรี
รหัสไปรษณีย์		โทรศัพท์		อีเมล	asanrayo@fda.moph.go.th
ปัจจุบันรับราชการ ตำแหน่งในสายงาน			ระดับในสายงาน		
ตำแหน่งการบริหาร (ถ้ามี)			สังกัดกระทรวง		กระทรวงสาธารณสุข

[บันทึกข้อมูล](#)

รายละเอียดขั้นตอนการเข้าใช้งานเบื้องต้น สิทธิการใช้งาน และการใช้งานระบบตามกลุ่มสิทธิ์ สามารถศึกษาด้วยตนเองได้ที่เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา >หน่วยงานภายใน >กองส่งเสริมงานคุ้มครองผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น >เมนูเกี่ยวส่วนภูมิภาค > งานสารสนเทศ (IT) >ระบบ OPM หรือ <http://www.fda.moph.go.th/sites/kbs/SitePages/OPM.aspx> หรือสามารถติดต่อสอบถามไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ในจังหวัดที่หน่วยงานของท่านสังกัดอยู่

4.2 ระบบราชการปกติ มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

(1) ตรวจสอบการดำรงตำแหน่งของข้าราชการที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข

(2) กรณีการจัดทำบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. อาหาร พ.ศ. 2522 พ.ร.บ. ยา พ.ศ. 2510 และ พ.ร.บ. เครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551 ให้หน่วยงานรวบรวมรายชื่อข้าราชการที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข และจัดเตรียมเอกสารและหลักฐานประกอบคำขอมัติบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ ดังนี้

(2.1) แบบคำขอมัติบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่

(2.2) สำเนาบัตรประจำตัวข้าราชการ/สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

(2.3) บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ฉบับจริงที่มีการพิมพ์รายละเอียดลงในบัตรเรียบร้อยแล้ว เช่น ชื่อ ตำแหน่ง สังกัด ฯลฯ ตาม พ.ร.บ. ต่าง ๆ พร้อมติดรูปถ่าย (รูปถ่ายไว้ไม่เกิน 6 เดือน) โดยขอให้ตรวจสอบรูปถ่าย เครื่องแบบ ระดับ อินทรธนู (เครื่องหมายบนบ่า) ให้ตรงกับตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน

(2.4) สำเนาบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามข้อ (2.3) จากนั้นให้หน่วยงานจัดทำหนังสือขอมัติบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่พร้อมส่งเอกสารหลักฐานประกอบคำขอฯ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว ขอให้หน่วยงานรวบรวมรายชื่อผู้ขอมัติบัตรแยกตาม พ.ร.บ. ต่าง ๆ โดยบันทึก (save) รายชื่อผู้ขอมัติบัตรลงแผ่นซีดี เสนอผ่านสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเพื่อส่งต่อให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเสนอเลขาธิการอัย. หรือปลัดกระทรวงสาธารณสุข ลงนาม ตามขั้นตอนต่อไป

(3) กรณีการจัดทำบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม พ.ร.บ. เครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พ.ร.บ. วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 และ พ.ร.ก. ป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 ให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัดจัดทำแล้วนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดลงนาม

(4) การตรวจสอบบัตรหลังการลงนามให้ปรากฏความครบถ้วน ดังนี้

(4.1) ประทับตราหน่วยงาน

(4.2) แสดงเลขที่บัตร

(4.3) แสดงวันเดือนปี ที่ ออกบัตรและวันหมดอายุ

(4.4) การลงลายมือชื่อ และตำแหน่งของผู้ลงนามบัตร

(5) ระยะเวลาในการได้รับบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อ (2) หลังจากที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้รับคำขอ จะใช้เวลาประมาณ 2-3 สัปดาห์ หรืออาจน้อยกว่านั้น แล้วแต่กรณีหากผู้ลงนามไม่ติดราชการอื่น โดยหลังจากผู้มีอำนาจลงนามในบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จะจัดทำหนังสือขอส่งบัตรให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดต่อไป

(6) กรณีมีข้อสงสัยให้ติดต่อสอบถามที่ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โทร 02-590-7312

คำขอมีบัตรประจำตัว หรือขอมีบัตรประจำตัวใหม่
ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2542

(เขียนที่).....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้าชื่อ.....ชื่อสกุล.....

เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....อายุ.....ปี สัญชาติ..... หมูโลหิต.....

มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

หมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอ

ที่อยู่ปัจจุบันที่สามารถติดต่อได้.....

เจ้าหน้าที่ของรัฐประเภท.....

รับราชการ/ปฏิบัติงาน/เคยสังกัด แผนก/งาน.....ฝ่าย/ส่วน.....

กอง/สำนัก.....กรม/เทศบาล/องค์การ.....กระทรวง/ทบวง.....

ตำแหน่ง.....ระดับ/ยศ.....

มีความประสงค์ขอมีบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นต่อ.....

- กรณี 1. ขอมีบัตรครั้งแรก
2. ขอมีบัตรใหม่ เนื่องจาก บัตรหมดอายุ บัตรหายหรือถูกทำลาย
หมายเลขบัตรเดิม.....(ถ้าทราบ)
3. ขอเปลี่ยนบัตร เนื่องจาก เปลี่ยนตำแหน่ง/เลื่อนระดับ/เลื่อนยศ
 เปลี่ยนชื่อตัว เปลี่ยนชื่อสกุล เปลี่ยนชื่อตัวและชื่อสกุล
 ชำรุด อื่น ๆ.....
- ได้แนบรูปถ่ายสองใบมาพร้อมกับคำขอนี้แล้วและ หลักฐานอื่น ๆ (ถ้ามี)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....ผู้ทำคำขอ

(.....)

หมายเหตุ ให้ขีดฆ่าข้อความที่ไม่ต้องการออก แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่อง และหรือ หน้าข้อความที่ใช้

บทที่ 3

ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภค

งานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ คือ การปกป้อง ดูแล และการดำเนินการเพื่อให้ประชาชนได้บริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีคุณภาพมาตรฐาน ปลอดภัย และสมประโยชน์ ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โดยความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคของพนักงานเจ้าหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สุขภาพแต่ละประเภท มีดังนี้

1. อาหาร

1.1 นิยามและการจัดประเภท

อาหาร ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 หมายถึง ของกินหรือเครื่องสำอางชีวิต ได้แก่

- (1) วัตถุทุกชนิดที่คนกิน ดื่ม อม หรือนำเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ หรือในรูปลักษณะใดๆ แต่ไม่รวมถึงยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท หรือยาเสพติดให้โทษ ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น แล้วแต่กรณี
- (2) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้หรือใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหาร รวมถึงวัตถุเจือปนอาหาร สี และเครื่องปรุงแต่งกลิ่นรส

ในการปฏิบัติงานพนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่สำคัญที่จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัย คุณภาพ และกรรมวิธีการผลิตของผลิตภัณฑ์อาหาร โดยพิจารณาความเหมาะสมของสถานที่ผลิต หรือนำเข้าอาหาร การแสดงฉลาก และการโฆษณา ก่อนที่จะทำการผลิตหรือนำเข้าเพื่อจำหน่าย ตลอดจนก่อนการทำการโฆษณา ซึ่งระดับความเข้มงวดในการกำกับดูแลนั้นจะขึ้นอยู่กับระดับความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์ หรือข้อมูลทางด้านวิชาการ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการควบคุมอาหาร ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ได้จำแนกอาหารโดยแบ่งตามระดับความเสี่ยงเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 อาหารควบคุมเฉพาะ

คือ อาหารที่ต้องควบคุมและกำกับดูแลอย่างเข้มงวดที่สุด เนื่องจากเป็นประเภทอาหารที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคอย่างรุนแรง และอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ ซึ่งในปัจจุบันมี 5 รายการ ได้แก่

- (1) นมดัดแปลงสำหรับทารกและนมดัดแปลงสูตรต่อเนื่องสำหรับทารกและเด็กเล็ก
- (2) อาหารทารกและอาหารสูตรต่อเนื่องสำหรับทารกและเด็กเล็ก
- (3) อาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็ก
- (4) อาหารสำหรับผู้ที่ต้องการควบคุมน้ำหนัก
- (5) วัตถุเจือปนอาหาร

กลุ่มที่ 2 อาหารที่กำหนดคุณภาพหรือมาตรฐาน

คือ อาหารที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคแต่ไม่รุนแรงเท่ากับกลุ่มแรกโดยอันตรายที่เกิดขึ้นอาจมาจากกระบวนการผลิตหรือกรรมวิธีการผลิตอาหารนั้น ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิต ซึ่งในปัจจุบันมี 39 รายการ ได้แก่

(1) นมโค	(16) กาแฟ	(29) เนยแข็ง
(2) นมปรุงแต่ง	(17) ชาสมุนไพร	(30) เนยใสหรือกึ่ง
(3) ผลิตภัณฑ์ของนม	(18) น้ำมันถั่วเหลืองในภาชนะบรรจุ	(31) เนยเทียม เนยผสม
(4) นมเปรี้ยว	ที่ปิดสนิท	ผลิตภัณฑ์เนยเทียม
(5) ไอศกรีม	(19) น้ำแร่ธรรมชาติ	และผลิตภัณฑ์เนยผสม
(6) อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท	(20) ซอสบางชนิด	(32) อาหารกึ่งสำเร็จรูป
(7) เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท	(21) ผลิตภัณฑ์ปรุงรสที่ได้จาก	(33) น้ำผึ้ง
(8) น้ำมันถั่วลิสง	การย่อยโปรตีนของถั่วเหลือง	(34) แยม เยลลี่ และมาร์มาเลด
(9) น้ำมันปาล์ม	(22) น้ำปลา	ในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท
(10) น้ำมันมะพร้าว	(23) น้ำเกลือปรุงอาหาร	(35) ไข่เยี่ยวม้า
(11) ซ็อกโกแลต	(24) น้ำส้มสายชู	(36) น้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท
(12) ข้าวเติมวิตามิน	(25) น้ำมันและไขมัน	(37) น้ำแข็ง
(13) เกลือบริโกล	(26) น้ำมันเนย	(38) ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร
(14) เครื่องดื่มเกลือแร่	(27) ครีม	(39) รอยัลเยลลี่และผลิตภัณฑ์
(15) ชา	(28) เนย	รอยัลเยลลี่

กลุ่มที่ 3 อาหารที่ต้องมีฉลาก

คือ อาหารที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคค่อนข้างต่ำกว่า 2 กลุ่มแรก แต่มักประสบปัญหาเกี่ยวกับการหลอกลวงผู้บริโภค จึงต้องมีการบังคับให้แสดงฉลากควบคุมไปกับการควบคุมคุณภาพมาตรฐานให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด ซึ่งในปัจจุบันมี 11 รายการ ได้แก่

(1) แป้งข้าวกล้อง	(8) อาหารพร้อมปรุงและอาหารสำเร็จรูปที่
(2) วุ้นสำเร็จรูปและขนมเยลลี่	พร้อมบริโภคทันที
(3) อาหารฉายรังสี	(9) ผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์
(4) ซอสในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท	(10) อาหารที่ได้จากเทคนิคการตัดแปร
(5) วัตถุแต่งกลิ่นรส	พันธุกรรมหรือพันธุวิศวกรรม
(6) ขนมปัง	(11) อาหารที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ
(7) หมากฝรั่งและลูกอม	

กลุ่มที่ 4 อาหารทั่วไป

คือ กลุ่มของอาหารที่อยู่นอกเหนือจากอาหารใน 3 กลุ่มแรก เป็นอาหารซึ่งมีจุดที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่ำหรือไม่จำเป็นต้องควบคุมในส่วนของการผลิตและการแปรรูปอย่างเข้มงวด ได้แก่ สัตว์และผลิตภัณฑ์

พืชและผลิตภัณฑ์ สารสกัด/สารสังเคราะห์ สารอาหาร แป้งและผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์สำหรับทำอาหารชนิดต่าง ๆ ที่ยังไม่พร้อมบริโภค เครื่องปรุงรส น้ำตาล และเครื่องเทศ

โดยอาหารที่ไม่ต้องขอ อย. หรือขอรับเลขสารบบอาหาร ได้แก่

- (1) กลุ่มอาหารทั่วไปที่ไม่มีการตัดแต่ง
  - (1.1) สัตว์และผลิตภัณฑ์ ยังไม่ได้ตัดแต่ง ยังไม่พร้อมเอาไปทำอาหาร ไม่ได้บด หั่น สับ แล ไม่หมักรมควัน ตาก แดด อบ ไม่หมักดอง ไม่โดนความร้อน เช่น ปลาหมึกทั้งตัว กุ้งสดทั้งตัว ปลาสด หอย เป็นต้น
  - (1.2) พืชและผลิตภัณฑ์ ไม่ได้ตัดแต่ง ไม่ทำให้แห้ง หมักดอง ยังไม่ได้ตัดหั่น เช่น กล้วยทั้งหวี ผลไม้ที่เลือกเป็นกิโล เป็นต้น
- (2) อาหารพร้อมปรุงหรืออาหารพร้อมบริโภคที่ผู้ผลิตหรือผู้ปรุงเป็นผู้จำหน่ายโดยตรงแก่ผู้บริโภค

1.2 ฉลากผลิตภัณฑ์อาหาร

ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุ กำหนดให้อาหารในภาชนะบรรจุที่ผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือที่จำหน่าย ต้องแสดงฉลากที่มีข้อความเป็นภาษาไทย และอย่างน้อยจะต้องมีข้อความดังต่อไปนี้

- (1) ชื่ออาหาร
- (2) เลขสารบบอาหาร
- (3) ชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิตหรือผู้แบ่งบรรจุหรือผู้นำเข้า หรือสำนักงานใหญ่แล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้
  - (3.1) อาหารที่ผลิตในประเทศ ให้แสดงชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิตหรือผู้แบ่งบรรจุ หรือแสดงชื่อและที่ตั้งของสำนักงานใหญ่ของผู้ผลิตหรือผู้แบ่งบรรจุก็ได้ โดยต้องมีข้อความดังต่อไปนี้ กำกับไว้ด้วย
    - (3.1.1) ข้อความว่า “ผู้ผลิต” หรือ “ผลิตโดย” สำหรับกรณีเป็นผู้ผลิต
    - (3.1.2) ข้อความว่า “ผู้แบ่งบรรจุ” หรือ “แบ่งบรรจุโดย” สำหรับกรณีเป็นผู้แบ่งบรรจุ
    - (3.1.3) ข้อความว่า “สำนักงานใหญ่” สำหรับกรณีเป็นผู้ผลิตหรือผู้แบ่งบรรจุที่ประสงค์จะแสดงชื่อและที่ตั้งของสำนักงานใหญ่
  - (3.2) อาหารนำเข้าจากต่างประเทศ ให้แสดงชื่อและที่ตั้งของผู้นำเข้าโดยมีข้อความว่า “ผู้นำเข้า” หรือ “นำเข้าโดย” กำกับ และแสดงชื่อและประเทศของผู้ผลิตด้วย
- (4) ปริมาณของอาหารเป็นระบบเมตริก ได้แก่ น้ำหนักสุทธิ หรือ ปริมาตรสุทธิ โดยที่อาหารลักษณะแข็ง ให้แสดงเป็น “น้ำหนักสุทธิ” อาหารลักษณะเหลวให้แสดงเป็น “ปริมาตรสุทธิ” และอาหารที่มีลักษณะครึ่งแข็งครึ่งเหลวหรือลักษณะอื่นสามารถเลือกแสดงเป็น “น้ำหนักสุทธิ” หรือ “ปริมาตรสุทธิ” ก็ได้ ทั้งนี้อาหารบางชนิดมีประกาศกระทรวงสาธารณสุขกำหนดให้ต้องแสดงปริมาณน้ำหนักเนื้ออาหารด้วย
- (5) ส่วนประกอบที่สำคัญ เป็นร้อยละของน้ำหนักโดยประมาณ เรียงตามลำดับปริมาณจากมากไปน้อย
- (6) ข้อความว่า “ข้อมูลสำหรับผู้แพ้อาหาร : มี.....” กรณีมีการใช้เป็นส่วนประกอบของอาหาร หรือ “ข้อมูลสำหรับผู้แพ้อาหาร : อาจมี.....” กรณีมีการปนเปื้อนในกระบวนการผลิตแล้วแต่กรณี (ข้อความที่เว้นไว้ให้ระบุประเภทหรือชนิดของอาหารที่มีสารก่อภูมิแพ้หรือสารที่ก่อภาวะภูมิไวเกิน) หรือกรณีที่ไม่แสดงข้อความ “ข้อมูล

สำหรับผู้แพ้อาหาร” อาจแสดงข้อความว่า “มี.....” หรือ “อาจมี.....” ไว้ในกรอบ โดยสารก่อภูมิแพ้ หรือ สารที่ก่อภาวะภูมิไวเกิน เช่น

- (6.1) ธัญพืชที่มีส่วนประกอบของกลูเตน เช่น ข้าวสาลี ไรน์ บาร์เลย์ โอ๊ต
- (6.2) สัตว์น้ำที่มีเปลือกแข็ง เช่น ปู กุ้ง กุ้งล็อบสเตอร์ เป็นต้น และผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำที่มีเปลือกแข็ง
- (6.3) ไข่ และผลิตภัณฑ์จากไข่
- (6.4) ปลา และผลิตภัณฑ์จากปลา
- (6.5) ถั่วลิสง ถั่วเหลือง ถั่วที่มีเปลือกแข็ง เช่น อัลมอนต์ วอลนัท พีแคน
- (6.7) นม และผลิตภัณฑ์จากนม รวมถึงแลคโตส

ทั้งนี้ หากมีการแสดงชื่อสารก่อภูมิแพ้หรือสารที่ก่อภาวะภูมิไวเกินเป็นชื่ออาหารหรือส่วนประกอบที่สำคัญ จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องแสดงข้อมูลสำหรับผู้แพ้อาหาร

(7) แสดงชื่อกลุ่มหน้าที่ของวัตถุเจือปนอาหารร่วมกับชื่อเฉพาะ หรือแสดงกลุ่มหน้าที่ของวัตถุเจือปนอาหาร ร่วมกับตัวเลขตาม International Numbering System: INS for Food Additives เช่น “สีธรรมชาติ” “สีสังเคราะห์”

(8) ข้อความว่า “แต่งกลิ่นธรรมชาติ” “แต่งกลิ่นเลียนธรรมชาติ” “แต่งกลิ่นสังเคราะห์” “แต่งรสธรรมชาติ” หรือ “แต่งรสเลียนธรรมชาติ” ถ้ามีการใช้ แล้วแต่กรณี

(9) แสดงวัน เดือนและปี สำหรับอาหารที่มีอายุการเก็บไม่เกิน 90 วัน หรือแสดงวัน เดือนและปี หรือเดือน และปี สำหรับอาหารที่มีอายุการเก็บเกิน 90 วัน โดยมีข้อความว่า “ควรบริโภคก่อน” หรือ “หมดอายุ” กำกับ และ ต้องแสดงข้อความ “ผลิต” หรือ “หมดอายุ” ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยอาหารนั้นด้วย

- (10) คำเตือน (ถ้ามี)
- (11) ข้อแนะนำในการเก็บรักษา (ถ้ามี)
- (12) วิธีปรุงเพื่อรับประทาน (ถ้ามี)
- (13) วิธีการใช้และข้อความที่จำเป็น สำหรับอาหารที่มุ่งหมายจะใช้กับทารกหรือเด็กอ่อน หรือบุคคลกลุ่มใดโดยเฉพาะ
- (14) ข้อความที่กำหนดเพิ่มเติมตามบัญชีแนบท้ายประกาศ
- (15) ข้อความที่ต้องมีสำหรับอาหารที่มีประกาศกระทรวงสาธารณสุขกำหนด

หมายเหตุ ฉลากของอาหารที่ผลิตเพื่อส่งออกจะแสดงข้อความเป็นภาษาใดก็ได้ แต่อย่างน้อยต้องระบุ

- (1) ประเทศผู้ผลิต
  - (2) เลขสารบบอาหาร หรือเลขสถานที่ผลิตอาหาร หรือชื่อและที่ตั้งของสถานที่ผลิตอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้
- อาหารในภาชนะบรรจุที่ได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้ว นอกจากต้องปฏิบัติตามประกาศฉบับนั้น ๆ ต้องปฏิบัติตามประกาศฉบับดังกล่าวนี้ด้วย

1.3 การแสดงฉลากโภชนาการ

นอกจากนี้ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ฉลากโภชนาการ กำหนดให้อาหารดังต่อไปนี้เป็นอาหารที่ต้องแสดงฉลากโภชนาการ

- (1) อาหารที่มีการกล่าวอ้างทางโภชนาการ
- (2) อาหารที่มีการใช้คุณค่าในการส่งเสริมการขาย
- (3) อาหารที่ระบุกลุ่มผู้บริโภคในการส่งเสริมการขาย
- (4) อาหารอื่นตามที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาหาร

ตัวอย่างการแสดงฉลากโภชนาการแบบเต็มรูปแบบมาตรฐานตามบัญชีแนบท้ายประกาศฯ

		ข้อมูลโภชนาการ					
ส่วนที่ 1	}	หนึ่งหน่วยบริโภค :.....(.....)					
		จำนวนหน่วยบริโภคต่อ ..... :					
ส่วนที่ 2	}	คุณค่าทางโภชนาการต่อหนึ่งหน่วยบริโภค					
		พลังงานทั้งหมด ..... กิโลแคลอรี (พลังงานจากไขมัน ..... กิโลแคลอรี)					
ช่วงที่ 1	}	ร้อยละของปริมาณที่แนะนำต่อวัน *					
		ไขมันทั้งหมด	..... ก.	.....%			
		ไขมันอิ่มตัว	..... ก.	.....%			
		โคเลสเตอรอล	..... มก.	.....%			
		โปรตีน	..... ก.	.....%			
		คาร์โบไฮเดรตทั้งหมด	..... ก.	.....%			
		ใยอาหาร	..... ก.	.....%			
		น้ำตาล	..... ก.	.....%			
		โซเดียม	..... มก.	.....%			
		ช่วงที่ 2	}	ร้อยละของปริมาณที่แนะนำต่อวัน *			
วิตามินเอ	.....%			วิตามินบี 1	.....%		
วิตามินบี 2	.....%			แคลเซียม	.....%		
เหล็ก	.....%						
* ร้อยละของปริมาณสารอาหารที่แนะนำให้บริโภคต่อวันสำหรับคนไทยอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป (Thai RDI) โดยคิดจากความต้องการพลังงานวันละ 2,000 กิโลแคลอรี							
ช่วงที่ 3	}	ความต้องการพลังงานของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ผู้ที่ต้องการพลังงานวันละ 2,000 กิโลแคลอรี ควรได้รับสารอาหารต่าง ๆ ดังนี้					
		ไขมันทั้งหมด	น้อยกว่า	65	ก.		
		ไขมันอิ่มตัว	น้อยกว่า	20	ก.		
		โคเลสเตอรอล	น้อยกว่า	300	มก.		
		คาร์โบไฮเดรตทั้งหมด		300	ก.		
		ใยอาหาร		25	ก.		
		โซเดียม	น้อยกว่า	2,400	มก.		
		พลังงาน (กิโลแคลอรี) ต่อกรัม : ไขมัน = 9 ; โปรตีน = 4 ; คาร์โบไฮเดรต = 4					
		ส่วนที่ 3	}				

ในการแสดงฉลากโภชนาการ จะแสดงในรูปแบบเต็ม รูปแบบย่อ หรือรูปแบบควบคู่ ซึ่งจะถูกระบุรูปแบบและเงื่อนไขของการแสดงฉลากโภชนาการไว้ในบัญชีแนบท้ายประกาศกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าว

1.4 การแสดงฉลากจีดีเอ (Guideline Daily Amounts : GDA)

ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง อาหารที่ต้องแสดงฉลากโภชนาการ และค่าพลังงาน น้ำตาล ไขมัน และโซเดียม แบบจีดีเอ กำหนดให้อาหารที่อยู่ในภาชนะพร้อมจำหน่ายต่อผู้บริโภคดังต่อไปนี้ เป็นอาหารที่ต้องแสดงฉลากโภชนาการ และค่าพลังงาน น้ำตาล ไขมัน และโซเดียม แบบจีดีเอ

อาหารที่บังคับแสดงฉลากโภชนาการและฉลากโภชนาการแบบ GDA 13 กลุ่ม

5 กลุ่ม

1. อาหารขบเคี้ยว
2. ช็อกโกแลต และขนมหวานรสช็อกโกแลต
3. ผลิตภัณฑ์ขนมอบ
4. อาหารกึ่งสำเร็จรูป
5. อาหารมือหลักที่เป็นอาหารจานเดียว
ซึ่งต้องเก็บรักษาไว้ในตู้เย็นหรือตู้แช่แข็งตลอดระยะเวลาจำหน่าย

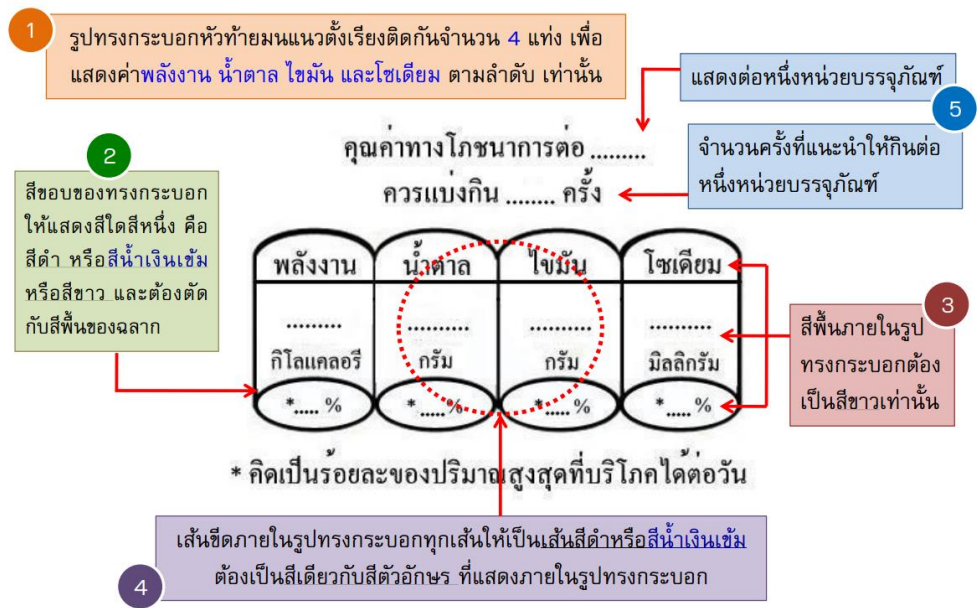
ป.ศ. ฉบับที่ 374

8 กลุ่ม

6. เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท
7. ชาปรุงสำเร็จ ทั้งชนิดเหลวและชนิดแห้ง
8. กาแฟปรุงสำเร็จ ทั้งชนิดเหลวและชนิดแห้ง
9. นมปรุงแต่ง
10. นมเปรี้ยว
11. ผลิตภัณฑ์ของนม
12. นำนมถั่วเหลือง
13. ไอศกรีมที่อยู่ในลักษณะพร้อมบริโภค

โดยการแสดงค่าพลังงาน น้ำตาล ไขมัน และโซเดียมแบบจีดีเอ ของอาหารให้เป็นไปตามรูปแบบและเงื่อนไข ดังนี้

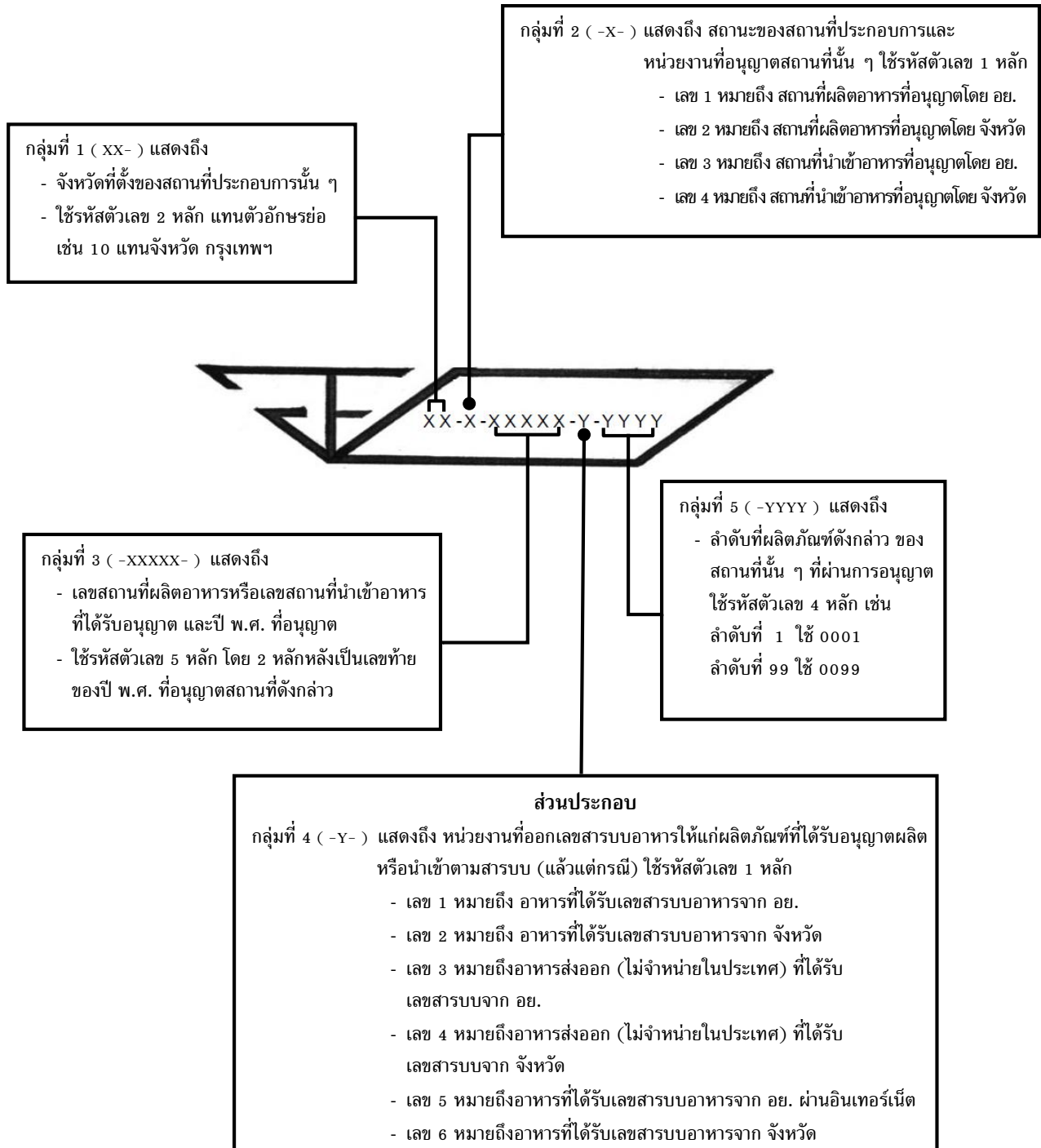
เงื่อนไขและรูปแบบของฉลากโภชนาการแบบ GDA

1.5 ความหมายของเลขสารบบอาหารในเครื่องหมาย อย.

เลขสารบบอาหาร คือ เลขประจำตัวของผลิตภัณฑ์อาหาร จะเป็นเลข 13 หลัก แสดงอยู่ภายในกรอบเครื่องหมาย อย. ซึ่งเลขสารบบอาหารนี้จะระบุข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับสถานที่ และข้อมูลผลิตภัณฑ์อาหารนั้น ประกอบด้วยตัวเลข 13 หลัก ที่แสดงถึงข้อมูลสำคัญ 2 ชุด ได้แก่

- ชุดแรก (XX-X-XXXXX) คือ ข้อมูลสถานที่ประกอบการ ประกอบด้วยตัวเลข 8 หลัก
- ชุดหลัง (Y-YYYY) คือ ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วยตัวเลข 5 หลัก

ตัวอย่างเช่น น้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท เลขสารบบอาหาร 72-2-08545-2-0005 หมายความว่า น้ำดื่มนี้ผลิตที่จังหวัดสุพรรณบุรี (หมายเลข 72 อ้างอิงจากรหัสจังหวัดของกระทรวงมหาดไทย) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นผู้อนุญาตสถานที่ผลิตอาหาร (หมายเลข 2) โดยเป็นสถานที่ผลิตน้ำดื่มที่มาขึ้นบัญชีสถานที่ผลิตอาหารเป็นลำดับที่ 85 (หมายเลข 085) ในปีพ.ศ. 2545 (หมายเลข 45) ซึ่งผลิตภัณฑ์น้ำดื่มได้รับเลขสารบบอาหารจากจังหวัดสุพรรณบุรี (หมายเลข 2 อาหารที่ได้รับเลขสารบบอาหารจากจังหวัด) เป็นลำดับที่ 0005 ของสถานที่ผลิตแห่งนั้น (หมายเลข 0005)

1.6 การโฆษณาอาหาร

ตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาคุณภาพ ประโยชน์ คุณภาพ หรือสรรพคุณของอาหาร อันเป็นเท็จหรือเป็นการหลอกลวงให้เกิดความหลงเชื่อโดยไม่สมควร และตามมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 กำหนดให้ผู้ใดประสงค์จะโฆษณาคุณภาพ ประโยชน์ คุณภาพ หรือสรรพคุณของอาหารทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ทางฉายภาพ ภาพยนตร์หรือทางหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์อื่น หรือด้วยวิธีอื่นใด เพื่อประโยชน์ในทางการค้า ต้องนำเสียง ภาพ ภาพยนตร์หรือข้อความที่จะโฆษณาดังกล่าวนั้นให้ผู้อนุญาตตรวจพิจารณา ก่อน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะโฆษณาได้

ลักษณะเลขอนุญาตโฆษณาอาหาร มี 2 รูปแบบ ดังนี้

(1) ใบอนุญาตโฆษณาอาหาร ที่อนุญาตโดย สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ใบอนุญาตเลขที่ ขอ. xxxx/yyyy

xxxx หมายถึง เลขที่ใบอนุญาต (เริ่มตั้งแต่ 1, 2, 3, ...)

yyyy หมายถึง ปี พ.ศ. ที่อนุญาต (4 หลัก)

(2) ใบอนุญาตโฆษณาอาหาร ที่อนุญาตโดย ส่วนภูมิภาค (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด)

ใบอนุญาตเลขที่ aa - ขอ. xxxx/yyyy

aa หมายถึง อักษรย่อของจังหวัดที่ออกใบอนุญาต

xxxx หมายถึง เลขที่ใบอนุญาต (เริ่มตั้งแต่ 1, 2, 3, ...)

yyyy หมายถึง ปี พ.ศ. ที่อนุญาต (4 หลัก)

1.6.1 การโฆษณาอาหารที่ไม่ต้องขออนุญาต

(1) การให้ข้อมูลทางวิชาการที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในทางการค้า และไม่มีเจตนาโฆษณาคุณภาพ ประโยชน์ คุณภาพ หรือสรรพคุณของอาหารใด ๆ แต่ทั้งนี้การให้ข้อมูลทางวิชาการดังกล่าวต้องมีการให้ข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีหลักฐานอ้างอิงที่เชื่อถือได้ เช่น แสดงทั้งข้อดี ข้อเสีย ข้อควรระวัง

(2) การโฆษณา เฉพาะที่เป็นลักษณะการโฆษณาที่เป็นการให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาหาร เช่น การโฆษณาเพื่อส่งเสริมการขาย การเปรียบเทียบราคากับปริมาณสินค้า สถานที่วางจำหน่าย

1.6.2 ลักษณะการโฆษณาอาหารที่ผิดกฎหมายเกินจริง หรือหลอกลวงให้เกิดความหลงเชื่อโดยไม่สมควร

ตัวอย่างข้อความที่ไม่อนุญาตในการโฆษณาอาหาร รวมถึงการใช้ภาพที่สื่อให้เข้าใจได้ในความหมายเดียวกัน มีลักษณะดังต่อไปนี้

คำ/ข้อความที่ ห้าม ใช้ โฆษณา
สรรพคุณของผลิตภัณฑ์อาหาร/เสริมอาหาร

ศักดิ์สิทธิ์ มหัศจรรย์ ปาฏิหาริย์ วิเศษ
ชั้นเลิศ ล้ำเลิศ เลิศล้ำ เลิศที่สุด
ดีที่สุด ที่สุด สุดเหวี่ยง ดีเด็ด
ยอดเยี่ยม เยี่ยมยอด ยอดไปเลย เยี่ยมไปเลย
เลิศเลอ ดีเลิศ สุดยอด ฮีโร่
หนึ่งเดียว ที่หนึ่งเลย บริสุทธิ์ ชนะเลิศ

ตัวอย่างคำ/ข้อความ ที่ห้ามใช้โฆษณาอาหาร/เสริมอาหาร
ลดความอ้วน/ลดน้ำหนัก แก้ปัญหาปวดประจำเดือน
ทำให้ท่านชายฮึดขึ้น ใหญ่ขึ้น บำรุง-เสริมสร้างประสิทธิภาพทางเพศ
เพิ่มภูมิต้านทานแก่ร่างกาย ล้างพิษ
ต่อต้านอนุมูลอิสระ ช่วยซ่อมแซมและจัดสารพิษในร่างกาย
ลดโคเลสเตอรอล ลดความดันโลหิต ลดไขมันในเส้นเลือด
ป้องกันโรคหัวใจ มะเร็ง เบาหวาน หลอดเลือดแข็งตัว

คำหุ ุ เหลือเชื่อ หรือคำที่ยากต่อการพิสูจน์ ก็ใช้ไม่ได้นะ
เห็นโฆษณาแบบนี้ มันใจได้เลยว่า โอ้อวดเกินจริง ออย. ไม่เคยอนุญาต

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
Food and Drug Administration

LINE f t ติ /FDATHAI

ทั้งนี้แนวทางในการพิจารณาและจัดทำสื่อโฆษณาอาหารที่ถูกต้องตามกฎหมาย สามารถศึกษาได้จากประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เรื่อง หลักเกณฑ์การโฆษณาอาหาร ฉบับที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน

สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับอาหารเพิ่มเติมได้ที่ :
เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา >หน่วยงานภายใน >สำนักอาหาร

2. ยา

2.1 นิยามและการจัดประเภท

ยา ตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 หมายถึง

- (1) วัตถุที่รับรองไว้ในตำรายาที่รัฐมนตรีประกาศ
- (2) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้ในการวินิจฉัย บำบัด บรรเทา รักษา หรือป้องกันโรค หรือความเจ็บป่วยของมนุษย์หรือสัตว์
- (3) วัตถุที่เป็นเภสัชเคมีภัณฑ์หรือเภสัชเคมีภัณฑ์กึ่งสำเร็จรูป หรือ
- (4) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับให้เกิดผลแก่สุขภาพ โครงสร้าง หรือการกระทำหน้าที่ใดๆ ของร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์ วัตถุตาม (1) (2) หรือ (4) ไม่หมายความรวมถึง
- (ก) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้ในการเกษตรหรือการอุตสาหกรรมตามที่รัฐมนตรีประกาศ
- (ข) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้เป็นอาหารสำหรับมนุษย์ เครื่องกีฬา เครื่องมือเครื่องใช้ในการส่งเสริมสุขภาพ เครื่องสำอาง หรือเครื่องมือและส่วนประกอบของเครื่องมือที่ใช้ในการประกอบโรคศิลปะหรือวิชาชีพเวชกรรม
- (ค) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้ในห้องวิทยาศาสตร์สำหรับการวิจัย การวิเคราะห์ หรือการชันสูตรโรค ซึ่งมีได้กระทำโดยตรงต่อร่างกายของมนุษย์

โดยสามารถแบ่งประเภทของผลิตภัณฑ์ยา ตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 ได้ดังนี้

- (1) ยาแผนปัจจุบัน หมายถึง ยาที่มุ่งหมายสำหรับใช้ในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม การประกอบโรคศิลปะ แผนปัจจุบัน หรือการบำบัดโรคสัตว์
- (2) ยาแผนโบราณ หมายถึง ยาที่มุ่งหมายสำหรับใช้ในการประกอบโรคศิลปะแผนโบราณ หรือการบำบัดโรคสัตว์ ซึ่งอยู่ในตำรายาแผนโบราณที่รัฐมนตรีประกาศหรือยาที่รัฐมนตรีประกาศเป็นยาแผนโบราณ หรือยาที่ได้รับอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนตำรับยาเป็นยาแผนโบราณ

2.2 ฉลากผลิตภัณฑ์ยา

ผลิตภัณฑ์ยาทุกชนิดทั้งยาแผนปัจจุบัน และยาแผนโบราณจะไม่มีเครื่องหมาย อย. แสดงบนฉลาก แต่จะแสดงเลขที่รหัสใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยา หรือที่เรียกว่า “เลขทะเบียนตำรับยา” เช่น 1A 12/35 หรือ G 99/55 โดยฉลากยาและเอกสารกำกับยาจะต้องแสดงรายละเอียดดังนี้

ลำดับที่	ยาแผนปัจจุบัน	ยาแผนโบราณ
1	ชื่อยา	ชื่อยา
2	เลขที่หรือรหัสใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยา	เลขที่หรือรหัสใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยา
3	ปริมาณของยาที่บรรจุ	ปริมาณของยาที่บรรจุ
4	เลขที่หรืออักษรแสดงครั้งที่ผลิตหรือวิเคราะห์ยา	เลขที่หรืออักษรแสดงครั้งที่ผลิตยา
5	ชื่อผู้ผลิตยาและจังหวัดที่ตั้งสถานที่ผลิตยา กรณีนำหรือส่งยาเข้ามาในราชอาณาจักรให้ระบุชื่อเมืองและประเทศที่ตั้งสถานที่ผลิตยาแทนชื่อจังหวัด และให้ระบุชื่อของผู้นำหรือส่ง	ชื่อผู้ผลิตยาและจังหวัดที่ตั้งสถานที่ผลิตยา กรณีนำหรือส่งยาเข้ามาในราชอาณาจักรให้ระบุชื่อเมืองและประเทศที่ตั้งสถานที่ผลิตยาแทนชื่อจังหวัด

ลำดับที่	ยาแผนปัจจุบัน	ยาแผนโบราณ
	ยาเข้ามาในราชอาณาจักร และจังหวัดที่ตั้งสถานที่นำหรือสั่งยาไว้ด้วย	
6	วัน เดือน ปี ที่ผลิตยา	วัน เดือน ปี ที่ผลิตยา
7	คำว่า “ยาอันตราย” “ยาควบคุมพิเศษ” “ยาใช้ภายนอก” หรือ “ยาใช้เฉพาะที่” แล้วแต่กรณี ด้วยอักษรสีแดงเห็นได้ชัด	คำว่า “ยาใช้ภายนอก” หรือ “ยาใช้เฉพาะที่” แล้วแต่กรณี ด้วยอักษรสีแดงเห็นได้ชัด
8	คำว่า “ยาสามัญประจำบ้าน” ในกรณีที่เป็นยาสามัญประจำบ้าน	คำว่า “ยาสามัญประจำบ้าน” ในกรณีที่เป็นยาสามัญประจำบ้าน
9	คำว่า “ยาสำหรับสัตว์” ในกรณีที่เป็นยาสำหรับสัตว์	คำว่า “ยาสำหรับสัตว์” ในกรณีที่เป็นยาสำหรับสัตว์
10	ชื่อและปริมาณหรือความแรงของสารออกฤทธิ์อันเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของยาซึ่งจะต้องตรงตามที่ขึ้นทะเบียนตำรับยา	คำว่า “ยาแผนโบราณ” ให้เห็นได้ชัด
11	คำว่า “ยาสิ้นอายุ” และแสดงวัน เดือน ปี ที่ยาสิ้นอายุ	-
12	คำเตือนการใช้ยา (ในกรณีหากมีเอกสารกำกับยาอยู่ด้วย คำเตือนการใช้ยาจะแสดงไว้ที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของฉลากหรือเอกสารกำกับยาก็ได้)	-

ในกรณีที่ภาชนะบรรจุยาแผนปัจจุบันมีขนาดเล็กจนไม่อาจแสดงฉลากที่มีข้อความตามที่กล่าวมาในข้างต้นได้ทั้งหมด ให้ผู้รับอนุญาตได้รับการยกเว้นไม่ต้องแสดงรายละเอียดของ ปริมาณของยาที่บรรจุ/ เลขที่หรืออักษรแสดงครั้งที่ผลิตหรือวิเคราะห์ยา/ ชื่อผู้ผลิตยาและจังหวัดที่ตั้งสถานที่ผลิตยา/ ชื่อเมืองและประเทศที่ตั้งสถานที่ผลิตยาที่นำหรือสั่งยาเข้ามาในราชอาณาจักร/ ชื่อของผู้นำหรือสั่งยา และจังหวัดที่ตั้งสถานที่นำหรือสั่งยา/ วัน เดือน ปี ที่ผลิตยา/ คำว่า “ยาสามัญประจำบ้าน”/ คำว่า “ยาสำหรับสัตว์”/ ชื่อและปริมาณหรือความแรงของสารออกฤทธิ์อันเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของยา ทั้งนี้ต้องได้รับการอนุญาตจากผู้อนุญาตแล้วเท่านั้น

ในกรณีที่ภาชนะบรรจุยาแผนโบราณมีขนาดเล็กจนไม่อาจแสดงฉลากที่มีข้อความตามที่กล่าวมาในข้างต้นได้ทั้งหมด ให้ผู้รับอนุญาตได้รับการยกเว้นไม่ต้องแสดงรายละเอียดของ ปริมาณของยาที่บรรจุ/ เลขที่หรืออักษรแสดงครั้งที่ผลิตยา/ ชื่อผู้ผลิตยาและจังหวัดที่ตั้งสถานที่ผลิตยา/ ชื่อเมืองและประเทศที่ตั้งสถานที่ผลิตยาที่นำหรือสั่งยาเข้ามาในราชอาณาจักร/ ชื่อของผู้นำหรือสั่งยา และจังหวัดที่ตั้งสถานที่นำหรือสั่งยา/ คำว่า “ยาใช้ภายนอก” หรือ “ยาใช้เฉพาะที่”/ คำว่า “ยาสามัญประจำบ้าน”/ คำว่า “ยาสำหรับสัตว์”/ คำว่า “ยาแผนโบราณ” ทั้งนี้ต้องได้รับการอนุญาตจากผู้อนุญาตแล้วเท่านั้น

2.3 ความหมายของอักษรย่อและตัวเลขที่แสดงใน “เลขทะเบียนตำรับยา”

เลขทะเบียนตำรับยาเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับตรวจสอบผลิตภัณฑ์ยาในเบื้องต้น ยาทุกรายการที่ได้รับอนุญาตต้องแสดงเลขทะเบียนตำรับยา ซึ่งประกอบด้วยตัวเลขและตัวอักษร โดยมีความหมายดังนี้

(1) เลข 1 หรือ 2 ที่นำหน้าตัวอักษรจะมีเฉพาะยาแผนปัจจุบันเท่านั้น โดยเลข 1 หมายถึง ยาที่มีตัวยาสำคัญที่ออกฤทธิ์เพียงตัวเดียว เลข 2 หมายถึง ยาที่มีตัวยาสำคัญที่ออกฤทธิ์ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป

(2) ตัวอักษร A - N มีความหมายตามตารางด้านล่าง

	ยาแผนปัจจุบัน		ยาแผนโบราณ	
	ยาคน	ยาสัตว์	ยาคน	ยาสัตว์
ผลิต	1A, 2A	1D, 2D	G	L
แบ่งบรรจุ	1B, 2B	1E, 2E	H	M
นำส่งฯ	1C, 2C	1F, 2F	K	N

(3) ตัวเลขต่อมาเป็นตัวเลขลำดับการขึ้นทะเบียนตำรับยา

(4) ตัวเลขสองหลักท้าย หมายถึง ปี พ.ศ. ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนตำรับยา

เช่น **1A 12/35** หมายถึง ยาแผนปัจจุบันสำหรับมนุษย์ผลิตภายในประเทศ มีตัวยานอกฤทธิ์เพียงตัวเดียว เลขทะเบียนที่ 12 ได้รับการขึ้นทะเบียนตำรับยาในปี พ.ศ. 2535

G 99/55 หมายถึง ยาแผนโบราณสำหรับมนุษย์ผลิตภายในประเทศ ลำดับเลขทะเบียนที่ 99 ได้รับการขึ้นทะเบียนตำรับยาในปี พ.ศ. 2555

ทั้งนี้เลขทะเบียนตำรับยาอาจจะมียังเหลือต่อท้ายเลขทะเบียนก็ได้ เพื่อบ่งบอกกระบวนการหรือเงื่อนไขในการรับขึ้นทะเบียนตำรับยา โดยมีรายละเอียดดังนี้

รายการ	ความหมาย
ไม่มี	เป็นยาที่ขึ้นทะเบียนแบบยาสามัญ หรือขึ้นทะเบียนก่อนการแยกประเภท
(NC)	เป็นยาที่ขึ้นทะเบียนแบบยาใหม่แบบมีเงื่อนไข SMP
(N)	เป็นยาที่ขึ้นทะเบียนแบบยาใหม่แบบไม่มีเงื่อนไข SMP
(NG)	เป็นยาที่ขึ้นทะเบียนแบบยาสามัญใหม่
(NBC)	เป็นยาที่ขึ้นทะเบียนแบบยาชีววัตถุใหม่แบบมีเงื่อนไข SMP
(NB)	เป็นยาที่ขึ้นทะเบียนแบบยาชีววัตถุใหม่แบบไม่มีเงื่อนไข SMP
(BF)	เป็นยาที่ขึ้นทะเบียนแบบยาชีววัตถุใหม่ที่ขึ้นทะเบียนภายหลังยาดันแบบปลด SMP
(NBS)	เป็นยาที่ขึ้นทะเบียนแบบยาชีววัตถุคล้ายคลึง
(B)	เป็นยาที่ขึ้นทะเบียนแบบยาชีววัตถุ
(E)	เป็นยาที่ขึ้นทะเบียนเพื่อการส่งออกเท่านั้น
(P)	เป็นยาที่ขึ้นทะเบียนแบบยากำพร้า
(H)	เป็นยาที่ขึ้นทะเบียนแบบยาพัฒนาจากสมุนไพร

เช่น 1C 3/55 (NC) หมายถึง ยาสำหรับมนุษย์ที่นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร มีตัวยาออกฤทธิ์เพียงตัวเดียว ลำดับเลขทะเบียนที่ 3 ได้รับการขึ้นทะเบียนตำรับยาในปี พ.ศ. 2555 โดยรับขึ้นทะเบียนเป็นยาใหม่แบบมีเงื่อนไขให้ติดตามความปลอดภัย (Safety Monitoring Programme : SMP)

2.4 การโฆษณา

ตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 มาตรา 88 ทวิ ระบุให้การโฆษณาขายยาทางวิทยุกระจายเสียง เครื่องขยายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ ทางฉายภาพหรือภาพยนตร์ หรือทางสิ่งพิมพ์จะต้องได้รับอนุมัติข้อความ เสียง หรือภาพที่ใช้ในการโฆษณาจากผู้อนุญาต และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ผู้อนุญาตกำหนด

2.4.1 ประเภทของใบอนุญาตโฆษณา

ประเภทของใบอนุญาตโฆษณาแบ่งตามกลุ่มเป้าหมายเป็น 2 ประเภท ดังนี้

(1) ใบอนุญาตโฆษณายาทางสื่อทั่วไป เป็นการโฆษณาต่อประชาชนทั่วไป ในสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อโทรทัศน์ จะต้องแสดงข้อความว่า “ ใบอนุญาตโฆษณา เลขที่ ชมท. xxxx / 25xx ”

(2) ใบอนุญาตโฆษณาที่กระทำโดยตรงต่อผู้ประกอบการโรคศิลปะ เป็นการโฆษณาต่อแพทย์ เกสซ์กรรลาฯ โดยในสื่อสิ่งพิมพ์จะต้องแสดงข้อความว่า “ ใบอนุญาตโฆษณา เลขที่ ชมศ. xxxx / 25xx ”

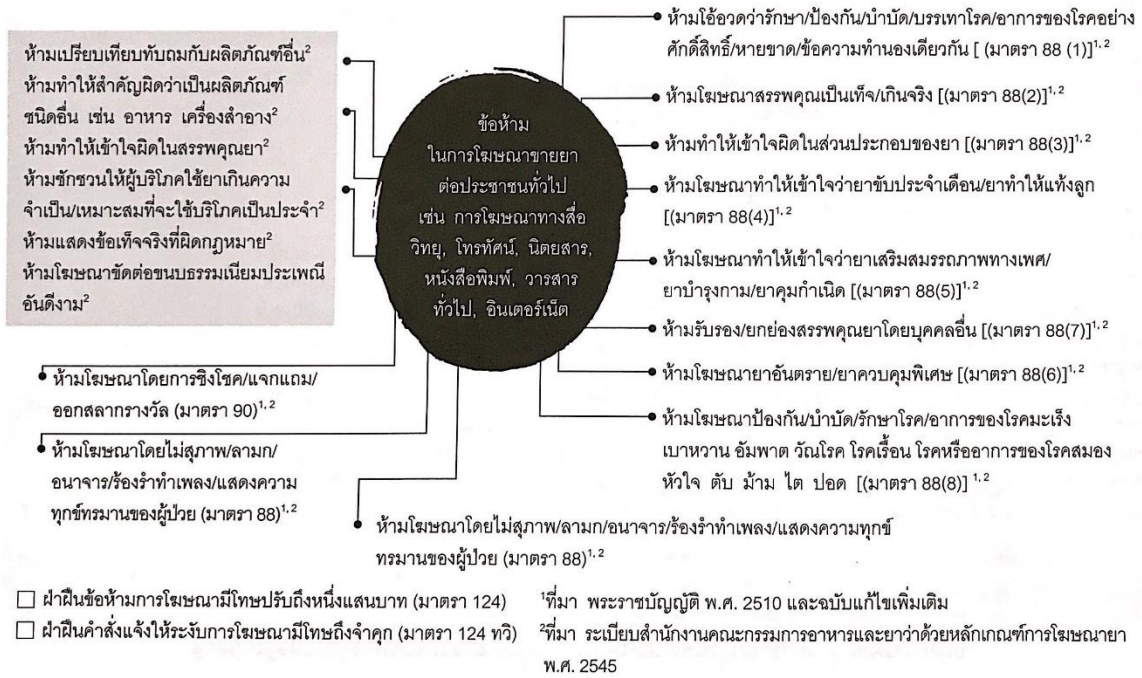
ผู้ประสงค์จะโฆษณายาทั้งสองประเภท ต้องขออนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาหรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (กรณีที่เป็นโฆษณาเฉพาะในเขตพื้นที่ที่สื่อที่ตั้งอยู่ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด) และจะต้องโฆษณาให้ตรงตามที่ได้รับอนุญาตไว้

2.4.2 ลักษณะการโฆษณาที่ผิดกฎหมายหรือหลอกลวงให้เกิดความหลงเชื่อโดยไม่สมควร

ตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 ในการโฆษณา และระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ว่าด้วยหลักเกณฑ์การโฆษณายา ได้กำหนดข้อห้ามในการโฆษณา ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ข้อห้ามในการโฆษณาต่อประชาชนทั่วไป
 ได้รับอนุมัติข้อความ เสียง หรือภาพที่ใช้ในการโฆษณา [(มาตรา 88 ทวิ (1))]
 ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ผู้อนุญาตกำหนด [(มาตรา 88 ทวิ (2))]

ตัวอย่างข้อความโฆษณายาทางสื่อทั่วไปที่อนุญาตและไม่อนุญาตให้โฆษณา

ลำดับ	หัวข้อ	รายละเอียด	ตัวอย่างลักษณะข้อความ/ แนวการโฆษณา	
			อนุญาต	ไม่อนุญาต
1	แนวการโฆษณา	ห้ามการโฆษณาโดยวิธีแถมพก/ออกสลากรางวัล		<ul style="list-style-type: none"> “ซื้อ 2 ขวด แถม 1 ขวด” “ส่งฝากกล่องยา 5 กล่อง มาแลกเสื้อยืด 1 ตัว”
2	แนวการโฆษณา	จะต้องไม่ชักชวนให้ผู้บริโภคใช้อย่างพร่ำเพรื่อ/ ทำให้เข้าใจว่าเหมาะสมที่จะบริโภคเป็นประจำ	<ul style="list-style-type: none"> การโฆษณายาระบาย “...รับประทานก่อนนอน ช่วยระบายเมื่อมีอาการท้องผูก” และเงื่อนไขกำกับว่า “ห้ามใช้เป็นยาลดความอ้วน/ ยาลดน้ำหนัก” การโฆษณายาบรรเทาอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย “...บรรเทาอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย/ “...บรรเทาอาการปวดเมื่อยตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย 	<ul style="list-style-type: none"> การโฆษณายาระบาย “เพียงคุณกินวันละ 1 เม็ดเป็นประจำทุกวัน...” “...กินก่อนนอนทุกวันเพื่อช่วยระบายท้อง” การโฆษณายาบรรเทาอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย “...เนื่องจากการทำงานหนัก/ สำหรับกรรมกรแบกหาม ชาวไร่ชาวนาที่ทำงานหนัก”
3	การแสดงสรรพคุณยา	การแสดงสรรพคุณยาต้องไม่เกินไปกว่าข้อความในเอกสาร	<ul style="list-style-type: none"> การโฆษณายาระบาย “...เป็นยาระบายเมื่อมีอาการท้องผูก” หรือ “ช่วยระบายเมื่อมีอาการท้องผูก” 	<ul style="list-style-type: none"> การโฆษณายาระบาย “ช่วยลดไขมัน/ ลดคอเลสเตอรอล/ ทำให้หอมเพริ้ว/ ใช้ลดความอ้วน/ ทำให้หุ่นดี...” เป็นต้น

ลำดับ	หัวข้อ	รายละเอียด	ตัวอย่างลักษณะข้อความ/ แนวการโฆษณา	
			อนุญาต	ไม่อนุญาต
		กำกับยา/ ต้องไม่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความเข้าใจผิดในสรรพคุณยาที่โฆษณา	หรือ “...เป็นยาระบายบรรเทาอาการท้องผูก” เป็นต้น (สรรพคุณตามที่ได้รับอนุญาตขึ้นทะเบียนตำรับยา คือ “เป็นยาระบาย”)	
4	การแสดงสรรพคุณยา	การแสดงสรรพคุณยาต้องไม่เป็นเท็จหรือเกินความจริง	<ul style="list-style-type: none"> ● การโฆษณายาบำรุงโลหิต สำหรับสตรี “...เป็นยาบำรุงโลหิต ช่วยให้ประจำเดือนเป็นปกติ” ● การโฆษณายาน้ำแผนโบราณ “...เป็นยาบำรุงร่างกาย/ สำหรับบำรุงร่างกาย” (เป็นสรรพคุณตามที่ได้รับอนุญาตขึ้นทะเบียนตำรับยา) 	<ul style="list-style-type: none"> ● การโฆษณายาบำรุงโลหิต สำหรับสตรี “ทำให้ผิวพรรณสดใส/ ปราศจากสิวฝ้า/ ดูอ่อนกว่าวัย...” ● การโฆษณายาน้ำแผนโบราณ “แก้ปวดมดลูก/ ปวดหน่วงในมดลูก/ ให้มดลูกกระชับ...”
5	การแสดงสรรพคุณยา	ต้องไม่แสดงสรรพคุณยาอันตราย/ ยาควบคุมพิเศษ	<ul style="list-style-type: none"> ● การโฆษณายาปฏิชีวนะที่เป็นยาใช้ภายนอกอนุญาตข้อความโฆษณา เช่น “ยา...มีตัวยาคลอกเตตราซัยคลิน เป็นยาใช้ภายนอก ใช้ทาแผลติดเชื้อ แผล ฝี หนอง” ● การโฆษณายาบรรเทาอาการอักเสบของกล้ามเนื้อชนิดเจล เช่น “วอลทารานเจล มีตัวยาไพร็อกซีแคม ใช้ทาบรรเทาอาการปวดบวมอักเสบของกล้ามเนื้อ” <p>ซึ่งยาที่กล่าวข้างต้นนั้น เป็นยาใช้ภายนอก ซึ่งไม่จัดเป็นยาอันตราย</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● การโฆษณายาบรรเทาอาการอักเสบของกล้ามเนื้อชนิดเม็ด (ยากลุ่มนี้จัดเป็นยาอันตราย) “ยา...กินแก้ปวดข้อปวดเข่าปวดข้อเป็นรูมาตอยด์อักเสบ ปวดกล้ามเนื้อ กล้ามเนื้ออักเสบ” ● การโฆษณายาปฏิชีวนะชนิดเม็ด/ แคปซูล สำหรับรับประทาน (ยากลุ่มนี้จัดเป็นยาอันตราย) “ยากินแก้ปวดท้องน้อย ติดเชื้อในกระเพาะปัสสาวะ” ● การโฆษณายาลดไขมันในเลือด (ยากลุ่มนี้จัดเป็นยาอันตราย) “ยา...ใช้สำหรับลดไขมัน ลดคอเลสเตอรอล” ● การโฆษณายารักษาโรคเอดส์/ มะเร็ง (ยากลุ่มนี้จัดเป็นยาควบคุมพิเศษ) “ยา...ใช้รักษาโรคเอดส์/ ยา...ใช้รักษาโรคมะเร็ง/ ยา...ใช้รักษาโรคเอดส์” <p>ซึ่งยาที่กล่าวข้างต้นนั้น จัดเป็นยาอันตรายหรือ ยาควบคุมพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยยา และมีข้อห้ามว่า “ห้ามโฆษณาสรรพคุณยาอันตรายหรือ ยาควบคุมพิเศษต่อประชาชนทั่วไป”</p>

ลำดับ	หัวข้อ	รายละเอียด	ตัวอย่างลักษณะข้อความ/ แนวการโฆษณา	
			อนุญาต	ไม่อนุญาต
6	การแสดงสรรพคุณยา	ต้องไม่โฆษณาโดยทำให้เข้าใจว่าเป็นยาทำให้แห้งลูก/ ขับระดูอย่างแรง	-	<ul style="list-style-type: none"> “ยา...ใช้ขับประจำเดือน แก้ปัญหาการตั้งครรภ์อันไม่พึงประสงค์...” เป็นต้น
7	การแสดงสรรพคุณยา	ต้องไม่โฆษณาโดยทำให้เข้าใจว่าเป็นยาบำรุงกาย/ ยาคุมกำเนิด	-	<ul style="list-style-type: none"> มักพบในการโฆษณายาบำรุงร่างกาย “...ช่วยเสริมสมรรถภาพ/ ใช้เพิ่มสมรรถภาพของท่านชาย” เป็นต้น
8	การแสดงสรรพคุณยา	ต้องไม่แสดงสรรพคุณว่าสามารถบำบัด บรรเทา รักษา หรือ ป้องกันโรคหรืออาการของโรคเบาหวาน มะเร็ง อัมพาต วัณโรค โรคเรื้อน หรือโรคหรืออาการของโรคสมอง หัวใจ ปอด ตับ ม้าม ไต	<ul style="list-style-type: none"> การโฆษณายาหอม “เป็นยาบรรเทาอาการวิงเวียนศีรษะ เป็นลม หน้ามืด ตาลาย จุกเสียด” 	<ul style="list-style-type: none"> การโฆษณายาหอม ไม่อนุญาตข้อความ “...ใช้บำรุงหัวใจ/ แก้ใจสั้น...” (แม้จะได้รับอนุญาตสรรพคุณ “บำรุงหัวใจ” ในฉลาก/ เอกสารกำกับยา) การโฆษณาว่า “...กินแก้โรคเบาหวาน ...บำรุงหัวใจ บำรุงตับไต...รักษาอาการม้ามโต...รักษาโรคมะเร็งต่อมน้ำเหลือง/ มะเร็งตับ/ มะเร็งเต้านม... แก้โรคสมองฝ่อ ความจำเลอะเลือน... รักษาวัณโรค”
9	การแสดงสรรพคุณยา	จะต้องไม่มีการรับรองหรือยกย่องสรรพคุณโดยบุคคลอื่น	<ul style="list-style-type: none"> ให้แสดงภาพบุคคลได้ ทั้งนี้จะต้องได้รับคำยินยอมจากเจ้าของภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> “ฉันใช้แล้วหายปวดหลัง/ ปวดเอว” “มีการระบุชื่อผู้ขาย”
10	การแสดงส่วนประกอบของยา	จะต้องไม่ทำให้เข้าใจผิดในส่วนประกอบของยา	<ul style="list-style-type: none"> การแสดงภาพสมุนไพร/ ส่วนประกอบของตำรับยาที่อยู่ในสูตรตำรับหรือเป็นส่วนประกอบของตำรับยาตามที่ได้รับอนุญาตขึ้นทะเบียนไว้ 	<ul style="list-style-type: none"> ส่วนประกอบอื่นซึ่งไม่มีในตำรับยาในลักษณะที่ทำให้เข้าใจผิดในส่วนประกอบของตำรับยา
11	การแสดงคำเตือน/ ข้อความที่กำหนด	กรณีเป็นยาแผนโบราณ/ ยาสามัญประจำบ้าน	<ul style="list-style-type: none"> ให้มีข้อความ “เป็นยาแผนโบราณ” “เป็นยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ” หรือ “เป็นยาสามัญประจำบ้าน” อย่่างใดอย่างหนึ่งกำกับไว้ 	-

สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับยาเพิ่มเติมได้ที่ :

เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา >หน่วยงานภายใน >สำนักยา

3. เครื่องสำอาง

3.1 นิยามและการจัดประเภท

เครื่องสำอาง ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 หมายถึง

(1) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้ทา ถู หนวด ไร้ยางอาย ฟัน หยอก ใส่ อบ หรือกระทำด้วยวิธีอื่นใดภายนอกของร่างกายมนุษย์ และให้หมายความรวมถึงการใช้กับฟันและเยื่อในช่องปาก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความสะอาด ความสวยงาม หรือเปลี่ยนแปลงลักษณะที่ปรากฏ หรือระงับกลิ่นกาย หรือปกป้องดูแลส่วนต่าง ๆ นั้นให้อยู่ในสภาพดี และรวมตลอดทั้งเครื่องประทีนต่างๆ สำหรับผิวด้วย แต่ไม่รวมถึงเครื่องประดับและเครื่องแต่งตัวซึ่งเป็นอุปกรณ์ภายนอกร่างกาย

(2) วัตถุที่มุ่งหมายสำหรับใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตเครื่องสำอางโดยเฉพาะหรือ

(3) วัตถุอื่นที่กำหนดโดยกฎกระทรวงให้เป็นเครื่องสำอาง

ข้อสังเกต

(1) เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้กับมนุษย์

(2) ส่วนใหญ่ใช้กับผิวภายนอก เพื่อความสวยงาม ประทีนผิว และความสะอาดในชีวิตประจำวัน

(3) ไม่มีสรรพคุณบำบัด บรรเทา รักษา ป้องกันโรค ปรับเปลี่ยนโครงสร้างหรือการทำหน้าที่ของร่างกาย

ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้กำหนดให้เครื่องสำอางทุกประเภทเป็นเครื่องสำอางที่ต้องจดทะเบียนรายละเอียดผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางก่อนผลิตหรือนำเข้าเพื่อจำหน่าย

3.2 สารห้ามใช้ในเครื่องสำอาง

ปัจจุบันมีเครื่องสำอางที่อวดอ้างสรรพคุณทำให้ผิวขาววางขายอยู่มากมายในท้องตลาด ทั้งในโลกออนไลน์และร้านค้าทั่วไป ซึ่งถ้าหากครีมเหล่านั้นมีส่วนผสมของสารต้องห้ามที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กำหนดแล้ว ความขาวใสที่ได้ก็อาจจะมาพร้อมผลข้างเคียง เช่น รอยคล้ำที่ค่อย ๆ แผ่กว้างบนใบหน้า ผื่นแพ้ ผิวหน้าบางลง จนสู้แสงไม่ได้ ซึ่งถ้าหากปล่อยไว้ในบางรายอาจเป็นถาวรรักษาไม่หายได้ รายชื่อสารต้องห้ามที่นิยมถูกนำมาลักลอบใส่ในเครื่องสำอาง ได้แก่ สารปรอท สารไฮโดรควิโนน กรดเรติโนอิก และสเตียรอยด์ ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ใช้นี้

(1) สารประกอบของปรอท (Mercury) จากการสูดดมตรวจครีมน้ำขาวที่เป็นผลิตภัณฑ์กลุ่มเสี่ยงพบว่ามีสารลักลอบผสมสารประกอบของปรอทในปริมาณสูง ซึ่งผลข้างเคียงสารประกอบของปรอททำให้เกิดอาการแพ้ ผื่นแดง ผิวหน้าดำ เกิดฝ้าถาวร ผิวบางลง และเมื่อใช้ติดต่อกันเป็นเวลานานจะทำให้เกิดพิษสะสมของสารปรอทในผิวหนัง และดูดซึมเข้าสู่กระแสโลหิต ส่งผลให้ตับและไตอักเสบ โลหิตจาง ทางเดินปัสสาวะอักเสบ และในกรณีของสตรีมีครรภ์สารปรอทจะถูกดูดซึมไปสู่ทารก ทำให้เด็กพิการทางสมอง และปัญญาอ่อน

(2) สารไฮโดรควิโนน (Hydroquinone) จัดเป็นสารห้ามใช้ในเครื่องสำอาง (ยกเว้นกรณีใช้ในผลิตภัณฑ์ชุดทำเล็บเทียม ในความเข้มข้นไม่เกิน 0.02% w/w) โดยสารไฮโดรควิโนนมีการใช้เป็นส่วนประกอบของยาที่ใช้ทาภายนอกเพื่อการรักษาฝ้าการใช้ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์ ซึ่งผลข้างเคียงจากการใช้สารไฮโดรควิโนนทำให้เกิดการระคายเคือง เกิดจุดด่างขาวที่หน้า ผิวหน้าดำเป็นฝ้าถาวร รักษาไม่หาย

(3) กรดเรติโนอิก (Retinoic acid) มีการใช้เป็นส่วนผสมของยาใช้รักษาโรคผิวหนังและรักษาสิว โดยต้องใช้ภายใต้การดูแลของแพทย์และห้ามใช้ในสตรีมีครรภ์ ซึ่งผลข้างเคียงของกรดเรติโนอิก ทำให้ผิวหนังเกิดการระคายเคือง ลอก อักเสบ ทนแสงแดดไม่ค่อยได้ เกิดรอยต่างขาวตามผิวหนัง และเกิดอันตรายต่อทารกในครรภ์ได้

(4) สารสเตียรอยด์ (Steroid) มีการใช้เป็นส่วนผสมของยาที่ใช้รักษาผื่นผิวหนังอักเสบ แก้มแพ้ แก้มคัน โดยการใช้ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์ แต่ถ้าหากนำมาใช้ในปริมาณเข้มข้นสูง และผิดวิธีก็จะส่งผลข้างเคียงร้ายแรงได้ เช่น ผิวเกิดผดผื่นง่าย ทำให้ผิวหนังบางลงจะทำให้เกิดหลอดเลือดใต้ผิวหนังแตกง่าย ทำให้ผิวแตกง่ายได้

ส่วนรายชื่อสารห้ามใช้ในเครื่องสำอางอื่น ๆ มีรายละเอียดตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อวัตถุที่ห้ามใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตเครื่องสำอาง

ภาพจริงจากผู้ใช้เครื่องสำอางอันตราย

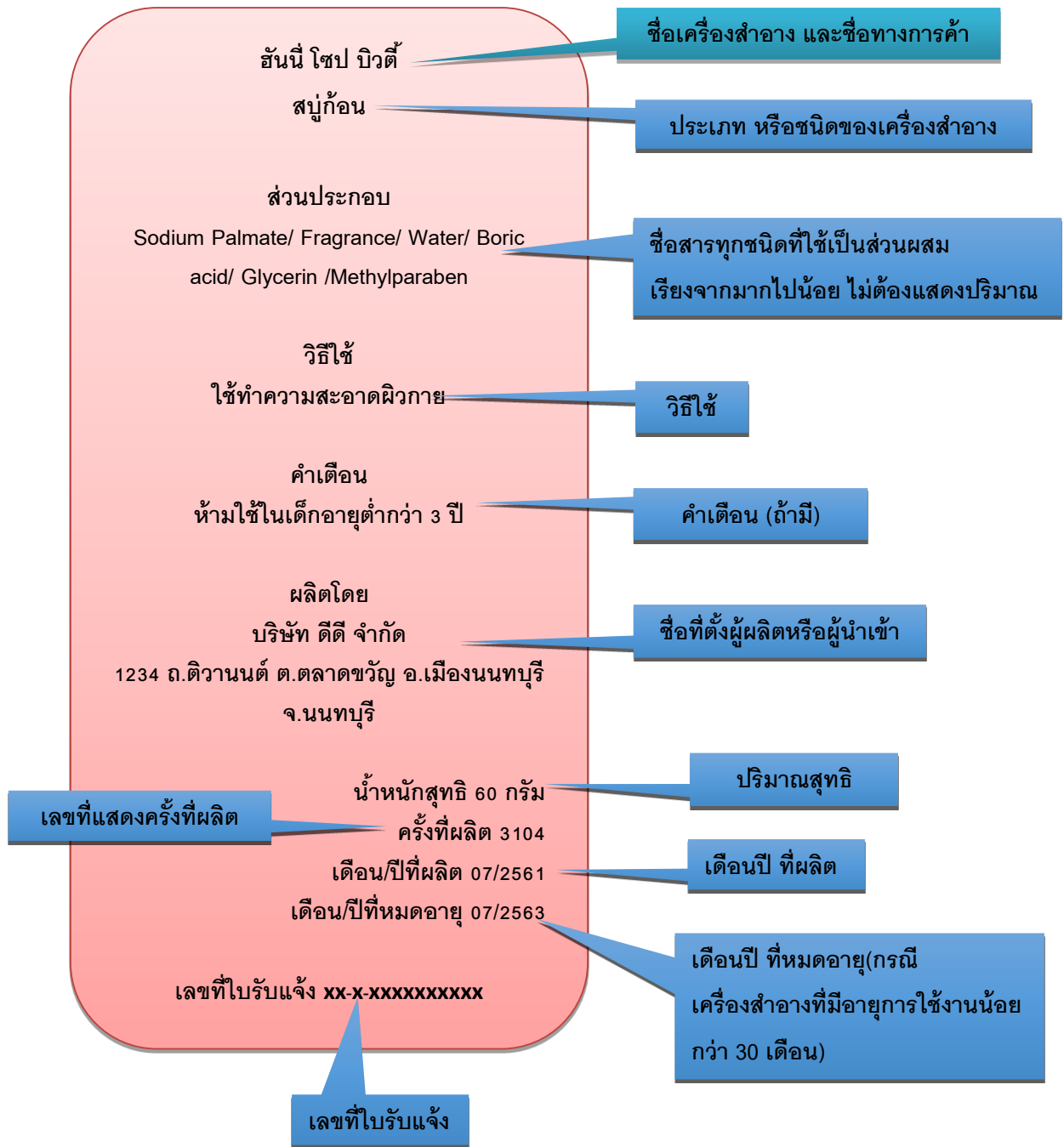

ทั้งนี้ รายชื่อเครื่องสำอางอันตราย สามารถดูเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา > หน่วยงานภายใน > สำนักควบคุมเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย > เครื่องสำอางอันตราย

3.3 ฉลากผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง

ฉลากของเครื่องสำอางอย่างน้อยต้องระบุข้อความดังต่อไปนี้

ตัวอย่างฉลากเครื่องสำอางที่ถูกต้อง

เป็น 10 หลัก หรือ 13 หลัก

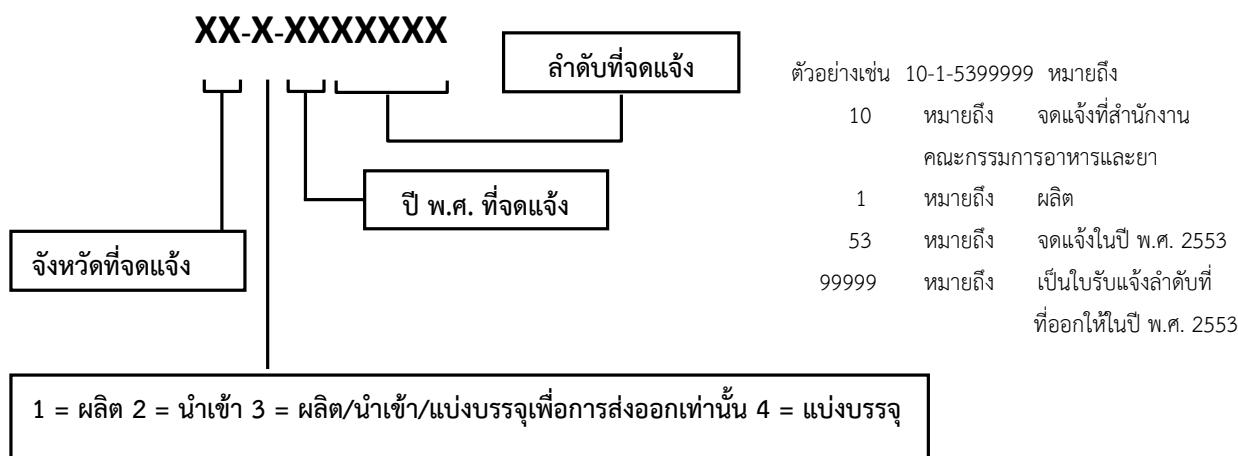
*** กรณีภาชนะบรรจุมีขนาดเล็ก พื้นที่แสดงฉลากน้อยกว่า 20 ตารางเซนติเมตร อย่างน้อยต้องแสดงข้อความ

1. ชื่อเครื่องสำอาง
  2. เลขที่แสดงครั้งที่ผลิต
  3. เดือน ปี ที่ผลิต/ เดือน ปีที่หมดอายุ
  4. เลขที่ไปรษณีย์
- ส่วนข้อความอื่นๆให้แสดงในใบแทรกหรือเอกสารหรือคู่มือที่ใช้ประกอบเครื่องสำอาง

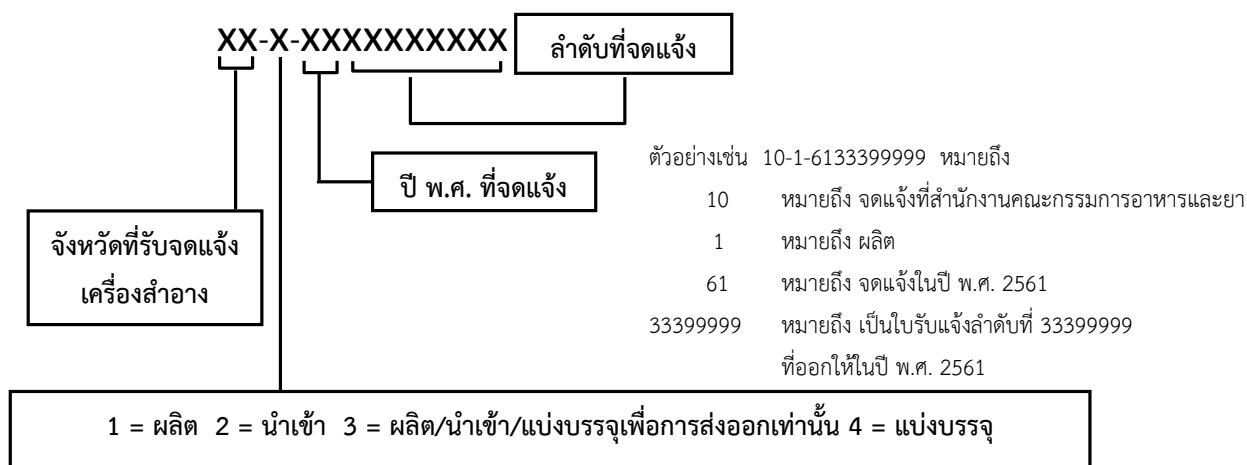
โดยฉลากของเครื่องสำอางต้องใช้ข้อความภาษาไทยที่มองเห็นและอ่านได้ชัดเจน ยกเว้นชื่อของสารที่ใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตเครื่องสำอาง อาจใช้ภาษาไทย หรือเขียนภาษาไทยทับศัพท์ภาษาอังกฤษ หรือใช้ภาษาอังกฤษ อย่างไรก็ตามอย่างหนึ่งก็ได้ ฉลากเครื่องสำอางทุกชนิดจะไม่มีการแสดงเครื่องหมาย อย. แต่สามารถสังเกต เลขที่ใบรับแจ้ง ซึ่งประกอบด้วยตัวเลข 10 หลัก หรือ 13 หลัก เพื่อตรวจสอบในเบื้องต้นได้ว่าเครื่องสำอางนั้นได้มาแจ้งรายละเอียดแล้วหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ทุกครั้งที่เลือกเครื่องสำอางควรตรวจสอบข้อมูลอื่น ๆ บนฉลากอย่างถี่ถ้วน

3.4 ความหมายของเลขที่ใบรับแจ้ง

3.4.1 ลักษณะของ “เลขที่ใบรับแจ้ง 10 หลัก”

3.4.2 ลักษณะของ “เลขที่ใบรับแจ้ง 13 หลัก”

3.5 การโฆษณาเครื่องสำอาง

จากข้อกำหนดตามความในพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 มีได้กำหนดให้การโฆษณาเครื่องสำอางต้องยื่นคำขออนุญาตต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาก่อนการเผยแพร่โฆษณา ดังนั้นผู้ประกอบการจึงต้องรับผิดชอบตนเอง โดยการนำเสนอข้อความโฆษณาเครื่องสำอางอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ตรวจพบการโฆษณาเครื่องสำอางที่เข้าข่ายฝ่าฝืนกฎหมาย ขอให้ประสานไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

หรือสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เพื่อตรวจสอบข้อความโฆษณา นั้น ๆ ว่าเข้าข่ายกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

แนวทางข้อความโฆษณาเครื่องสำอางที่ถูกต้องและเหมาะสมจะต้องมีลักษณะดังนี้

(1) ต้องเป็นข้อความที่สื่อความหมายในขอบข่ายของวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อความสะอาด ความสวยงาม หรือส่งเสริมให้เกิดความสวยงามโดยไม่มีผลมุ่งหมายสำหรับให้เกิดผลแก่สุขภาพ โครงสร้างหรือการกระทำหน้าที่ใด ๆ ของร่างกายของมนุษย์ ซึ่งเป็นสรรพคุณทางยาอันจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับเครื่องสำอาง

(2) ต้องแสดงสรรพคุณตรงตามประเภทเครื่องสำอางที่ปรากฏในใบรับแจ้งผลิต/นำเข้าเครื่องสำอาง

(3) ต้องไม่เป็นเท็จหรือเกินความจริง

ลักษณะการโฆษณาเครื่องสำอางที่ฝ่าฝืนกฎหมาย

(1) ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง เช่น

- การโฆษณาโดยสื่อความหมายว่า ผลิตภัณฑ์ได้รับการรับรองคุณภาพจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และ/ หรือ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
- การเปรียบเทียบกับการทำหัตถการทางการแพทย์ เช่น การเลเซอร์ การฉีดโบท็อกซ์ การศัลยกรรม ซึ่งมี การเปรียบเทียบว่าผลที่ได้จากการใช้เครื่องสำอางนั้นเทียบเท่าหรือดีกว่า การทำหัตถการ
- ไร้สารพิษ ไร้สารเคมี ไม่มีสารเคมีเจือปน ทำจากธรรมชาติ 100 %

(2) ข้อความที่ทำให้เข้าใจว่ามีผลเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของร่างกาย เช่น

- สลายไขมัน ลดเซลลูไลท์บริเวณขา ต้นแขน ต้นขา สะโพก หน้าท้อง ต้นแขน ต้นขา ลดลงและเฟิร์มกระชับ ฟันฟูผิวหนังให้กระชับและแข็งแรง ทำให้รูปร่างได้สัดส่วน
- โครงหน้ายกกระชับ ปรับรูปหน้าเรียวเล็ก ขนาดแก้มลดลง
- ขยายทรงอก ทำให้ทรงอกอวบอิม อกฟู รูพิต

(3) ข้อความที่ทำให้เข้าใจว่ามีผลต่อการกระทำหน้าที่ใด ๆ ของร่างกาย เช่น

- ช่วยกระตุ้นการไหลเวียนของโลหิตในชั้นผิว กระตุ้นการทำงานของระบบฮอร์โมนในร่างกาย
- เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของกระบวนการภายในผิว เสริมโครงสร้างเส้นใยอีลาสติน และคอลลาเจน กระตุ้นการสร้างคอลลาเจน และอีลาสติน ต่อต้านการเกิดอนุมูลอิสระ
- ยับยั้งการเกิดแผลเป็นชนิดคีลอยด์ กระตุ้นขบวนการสมานผิว กระตุ้นการเพิ่มจำนวนเซลล์อย่างรวดเร็วช่วย กระตุ้นการทำงานของเอนไซม์ในการล้างสารพิษออกจากผิว ยับยั้ง/ ลดการสร้างเม็ดสีผิว
- ยับยั้งการหลุดร่วงของเส้นผม และการสร้างผมใหม่ ลดผมหงอก เรงการสร้าง เส้นผมใหม่ให้ตกต่ำ ลดและชะลอปริมาณขนขึ้นใหม่

(4) ข้อความที่แสดงสรรพคุณที่เป็นการรักษาโรค เช่น

- แผลแห้ง-หายเร็ว ปัญหาแผลกดทับ แผลเรื้อรัง ช่วยให้แผลหาย
- บรรเทาการระคายเคือง ปกป้องผิวจากโรคผิวหนัง ผด ผื่นคัน ช่วยฆ่าเชื้อแบคทีเรีย เชื้อรา กลากเกลื้อน ช่วยลดการอักเสบของผิวหนัง ระวังหรือยับยั้งเชื้อแบคทีเรีย เชื้อราที่ผิวหนัง
- รักษาผิวโดยไม่ต้องทานยา ป้องกัน/ บรรเทาอาการผิวหนังอักเสบ และผดผื่นคัน

- ลดปัญหาโรคเหงือก รักษาแผลหรือลดอาการอักเสบในช่องปาก
- ลดอาการปวดประจำเดือน บรรเทาอาการริดสีดวงทวาร ลดอาการติดเชื้อที่ทวารหนักและลำไส้ใหญ่
- ติดต่อเข้าเสื่อม ไม่ต้องเสียดผ้าเข้า บำบัดอาการของโรคข้อเข่าเสื่อม

(5) ข้อความที่แสดงสรรพคุณมีใช้จุดมุ่งหมายเป็นเครื่องสำอาง เช่น

- ทาผิวกายเพื่อไล่ยุง แมลง ทาบริเวณที่แมลงกัดต่อย ซิลิโคนเส้นผมเพื่อกำจัดเหา
- ชำระล้างอวัยวะต่าง ๆ และเปิดดวงชะตาชีวิต เพื่อรับพลังด้านดีให้แก่ผู้ใช้

(6) ข้อความที่ทำให้เข้าใจว่ามีสรรพคุณบำรุงกาย เช่น

- กระจกซ์ช่องคลอด-รีแพร์-ช่องคลอดพิต กระจกซ์ภายในคืนความสาว บรรเทาของคลอดแหง
- ฟันฟูการแข็งตัวของอวัยวะเพศชาย แก้ปัญหาไม่แข็งตัว เพิ่มสมรรถภาพทานชาย เพิ่มพลังขางสาร

ทั้งนี้สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องสำอางเพิ่มเติมได้ที่ :

เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา >หน่วยงานภายใน >สำนักควบคุมเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย

4. วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน

4.1 นิยามและการจัดประเภท

พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ครอบคลุมการกำกับดูแลสารเคมีจำนวนมากและมีหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลายหน่วยงาน โดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามภารกิจของหน่วยงานและตามวัตถุประสงค์ของการนำวัตถุอันตรายไปใช้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องตรวจสอบว่าสารเคมีหรือผลิตภัณฑ์เคมีที่ดำเนินการจัดเป็นวัตถุอันตรายหรือไม่ หากเป็นวัตถุอันตราย จัดเป็นวัตถุอันตรายชนิดใด และอยู่ในการควบคุมกำกับดูแลของหน่วยงานใด เพื่อที่จะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยหน่วยงานผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลวัตถุอันตรายรายการนั้น ๆ

ชื่อหน่วยงาน	วัตถุอันตรายที่รับผิดชอบ	บัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายที่รับผิดชอบ*
กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	วัตถุอันตรายที่นำไปใช้ทางการเกษตร	บัญชี 1
กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	วัตถุอันตรายที่นำไปใช้ทางการประมง / การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	บัญชี 2
กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	วัตถุอันตรายที่นำไปใช้ในทางปศุสัตว์	บัญชี 3
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข	วัตถุอันตรายที่นำไปใช้ในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุข	บัญชี 4
กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม	วัตถุอันตรายที่นำไปใช้ในทางอุตสาหกรรม	บัญชี 5

ชื่อหน่วยงาน	วัตถุอันตรายที่รับผิดชอบ	บัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายที่รับผิดชอบ*
กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน	วัตถุอันตรายที่เป็นก๊าซปิโตรเลียม	บัญชี 6

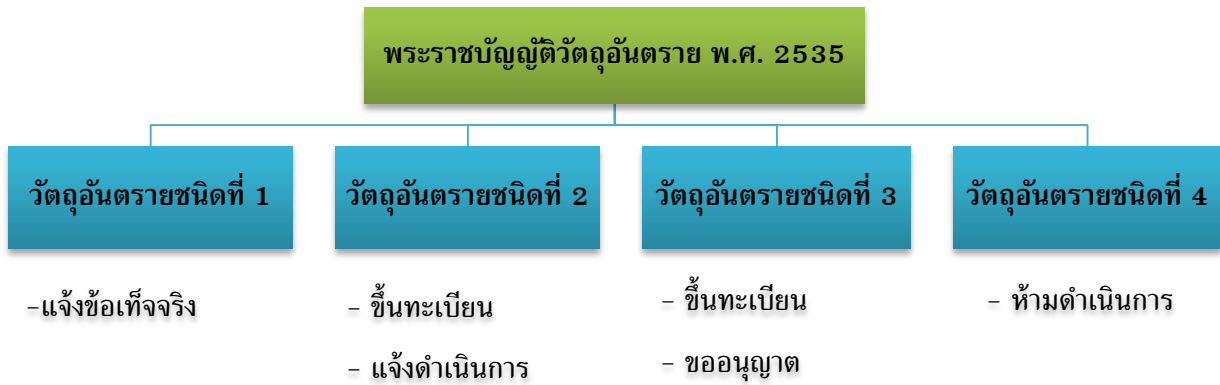
ดังนั้นวัตถุอันตรายในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจึงครอบคลุม “ผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุข” ถือเป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีการนำประโยชน์ของสารเคมีมาใช้ในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุขในรูปแบบต่าง ๆ หากใช้ไม่ถูกต้องหรือขาดความระมัดระวังอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อมได้ ซึ่งผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุขเหล่านี้จัดเป็นวัตถุอันตรายในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ซึ่งสามารถแบ่งตามประเภทผลิตภัณฑ์หรือตามวัตถุประสงค์การใช้ได้เป็น 8 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

- (1) ผลิตภัณฑ์ที่ใช้สำหรับระงับ ป้องกัน ควบคุม ไล่ กำจัดแมลงและสัตว์อื่น และผลิตภัณฑ์กำจัดหนู/ สัตว์แทะ เช่น ผลิตภัณฑ์กำจัดยุง มด แมลงสาบ ปลวก หนู ยาจุดกันยุง โลชั่นทาโล่ยุง/ไล่แมลง ผลิตภัณฑ์กำจัดเห็บหมัด ผลิตภัณฑ์ดับกลิ่น/ไล่แมลง ผลิตภัณฑ์กำจัดลูกน้ำยุง เป็นต้น รวมถึงวัตถุที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ใช้สำหรับระงับป้องกันควบคุม ไล่ กำจัดแมลงและสัตว์อื่น และกำจัดสัตว์แทะ นั้นด้วย
- (2) ผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อโรค/ ลดเชื้อโรค/ ยับยั้งเชื้อโรค/ ดับกลิ่นจากการฆ่าเชื้อโรค
- (3) ผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อโรคในสระว่ายน้ำ/ กำจัดกลิ่นในสระว่ายน้ำ
- (4) ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดพื้น ฝาผนัง เครื่องสุขภัณฑ์ และวัสดุอื่น ๆ เช่น ผลิตภัณฑ์ล้างจาน ผลิตภัณฑ์ซักผ้า (ยกเว้นผงซักฟอก ซึ่งต้องปฏิบัติตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ; มอก.) ผลิตภัณฑ์ล้างรถ ผลิตภัณฑ์เช็ดกระจก ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดพรม เป็นต้น
- (5) ผลิตภัณฑ์ที่ใช้แก้ไขการอุดตันของท่อหรือทางระบายสิ่งปฏิกูล เช่น ผงจัดท่ออุดตัน
- (6) ผลิตภัณฑ์ซักผ้าขาว ผลิตภัณฑ์ซักแห้งผ้าหรือสิ่งทออื่น ๆ
- (7) ผลิตภัณฑ์ลบคำผิด/สารละลายที่ใช้เจือจางผลิตภัณฑ์ลบคำผิด ยกเว้นผลิตภัณฑ์ลบคำผิดที่มีรูปแบบเป็นเทปลบคำผิด หรือรูปแบบเป็นปากกาหรือขวดหัวปากกา
- (8) ผลิตภัณฑ์กาวที่มีสารสำคัญเป็นสารกลุ่มอัลคิลไซยาโนอะคริเลต (alkyl cyanoacrylate) เช่น กาวช่าง เป็นต้น

4.2 การแบ่งชนิดวัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และการดำเนินการเกี่ยวกับวัตถุอันตราย

ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 จัดแบ่งวัตถุอันตรายออกเป็น 4 ชนิด ตามความเป็นอันตราย ความเสี่ยง และความจำเป็นในการควบคุม การผลิต นำเข้า ส่งออก นำผ่าน และการมีไว้ในครอบครอง ดังนี้

วัตถุอันตรายชนิดที่ 1 เป็นวัตถุอันตรายที่ก่อให้เกิดผลกระทบน้อยกว่ากลุ่มอื่น กฎหมายกำหนดให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าไม่ต้องขอขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย แต่ต้องแฉ่งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ รวมถึงการนำผ่านวัตถุอันตรายชนิดที่ 1 ในแต่ละครั้งจะต้องแฉ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อน และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด เช่น การจัดทำฉลาก การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการในการผลิต การนำเข้า การเก็บรักษา และการขนส่ง เป็นต้น การแสดงฉลากจะต้องแสดงเลขที่รับแฉ่งไว้บนฉลากผลิตภัณฑ์

ตัวอย่างวัตถุอันตรายชนิดที่ 1 ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เช่น

- (1) ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด เช่น ผลิตภัณฑ์ล้างจาน ผลิตภัณฑ์ซักผ้า ที่มีสารสำคัญเป็นสารลดแรงตึงผิวชนิดประจุลบ (anionic surfactants) หรือสารลดแรงตึงผิวชนิดไม่มีประจุ (nonionic surfactants)
- (2) ผลิตภัณฑ์กาว ที่มีสารสำคัญเป็นสารในกลุ่มอัลคิล ไซยาโนอะคริเลต (alkyl cyanoacrylate) เช่น กาวชนิดแห้งเร็ว
- (3) ผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อโรคในสระว่ายน้ำ ที่มีสารสำคัญในกลุ่มคลอรีน
- (4) ผลิตภัณฑ์ทาผิวหนังไล่ยุง หรือผลิตภัณฑ์ไล่ยุงที่มีส่วนผสมของน้ำมันตะไคร้หอม (citronella oil)

วัตถุอันตรายชนิดที่ 2 เป็นวัตถุอันตรายที่มีความเป็นอันตรายหรือความเสี่ยงสูงกว่าชนิดที่ 1 กฎหมายจึงกำหนดให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้มีไว้ในครอบครอง ต้องขอขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายและแฉ่งการดำเนินการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนจึงจะประกอบกิจการได้ รวมถึงการนำผ่านวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 ในแต่ละครั้งจะต้องแฉ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อน การแสดงฉลากจะต้องแสดงเลขทะเบียนวัตถุอันตรายไว้บนฉลากผลิตภัณฑ์

ตัวอย่างวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เช่น

- (1) ผลิตภัณฑ์กำจัดแมลงที่ใช้ในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุข
- (2) ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด/ ฆ่าเชื้อโรค

วัตถุอันตรายชนิดที่ 3 เป็นวัตถุอันตรายที่มีความเป็นอันตราย หรือความเสี่ยงสูงกว่าวัตถุอันตรายสองชนิดแรก กฎหมายกำหนดให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้มีไว้ในครอบครอง ต้องขอขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย และต้องได้รับอนุญาตให้ดำเนินการจากพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนจึงจะประกอบกิจการได้ รวมถึงการนำผ่านวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ในแต่ละครั้งจะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน การแสดงฉลากจะต้องแสดงเลขทะเบียนวัตถุอันตรายไว้บนฉลากผลิตภัณฑ์

ตัวอย่างวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เช่น

- (1) ผลิตภัณฑ์กำจัดแมลงที่ใช้ในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุข เช่น ยาจุดกันยุง ผลิตภัณฑ์กำจัดยุง แมลงสาบ ปลวก
- (2) ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด/ฆ่าเชื้อโรค เช่น ผลิตภัณฑ์ล้างห้องน้ำ ในบางผลิตภัณฑ์จะแสดงเครื่องหมาย

หมายความเป็นอันตรายบนฉลาก เช่น รูปหัวกะโหลกกับกระดูกไขว้ รูปสัญลักษณ์การกีดกร่อน

วัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ได้แก่ วัตถุอันตรายที่มีความเป็นอันตรายหรือความเสี่ยงสูง ทั้งจากคุณสมบัติของตัวสารเองหรือจากลักษณะการใช้ เช่น สารก่อมะเร็ง สารก่อกลายพันธุ์ สารที่เป็นพิษต่อระบบสืบพันธุ์ หรือสารที่ห้ามใช้โดยอนุสัญญา กฎหมายจึงห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก นำผ่าน หรือมีไว้ในครอบครอง

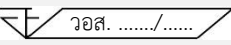
ตัวอย่างวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เช่น ผลิตภัณฑ์ป้องกันกำจัดแมลงที่มีสารสำคัญเป็นสารดีดีที (DDT) คลอร์เดน (chlordan) หรือดีลดีริน (dieldrin)

ทั้งนี้การพิจารณาว่าผลิตภัณฑ์นั้น จัดเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 1 2 3 หรือ 4 รวมถึงเป็นวัตถุอันตรายที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานใด ต้องพิจารณาจากรายชื่อสารเคมี ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย ที่แต่ละหน่วยงานรับผิดชอบ

4.3 ฉลากผลิตภัณฑ์วัตถุอันตราย

วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือนหรือทางสาธารณสุขที่ผลิต ขาย หรือมีไว้ในครอบครองในประเทศไทยจะต้องแสดงฉลาก บนภาชนะบรรจุ หรือหีบห่อบรรจุวัตถุอันตราย โดยข้อมูลบนฉลากจะประกอบด้วย

หัวข้อ	รายละเอียดในการแสดงฉลากวัตถุอันตราย
1. ชื่อทางการค้าของผลิตภัณฑ์	<ul style="list-style-type: none"> ● ต้องตรงตามที่ได้รับอนุญาต ● ต้องเป็นภาษาไทย หากมีชื่อการค้าภาษาต่างประเทศ จะต้องตรงกันหรือมีความหมายอย่างเดียวกันกับชื่อการค้าภาษาไทย ● ชื่อการค้าภาษาไทยจะต้องมีขนาดเหมาะสม เห็นได้ชัดเจน
2. ชื่อและอัตราส่วนของสารสำคัญที่เป็นวัตถุอันตราย	<p>ชื่อสารสำคัญ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ต้องตรงตามที่ได้รับอนุญาต ● ระบุเป็นชื่อภาษาไทยและวงเล็บชื่อภาษาอังกฤษ ● ระบุเป็นชื่อทางเคมีตามระบบ IUPAC หรือชื่อสามัญตามระบบ ISO หรือชื่อสามัญทางเคมี หรือชื่อวิทยาศาสตร์ของสารสำคัญ <p>อัตราส่วนของสารสำคัญ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ต้องตรงตามที่ได้รับอนุญาต ● แสดงเป็นหน่วยร้อยละของน้ำหนักต่อน้ำหนัก (% w/w) หรือร้อยละของน้ำหนักต่อปริมาตร (% w/v)
3. ประโยชน์	<ul style="list-style-type: none"> ● ต้องเป็นภาษาไทย ● อาจอยู่ในฉลากหีบห่อบรรจุหรือใบแทรกได้
4. วิธีใช้	<ul style="list-style-type: none"> ● ต้องเป็นภาษาไทย ถ้าจะมีภาษาอื่นด้วย จะต้องมีความหมายตรงกันกับความในภาษาไทย ● อาจอยู่ในฉลากหีบห่อบรรจุหรือใบแทรกได้
5. คำเตือนหรือข้อควรระวัง	<ul style="list-style-type: none"> ● ต้องใช้อักษรทึบหรือขีดเส้นใต้ ● ต้องเป็นภาษาไทย ถ้าจะมีภาษาอื่นด้วย จะต้องมีความหมายตรงกันกับความในภาษาไทย
6. วิธีเก็บรักษา	<ul style="list-style-type: none"> ● ต้องเป็นภาษาไทย อาจอยู่ในฉลากหีบห่อบรรจุหรือใบแทรกได้

หัวข้อ	รายละเอียดในการแสดงฉลากวัตถุอันตราย
7. อาการเกิดพิษ (ถ้ามี)	<ul style="list-style-type: none"> ● ต้องเป็นภาษาไทย ● อาจอยู่ในฉลากหีบห่อบรรจุหรือใบแทรกได้
8. วิธีแก้พิษเบื้องต้น (ถ้ามี)	<ul style="list-style-type: none"> ● ต้องเป็นภาษาไทย ● อาจอยู่ในฉลากหีบห่อบรรจุหรือใบแทรกได้
9. คำแนะนำสำหรับแพทย์ (ถ้ามี)	<ul style="list-style-type: none"> ● ต้องเป็นภาษาไทย ● อาจอยู่ในฉลากหีบห่อบรรจุหรือใบแทรกได้
10. การทำลายภาชนะบรรจุ (ถ้ามี)	<ul style="list-style-type: none"> ● ต้องเป็นภาษาไทย
11. เลขทะเบียนวัตถุอันตราย	<ul style="list-style-type: none"> ● ให้แสดงเลขที่รับแจ้ง กรณีที่เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 1 โดยมีลักษณะดังนี้ “เลขที่รับแจ้ง ...../.....” หรือแสดงเลขทะเบียนวัตถุอันตราย กรณีที่เป็นวัตถุอันตรายที่ต้องขึ้นทะเบียน (วัตถุอันตรายชนิดที่ 2 หรือ 3) โดยมีลักษณะดังนี้ ● ต้องตรงตามที่ได้รับอนุญาต
12. รูปสัญลักษณ์แสดงความเป็นอันตราย (hazard pictograms) คำสัญญาณ (signal words) และข้อความแสดงความเป็นอันตราย (hazard statements) ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเรื่องระบบการจำแนกและการสื่อสารความเป็นอันตรายของวัตถุอันตรายที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยารับผิดชอบ	<ul style="list-style-type: none"> ● ต้องมีขนาดเหมาะสม เห็นได้ชัดเจน ● การแสดงรูปสัญลักษณ์แสดงความเป็นอันตราย คำสัญญาณ และข้อความแสดงความเป็นอันตรายที่จะปรากฏบนฉลากจะขึ้นกับคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์หรือของสารเคมีที่เป็นส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ เช่น ความเป็นพิษเฉียบพลัน การกัดกร่อนและการระคายเคืองต่อผิวหนัง เป็นต้น โดยใช้หลักเกณฑ์การจำแนกประเภทความเป็นอันตรายและการติดฉลากสารเคมีที่เป็นระบบเดียวกันทั่วโลก (ระบบ GHS หรือ Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยองค์การสหประชาชาติ ● ผลิตภัณฑ์อาจไม่ต้องแสดงรูปสัญลักษณ์ความเป็นอันตราย คำสัญญาณ และข้อความแสดงความเป็นอันตรายก็ได้ หากสารเคมีที่ใช้เป็นส่วนประกอบมีความเป็นอันตรายต่ำและเมื่อจำแนกประเภทความเป็นอันตรายตามระบบ GHS แล้วปรากฏว่าไม่ถึงระดับความเป็นอันตราย ● ศึกษารายละเอียดหลักเกณฑ์การจำแนกประเภทความเป็นอันตรายตามระบบ GHS ได้จาก <ul style="list-style-type: none"> - ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบบการจำแนกและการสื่อสารความเป็นอันตรายของวัตถุอันตราย ที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยารับผิดชอบ - ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง ระบบการจำแนกและการสื่อสารความเป็นอันตรายของวัตถุอันตราย - เว็บไซต์กลุ่มควบคุมวัตถุอันตราย
13. ขนาดบรรจุ (ปริมาณสุทธิ)	<ul style="list-style-type: none"> ● ต้องเป็นภาษาไทย ● กรณีของแข็งให้ใช้หน่วยน้ำหนัก (เช่น กรัม กิโลกรัม) ในระบบเมตริก ● กรณีของเหลวให้ใช้หน่วยปริมาตร (เช่น มิลลิลิตร ลิตร) หรือหน่วยน้ำหนัก (เช่น กรัม กิโลกรัม) ในระบบเมตริก
14. ชื่อ ที่ตั้ง และเบอร์โทรศัพท์ของผู้ผลิต หรือผู้นำเข้า	<ul style="list-style-type: none"> ● ต้องเป็นภาษาไทย ● กรณีผลิต ให้แสดงชื่อ ที่ตั้ง และเบอร์โทรศัพท์ของผู้ผลิตในประเทศ ● กรณีนำเข้า ให้แสดงชื่อ ที่ตั้ง และเบอร์โทรศัพท์ของผู้นำเข้า พร้อมชื่อผู้ผลิตในต่างประเทศและประเทศผู้ผลิต

หัวข้อ	รายละเอียดในการแสดงฉลากวัตถุดิบอันตราย
15. ชื่อ ที่ตั้ง และเบอร์โทรศัพท์ของผู้ค้าส่งหรือผู้จัดจำหน่าย (ถ้ามี)	<ul style="list-style-type: none"> ● ต้องเป็นภาษาไทย ● ให้แสดงชื่อ ที่ตั้ง และเบอร์โทรศัพท์ของผู้ค้าส่งหรือผู้จัดจำหน่าย
16. วัน เดือน ปี ที่ผลิต	<ul style="list-style-type: none"> ● ระบุตามข้อเท็จจริงของผลิตภัณฑ์ตามที่ผลิตในแต่ละครั้ง
17. เลขหรืออักษรแสดงครั้งที่ผลิต (Lot Number/Batch Number)	<ul style="list-style-type: none"> ● ระบุตามข้อเท็จจริงของผลิตภัณฑ์ตามที่ผลิตในแต่ละครั้ง
18. วันหมดอายุการใช้ (ถ้ามี)	<ul style="list-style-type: none"> ● ระบุวันที่กำหนดอายุการใช้สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในแต่ละครั้ง เพื่อแสดงว่าผลิตภัณฑ์มีคุณภาพมาตรฐานตามข้อกำหนดตลอดช่วงระยะเวลาที่กำหนดถึงวันหมดอายุของผลิตภัณฑ์

4.4 การโฆษณาวัตถุดิบอันตราย

จากข้อกำหนดตามความในพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 มิได้กำหนดให้การโฆษณาวัตถุดิบอันตรายต้องยื่นคำขออนุญาตต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาก่อนการเผยแพร่โฆษณา ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจต้องรับผิดชอบตนเอง โดยการนำเสนอข้อความโฆษณาวัตถุดิบอันตรายอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ตรวจพบการโฆษณาวัตถุดิบอันตรายที่เข้าข่ายฝ่าฝืนกฎหมาย ขอให้ประสานไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหรือสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เพื่อตรวจสอบข้อความโฆษณานั้น ๆ ว่าเข้าข่ายกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายหรือไม่ อย่างไร แนวทางข้อความโฆษณาวัตถุดิบอันตรายที่ถูกต้องและเหมาะสมจะต้องมีลักษณะดังนี้

(1) ต้องไม่ใช่ข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้อื่น หรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าข้อความดังกล่าวนั้นจะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ ลักษณะของวัตถุดิบอันตราย หรือการใช้วัตถุดิบอันตราย ซึ่งข้อความดังต่อไปนี้ ถือว่าเป็นข้อความที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้อื่น หรือเป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม

(1.1) ข้อความที่เป็นเท็จหรือโอ้อวดเกินความจริง

(1.2) ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับวัตถุดิบอันตราย ไม่ว่าจะกระทำโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการ สถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นความจริง หรือเกินความจริงหรือไม่ก็ตาม

(1.3) ข้อความอย่างอื่นตามที่รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบประกาศกำหนดโดยความเห็นของคณะกรรมการ

(2) การโฆษณาจะต้องไม่กระทำด้วยวิธีการอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกาย หรือจิตใจ หรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน หรืออาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น

รวมถึงการโฆษณาวัตถุดิบอันตราย จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขสำหรับการโฆษณาวัตถุดิบอันตรายนั้น ที่ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษาดังนี้

ลักษณะการโฆษณาวัตถุดิบอันตรายที่อวดอ้างเกินจริง และต้องเฝ้าระวัง

(1) ผลิตภัณฑ์ฉีดพ่นกำจัดแมลง เช่น กำจัดแมลงได้ทุกชนิด พลังแรง พิฆาตยุงแรงสูง เพิ่มพลังกำจัดสูตรฆ่าแมลง...เรียบ...เร็ว สูตรมือปราบแมลง

(2) ผลิตภัณฑ์แชมพู กำจัดเห็บ เหา หมัด ไร ในสัตว์เลี้ยง เช่น ประสิทธิภาพสูง ปลอดภัยต่อสุนัข กำจัดตัวเบียนทุกชนิด ทำให้ผิวหนังสุขภาพดี

(3) ผลิตภัณฑ์เหยื่อกำจัดแมลงสาบ เช่น จะตายพร้อมกันในรัง หรือตายยกรัง ทำให้แมลงสาบตายเพิ่มอีก...ตัวตายในรัง ไม่จำเป็นต้องเก็บกวาดซากแมลงสาบ ไม่ทิ้งสารตกค้าง ไม่มีผลต่อเด็ก สัตว์เลี้ยง และอาหาร สูตรยาพิเศษ

- (4) ผลิตภัณฑ์เหยื่อกำจัดมด เช่น ฆ่ามดได้ทั้งรัง ตายยกรัง ตายในรัง ชนิดใหม่ที่สามารถฆ่ามดได้ทั้งรัง ฆ่าได้ทั้งรัง ใน 1 สัปดาห์ ไม่เกิดปฏิกิริยาต่อมดที่ขมเหยื่อ แต่มีผลทำให้มดตายทั้งรัง
- (5) ผลิตภัณฑ์ทาผิวหนังเพื่อไล่ยุง เช่น ผ่าเย็น ผ่าหอม น้ำหอม ใช้ได้บ่อยเท่าที่ต้องการ ไม่ระคายเคืองผิวหนัง โលชั้นธรรมชาติ อนุญาตให้ระยะเวลาป้องกันยุงบนฉลากได้ไม่เกิน 7 ชั่วโมง
- (6) ผลิตภัณฑ์ยาจุดกันยุง เช่น ปลอดภัย ปราศจากยุง
- (7) ผลิตภัณฑ์ยากันยุงที่ใช้กับเครื่องไฟฟ้า เช่น ฆ่ายุง กำจัดยุง
- (8) ก้อนดับกลิ่น เช่น ใช้ใส่โถปัสสาวะเพื่อระงับการแพร่เชื้อ ปรับอากาศให้หอม ให้กลิ่นหอมสดชื่น โดยกลิ่นไม่ติดเสื้อผ้าหรือของใช้

สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุดิบตรายเพิ่มเติมได้ที่ :

เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา >หน่วยงานภายใน >กลุ่มควบคุมวัตถุดิบตราย

5. เครื่องมือแพทย์

5.1 นิยามและการจัดประเภท

เครื่องมือแพทย์ ตามพระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551 หมายความว่า

(1) เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องกล วัตถุที่ใช้ใส่เข้าไปในร่างกาย น้ำยาที่ใช้ตรวจในหรือนอกห้องปฏิบัติการ ผลิตภัณฑ์ ซอฟต์แวร์ หรือวัตถุอื่นใด ที่ผู้ผลิตหรือเจ้าของผลิตภัณฑ์มุ่งหมาย เฉพาะสำหรับใช้อย่างหนึ่งอย่างใด กับมนุษย์หรือสัตว์ดังต่อไปนี้ ไม่ว่าจะใช้โดยลำพัง ใช้ร่วมกัน หรือใช้ประกอบกับสิ่งอื่นใด

- (ก) วินิจฉัย ป้องกัน ติดตาม บำบัด บรรเทา หรือรักษาโรค
- (ข) วินิจฉัย ติดตาม บำบัด บรรเทา หรือรักษาการบาดเจ็บ
- (ค) ตรวจสอบ ทดแทน แก้ไข ดัดแปลง พยุง ค้ำหรือจุนด้านกายวิภาคหรือกระบวนการทางสรีระของร่างกาย
- (ง) ควบคุมหรือช่วยชีวิต
- (จ) คุมกำเนิดหรือช่วยการเจริญพันธุ์
- (ฉ) ช่วยเหลือ หรือช่วยชดเชยความพิการหรือพิการ
- (ช) ให้ข้อมูลจากการตรวจสิ่งส่งตรวจจากร่างกาย เพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์หรือการวินิจฉัย
- (ช) ทำลายหรือฆ่าเชื้อสำหรับเครื่องมือแพทย์

(2) อุปกรณ์เสริมสำหรับใช้ร่วมกับเครื่องมือแพทย์ตาม (1)

(3) เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องกล ผลิตภัณฑ์ หรือวัตถุอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดว่าเป็นเครื่องมือแพทย์ ผลสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหมายของสิ่งที่กล่าวถึงตาม (1) ซึ่งเกิดขึ้นในร่างกายมนุษย์หรือสัตว์ต้องไม่เกิดจากกระบวนการทางเภสัชวิทยา วิทยามุมักัน หรือปฏิกิริยาเผาผลาญให้เกิดพลังงานเป็นหลัก

สิ่งที่ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติ คือ จดทะเบียนสถานประกอบการผลิตหรือนำเข้าเครื่องมือแพทย์ และยื่นขอรับใบอนุญาต ใบบังคับรายการละเอียด หรือใบบังคับแจ้ง นอกจากนี้หากจะทำการโฆษณาเครื่องมือแพทย์ลงใน

สื่อโฆษณาต่าง ๆ จะต้องมาขออนุญาตโฆษณาเครื่องมือแพทย์กับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดด้วย

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาแบ่งกลุ่มเครื่องมือแพทย์หรือเครื่องมือแพทย์เป็น 3 ประเภทตามระดับความเสี่ยง ดังนี้

5.1.1 เครื่องมือแพทย์ที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องได้รับอนุญาต

ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะผลิตหรือนำเข้าเครื่องมือแพทย์ในกลุ่มนี้ ต้องยื่นคำขออนุญาตผลิตหรือนำเข้าเครื่องมือแพทย์ต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โดยเครื่องมือแพทย์ดังกล่าวจะต้องมีคุณภาพมาตรฐานตามที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด ตัวอย่างเช่น ถุงยางอนามัย เลนส์สัมผัส

5.1.2 เครื่องมือแพทย์ที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องแจ้งรายการละเอียด

เครื่องมือแพทย์ในกลุ่มนี้ ผู้ประกอบการผลิตหรือนำเข้าต้องแจ้งรายการละเอียดต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โดยเครื่องมือแพทย์ดังกล่าวจะต้องมีคุณภาพมาตรฐานตามที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด ตัวอย่างเช่น เครื่องตรวจวัดระดับปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย ผลิตภัณฑ์ฟอกสีฟัน

5.1.3 เครื่องมือแพทย์ที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องจดแจ้ง

เครื่องมือแพทย์ในกลุ่มนี้ ผู้ประกอบการผลิตหรือนำเข้าต้องจดแจ้งต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ตัวอย่างเช่น เครื่องวัดความดันโลหิต เทอร์โมมิเตอร์วัดไข้

ทั้งนี้ เครื่องมือแพทย์ที่ผู้ขายต้องได้รับอนุญาต และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขายเครื่องมือแพทย์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ฟอกสีฟัน ชุดตรวจที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อเอชไอวี (ยกเว้น ชุดตรวจที่เกี่ยวข้องกับการตรวจคัดกรองการติดเชื้อเอชไอวีด้วยตนเอง) ถุงบรรจุโลหิตมนุษย์ และผลิตภัณฑ์ที่มีสมบัติหนีคสำหรับใช้ในกระบวนการผ่าตัดตา

5.2 ฉลากเครื่องมือแพทย์

ฉลากหรือเอกสารกำกับเครื่องมือแพทย์ จะต้องไม่แสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือเกินความจริง โดยเครื่องมือแพทย์ที่กำหนดให้ต้องแสดงฉลาก ได้แก่ เครื่องมือแพทย์ที่ต้องได้รับใบอนุญาต และเครื่องมือแพทย์ที่ต้องแจ้งรายละเอียด โดยต้องแสดงข้อความบนฉลากเป็นภาษาไทย เช่น

- (1) ชื่อเครื่องมือแพทย์
- (2) ชื่อและสถานที่ตั้งของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า
- (3) ปริมาณที่บรรจุ
- (4) เลขที่หรืออักษรแสดงครั้งที่ผลิต
- (5) เลขที่ใบอนุญาต หรือเลขที่ใบรับแจ้งรายการละเอียด
- (6) ข้อบ่งใช้ วิธีการใช้ และวิธีเก็บรักษา
- (7) ข้อความว่า “ใช้ได้ครั้งเดียว” เช่น ถุงมือสำหรับศัลยกรรม ถุงยางอนามัย
- (8) ค่าเดือนและข้อควรระวัง (ถ้ามี)
- (9) อายุการใช้ (ถ้ามี)

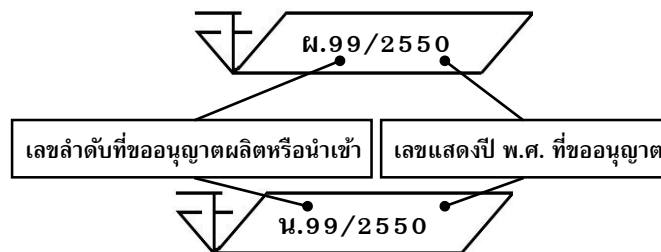
และอื่น ๆ ทั้งนี้รายละเอียดในฉลากจะขึ้นอยู่กับเครื่องมือแพทย์แต่ละชนิดตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข

5.3 การแสดงเครื่องหมาย อย. ของเครื่องมือแพทย์แต่ละประเภท

5.3.1 เครื่องมือแพทย์ที่ผู้ผลิตหรือนำเข้าต้องได้รับใบอนุญาต ต้องแสดงเครื่องหมาย อย. บนฉลาก ได้แก่

- (1) ฤงยางอนามัย
- (2) ฤงมือสำหรับการศัลยกรรม
- (3) ชุดตรวจที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อเอชไอวี
- (4) เลนส์สัมผัส (คอนแทคเลนส์)
- (5) ฤงบรรจุโลหิตมนุษย์

ตัวอย่างเครื่องหมาย อย. เช่น

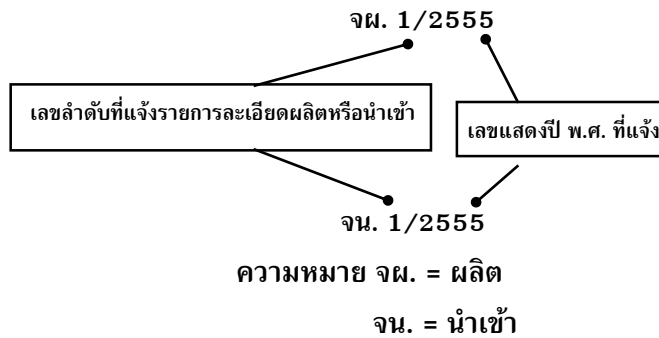

ความหมาย ผ. = ผลิต
น. = นำเข้า

5.3.2 เครื่องมือแพทย์ที่ผู้ผลิตหรือนำเข้าต้องแจ้งรายการละเอียด เป็นกลุ่มที่ไม่มีเครื่องหมาย อย. แต่ต้องมีเลขที่รับแจ้งรายการละเอียดเครื่องมือแพทย์บนฉลาก ได้แก่

- (1) เครื่องใช้หรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้เพื่อกายภาพบำบัด เช่น เครื่องนวด เครื่องสั่นสะเทือน เครื่องหรืออุปกรณ์ที่ให้ผลบำบัดด้วยกระแสไฟฟ้า
- (2) เครื่องตรวจวัดระดับหรือปริมาณแอลกอฮอล์ในร่างกาย
- (3) เต้านมเทียมซิลิโคนใช้ฝังในร่างกาย
- (4) เครื่องหรืออุปกรณ์ที่ใช้ภายนอกเพื่อเสริมหรือกระชับเต้านม
- (5) กระจกฉีดยาอินซูลินปราศจากเชื้อชนิดใช้ครั้งเดียวที่ใช้กับอินซูลินที่มีความแรงนอกเหนือจากความแรงอินซูลิน 40 หน่วยของอินซูลินต่อลูกบาศก์เซนติเมตร (U-40) หรือความแรงอินซูลิน 100 หน่วย ของอินซูลินต่อลูกบาศก์เซนติเมตร (U-100)
- (6) ชุดทดสอบสารเสพติดเมทแอมเฟตามีนในปัสสาวะ
- (7) ผลิตภัณฑ์ที่มีสมบัติเหนียวสำหรับใช้ในกระบวนการผ่าตัดตา
- (8) ผลิตภัณฑ์ฟอกสีฟัน
- (9) ผลิตภัณฑ์เข้มข้นสำหรับฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม
- (10) ผลิตภัณฑ์สำหรับการดูแลเลนส์สัมผัส

ตัวอย่างเลขที่แจ้งรายการละเอียดเครื่องมือแพทย์ เช่น

5.3.3 เครื่องมือแพทย์ที่ผู้ผลิตหรือนำเข้าต้องจดแจ้ง เช่น เครื่องวัดความดันโลหิต เทอร์มิเตอร์วัดไข้

5.4 การโฆษณาเครื่องมือแพทย์

ผู้ประสงค์จะโฆษณาเครื่องมือแพทย์ลงในสื่อโฆษณาต่าง ๆ เช่น

- (1) สิ่งพิมพ์ต่างๆ (เช่น แผ่นพับ ใบปลิว หนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารทั่วไป วารสารทางการแพทย์ แผ่นป้ายโฆษณา โปสเตอร์ รูปลอก ฯลฯ)
- (2) วิทยุกระจายเสียง เครื่องขยายเสียง
- (3) วิทยุโทรทัศน์ ทางฉายภาพ หรือภาพยนตร์ เคเบิลทีวี โทรสาร วีดิทัศน์
- (4) สื่อดิจิทัล (เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ ฯลฯ)
- (5) การโฆษณาบนสิ่งของหรือพาหนะ
- (6) วัสดุและสื่ออื่นๆ

ผู้นั้นจะต้องมาขออนุญาตโฆษณาเครื่องมือแพทย์กับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในกรณีที่อยู่ตั้งอยู่ในเขตความรับผิดชอบของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ยกเว้นการโฆษณาทางสื่อโทรทัศน์

ลักษณะเลขอนุญาตโฆษณาเครื่องมือแพทย์ จะใช้อักษรย่อ คือ “ขพ.” ตามด้วยเลขที่อนุญาต/ปี พ.ศ. ที่ได้รับอนุญาต เช่น ขพ.99/2552

ลักษณะการโฆษณาเครื่องมือแพทย์ที่ไม่อนุญาต เช่น การโฆษณาที่มีลักษณะโอ้อวดหรือก่อให้เกิดความเข้าใจผิดจากความเป็นจริง ตัวอย่างเช่น การใช้คำหรือข้อความว่า ยอด ยอดเยี่ยม พิเศษ วิเศษ ดีเลิศ ดีที่สุด เด็ดขาด หายขาด หายห่วง ฉับพลัน ทันใจ ศักดิ์สิทธิ์ มหัศจรรย์ ปลอดภัย ปลอดภัยที่สุด เหมาะสมที่สุด เป็นหนึ่ง ที่หนึ่ง ที่สุด แน่นนอน เหนือกว่า พิษิตโรคร้าย หมดกังวล มั่นใจ โอกาสอย่างนี้มีไม่บ่อยนัก ไม่ทำให้เกิดอาการแพ้ ไม่มีผลข้างเคียง หรือใช้คำหรือข้อความ ภาพ หรือเสียงอื่นใดที่มีความหมายทำนองเดียวกัน การโฆษณาแสดงการรับรองหรือยกย่องคุณประโยชน์ของเครื่องมือแพทย์โดยบุคคลหนึ่งบุคคลใดไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการโฆษณาเครื่องมือแพทย์

ทั้งนี้ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือแพทย์เพิ่มเติมได้ที่ :

เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา >หน่วยงานภายใน >กองควบคุมเครื่องมือแพทย์

6. วัตถุเสพติด

วัตถุเสพติด ได้แก่ วัตถุที่ออกฤทธิ์ อยู่ภายใต้กฎหมายของพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 ยาเสพติดให้โทษ อยู่ภายใต้กฎหมายของพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และสารระเหย อยู่ภายใต้กฎหมายของพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 ซึ่งมีความหมายตามกฎหมาย ดังต่อไปนี้

6.1 ยาเสพติดให้โทษ

ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุนิตใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือ ด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะที่สำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ เมื่อมีอาการถอนยาเมื่อขาดยามีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ ยาเสพติดให้โทษแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

ยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน ยาบ้า เมทแอมเฟตามีน กฎหมายห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท 1

ยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน โคคาอีน โคเคอีน ฝิ่นยา กฎหมายห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต รวมถึงห้ามมิให้ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 เว้นแต่การเสพนั้น เป็นการเสพเพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 17 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

ยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 2 ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา กฎหมายห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต

ยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น Acetic Anhydride (ใช้ในการกลั่นผลิตเฮโรอีน) Anthranilic acid กฎหมายห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 4 เว้นแต่รัฐมนตรีจะได้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นรายๆ ไป

ยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 5 ยาเสพติดให้โทษที่ไม่เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึง 4 เช่น กัญชา พืชกระท่อม กฎหมายห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต รวมถึงห้ามมิให้ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 รวมถึงห้ามมิให้ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 เว้นแต่การเสพนั้น เป็นการเสพเพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์

หรือหมอพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ที่ได้รับใบอนุญาต หรือเป็นการเสพเพื่อการศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ตำรับยาที่เสพได้ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

6.2 วัตถุออกฤทธิ์

วัตถุออกฤทธิ์ หมายถึง วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติหรือที่ได้จากสิ่งธรรมชาติ หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์ ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ

วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 เป็นสารที่มีศักยภาพในการก่อให้เกิดการใช้จ่ายในทางที่ผิดมีความเสี่ยงอันตรายต่อสุขภาพสูง และไม่มีการใช้ทางการแพทย์ ส่วนใหญ่มีฤทธิ์หลอนประสาท ได้แก่ Mescaline Psilocybin DMT DET Cathinone Sibutramine กฎหมายจึงห้ามผู้ใด ผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออก เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตเฉพาะในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ รวมถึงห้ามผู้ใดเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1

วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 เป็นสารที่มีศักยภาพในการก่อให้เกิดการใช้ในทางที่ผิดสูงมีอันตรายต่อสุขภาพมากหากใช้ไม่เหมาะสม หรือไม่อยู่ภายใต้การดูแลของผู้ประกอบวิชาชีพ แต่มีประโยชน์ทางการแพทย์ เช่น Phentermine Midazolam Zolpidem Methylphenidate Ketamine Pseudoephedrine Alprazolam

กฎหมายห้ามผู้ใด ผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต รวมถึงห้ามผู้ใดเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 เว้นแต่เป็นการเสพตามคำสั่งของ ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม เพื่อประโยชน์ในการรักษาพยาบาลผู้นั้น

วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 เป็นยามีประโยชน์ทางการแพทย์ แต่มีศักยภาพในการก่อให้เกิดการใช้ในทางที่ผิดปานกลาง เช่น Amobarbital Pentobarbital Pentazocine

วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 4 เป็นยามีประโยชน์ทางการแพทย์ และมีศักยภาพในการก่อให้เกิดการนำไปใช้ในทางที่ผิดต่ำ เช่น Diazepam Lorazepam Clorazepate Chlordiazepoxide

กฎหมายห้ามผู้ใด ผลิต ขาย นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 หรือ 4 หรือนำผ่านวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต ส่วนกรณีการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท กฎหมายห้ามมิให้ผู้ใดครอบครองโดยมิได้รับอนุญาต

สำหรับวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 และ 4 กฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ทันตกรรม หรือผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง มีวัตถุออกฤทธิ์ในความครอบครองได้ ไม่เกินปริมาณที่กำหนด โดยไม่ต้องขออนุญาตตามมาตรา 88 ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 เช่น

- (1) Diazepam ครอบครองได้ไม่เกิน 10 กรัม (หรือประมาณ 2,000 เม็ด กรณี เม็ดละ 5 มิลลิกรัม)
- (2) Lorazepam ครอบครองได้ไม่เกิน 2 กรัม (หรือประมาณ 2,000 เม็ด กรณี เม็ดละ 1 มิลลิกรัม)

6.3 สารระเหย

สารระเหย หมายถึง สารเคมี หรือผลิตภัณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศว่าเป็นสารระเหย เช่น Toluene Acetone โดยกฎหมายมิได้ระบุให้ผู้ผลิต นำเข้า ขายต้องขออนุญาตจากผู้อนุญาต แต่กำหนดให้ต้องมีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหย เพื่อเป็นการเตือนให้ระวังการใช้สารระเหยดังกล่าว

6.4 การโฆษณาวัตถุออกฤทธิ์ และยาเสพติดให้โทษ

การโฆษณาวัตถุออกฤทธิ์ และยาเสพติดให้โทษที่ใช้ทางการแพทย์ เช่น กลุ่มยาสลบ ยานอนหลับ ยาคลายเครียด ยาลดความอ้วน ยาแก้ปวดมอร์ฟิน ฯลฯ กฎหมายห้ามโฆษณาต่อบุคคลทั่วไป เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) เป็นฉลากหรือเอกสารกำกับวัตถุออกฤทธิ์ ฉลากหรือเอกสารกำกับยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 ประเภท 4 หรือประเภท 5 ที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุวัตถุออกฤทธิ์ หรือภาชนะหรือหีบห่อบรรจุยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 ประเภท 4 หรือ ประเภท 5

(2) เป็นการโฆษณาวัตถุออกฤทธิ์ ยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 ซึ่งกระทำโดยตรงต่อผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบการวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบการวิชาชีพเภสัชกรรม ผู้ประกอบการวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ทั้งนี้ในกรณีที่เป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ให้รวมถึงการโฆษณากับผู้ประกอบการวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบการวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทยด้วย

โดยการโฆษณาในข้อ (2) ที่เป็นเอกสาร ภาพ ภาพยนตร์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือการบันทึกเสียงหรือภาพ ต้องได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาตก่อนจึงจะใช้โฆษณาได้

สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุเสพติดเพิ่มเติมได้ที่ :

เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา >หน่วยงานภายใน >กองควบคุมวัตถุเสพติด

บทที่ 4

การใช้ชุดทดสอบอย่างง่าย (Test kit)

การใช้ชุดทดสอบอย่างง่าย (Test kit) ในบทนี้ เป็นเพียงตัวอย่างชุดทดสอบที่มีการจำหน่ายในท้องตลาด ชุดทดสอบบางประเภทอาจมีการพัฒนาและผลิตในหลายหน่วยงาน ทำให้ขั้นตอนหรือกระบวนการใช้ชุดทดสอบนั้นแตกต่างกันไปตามแต่ละหน่วยงานที่พัฒนาและผลิต ดังนั้นก่อนการใช้ชุดทดสอบในแต่ละประเภท ผู้ใช้ควรต้องอ่านรายละเอียดขั้นตอนวิธีการใช้ชุดทดสอบที่แนบมาพร้อมกับชุดทดสอบนั้นทุกครั้ง โดยตัวอย่างชุดทดสอบที่มีการนำไปใช้ในการทดสอบมากที่สุด จำนวน 9 รายการนี้ได้รับการสนับสนุนข้อมูลจาก “คู่มือแนวทางพัฒนาศูนย์แจ้งเตือนภัยเฝ้าระวังและรับเรื่องร้องเรียน” จัดทำโดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ชุดทดสอบบอแรกซ์ (ผงกรอบ) ในอาหารและสารเคมี

การบริโภคอาหารที่มีสารบอแรกซ์เจือปนจะทำให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขจึงห้ามนำสารบอแรกซ์มาเจือปนในอาหาร แต่ปัจจุบันยังตรวจพบสารบอแรกซ์ในอาหารหลายชนิด

ผลกระทบต่อสุขภาพ

- (1) เป็นพิษต่อไตทำให้เกิดไตวายได้
- (2) สะสมในสมอง
- (3) ทำให้ทางเดินอาหารเกิดการระคายเคือง
- (4) ถ้าเป็นผู้ใหญ่ ได้รับสารบอแรกซ์ 15 กรัม หรือเด็กได้รับ 5 กรัม จะทำให้อาเจียนเป็นเลือด และอาจตายได้

ตัวอย่างเป้าหมาย

- (1) เนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์ (หมูบด ปลาบด ทอดมัน ลูกชิ้น หมูสด เนื้อสด ไส้กรอก ฯลฯ)
- (2) ผลไม้ดอง ผลไม้แช่อิ่ม ผลไม้แห้ง
- (3) ขนมหวานที่ทำจากแป้ง (ทับทิมกรอบ ลอดช่อง วุ้น ชำหริ่ม ฯลฯ)
- (4) บะหมี่ แผ่นเกี๊ยว

ประโยชน์ของชุดทดสอบ

ใช้ตรวจสอบบอแรกซ์ในอาหารและสารเคมีที่ใช้ผสมอาหาร ซึ่งจะทราบผลได้ทันที เพื่อเป็นแนวทางเฝ้าระวังความปลอดภัยของอาหาร

จำนวนตัวอย่างที่ตรวจได้ต่อชุด

100 ตัวอย่าง

ความไวของชุดทดสอบ

ระดับต่ำสุดที่ตรวจได้ 100 มิลลิกรัม/ กิโลกรัม (ในอาหาร) และ 50 มิลลิกรัม/ กิโลกรัม (ในสารเคมี)

อุปกรณ์ชุดทดสอบ

(1) อุปกรณ์ในชุดทดสอบ

- ถ้วยยาพลาสติก	1 ใบ
- ช้อนพลาสติก	1 คัน
- น้ำยาทดสอบบอแรกซ์	2 ขวด
- หลอดหยดยา	1 อัน
- กระดาษขมิ้น (100 แผ่น)	1 ขวด
- คู่มือชุดทดสอบ	1 แผ่น

(2) อุปกรณ์ประกอบการตรวจ

- เขียงพลาสติก	1 อัน
- มีด	1 เล่ม
- จานกระเบื้องหรือแผ่นกระดาษ	1 ชิ้น

การปฏิบัติเมื่อใช้ชุดทดสอบเสร็จแล้ว

(1) เขียง มีด ถ้วยพลาสติก ช้อนพลาสติก แผ่นกระดาษ ให้ล้างด้วยผงซักฟอก และน้ำให้ สะอาด ผึ่งให้แห้ง ก่อนที่จะนำไปเก็บในกล่องชุดทดสอบ

(2) กระดาษขมิ้นควรปิดฝาขวดทันทีเมื่อหยิบกระดาษขมิ้นออกมาแล้ว

(3) น้ำยาทดสอบบอแรกซ์ปิดจุกขวดให้แน่นก่อนเก็บ

(4) หลอดหยดยา : ใช้หลอดหยดยาดูน้ำสะอาดแล้วบีบทิ้งทำซ้ำ 3 – 4 ครั้งทิ้งไว้ให้แห้งแล้วเก็บที่เดิม

การเก็บรักษา/ อายุการใช้งาน

(1) เก็บที่อุณหภูมิห้อง/ 2 ปี

(2) ดูวันหมดอายุที่กล่องบรรจุ

ข้อควรระวัง

(1) ถ้าตัวอย่างที่ตรวจมีสภาพเป็นค้างสูง (ข้าวต้มน้ำวัน ปลาหมึกแห้งแช่ค้าง) อาจทำให้เกิดผลบวกหลงได้ ต้องใส่น้ำยาทดสอบบอแรกซ์เพิ่มขึ้นจนแน่ใจว่าตัวอย่างหมดความเป็นค้างแล้วหรือทดสอบด้วยกระดาษลิตมัส จึงจะทดสอบด้วยกระดาษขมิ้นได้

(2) หากใช้ที่เป่าผมในการทำกระดาษขมิ้นให้แห้ง ไม่ควรใช้ความร้อนสูง หรือเป่าใกล้กับกระดาษขมิ้นมากเกินไป เนื่องจากจะทำให้กระดาษเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลได้ ทำให้อ่านผลได้ไม่ชัดเจน ควรอ่านผลทันทีเมื่อกระดาษแห้ง เนื่องจากถ้าทิ้งไว้นานจะทำให้กระดาษมีสีเข้มเกินจริง

(3) ตัวอย่างบางชนิดอาจจะมีไขมันมาก เมื่อจุ่มกระดาษขมิ้นในตัวอย่าง ไขมันจะเคลือบที่ผิวของกระดาษขมิ้น ดังนั้นอาจมีเพียงบางส่วนของที่เปลี่ยนสีทำให้อ่านผลได้ไม่ชัดเจนจึงควรกำจัดไขมันออกจากกระดาษขมิ้นโดยปาดกับปากถ้วยยาให้หมดก่อนนำมาทำให้แห้ง

(4) ต้องทำความสะอาดแผ่นรองกระดาษขมิ้นทุกครั้งก่อนนำไปใช้ตรวจตัวอย่างชุดต่อไปและไม่ควรวางแผ่นกระดาษขมิ้นในตำแหน่งที่เคยวางแผ่นกระดาษขมิ้นที่ตรวจตัวอย่างอื่นมาก่อนแล้ว และยังไม่ได้ทำความสะอาด เนื่องจากจะทำให้เกิดการปนเปื้อนและอ่านผลผิดพลาดได้และควรทำเครื่องหมายที่แผ่นรองทุกครั้งที่ว่ากระดาษทดสอบเพื่อป้องกันการสับสน

(5) สามารถใช้ชุดทดสอบตรวจได้ทั้งอาหารสดหรืออาหารที่ทำให้สุกแล้ว

(6) น้ำยาทดสอบบอแรกซ์ มีสภาพเป็นกรด หากหกเปื้อนมือหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายให้ล้างด้วยน้ำ และฟอกสบู่ให้สะอาด

(7) อย่าวางชุดทดสอบไว้ใกล้มือเด็ก

แนวทางแก้ปัญหาเมื่อตรวจพบบอแรกซ์ในอาหาร

(1) แนะนำผู้ผลิตอาหารให้เลิกใช้สารบอแรกซ์ เนื่องจากผิดกฎหมายและเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ที่บริโภคอาหารนั้น

(2) ถ้าพบบ่อยครั้ง ควรจะแจ้งให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเก็บตัวอย่างส่งตรวจที่ห้องปฏิบัติการต่อไป

วิธีการทดสอบบอแรกซีในอาหาร

ขั้นตอนที่ 1 สับตัวอย่างเป็นชิ้นเล็ก ๆ เท่าหัวไม้ขีดไฟ

ขั้นตอนที่ 2 ตักตัวอย่าง 1 ช้อนในถ้วยยา

ขั้นตอนที่ 3 เติมน้ำยาทดสอบบอแรกซีจนท่วมตัวอย่าง กวนให้เข้ากัน

ขั้นตอนที่ 4 จุ่มกระดาษขมิ้นให้เปียกครึ่งแผ่น

ขั้นตอนที่ 5 วางกระดาษขมิ้นบนจานกระเบื้อง หรือแผ่นกระจก
แล้วนำไปวางกลางแดดนาน 10 นาที
(อย่าวางกระดาษขมิ้นชิดกันหรือใช้ที่เป่าลมเป่า 1 นาที)

วิธีการทดสอบบอแรกซ์ในสารเคมี

ขั้นตอนที่ 1 ตักสารเคมีปริมาณเล็กน้อยใส่ในถ้วยยา

ขั้นตอนที่ 2 เติมน้ำยาทดสอบบอแรกซ์ จำนวน 5 มิลลิลิตร

ขั้นตอนที่ 3 กวนให้สารเคมีละลาย

ขั้นตอนที่ 4 จุ่มกระดาษขมิ้นในสารละลายให้เปียกครึ่งแผ่น

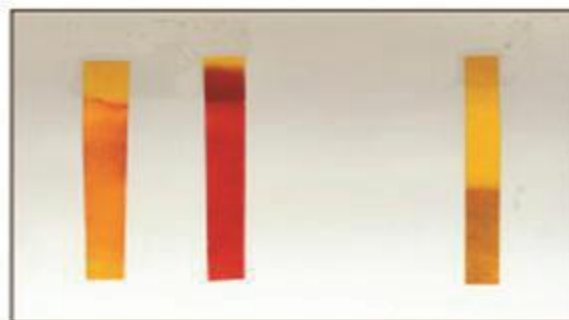

ขั้นตอนที่ 5 วางแผ่นกระดาษขมิ้นบนแผ่นกระดาษกรอง หรือชามกระเบื้อง แล้วนำไปวางกลางแดด 10 นาที หรือใช้ที่เป่าผมเป่า 1 นาที

การประเมินผล

- (1) ถ้ากระดาษขมิ้นมีสีส้มจนถึงสีแดง แสดงว่า ตัวอย่างมีสารบอแรกซ์เจือปนอยู่
- (2) ถ้ากระดาษขมิ้นมีสีอื่นไม่ใช่สีส้ม หรือแดง แสดงว่า ตัวอย่างไม่มีสารบอแรกซ์

2. ชุดทดสอบฟอร์มาลิน (น้ำยาตรวจสอบ) ในอาหาร

กลุ่มอาหารทะเลสด ผักสด เครื่องในสด มักจะมีการนำน้ำยาตรวจสอบมาแช่อาหาร เพื่อให้สดเสมอ แต่น้ำยาตรวจสอบเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ผลกระทบต่อสุขภาพ

- (1) หากบริโภคฟอร์มาลินที่ปนเปื้อนในอาหารเป็นเวลานานจะทำให้เกิดมะเร็งได้
- (2) สัมผัสหรือสูดดม จะทำให้ผิวหนังอักเสบ ระคายเคืองที่ตา จมูก ระบบทางเดินหายใจ
- (3) ถ้ารับประทาน 30 – 60 มิลลิกรัม จะทำให้เกิดอาการปวดท้องรุนแรง อาเจียน ท้องเดิน หมดสติและเสียชีวิต

ตัวอย่างเป้าหมาย

- (1) น้ำแช่อาหารทะเลสดและเนื้อสัตว์ต่าง ๆ เช่น ผ้าซีริว ขาไก่เลาะกระดูก แมงกะพรุน ฯลฯ
- (2) ผักสดชนิดต่าง ๆ เช่น ถั่วฝักยาว เส้นมะละกอ เห็ดฟาง ชিংฝอย กระชายฝอย ฯลฯ
- (3) ผักที่มีกลิ่นแรง เช่น ผักชี ขึ้นฉ่าย ต้นหอม ผักกระเฉด ชะอม สะตอ เป็นตัวอย่างที่อาจพบฟอร์มาลดีไฮด์

ในธรรมชาติ ปริมาณตั้งแต่ 5 – 40 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม

ประโยชน์ของชุดทดสอบ

สามารถตรวจสอบการใช้น้ำยาตรวจสอบในผักสด อาหารทะเลสด ทราบผลได้ทันทีเพื่อเฝ้าระวังด้านความปลอดภัยของอาหาร

จำนวนตัวอย่างที่ตรวจได้ต่อชุด

50 ตัวอย่าง

ความไวของชุดทดสอบ

ระดับต่ำสุดที่ตรวจได้ 0.5 มิลลิกรัม ต่อ 1 กิโลกรัม

อุปกรณ์ชุดทดสอบ

- (1) อุปกรณ์ในชุดทดสอบ
  - ผงทดสอบฟอร์มาลิน 1 1 ขวด
  - ผงทดสอบฟอร์มาลิน 2 1 ขวด
  - น้ำยาทดสอบฟอร์มาลิน 3 1 ขวด
  - ถ้วยพลาสติก 1 ใบ
  - หลอดหยด 3 หลอด
  - คู่มือชุดทดสอบ 1 แผ่น

การปฏิบัติเมื่อใช้ชุดทดสอบเสร็จแล้ว

- (1) สารละลายฟอร์มาลิน 1, 2 และน้ำยาทดสอบฟอร์มาลิน 3 ปิดจุกให้แน่นแล้วเก็บลงกล่อง
- (2) ถ้วยพลาสติกเหน้าในถ้วยทิ้งล้างด้วยน้ำสะอาด คว่ำให้แห้งแล้วเก็บลงกล่อง
- (3) หลอดหยดใช้หลอดดูดน้ำสะอาดแล้วบิบทิ้ง ทำซ้ำ 3 – 4 ครั้ง ทิ้งไว้ให้แห้งแล้วเก็บลงกล่อง

การเก็บรักษา/ อายุการใช้งาน

- (1) เก็บที่อุณหภูมิห้อง/ 2 ปี
- (2) คู่มือหมดอายุที่กล่องบรรจุ

ข้อควรระวัง

(1) ไม่ควรตรวจสอบอาหารประเภทมีกลิ่นฉุน เช่น ผักชะอม กระถิน ผักกระเฉด สะตอ ผักกลุ่มนี้อาจพบฟอร์มาลินในธรรมชาติประมาณ 40 มิลลิกรัม ต่อ 1 กิโลกรัม อาหารทะเลที่ไม่สด จะมีกลิ่นเหม็น จะมีฟอร์มาลินได้ประมาณ 5 มิลลิกรัมต่อ 1 กิโลกรัม

(2) สารทดสอบจำเพาะกับฟอร์มัลดีไฮด์ เป็นสารกลุ่มอัลดีไฮด์ประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นองค์ประกอบของอาหารตามธรรมชาติ การทดสอบตัวอย่างจึงต้องหลีกเลี่ยงการบดตัวอย่างให้ใช้น้ำล้างหรือน้ำแช่ตัวอย่างเท่านั้นเพื่อป้องกันผลบวกลวง

(3) อาหารที่นำมาตรวจสอบ ควรเก็บในสภาพแช่เย็น เนื่องจากฟอร์มาลินสามารถระเหย ได้ด้วยความร้อน

(4) ควรตรวจสอบตัวอย่างทันที ไม่ควรเก็บตัวอย่างอาหารไว้หลายวัน เนื่องจากปริมาณฟอร์มาลินในอาหารจะลดลงได้จากการระเหย และอาจเกิดปฏิกิริยากับสารอาหาร จะทำให้ผลผิดพลาดได้เป็นได้ทั้งแบบ Irreversible (ทดสอบไม่พบ) และ Reversible (ทดสอบพบ)

(5) น้ำยาทดสอบฟอร์มาลิน 3 มีสภาพเป็นกรด หากหกเปื้อนมือหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายให้ล้างด้วยน้ำ และฟอกสบู่ให้สะอาด

(6) อย่าวางชุดทดสอบไว้ใกล้มือเด็ก

แนวทางแก้ปัญหาเมื่อตรวจพบฟอร์มาลินในอาหาร

- (1) แนะนำร้านค้าให้เลิกใช้น้ำยาตกผลในอาหาร เนื่องจากมีพิษต่อสุขภาพ ถ้าบริโภคอาหารนั้นเข้าไป
- (2) ถ้าพบว่ามีการใช้บ่อย ให้แจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้เก็บตัวอย่าง ส่งตรวจที่ห้องปฏิบัติการต่อไป

วิธีการทดสอบฟอร์มัลลิน (น้ำยาทดสอบ) ในอาหาร

ขั้นตอนที่ 1

(1) ถ้าตัวอย่างเป็นของเหลว เทน้ำแช่อาหารลงในขวดน้ำยาทดสอบฟอร์มัลลิน 1 จำนวน 1/2 ขวด ปิดฝาให้สนิท เขย่าให้ละลาย

(2) ถ้าตัวอย่างไม่มีของเหลว ให้ใช้น้ำสะอาดประมาณ 1 ซ้อนโต๊ะ ล้างตัวอย่าง (โดยไม่มีการหั่นหรือบดตัวอย่าง) นำน้ำล้างใส่ลงในขวดน้ำยาทดสอบฟอร์มัลลิน 1 จำนวน 1/2 ขวด ปิดฝาให้สนิท เขย่าให้ละลาย

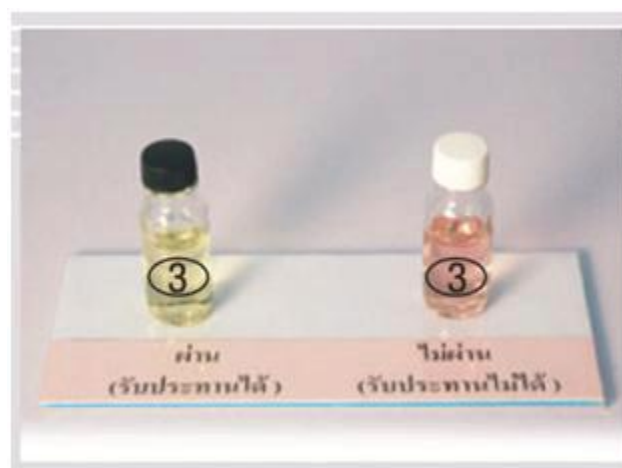
ขั้นตอนที่ 2 ถ่ายสารละลายจากขวดที่ 1 ลงในขวดน้ำยาทดสอบฟอร์มัลลิน 2 จนหมด ปิดฝาให้สนิท เขย่าให้ละลาย

ขั้นตอนที่ 3 ถ่ายสารละลายจากขวดที่ 2 ลงในขวดน้ำยาทดสอบฟอร์มัลลิน 3 จนหมด ปิดฝาให้สนิท เขย่าให้ละลาย

การประเมินผล

ถ้าสารละลายเป็นสีชมพูถึงสีแดง แสดงว่ามีฟอร์มัลลินเจือปนอยู่ในตัวอย่างอาหารนั้น

3. ชุดทดสอบสารโซเดียมไฮโดรซัลไฟด์ (สารฟอกขาว) ในอาหาร

ผงเคมีที่ใช้ฟอกขาวมาใช้ในอาหาร เพื่อให้อาหารมีสีขาว ดูคุณภาพดี และมีบางคนได้ใช้ผงเคมีที่ฟอกแห ได้แก่ โซเดียมไดไทโอไนต์หรือโซเดียมไฮโดรซัลไฟด์มาฟอกอาหารหลายอย่าง แต่สารที่ใช้ฟอกเหล่านี้มีอันตรายต่อสุขภาพ และในปัจจุบันยังตรวจพบโซเดียมไฮโดรซัลไฟด์ในอาหารหลายชนิด ดังนั้นจึงได้มีการพัฒนา ชุดทดสอบโซเดียมไฮโดรซัลไฟด์เพื่อให้สามารถนำไปตรวจสอบโซเดียมไฮโดรซัลไฟด์ในอาหารนอกห้องปฏิบัติการ ทราบผลได้รวดเร็ว และมีความแม่นยำสูง

ผลกระทบต่อสุขภาพ

- (1) ทำให้เกิดอาการหายใจขัด ความดันโลหิตต่ำ
- (2) ปวดท้อง อาเจียน อูจจาระร่วง
- (3) ผู้ที่แพ้อย่างรุนแรง หรือผู้ป่วยโรคหอบหืดจะมีอาการช็อค หมดสติ และเสียชีวิต

ตัวอย่างเป้าหมาย

- (1) น้ำตาลมะพร้าว หน่อไม้ดอง ทุเรียนกวน
- (2) น้ำแช่ผักผลไม้ เช่น ถั่วงอก ชิงชอย กระถ่อน ยอดมะพร้าว
- (3) ผ่าซีริว ขาไก่เลาะกระดูก หนังหมูฝอย เอ็นหมู

ประโยชน์ของชุดทดสอบ

ใช้ตรวจสอบการเจือปนของสารซัลไฟต์ในอาหารชนิดต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

จำนวนตัวอย่างที่ตรวจได้/ ชุด

100 ตัวอย่าง

ความไวของชุดทดสอบ

ระดับต่ำสุดที่ตรวจได้ 0.05

อุปกรณ์ชุดทดสอบ

- ถ้วยยาพลาสติก	1 ใบ
- คู่มือชุดทดสอบ	1 แผ่น
- น้ำยาในขวดหยด	1 ขวด

การปฏิบัติเมื่อใช้ชุดทดสอบเสร็จแล้ว

(1) ถ้วยพลาสติก ให้เทน้ำในถ้วยพลาสติกทิ้ง ล้างด้วยน้ำสะอาด 3 – 4 ครั้ง แล้วคว่ำถ้วยหรือเซ็ดให้แห้งก่อนที่จะนำไปเก็บในกล่องชุดทดสอบ

(2) ขวดน้ำยาปิดจุกให้แน่นแล้วเก็บในกล่องชุดทดสอบ

การเก็บรักษา/ อายุการใช้งาน

(1) เก็บที่อุณหภูมิห้อง/ 2 ปี

(2) ดูวันหมดอายุที่กล่องบรรจุ

ข้อควรระวัง

อย่าวางชุดทดสอบไว้ใกล้มือเด็ก

แนวทางแก้ปัญหาเมื่อตรวจพบสารฟอกขาวในอาหาร

- (1) แนะนำให้ร้านค้าเลิกใช้สารโซเดียมไฮโดรซัลไฟต์ (สารฟอกขาว) ในอาหาร เนื่องจากเป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- (2) ถ้าพบบ่อยครั้งให้แจ้งเจ้าหน้าที่ดูแลด้านคุ้มครองผู้บริโภค เช่น เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) หรือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาเก็บตัวอย่างส่งตรวจที่ห้องปฏิบัติการต่อไป

วิธีการทดสอบสารโซเดียมไฮโดรซัลไฟต์ (สารฟอกขาว) ในอาหาร

ขั้นตอนที่ 1 นำอย่างใสในถ้วยพลาสติกดังนี้

(1) ตัวอย่างเป็นของเหลว หรือมีของเหลวผสมในตัวอย่าง เทของเหลวลงในถ้วยพลาสติก 5 มิลลิลิตร

(2) ตัวอย่างเป็นของแข็ง ตักตัวอย่างเล็กน้อยใส่ในถ้วยพลาสติก เติมน้ำสะอาด ประมาณ 10 มิลลิลิตร ผสมให้เข้ากันถ้าเป็นผัก/ ผลไม้สดเติมน้ำพอท่วมตัวอย่าง แช่น้ำ 1 – 2 นาที (ไม่ต้องบด) นำน้ำแช่ 5 มิลลิลิตร มาทดสอบ

ขั้นตอนที่ 2 หยดน้ำยาในขวดหยด จำนวน 1 – 3 หยดเขย่าให้เข้ากัน สังเกตสีของสารละลาย

การประเมินผล

- (1) ถ้าสีของน้ำยาที่เติมลงไปหายไปทันที (ไม่มีน้ำเงิน – ม่วงเกิดขึ้น) แสดงว่า มีสารซัลไฟต์เจือปน
- (2) ถ้าของเหลวเป็นสีน้ำเงิน – ม่วง แสดงว่าไม่มีสารซัลไฟต์เจือปน

4. ชุดทดสอบกรดซาลิซิลิก (สารกันรา) ในอาหาร

มีการนำวัตถุกันเสียกันรามาใช้ในน้ำดอกผักและผลไม้ที่วางจำหน่ายในตลาด เพื่อให้ น้ำดอกผักและผลไม้ดูใสเหมือนใหม่อยู่เสมอ กรดซาลิซิลิกเป็นสารเคมีตัวหนึ่งที่น่ามาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว เนื่องจากกรดซาลิซิลิกเป็นสารเคมีที่มีคุณสมบัติยับยั้งการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์ได้ดี แต่เป็นอันตรายกับมนุษย์กระทรวงสาธารณสุขจึงได้กำหนดห้ามนำกรดซาลิซิลิกมาใช้เจือปนในอาหาร แต่ปัจจุบันยังตรวจพบกรดซาลิซิลิกในอาหารหลายชนิด ดังนั้นจึงได้มีการพัฒนาชุดทดสอบกรดซาลิซิลิก เพื่อให้สามารถนำไปตรวจสอบกรดซาลิซิลิกในอาหารนอกห้องปฏิบัติการได้ทราบผลได้รวดเร็วและมีความแม่นยำสูง

ผลกระทบต่อสุขภาพ

(1) ถ้าได้รับกรดซาลิซิลิกที่มีความเข้มข้นในเลือดถึง 25 – 35 มิลลิกรัม /เลือด 100 มิลลิลิตร จะมีอาการอาเจียน หูอื้อ มีไข้ และอาจถึงตายได้

(2) ถ้าหากบริโภคปริมาณเล็กน้อยเป็นประจำ จะทำให้ร่างกายมีภูมิคุ้มกันต่ำและเกิดโรคแทรกซ้อนได้ง่าย

ตัวอย่างเป้าหมาย

(1) น้ำดอกผัก (ผักกาดดอง หน่อไม้ดอง กระเทียมดอง ชিংดอง ฯลฯ)

(2) น้ำดอกผลไม้ (มะม่วงดอง มะยมดอง มะกอกดอง ฯลฯ)

ประโยชน์ของชุดทดสอบ

ชุดทดสอบนี้สามารถตรวจสอบกรดซาลิซิลิกในอาหารนอกห้องปฏิบัติการได้ และทราบผลทันที

จำนวนตัวอย่างที่ตรวจได้/ ชุด

150 ตัวอย่าง

ความไวของชุดทดสอบ

ระดับต่ำสุดที่ตรวจได้ 100 มิลลิกรัม/ กิโลกรัม

อุปกรณ์ชุดทดสอบ

- ถ้วยยาพลาสติก	2 ใบ
- หลอดหยด	2 อัน
- น้ำยาทดสอบกรดซาลิซิลิก 1	2 ขวด

- น้ำยาทดสอบกรดซาลิซิลิก 2   2 ขวด
- คู่มือชุดทดสอบ   1 แผ่น

การปฏิบัติเมื่อใช้ชุดทดสอบเสร็จแล้ว

- (1) ขวดน้ำยาปิดจุกให้แน่นแล้วเก็บที่เดิม
- (2) ถ้วยพลาสติกเทน้ำในถ้วยทิ้ง ล้างด้วยน้ำสะอาดคว่ำให้แห้งแล้วเก็บที่เดิม
- (3) หลอดหยดยาใช้หลอดหยดยาตูดน้ำสะอาดแล้วบีบทิ้งทำซ้ำ 3 – 4 ครั้งทิ้งไว้ให้แห้งแล้วเก็บที่เดิม

การเก็บรักษา/ อายุการใช้งาน

- (1) เก็บที่อุณหภูมิห้อง/ 2 ปี
- (2) ดูวันหมดอายุที่กล่องบรรจุ

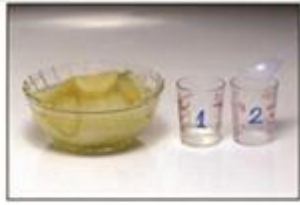
ข้อควรระวัง

- (1) การทดสอบในขั้นตอนเติมน้ำยากรดซาลิซิลิก 2 ลงในถ้วยทั้ง 2 ไม่ควรเขย่า เนื่องจากจะทำให้สังเกตสีได้ยาก ให้ประเมินผลโดยสังเกตสีที่เกิดขึ้นจากด้านบนของถ้วยยา
- (2) สามารถใช้ชุดทดสอบตรวจสอบได้ทั้งอาหารสดหรืออาหารที่ทำให้สุกแล้ว
- (3) น้ำยากรดซาลิซิลิก 1 และ 2 เป็นกรดเล็กน้อยหากหกเปื้อนมือให้ล้างด้วยน้ำและ ฟอกสบู่ให้สะอาด
- (4) อย่าวางชุดทดสอบไว้ใกล้มือเด็ก

แนวทางแก้ปัญหาเมื่อตรวจพบกรดซาลิซิลิกในอาหาร

- (1) แนะนำให้ผู้จำหน่ายอาหารเลิกใช้สารกันราที่ไม่ถูกต้อง และเป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- (2) ถ้าพบมีการใช้บ่อยให้แจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาเก็บตัวอย่าง ส่งตรวจที่ห้องปฏิบัติการต่อไป

วิธีการทดสอบกรดซาลิซิลิกในอาหาร

ขั้นตอนที่ 1 ตักน้ำดองผักหรือน้ำดองผลไม้ในถ้วยหมายเลข 1 และหมายเลข 2 ถ้วยละประมาณ 5 มิลลิลิตร (เขียนหมายเลขที่ถ้วยยาก่อนใส่ตัวอย่าง)

ขั้นตอนที่ 2 หยดน้ำยาทดสอบซาลิซิลิก 1 ลงในถ้วยที่ 2 จำนวน 10 หยด

ขั้นตอนที่ 3 หยดน้ำยาทดสอบกรดซาลิซิลิก 2 ลงใน ถ้วยที่ 2 ที่ละหยดจำนวน 2-3 หยดโดยไม่ต้องเขย่า สังเกตสีจากด้านบนของถ้วยยากันที่

ขั้นตอนที่ 4 หยดน้ำยาทดสอบกรดซาลิซิลิก 2 ลงใน ถ้วยที่ 1 ที่ละหยดจำนวน 2 - 3 หยด โดยไม่ต้องเขย่าแล้วสังเกตสีที่เกิดขึ้นทันทีเช่นกัน

การประเมินผล

- (1) ถ้าถ้วยที่ 1 มีสีม่วงดำเหมือนถ้วยที่ 2 แสดงว่าตัวอย่าง มีกรดซาลิซิลิกเจือปน
- (2) ถ้าถ้วยที่ 1 เป็นสีอื่นที่ไม่ใช่สีม่วงดำเหมือนถ้วยที่ 2 แสดงว่าตัวอย่างไม่มีกรดซาลิซิลิกเจือปน

5. ชุดทดสอบสารโพลาร์ในน้ำมันทอดซ้ำ

น้ำมันทอดซ้ำ คือ น้ำมันที่ผ่านการทอดอาหารซ้ำกันหลาย ๆ ครั้ง การใช้ น้ำมันซ้ำหลาย ๆ ครั้งจะเกิดสารที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ เช่น สารโพลาร์ซึ่งมีผลทำให้เกิดความดันโลหิตสูง คุณค่าทางโภชนาการลดลง จากการศึกษาในหนูทดลองพบว่า ทำให้เกิดการเจริญเติบโตลดลง ตับและไตมีขนาดใหญ่ มีการสะสมไขมันในตับ การหลั่งน้ำย่อยทำลายสารพิษในกระเพาะอาหารเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นไขมัน ที่ถูกออกซิไดซ์ปริมาณสูงอาจทำให้ไลโปโปรตีนชนิดแอลดีแอลมีโอกาสเกิดอนุมูลอิสระมากขึ้น จึงมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือดได้

ในชุดทดสอบดังกล่าวประกอบด้วยน้ำยาทดสอบสารโพลาร์ โดยจะทำปฏิกิริยากับสารประกอบที่มีประจุ (สารโพลาร์) ในตัวอย่างให้สีชมพูอ่อนถึงเข้ม เมื่อปริมาณสารโพลาร์มีค่าไม่เกินร้อยละ 25 และไม่มีสีชมพู เมื่อปริมาณสารโพลาร์มีค่ามากกว่า ร้อยละ 25

ประเทศไทยควบคุมความปลอดภัยจากการใช้น้ำมันทอดซ้ำตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 283 พ.ศ. 2547 เรื่อง กำหนดปริมาณสารโพลาร์ในน้ำมันที่ใช้ทอด หรือประกอบอาหารเพื่อจำหน่าย โดยกำหนดให้น้ำมันที่ใช้ทอดหรือประกอบอาหารเพื่อจำหน่าย มีสารโพลาร์ได้ไม่เกินร้อยละ 25 ของน้ำหนัก และประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 347 พ.ศ. 2555 เรื่อง วิธีการผลิตอาหารที่ใช้ น้ำมันทอดซ้ำ กำหนดให้ผู้ผลิตอาหารที่ใช้ น้ำมันทอดซ้ำในการผลิตอาหารเพื่อจำหน่าย เช่น การทอด ทา ผัด หรือใช้เป็นส่วนผสมหรือส่วนประกอบของอาหาร ต้องใช้น้ำมันทอดซ้ำที่มีสารโพลาร์ ไม่เกินร้อยละ 25 ของน้ำหนัก

จำนวนตัวอย่างที่ตรวจได้/ ชุด

25 ตัวอย่าง

อุปกรณ์ชุดทดสอบ

- หลอดทดสอบตัวอย่าง	25 ชิ้น
- หลอดดูดพลาสติก (ใช้ในการดูดและหยดตัวอย่าง)	25 ชิ้น
- น้ำยาทดสอบสารโพลาร์	1 ขวด
- คู่มือการใช้ชุดทดสอบ	1 แผ่น

การใช้งาน

ใช้ตรวจน้ำมันที่ใช้ทอดอาหารชนิดต่าง ๆ เช่น น้ำมันปาล์ม น้ำมันถั่วเหลือง น้ำมันรำข้าว

การเก็บรักษา/ อายุการใช้งาน

- (1) สารโพลาร์เมื่อใช้เสร็จให้เก็บในกล่อง เนื่องจากเป็นสารที่ไวต่อแสง ซึ่งแสงจะทำให้ชุดทดสอบมีอายุการใช้งานลดลง
- (2) ควรเก็บที่อุณหภูมิห้อง/ เก็บได้นาน 12 เดือน ดูวันหมดอายุที่กล่องบรรจุ

ข้อควรระวัง

- (1) ควรหลังจากใช้ชุดทดสอบควรทำความสะอาดมือด้วยสบู่ หรือน้ำยาทำความสะอาด
- (2) ควรเก็บชุดทดสอบให้ไกลมือเด็ก

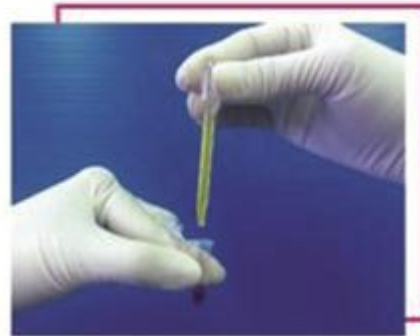
วิธีการทดสอบสารโพลาร์ในน้ำมันทอดซ้ำ

ขั้นตอนที่ 1 เติมน้ำยาทดสอบสารโพลาร์ ลงในหลอดทดสอบ ตัวอย่าง จำนวน 4 หยด

ขั้นตอนที่ 2 ผสมตัวอย่างให้เป็นเนื้อเดียวกัน

(ตัวอย่างน้ำมันต้องไม่ร้อนหรือเป็นไขหากตัวอย่างเป็นไขต้องอุ่น ให้เหลวและรอให้เย็นก่อนทดสอบ) จากนั้นเติมตัวอย่างน้ำมันลงในหลอดทดสอบตัวอย่าง จำนวน 2 หยด

ขั้นตอนที่ 3 กดฝาหลอดตัวอย่างทดสอบให้แน่น เขย่าแนวขวาง 30 วินาที แล้วแปลผลทันที

การประเมินผล

6. ชุดทดสอบสารสเตียรอยด์

ชุดทดสอบสารสเตียรอยด์ ในยาแผนโบราณ และยาจากสมุนไพร

ขั้นตอนที่ 1

ตัวอย่างเป็นของเหลว

- หยดตัวอย่างลงในหลอดทดสอบถึงขีดสีน้ำเงิน

ตัวอย่างเป็นของแข็ง

- บด/ตัดตัวอย่าง ให้เป็นชิ้นเล็กๆ

- ตักตัวอย่างใส่ในหลอดทดสอบถึงขีดสีน้ำเงิน

ขั้นตอนที่ 2

- เติมน้ำยาละลายตัวอย่างจนถึงขีดสีแดง

- ปิดจุกให้สนิท เขย่าให้เข้ากันอย่างน้อย 3 นาที

- ตั้งทิ้งไว้ให้ตกตะกอน

ขั้นตอนที่ 3

- นำชุดทดสอบออกจากซองบรรจุ วางบนพื้นราบ

- ดูสารละลายส่วนใส (ระวังไม่ให้มีฟองอากาศ)

หยดลงในหลุมทดสอบ 4 หยด

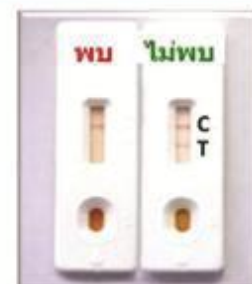
- อ่านผลการทดสอบภายใน 10-15 นาที

(ไม่ควรอ่านผลการทดสอบหลัง 15 นาทีไปแล้ว)

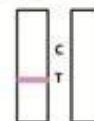
การแปลผล

หากปรากฏแถบสีม่วงเพียงแถบเดียว ตรงตำแหน่ง C แสดงว่าอาจมีการปลอมปนเดกซ์ชาเมธาโซน และ/หรือ เพร็ดนิโซโลน

หากปรากฏแถบสีม่วงเพียงแถบเดียวตรงตำแหน่ง T หรือ ไม่ปรากฏแถบใดๆ แสดงว่า ไม่สามารถแปลผลได้ (ควรทดสอบซ้ำ)

แปลผลไม่ได้

7. ชุดทดสอบไฮโดรควิโนนในเครื่องสำอาง

ชุดทดสอบ ไฮโดรควิโนน

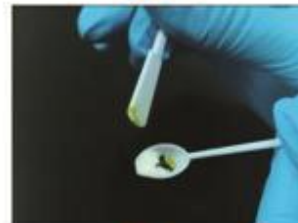
ขั้นตอนที่ 1

ใช้ช้อนพลาสติกก้านยาวตักครีม
หรือโลชั่นประมาณครึ่งช้อน

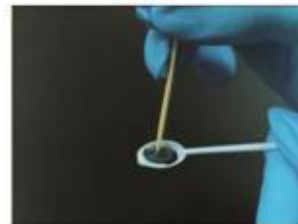
ขั้นตอนที่ 2

ใช้ช้อนตักสารทดสอบตักสารทดสอบ
ไฮโดรควิโนนประมาณปลายช้อน
ให้มีปริมาณเท่าเม็ดถั่วเขียวใส่ลงใน
ช้อนครีมที่ต้องการทดสอบ

ขั้นตอนที่ 3

คนให้เข้ากัน แล้วสังเกตสีที่เกิดขึ้นทันที
ภายใน 5 วินาที

การแปลผล

ผลบวก เกิด สีเขียว ถึงสีน้ำเงินดำ

ผลลบ สีเดิมของตัวอย่างหรือเกิดสีน้ำตาล
หรือเกิดสีเขียวอ่อนหลังจาก 5 วินาทีไปแล้ว

8. ชุดทดสอบกรดเรทีโนอิกในเครื่องสำอาง

ชุดทดสอบ

กรดเรทีโนอิกในเครื่องสำอาง

ขั้นตอนที่ 1

ใช้แท่งพลาสติกตักตัวอย่างครีม
ขนาดประมาณเมล็ดถั่วลิสง
หากเป็นโลชั่นให้ใช้หลอดหยด หยดโลชั่น 3 หยด
ใส่ลงในจานหลุมพลาสติก

ขั้นตอนที่ 2

ใช้ช้อนพลาสติกตักสารเคมี ประมาณ 1/4 ช้อน
ใส่ลงในหลุมเดียวกับตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3

ใช้แท่งพลาสติกตะเบาๆ ที่เกล็ดของสารเคมี ทิ้งไว้ประมาณ 5-10 วินาที
สังเกตสีที่เกิดขึ้นที่เกล็ดของสารเคมีที่ใช้ทดสอบ
(ไม่ต้องคนตัวอย่างกับสารเคมีให้เข้ากัน)

การแปลผล

เกิดสีม่วงแดง ถึง สีแดง
ชั้นที่เกล็ดของสารเคมีที่ใช้ทดสอบ

พบ

ไม่พบ

ข้อควรระวัง

ในการทดสอบครีมไข่มุก จะทำให้เนื้อครีมเปลี่ยนเป็นสีชมพูทันที ให้อ่านเป็นผลลบ
(ผลบวก จะต้องสังเกต สีม่วงแดง ถึง สีแดง ที่เกล็ดของสารเคมีทดสอบเท่านั้น)

9. ชุดทดสอบปรอทแอมโมเนียในเครื่องสำอาง

ชุดทดสอบ สารปรอทในเครื่องสำอาง

ขั้นตอนที่ 1

ตักครีมด้วยไม้ตักตัวอย่าง 0.2 กรัม
(ขนาดเท่าเมล็ดถั่วลิสง)

ขั้นตอนที่ 2

ป้ายครีมโดยรอบผนังด้านในของ
หลอดทดสอบ
จากขอบบนของหลอดจนถึงกึ่งกลางหลอด
หนาประมาณ 2 มม.

ขั้นตอนที่ 3

หยดน้ำยาทดสอบประมาณ 0.25 มล.
(20 หยด) ลงในหลอดทดสอบ
(หมายเหตุ น้ำยาทดสอบต้องมีสีเขียว และเก็บในตู้เย็นเท่านั้น)

ขั้นตอนที่ 4

ปิดฝาหลอดทดสอบคว่ำและหงายเบาๆ
ประมาณ 10-20 ครั้ง อ่านผลการทดสอบ
ทันที

การแปลผล

น้ำยาทดสอบเปลี่ยนเป็นสีส้ม/เหลืองอมส้ม
แสดงว่า พบสารปรอทในตัวอย่าง

หมายเหตุ น้ำยาทดสอบที่ให้ผลสีชมพู ให้คว่ำและหงายอีก 10-15 ครั้ง หากพบว่าเปลี่ยนเป็นสีส้มแสดงว่า ตรวจพบปรอท
แต่ถ้ายังคงเป็นสีชมพูเหมือนเดิม แสดงว่าตรวจไม่พบสารปรอท

รายชื่อผู้แทนจำหน่ายชุดทดสอบอย่างง่าย

ลำดับ	รายการชุดทดสอบ	สั่งซื้อได้ที่	ที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์
1.	ชุดทดสอบบอแรกซ์ (ผงกรอบ) ในอาหารและสารเคมีที่ใช้ผสม	องค์การเภสัชกรรม	ที่อยู่ : 75/1 ถ.พระรามที่ 6 ราชเทวี กทม. 10400 โทร. : 1648 หรือ 02-2038846-9
2.	ชุดทดสอบฟอร์มาลีน ในอาหาร (ยาดองศพ)	องค์การเภสัชกรรม	ที่อยู่ : 75/1 ถ.พระรามที่ 6 ราชเทวี กทม. 10400 โทร. : 1648 หรือ 02-2038846-9
3.	ชุดทดสอบสารโซเดียมไฮโดรซัลไฟด์ (สารฟอกขาว) ในอาหาร	องค์การเภสัชกรรม	ที่อยู่ : 75/1 ถ.พระรามที่ 6 ราชเทวี กทม. 10400 โทร. : 1648 หรือ 02-2038846-9
4.	ชุดทดสอบกรดซาลิซิลิก (สารกันรา)	องค์การเภสัชกรรม	ที่อยู่ : 75/1 ถ.พระรามที่ 6 ราชเทวี กทม. 10400 โทร. : 1648 หรือ 02-2038846-9
5.	ชุดทดสอบสารโพลารีนในน้ำมันทอดซ้ำ	ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 10 อุบลราชธานี	ที่อยู่ : 82 หมู่ 11 ถ.คลังอาวุธ ต.ขามใหญ่ อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000 โทร. : 045-312230-3
6.	ชุดทดสอบสารสเตียรอยด์ ในยาแผนโบราณ	ร้านผลิตภัณฑ์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข (อาคาร 10 ชั้น 1 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์)	ที่อยู่ : 88/7 บำราศนราดรุณ ถ.ติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000 โทร. : 02-951-0000 ต่อ 98463, 98450 โทร./ โทรสาร : 02-9659745 Line ID : 0988818808
7.	ชุดทดสอบไฮโดรควิโนน ในเครื่องสำอาง	ร้านผลิตภัณฑ์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข (อาคาร 10 ชั้น 1 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์)	ที่อยู่ : 88/7 บำราศนราดรุณ ถ.ติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000 โทร. : 02-951-0000 ต่อ 98463, 98450 โทร./ โทรสาร : 02-9659745 Line ID : 0988818808
		บริษัท ยูแอนด์วี โฮลดิ้ง (ไทยแลนด์) จำกัด	ที่อยู่ : 11 ซ.ทานสัมฤทธิ์ 6/3 ถ.ติวานนท์ ต.ท่าทราย อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000 โทร. : 02-950-7733-42, 081-8143590, 089-4495774 โทรสาร : 02-950-7247 www.uandvholding.com

ลำดับ	รายการชุดทดสอบ	สั่งซื้อได้ที่	ที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์
8.	ชุดทดสอบกรดเทรีโนอิก ในเครื่องสำอาง	ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ ที่ 10 อุบลราชธานี	ที่อยู่ : 82 หมู่ 11 ถ.คลังอาวุธ ต.ขามใหญ่ อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000 โทร : 045-312230-3
9.	ชุดทดสอบปรอทแอมโมเนีย ในเครื่องสำอาง	บริษัท ยูแอนดีวี โฮลดิ้ง (ไทยแลนด์) จำกัด	ที่อยู่ : 11 ซ.ทานสัมพันธ์ 6/3 ต.ท่าทราย อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000 โทร : 02-950-7733-42
		ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ ที่ 3 นครสวรรค์	ที่อยู่ : 267 หมู่ 8 ต.นครสวรรค์ตก อ.เมือง จ.นครสวรรค์ 60000 โทร : 05-624-5618-20 โทรสาร : 05-624-5617

รายชื่อศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์

- (1) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 1 เชียงใหม่
เลขที่ 191 หมู่ 8 ต.ดอนแก้ว อ.แมริม จ.เชียงใหม่ 50180
โทรศัพท์ 0-5311-2188-90 / โทรสาร 0-5311-2088 / e-mail : Chiangmai@dmsc.mail.go.th
- (2) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 1/1 เชียงราย
เลขที่ 148 หมู่ 3 ต.นางแล อ.เมือง จ.เชียงราย 57100
โทรศัพท์ 0-5317-6225-6 / โทรสาร 0-5317-6224 / e-mail : rMSC13@dmsc.mail.go.th
- (3) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 2 พิษณุโลก
ศูนย์ราชการตำบลหัวรอ เลขที่ 567 หมู่ 5 ต.หัวรอ อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000
โทรศัพท์ 0-5532-2824-6 / โทรสาร 0-5532-2824-6 ต่อ 121 , 117
- (4) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 3 นครสวรรค์
เลขที่ 267 หมู่ 8 ถ.นครสวรรค์-กำแพงเพชร ต.นครสวรรค์ตก อ.เมือง จ.นครสวรรค์ 60000
โทรศัพท์ 0-5624-5618-20 / โทรสาร 056-245617
- (5) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 4 สระบุรี
เลขที่ 424 ถ.มิตรภาพ ต.มิตรภาพ อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี 18180
โทรศัพท์ 0-9226-5523-4 / e-mail : rMSC4.saraburi@dmsc.mail.go.th
- (6) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 5 สมุทรสงคราม
เลขที่ 136 หมู่ 4 ถ.เอกชัย ต.ลาดใหญ่ อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม 75000
โทรศัพท์ 0-3471-1945-8 / โทรสาร 0-3471-1950, 0-3471-1951 / e-mail : rMSCSS@dmsc.mail.go.th
- (7) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 6 ชลบุรี
เลขที่ 59/2 หมู่ 3 ถ.อบต.เสม็ด ต.เสม็ด อ.เมือง จ.ชลบุรี 20000
โทรศัพท์ 0-3878-4006-7, 0-3878-3767, 0-3878-4533 / โทรสาร 0-3845-5165
e-mail : Chonburi@dmsc.mail.go.th
- (8) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 7 ขอนแก่น
เลขที่ 394 หมู่ 19 ถ.สีหราชเดโชไชย ต.ศิลา อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000
โทรศัพท์ 0-4324-0800 / โทรสาร 0-4324-0845, 0-4324-0849 /
e-mail : Khonkaen@dmsc.mail.go.th
- (9) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 8 อุดรธานี
เลขที่ 54 หมู่ 1 ต.หนองไผ่ อ.เมือง จ.อุดรธานี 41330
โทรศัพท์ 0-4220-7364-66 / โทรสาร 0-4220-7367 / e-mail : Udonthani8@dmsc.mail.go.th

- (10) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 9 นครราชสีมา
เลขที่ 54 หมู่ 9 ถ.ราชสีมา-โชคชัย ต.หนองบัวศาลา อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000
โทรศัพท์ 0-4434-6005, 0-4434-6013 / โทรสาร 0-4434-6018 / e-mail : korat@dmsc.mail.go.th
- (11) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 10 อุบลราชธานี
เลขที่ 82 หมู่ 11 ถ.คลังอาวุธ ต.ขามใหญ่ อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000
โทรศัพท์ 0-4531-2230-3, 08-6468-1850, 08-6468-1851
โทรสาร 0-4531-2230-3 ต่อ 104, 0-4531-2234
e-mail : rmsc10.ubon@dmsc.mail.go.th หรือ rmscubon@gmail.com
- (12) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 11 สุราษฎร์ธานี
เลขที่ 102 นิคมซอย 2 หมู่ 9 ต.ขุนทะเล อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี 84100
โทรศัพท์ 0-7735-5301-6 / โทรสาร 0-7735-5300 / e-mail : rmsc11.surat@dmsc.mail.go.th
- (13) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 11/1 ภูเก็ต
เลขที่ 141 หมู่ 4 ต.ศรีสุนทร อ.กลาง จ.ภูเก็ต 83110
โทรศัพท์ 0-7660-0119-21, 09-8309-4456 , 09-8198-4456 / โทรสาร 0-7660-0122 /
e-mail : jare.w@dmsc.mail.go.th , phuket@dmsc.mail.go.th , rmscpk11@gmail.com
- (14) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 12 สงขลา
เลขที่ 616/1 หมู่ 2 ต.พะวง อ.เมือง จ.สงขลา 90100
โทรศัพท์ 0-7433-0211, 0-7433-0277 / โทรสาร 0-7433-0215 / e-mail : songkhla@dmsc.mail.go.th
- (15) ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 12/1 ตรัง
เลขที่ 153 หมู่ 4 ถ.ตรัง-ปะเหลียน ต.บ้านควน อ.เมือง จ.ตรัง 92000
โทรศัพท์ 0-7550-1050-3 / โทรสาร 0-7550-1056 / e-mail : rmsctrang@dmsc.mail.go.th

บทที่ 5

แนวทางปฏิบัติงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคของหน่วยงานสาธารณสุขระดับอำเภอ

การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข ของหน่วยงานสาธารณสุขระดับอำเภอ ซึ่งประกอบด้วย สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ (สสอ.) โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และเครือข่าย คบส. ควรยึดแนวทางปฏิบัติงานที่อยู่ภายใต้บริบทที่สำคัญ 5 ประการ อันเป็นหัวใจของการส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ 1) การเข้าถึงบริการ 2) การดูแลต่อเนื่อง 3) การดูแลแบบองค์รวมและการผสมผสาน 4) การประสานบริการ 5) ยึดชุมชนเป็นฐาน โดยมีกระบวนการทำงานที่สำคัญคือการทำงานเชิงรุก โดยการเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องและจำเป็นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพต่าง ๆ มีการจัดกระบวนการเชื่อมโยง เพื่อให้ภาคีเครือข่าย ตลอดจนประชาชนในชุมชนมีความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังความเสี่ยงให้กับตนเอง ครอบคลุม ไปจนถึงชุมชน

ในส่วนของ การดำเนินมาตรการทางกฎหมายนั้น จะใช้กรณีที่เป็นเร่งด่วนและเกิดผลเสียหายรุนแรง ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ระดับตำบลและหมู่บ้าน ควรมีการประสานความร่วมมือและส่งต่อข้อมูลไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอและจังหวัด ซึ่งมีความพร้อมในการบังคับใช้กฎหมายมากกว่า โดยสรุปแนวทางการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ มีดังนี้

- (1) การพัฒนาระบบฐานข้อมูล
- (2) การตรวจสอบ เฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- (3) การตรวจสอบ เฝ้าระวังรถเร่
- (4) การตรวจสอบ เฝ้าระวังการโฆษณา
- (5) การรับและจัดการเรื่องร้องเรียน
- (6) การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายผู้บริโภค
- (7) การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ
- (8) การนิเทศงาน คบส. ระดับตำบล

1. การพัฒนาระบบฐานข้อมูล

การดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขให้มีประสิทธิภาพ ผู้ปฏิบัติหน้าที่จำเป็นต้องมีการจัดทำและพัฒนาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้วางแผนการดำเนินงาน ตลอดจนการติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกัน มิให้เกิดปัญหาต่อผู้บริโภคในอนาคต โดยแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาฐานข้อมูล มีดังนี้

- (1) สำรวจ รวบรวม และจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข ดังนี้
  - (1.1) ข้อมูลสถานประกอบการในชุมชน เช่น สถานที่ผลิตอาหาร ร้านขายยา สถานพยาบาล สถานิวิทย์ชุมชน ร้านขายของชำ ตลาดนัด รถเร่ ฯลฯ
  - (1.2) ข้อมูลภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มคุ้มครองผู้บริโภค เครือข่ายครู เครือข่าย อย. น้อย เครือข่าย อสม. เครือข่ายสื่อมวลชน ฯลฯ

- (1.3) ข้อมูลที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ของหน่วยงานราชการและบุคคลที่ติดต่อประสานงานที่เกี่ยวข้อง
- (1.4) ข้อมูลอื่น ๆ ที่สนับสนุนการดำเนินงาน เช่น แหล่งกระจายข่าว วิทยุชุมชน ผู้นำในชุมชน ฯลฯ
- (2) วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปข้อมูล โดยพิจารณาแนวโน้มของการเกิดปัญหาด้านการคุ้มครองผู้บริโภคของพื้นที่
- (3) รวบรวมหรือศึกษาข้อมูลการดำเนินงานของหน่วยงาน และสรุปข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนดำเนินงานต่อไป
- (4) จัดระบบในการรวบรวมข้อมูลด้านวิชาการ หรือหาช่องทางในการเชื่อมโยงข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อให้ง่ายแก่การค้นคว้า หรือใช้อ้างอิง

2. การตรวจสอบ เฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพ

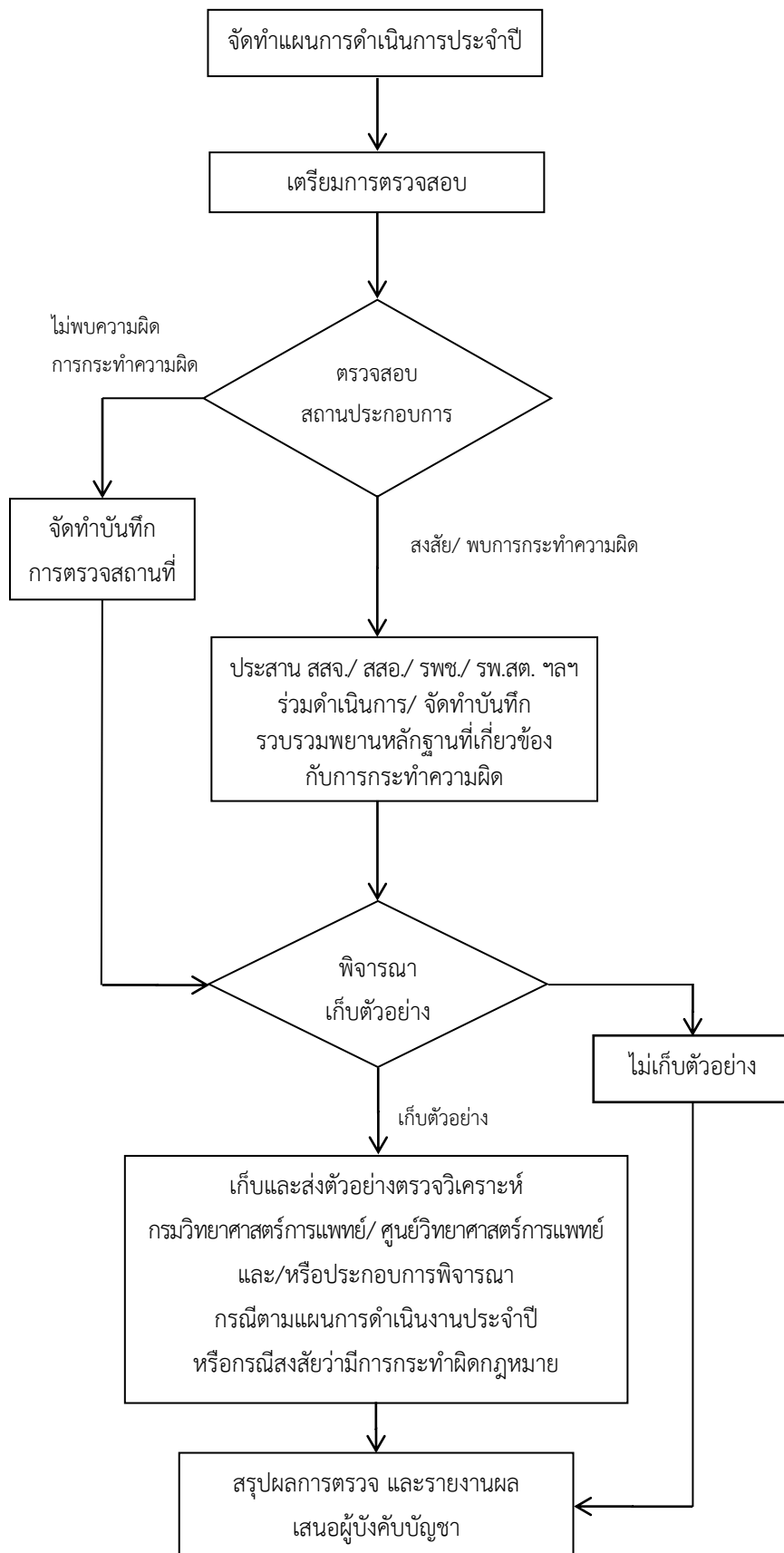
เพื่อให้ทราบปัญหาด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน หน่วยงานสาธารณสุขระดับอำเภอ จำเป็นต้องมีการลงพื้นที่ในชุมชน ตลอดจนการเยี่ยมบ้าน เพื่อสำรวจสภาพปัญหา และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ให้เห็นสถานการณ์ปัญหา ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหาการบริโภคยาชุด ยาเดี่ยวรอยด์ การบริโภคอาหารที่มีสารปนเปื้อนอันตรายการขายตรงโดยไอ้อวดสรรพคุณเกินจริง เป็นต้น โดยตัวอย่างของกิจกรรม ได้แก่

- (1) การตรวจสถานประกอบการด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- (2) การตรวจแนะนำร้านชำ เพื่อสำรวจผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีการจำหน่ายในชุมชน ตรวจสอบฉลาก หรือเอกสารสิ่งพิมพ์โฆษณาที่ไม่ถูกต้อง
- (3) การตรวจเฝ้าระวังรถเร่ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ไม่ถูกต้อง
- (4) การทดสอบสารปนเปื้อนด้วยชุดทดสอบเบื้องต้น
- (5) การสำรวจปัญหาการใช้ยาในชุมชน
- (6) การเยี่ยมบ้านเพื่อสำรวจพฤติกรรมการใช้ยา ตลอดจนผลิตภัณฑ์สุขภาพในผู้ป่วยและครอบครัว ฯลฯ

ผลจากการตรวจสอบและเฝ้าระวังในพื้นที่ จะทำให้สามารถค้นหาความเสี่ยง หรือโอกาสที่จะเกิดเป็นปัญหาหรือเกิดปัญหาขึ้นแล้ว จากนั้นนำความเสี่ยงหรือปัญหาที่เกิดขึ้น มาวิเคราะห์เพื่อการจัดการความเสี่ยงหรือปัญหาที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาจากขนาดของปัญหา ความรุนแรง ความตระหนักของชุมชนในการแก้ปัญหา ตลอดจนความยากง่ายในการแก้ปัญหา เพื่อให้เห็นสภาพปัญหาทั้งระบบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับอะไรบ้าง จากนั้นจึงหาหนทางในการแก้ไขความเสี่ยงหรือปัญหาที่เกิดขึ้น ยกตัวอย่างเช่น

- (1) การกำหนดเป็นนโยบาย หรือข้อตกลงร่วมกันในการเฝ้าระวังการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัยในชุมชน
- (2) จัดทำโครงการพัฒนา เช่น ร้านชำมาตรฐาน ตลาดสดปลอดภัย การส่งเสริมให้ชุมชนปลูกพืชผักปลอดภัย จากสารพิษตกค้างร้านอาหารสะอาดรสชาติอร่อย ฯลฯ
- (3) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลความรู้ในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้อง ปลอดภัยต่อการบริโภคให้ประชาชน
- (4) จัดให้มีระบบรับเรื่องและจัดการเรื่องร้องเรียน
- (5) ดำเนินการจัดการความเสี่ยงหรือปัญหาที่เกิดขึ้น โดยอาจประสานความร่วมมือจากหน่วยงานระดับอำเภอหรือจังหวัด หรือสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ในการจัดการปัญหา ซึ่งขึ้นกับขนาดของปัญหา ว่ามีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด และศักยภาพของบุคลากรของหน่วยงานในการจัดการปัญหา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการปัญหาได้สูงสุด

แผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงานการตรวจสอบสถานประกอบการระดับอำเภอ

รายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่/ เจ้าหน้าที่ มีดังนี้

- (1) จัดทำแผนการดำเนินงานประจำปี โดยกำหนดเป้าหมายที่ต้องดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข/ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา/ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
- (2) ศึกษาข้อมูลของสถานประกอบการที่จะไปตรวจสอบ เช่น ประวัติการได้รับอนุญาต การกระทำความผิด ผลการตรวจครั้งก่อน เป็นต้น และจัดทำอนุมัติเดินทางไปปฏิบัติราชการเสนอผู้บังคับบัญชาอนุมัติ พร้อมทั้งจัดเตรียมเอกสารและวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการตรวจสอบสถานประกอบการ เช่น บันทึกการตรวจสถานที่ผลิต บันทึกคำให้การ บันทึกการยึด บันทึกการอายัด บันทึกการเก็บตัวอย่าง และบันทึกการถอนการอายัด เป็นต้น
- (3) พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบการ โดยก่อนเข้าตรวจสอบให้แสดงตนต่อผู้รับอนุญาตหรือผู้แทนสถานที่และแจ้งวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ กรณีเมื่อได้รับการร้องขอให้แสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ.
- (4) พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบการว่ามีการดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ เช่น การอนุญาตสถานประกอบการ การอนุญาตผลิตภัณฑ์ พร้อมทั้งตรวจสอบผลิตภัณฑ์และฉลากว่ามีการดำเนินการตามกฎหมายหรือไม่
  - (4.1) ในกรณีไม่พบการกระทำความผิดให้เขียนบันทึกการตรวจสถานที่
  - (4.2) ในกรณีที่พบการกระทำความผิดให้จัดทำบันทึกการตรวจสถานที่และบันทึกคำให้การ พร้อมทั้งพิจารณาจัดทำบันทึกที่เกี่ยวข้อง เช่น บันทึกการเก็บตัวอย่าง บันทึกการยึด บันทึกการอายัด เป็นต้น
- (5) พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาดำเนินการเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์ส่งตรวจวิเคราะห์ตามแผนการดำเนินงานประจำปี และ/ หรือเก็บตัวอย่าง ผลิตภัณฑ์กรณีสงสัยว่ามีการกระทำผิดกฎหมาย จากนั้นให้ดำเนินการจัดทำหนังสือส่งตรวจวิเคราะห์เพื่อนำตัวอย่างส่งตรวจวิเคราะห์ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ หรือหน่วยงานที่ได้รับการรับรองมาตรฐานห้องปฏิบัติการ และ/ หรือเก็บตัวอย่างประกอบการพิจารณาโดยจัดส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการตรวจสอบข้อมูลผลิตภัณฑ์ต่อไป
- (6) จัดทำสรุปผลการตรวจสอบเพื่อรายงานผลเสนอผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้น

3. การตรวจสอบ เฝ้าระวังรถเเร่

หน่วยงานสาธารณสุขควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนเพื่อทราบถึงอันตรายจากการซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพจากรถเเร่ที่มาจำหน่ายในชุมชน ซึ่งอาจมีการโฆษณาอวดอ้างสรรพคุณเกินจริง อีกทั้งอาจพบมีการลักลอบผสมตัวยามีอันตรายต่อร่างกาย ดังนั้น การมีเครือข่ายที่เข้มแข็งทุกภาคส่วนจะช่วยให้สามารถดำเนินการตรวจสอบรถเเร่ที่มาจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพในพื้นที่รับผิดชอบของตนเองได้อย่างเหมาะสม

ลักษณะของรถเเร่ มักจะมีลักษณะที่พึงสังเกตได้ดังนี้

- (1) มีเครื่องขยายเสียงติดอยู่บนรถ เช่น ลำโพงมีทั้งแบบกลมและแบบเหลี่ยม มักจะเปิดโฆษณาในย่านชุมชนหรือบางรายจะมีการติดสติ๊กเกอร์ที่ข้างรถให้เป็นที่สังเกต
- (2) ในชุมชนชนบทจะพบได้ทั้งรถกระบะ รถกระบะมีหลังคา รถตู้ รถบรรทุกทุกหกล้อมีหลังคา มักจะวิ่งช้า ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์เมื่ออยู่ย่านชุมชน หรือจอดที่ย่านชุมชน เช่น ตลาด ร้านค้าส่ง

(3) อาจจะนำสัตว์มาแสดงโชว์เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ เช่น ละครลิง จระเข้ งู ช้างหรือบางรายมักจะแอบแฝงพร้อมกับมายากล ซึ่งมักจะพบตามตลาดนัดเร่

(4) ผู้ประกอบการบางรายจะมีการฉายหนังกลางแปลงและแอบแฝงการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพ เช่น อาหารเสริมบำรุงสุขภาพ หรือยา ทั้งยาแผนปัจจุบันและแผนโบราณ เท่าที่พบส่วนใหญ่ รถเร่ที่ฉายหนังกลางแปลงจะนำยาแผนโบราณมาจำหน่าย โดยการให้สินเชื่อกู้ค่าและมักจะจำหน่ายเป็นชุด ในราคาประมาณ 1,000 – 2,000 บาท ต่อชุด

3.1 ผลิตภัณฑ์ที่รถเร่นำมาจำหน่าย

รถเร่มักจะนำผลิตภัณฑ์สุขภาพมาจำหน่าย ทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ที่พบบ่อยดังนี้

(1) อาหาร พบได้ทั้งรถเร่และตามตลาดนัด เช่น น้ำผลไม้ น้ำหมัก กาแฟลดน้ำหนัก อาหารเสริม ที่ไม่มีเลขสารบบ หรือไม่ได้รับอนุญาตจาก ออย.

(2) ยา พบได้ทั้งรถเร่และตามตลาดนัด เช่น ยาถ่ายพยาธิ ยาแก้แพ้ ยาทาโรคผิวหนัง ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นยาที่หมดอายุ ไม่มีเลขทะเบียนยา หรือเป็นยาที่ไม่ได้รับอนุญาต ส่วนยาแผนโบราณมักจะเป็นยาลูกกลอน ไม่มีฉลากหรือมีฉลากแต่ไม่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด

(3) เครื่องสำอาง มักจะพบตามตลาดนัดเร่ โดยส่วนใหญ่จะไม่มีฉลากภาษาไทย ไม่มีเลขที่ใบรับแจ้ง

(4) วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือน พบได้ทั้งรถเร่และตามตลาดนัดเร่ เช่น ซอล์กซีตมด ผงกำจัดปลวก ยาเบื่อหนู

(5) เครื่องมือแพทย์ มักจะพบตามตลาดนัด เช่น คอนแทคเลนส์ (บ๊ิกอาย) ลวดดัดฟัน

3.2 รายละเอียดขั้นตอนการตรวจสอบรถเร่

(1) เจ้าหน้าที่เฝ้าระวังรถเร่ที่โฆษณาในพื้นที่ โดยการสืบหาข่าวจากคนในชุมชน หรือสำรวจตามตลาดนัดเคลื่อนที่ ร้านค้าส่งและค้าปลีก ร้านขายของชำในชุมชน หรือตรวจสอบจากป้าย/ ใบปลิวโฆษณา เป็นต้น

(2) ก่อนออกตรวจสอบรถเร่ควรเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนออกตรวจเช่น กล้องถ่ายภาพ อุปกรณ์บันทึกเสียง เป็นต้น และยานพาหนะที่ใช้ในการออกตรวจควรมีการเคลื่อนที่สะดวกสามารถติดตามรถเร่ได้ทัน ทั้งนี้ไม่ควรใช้รถที่มีตราราชการในการติดตาม

(3) หากตรวจสอบพบรถเร่ให้ดำเนินการ ดังนี้

(3.1) กรณีดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ที่มีใช้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ให้ติดตามรถเร่เพื่อบันทึกหลักฐาน เช่น ภาพถ่ายรถเร่ และรายละเอียดอื่น ๆ ที่จำเป็น เช่น จุดที่รถเร่จอดจำหน่ายสินค้าตลอดจนลูกค้าที่ซื้อสินค้านั้น โดยการติดตามต้องอยู่ในระยะที่สามารถบันทึกภาพและเสียงได้อย่างชัดเจน และครบถ้วน ไม่ทำตนเองให้เป็นที่สังเกตและจดจำ โดยเมื่อบันทึกหลักฐานเสร็จสิ้นแล้วให้กลับมาเขียนรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป หลักสำคัญในการเขียนรายงานต้องระบุให้ชัดว่า ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร โดยให้มีรายละเอียดให้ครบถ้วน

(3.2) กรณีที่สามารถดำเนินการโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ ให้ดำเนินการดังนี้

(3.2.1) ดำเนินการหยุดรถเร่เพื่อตรวจสอบหลักฐาน โดยก่อนดำเนินการหยุดรถเร่ ควรปฏิบัติดังนี้

- รายงานสถานการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบ และขออนุญาตผู้บังคับบัญชาก่อนดำเนินการ

- ต้องสามารถรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้ส่วนหนึ่ง เช่น การบันทึกเสียง คำโฆษณาที่โอ้อวดเกินจริง หรือภาพหลักฐานแสดงผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ห้ามจำหน่ายอยู่บนรถ หรือบันทึกภาพแสดงการซื้อขายผลิตภัณฑ์ เป็นต้น
- ดำเนินการหยุดรถไว้ในสถานที่ปลอดภัยและอยู่ในชุมชนไม่ควรหยุดรถไว้ในสถานที่เปลี่ยว เพราะอาจเกิดอันตรายขึ้นกับพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ หรือไม่ควรให้หยุดในสถานที่มีการจราจรหนาแน่นหรือบริเวณสี่แยก เพราะอาจกีดขวางการจราจรได้

(3.2.2) พนักงานเจ้าหน้าที่แนะนำตัวเองพร้อมแสดงบัตร แจ้งวัตถุประสงค์เพื่อขอตรวจสอบ และขอความร่วมมือพร้อมทั้งประเมินสถานการณ์ความปลอดภัยว่าผู้ประกอบการมีอาวุธหรือไม่ ชัดขึ้นหรือไม่ เป็นต้น หลังจากนั้นเชิญคนขับและคนที่มาด้วย (หากมี) ลงจากรถ ดับเครื่องยนต์ และให้ผู้ประกอบการรถร่มาอยู่ที่บริเวณริมทางที่ปลอดภัยเพื่อทำการสอบถามข้อมูล

(3.2.3) พนักงานเจ้าหน้าที่สอบถามข้อมูลจากผู้ประกอบการ สอบถามแหล่งจำหน่ายของผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ตรวจพบเพื่อทำการขยายผลหรือส่งต่อข้อมูล ทั้งนี้หากต้องมีการดำเนินคดีตามกฎหมายควรประสานงานกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในระดับจังหวัด เพื่อร่วมตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพที่จำหน่ายในรถเร็วว่าผลิตภัณฑ์ใดไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และพิจารณาจัดทำบันทึกที่เกี่ยวข้อง เช่น บันทึกคำให้การ บันทึกการเก็บตัวอย่าง บันทึกยึด และจัดทำรายละเอียดบัญชีของกลาง เช่น รายการและปริมาณผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ผิดกฎหมาย เครื่องขยายเสียง อุปกรณ์หรือสื่อบันทึกเสียงอื่น ๆ เป็นต้น ทั้งนี้ควรมีการบันทึกภาพพยานหลักฐานที่จำเป็นให้เพียงพอต่อการดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

3.3 ฐานความผิดที่พบบ่อย

- (1) โฆษณาเกินความเป็นจริง
- (2) ขายผลิตภัณฑ์เสริมอาหารที่แสดงฉลากไม่ถูกต้อง หรือฉลากแสดงสรรพคุณโอ้อวดเกินจริง ไม่มีเลขสารบบอาหาร เป็นต้น
- (3) ขายยาโดยไม่ได้รับอนุญาต
- (4) ขายเครื่องสำอางไม่มีฉลากภาษาไทย ไม่มีเลขที่ไปรับแจ้ง

4. การตรวจสอบ เฝ้าระวังโฆษณา

หน่วยงานสาธารณสุขระดับอำเภอ ควรมุ่งเน้นการเสริมสร้างความตระหนัก ให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้บริโภค ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้อง และพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เท่าทันสื่อโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่โอ้อวดสรรพคุณเกินจริง โดยสร้างระบบการบริหารจัดการเครือข่าย เพื่อบูรณาการการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ สื่อองค์กรวิชาชีพ องค์กรท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และผู้บริโภคให้เกิดเป็นภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง และมีเอกภาพทางการปฏิบัติที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงจากระดับหมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด ภูมิภาค จนถึงระดับชาติ โดยเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอเป็นกำลังสำคัญในการช่วยรวบรวมพยานหลักฐาน และส่งต่อข้อมูลหรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณาที่โอ้อวดเกินจริง หรือการโฆษณาที่ไม่ได้รับอนุญาตให้หน่วยงานระดับจังหวัดเพื่อดำเนินการบังคับใช้ตาม

กฎหมายและประสานหน่วยงานที่ควบคุมสื่อวิทยุ กระจายเสียง หรือสื่อดาวเทียม เคเบิลทีวี (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ : สำนักงาน กสทช. ระดับเขต/ ภาค) ในการร่วมมือกันจัดการปัญหาอย่างจริงจังและเด็ดขาด กับเจ้าของสื่อที่โฆษณาเพื่อแก้ปัญหาได้ทันต่อสถานการณ์ของกระแสสื่อโฆษณาในปัจจุบัน

ลักษณะการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ผิดกฎหมาย เกินจริงหรือหลอกลวงให้เกิดความหลงเชื่อโดยไม่สมควร สามารถศึกษารายละเอียดได้จากบทที่ 3

5. การรับและจัดการเรื่องร้องเรียน

หน่วยงานสาธารณสุขทุกระดับไม่ว่าจะเป็นสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลชุมชน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ต่างมีบทบาทในการให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชน และแก้ไขข้อร้องเรียนจากการถูกละเมิดสิทธิของผู้บริโภค โดยทุกหน่วยงานต้องมีการจัดระบบการจัดการเรื่องร้องเรียน เพื่อให้การบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบเรื่องร้องเรียนที่ชัดเจน มีช่องทางการรับเรื่องร้องเรียน มีระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีการวางแผนทางปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน รวมถึงมีการสร้างเครือข่ายผู้บริโภคให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการเรื่องร้องเรียน ตลอดจนถึงระบบการรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้ร้องเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

5.1 แนวทางบริหารจัดการเรื่องร้องเรียน สรุปได้ดังนี้

(1) แต่งตั้งผู้รับผิดชอบจัดการข้อร้องเรียนของหน่วยงาน โดยพิจารณาคุณสมบัติของบุคลากรที่เหมาะสมเพื่อกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบซึ่งควรเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(2) กำหนดสถานที่จัดตั้งศูนย์/ จุดรับข้อร้องเรียนของหน่วยงาน

(3) กำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจัดการข้อร้องเรียนของหน่วยงาน

(4) จัดทำแผนผังขั้นตอนการรับและจัดการเรื่องร้องเรียน หรือคู่มือขั้นตอนปฏิบัติงานการรับและจัดการเรื่องร้องเรียน จากนั้นแจ้งเวียนให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและถือปฏิบัติ

(5) จัดทำระบบติดตาม และรายงานผลการดำเนินการเรื่องร้องเรียน

(6) จัดทำระบบแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ร้องเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

5.2 การรับและตรวจสอบข้อร้องเรียนจากช่องทางต่าง ๆ

เจ้าหน้าที่ฯ ดำเนินการรับและติดตามตรวจสอบข้อร้องเรียนที่เข้ามายังศูนย์ฯ จากช่องทางต่าง ๆ ดังนี้

(1) โทรศัพท์

(2) ร้องเรียนกับเจ้าหน้าที่ ณ ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน/ จุดรับข้อร้องเรียนของหน่วยงานโดยตรง

(3) หนังสือ/ จดหมาย

(4) Website/ E-mail ของศูนย์รับเรื่องร้องเรียน

(5) อื่น ๆ เช่น กล้องรับข้อร้องเรียน/ กล้องแสดงความคิดเห็น ฯลฯ

การรับเรื่องร้องเรียนเจ้าหน้าที่จะต้องทำการบันทึกข้อร้องเรียนลงบนแบบฟอร์มบันทึกข้อร้องเรียน (Complaint Form) ให้ครบถ้วน รวมทั้งควรสอบถามชื่อ - สกุล หมายเลขติดต่อกลับของผู้ร้องเรียน เพื่อเป็นหลักฐานยืนยัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการแจ้งข้อมูลผลการดำเนินงานแก้ไข/ปรับปรุง ตอบกลับผู้ร้องเรียน

5.3 การแบ่งระดับความรับผิดชอบในการจัดการข้อร้องเรียน

หน่วยงาน (โรงพยาบาลชุมชน/ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ/ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล) ควรจัดให้มีศูนย์รับเรื่องร้องเรียนเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคระดับอำเภอ/ ตำบล โดยมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบหลักที่ชัดเจน และกำหนดให้มีเบอร์โทรศัพท์สายตรงหรือช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียนโดยตรงเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ร้องเรียน หรือช่วยบรรเทาทุกข์ผู้ที่ประสบปัญหาจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ปลอดภัย โดยอาจแบ่งบทบาทในการดำเนินงานของหน่วยงานแต่ละระดับดังนี้

5.3.1 ระดับตำบล ดำเนินการ ดังนี้

- (1) รับเรื่องจากประชาชนและพิจารณาเบื้องต้นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องในการรับเรื่องร้องเรียนด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและสถานประกอบการ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานหรือไม่
- (2) รวบรวมข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ร้องเรียน
- (3) พิจารณาศักยภาพ และกำลังคน ในการดำเนินการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน หากเป็นเรื่องที่ยุ่ยากหรือขนาดปัญหาที่มีความรุนแรงยากเกินกำลังของเจ้าหน้าที่ ให้พิจารณาส่งเรื่องให้หน่วยงานระดับอำเภอ ดำเนินการแก้ไขหรือจัดการปัญหาข้อร้องเรียน

5.3.2 ระดับอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

- (1) รับเรื่องจากประชาชน/ หน่วยงานระดับตำบล และพิจารณาว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องในการรับเรื่องร้องเรียนด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและสถานประกอบการที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานหรือไม่
- (2) รวบรวมข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ร้องเรียน
- (3) ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือให้คำแนะนำ
- (4) แจ้งเรื่องร้องเรียนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ
- (5) กรณีพบการกระทำฝ่าฝืนกฎหมาย ให้พิจารณาศักยภาพและกำลังคนในการดำเนินการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน หากเป็นเรื่องที่ยุ่ยากหรือขนาดปัญหาที่มีความรุนแรง ยากเกินกำลังของเจ้าหน้าที่ ให้ประสานหน่วยงานระดับจังหวัดร่วมดำเนินการ เช่น ยึด อาัยต เก็บตัวอย่างส่งตรวจวิเคราะห์ ตรวจค้น จับกุม ฯลฯ เว้นแต่กรณีเร่งด่วนให้ประสานเจ้าหน้าที่จากสถานีตำรวจในท้องที่รับผิดชอบดำเนินการร่วมกัน

5.3.3 ระดับจังหวัด ดำเนินการ ดังนี้

- (1) รับเรื่องจากประชาชน/ หน่วยงานต่าง ๆ และพิจารณาว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องในการรับเรื่องร้องเรียนด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและสถานประกอบการ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานหรือไม่
- (2) รวบรวมข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ร้องเรียน
- (3) ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือให้คำแนะนำ
- (4) แจ้งเรื่องร้องเรียนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ

(5) กรณีพบการกระทำฝ่าฝืนกฎหมาย ให้พิจารณาศักยภาพ และกำลังคนในการดำเนินการตรวจสอบ เรื่องร้องเรียน หากเป็นเรื่องที่ยุ่ยากหรือขนาดปัญหามีความรุนแรง ยากเกินกำลังของเจ้าหน้าที่ให้ประสานหน่วยงาน ระดับกรม เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (กรณีสถานพยาบาล) ร่วมดำเนินการยึด आयัด เก็บตัวอย่างส่งตรวจวิเคราะห์ ตรวจค้น จับกุม ฯลฯ เว้นแต่กรณีเร่งด่วนให้ประสาน เจ้าหน้าที่จากสถานีตำรวจในท้องที่รับผิดชอบดำเนินการร่วมกัน

5.4 ระยะเวลาการแก้ไขปัญหาการร้องเรียนของผู้บริโภค

แนวทางปฏิบัติโดยทั่วไปในการจัดการปัญหาเรื่องร้องเรียนมีรายละเอียดดังนี้

(1) การแบ่งกลุ่มระยะเวลาการจัดการเรื่องร้องเรียน มีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการจัดการปัญหา ร้องเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เรื่องร้องเรียนที่ต้องดำเนินการภายในเวลา 10 วันทำการ ได้แก่ เรื่องร้องเรียนที่มีข้อมูล ครบถ้วน สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงจากฐานข้อมูลของหน่วยงานได้และไม่ต้องลงพื้นที่ตรวจสอบสถานประกอบการ

กลุ่มที่ 2 เรื่องร้องเรียนที่ต้องดำเนินการภายในเวลา 30 วันทำการ ได้แก่ เรื่องร้องเรียนที่มีข้อมูล ไม่ครบถ้วน สามารถรวบรวมข้อเท็จจริงโดยไม่ต้องทำหลักฐานเพิ่มเติม และไม่ต้องลงพื้นที่ตรวจสอบสถานประกอบการ

กลุ่มที่ 3 เรื่องร้องเรียนที่ต้องดำเนินการภายในเวลา 60 วันทำการ ได้แก่ เรื่องร้องเรียนที่มีข้อมูล ไม่ครบถ้วน ต้องสืบหาข้อเท็จจริง รวมถึงต้องตรวจสอบสถานประกอบการ ทั้งนี้เกณฑ์ระยะเวลาการแก้ไขปัญหาการร้องเรียน ของผู้บริโภคนี้ไม่รวมถึงกรณีต้องส่งตัวอย่างตรวจห้องปฏิบัติการและการดำเนินงานที่ต้องดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่น อาทิ สคบ. กรมการค้าภายใน ฯลฯ

(2) การนับระยะเวลา ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่หน่วยงานที่ต้องจัดการเรื่องร้องเรียนได้รับเรื่องนั้น

(3) การกำหนดระยะเวลาจัดการเรื่องร้องเรียน ในการกำหนดว่าเรื่องร้องเรียนเรื่องใดควรดำเนินการ แก้ไขปัญหาการร้องเรียนด้วยระยะเวลาเท่าใดนั้น (10 วัน 30 วัน หรือ 60 วัน) ให้หน่วยงานที่ดำเนินการเป็นผู้ระบุ กลุ่มลงใน “บันทึกข้อมูลการรับเรื่องร้องเรียน” ของระบบงานบริหารเรื่องร้องเรียน

(4) การจัดลำดับชั้นความสำคัญของเรื่องร้องเรียน โดยกำหนดประเภทของเรื่องร้องเรียนที่ต้องดำเนินการ อย่างเร่งด่วนดังนี้

(4.1) เรื่องร้องเรียนที่มีผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้างในเรื่องของความปลอดภัยซึ่งมีผล ต่อสุขภาพ และอาจเป็นอันตรายถึงชีวิต

(4.2) เรื่องร้องเรียนที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด และทำให้เกิดการบริโภคที่ไม่ปลอดภัย โดยเฉพาะยาเสพติดและ วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

(4.3) เรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เป็นนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข

ทั้งนี้ขอให้ผู้รับเรื่อง/ ผู้ดำเนินการ เสนอเรื่อง และดำเนินการให้เป็นไปตามเกณฑ์ระยะเวลาการแก้ไขปัญหา การร้องเรียนของผู้บริโภคแต่ละกลุ่มด้วย

5.5. การพิจารณารับเรื่องร้องเรียน

เรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ หมายถึง เรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับ ผลิตภัณฑ์สุขภาพ หรือสถานประกอบการ ตามพระราชบัญญัติ หรือพระราชกำหนดที่สำนักงานคณะกรรมการอาหาร

และยา มอบอำนาจให้หน่วยงานสาธารณสุขระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ในการดำเนินการตามกฎหมาย และมีการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตาม พ.ร.บ. หรือ พ.ร.ก. นั้น

ผลิตภัณฑ์สุขภาพ หมายถึง ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยากำกับดูแล 8 ประเภท ได้แก่ อาหาร ยา เครื่องสำอาง วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือนหรือทางการสาธารณสุข เครื่องมือแพทย์ ยาเสพติดให้โทษ วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท และสารระเหย

โดยประเด็นที่หน่วยงานสามารถรับเรื่องร้องเรียนเมื่อผู้บริโภคประสบปัญหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพและสถานประกอบการ เช่น

- พบความบกพร่องของผลิตภัณฑ์ที่เห็นได้ชัดเจน เช่น เสียก่อนหมดอายุ ไม่มีฉลากภาษาไทย การแสดงฉลากไม่ครบถ้วน เป็นต้น
- พบโฆษณาอื้อวอด หลอกหลวง หรือทำให้เข้าใจผิดไม่ว่าจะเป็นโฆษณาโดยวิธีใด
- พบการผลิต นำเข้า หรือขายยา และวัตถุเสพติด โดยไม่ได้รับอนุญาต
- พบการผลิต นำเข้า หรือขาย ผลิตภัณฑ์สุขภาพปลอม ผิดมาตรฐาน หรือไม่ปลอดภัยในการใช้
- พบการผลิต หรือขาย ผลิตภัณฑ์ที่ห้ามหรือมีสารที่ห้ามใช้ เช่น ยาชุด ครีมทาฝ้าที่มีสารปรอทแอมโมเนีย หรือไฮโดรควิโนน หรือกรดวิตามินเอ อาหารที่ผสมสารบอแรกซ์สารฟอกขาว หรือกรดซาลิไซลิก เป็นต้น
- ได้รับอันตรายจากการบริโภคหรือใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพทั้งที่ได้ปฏิบัติตามวิธีใช้ คำแนะนำ หรือข้อควรระวังตามที่ระบุฉลากแล้ว ฯลฯ

ช่องทางการร้องเรียนหรือแจ้งเบาะแส มีดังนี้

ส่วนกลาง

- (1) หมายเลขโทรศัพท์ ได้แก่ สายด่วน อย. 1556 หรือ 0-2590-7354-5 และโทรสาร 0-2590-1556
- (2) ไปรษณีย์ ตู้ ปณ. 1556 ปณฝ. กระทรวงสาธารณสุข 11004
- (3) Website ของ อย. www.fda.moph.go.th Facebook Fda Thai และ Mobile application

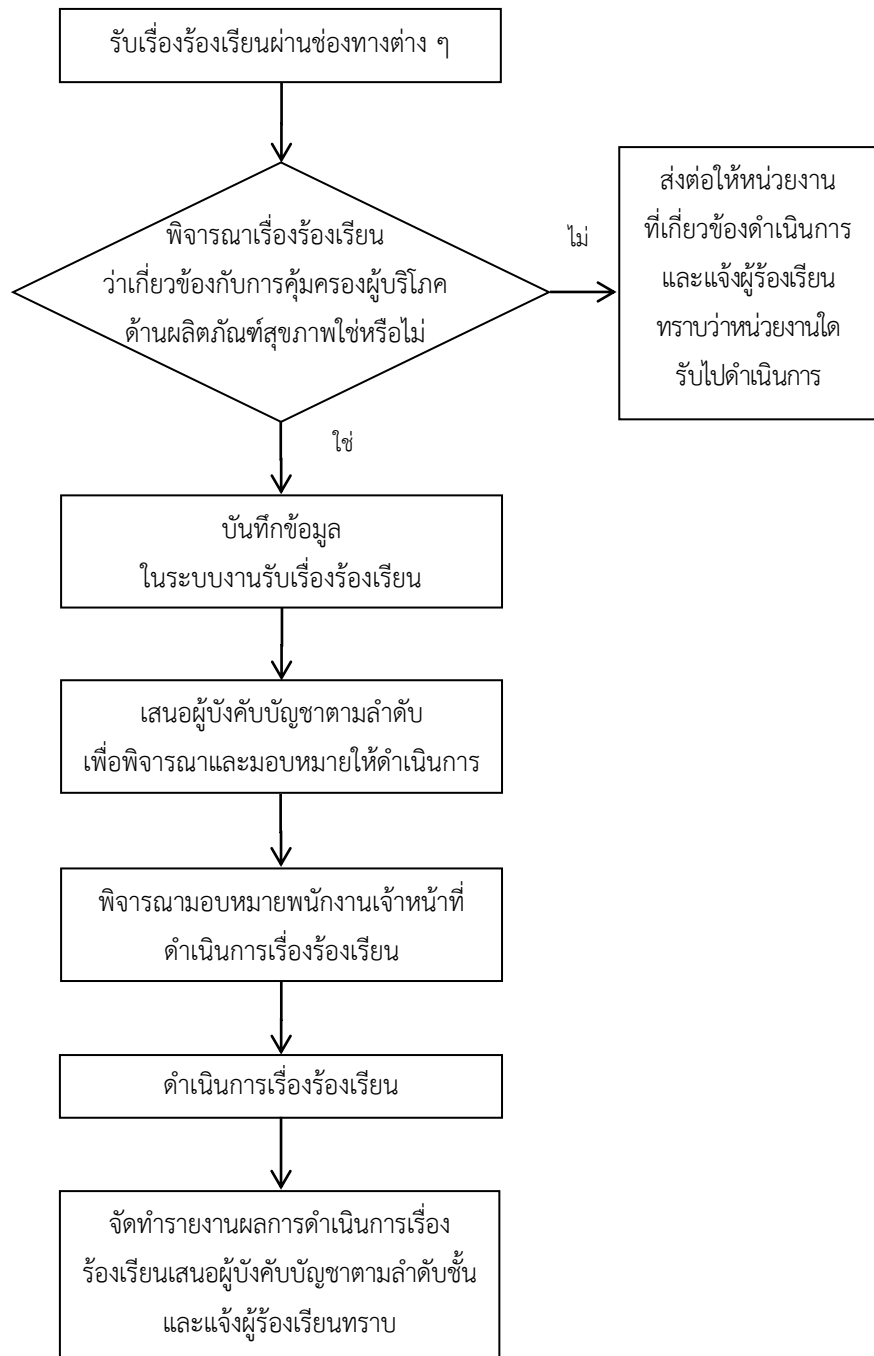
ส่วนภูมิภาค

- (1) กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด
- (2) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอทุกอำเภอ
- (3) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุกแห่ง

5.6 หลักเกณฑ์การพิจารณากลับกรองเรื่องร้องเรียนเบื้องต้น

- (1) การร้องเรียนที่มีข้อมูล ไม่ชัดเจน ไม่เพียงพอ หรือไม่สามารถหาแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมได้ให้ยุติเรื่อง เก็บเป็นข้อมูล และแจ้งผู้ร้องเรียนทราบถึงเหตุผลกรณีติดต่อผู้ร้องเรียนได้
- (2) การร้องเรียนที่เกิดจากความเข้าใจผิดของผู้ร้องเรียน หรือเป็นเรื่องร้องเรียนที่เจ้าหน้าที่ผู้รับเรื่องร้องเรียนสามารถให้ข้อมูล/ โกล่เกลี่ยได้ให้ยุติเรื่องและเก็บเป็นข้อมูล
- (3) กรณีผู้ร้องเรียนให้ข้อมูลที่มีเนื้อหาในเชิง “ข้อแนะนำการเสนอแนะ” ไม่จัดว่าเป็นเรื่องร้องเรียนที่ต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยให้พิจารณายุติเรื่อง และส่งเรื่องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูล

5.7 แผนผังการจัดการเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

รายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่

- (1) รับเรื่องร้องเรียนผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ โทรสาร จดหมาย/ หนังสือ (ร้องเรียน) เว็บไซต์ มาด้วยตนเอง อีเมล เป็นต้น
- (2) พิจารณาเรื่องร้องเรียนว่าเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพหรือไม่ดังนี้
  - (2.1) กรณีเรื่องร้องเรียนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพให้ส่งต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการ และแจ้งผู้ร้องเรียนทราบถึงช่องทางการติดตามผลการดำเนินการเรื่องร้องเรียนดังกล่าว
  - (2.2) กรณีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพให้ดำเนินการตามระบบงานสารบรรณ (ลับ) โดยดำเนินการตามขั้นตอน ในข้อ 3 - 6 ตามลำดับดังนี้
- (3) ผู้รับเรื่องทำการบันทึกข้อมูลในระบบงานรับเรื่องร้องเรียน โดยรายละเอียดในการสอบถามผู้ร้องเรียนและบันทึก ได้แก่
  - วันที่และเวลาการรับเรื่องร้องเรียน
  - รายละเอียดของผู้ร้องเรียน เช่น ชื่อ เพศ อาชีพ อายุ ที่อยู่ หรือที่ทำงาน หมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อกลับให้ครบถ้วนเพื่อความสะดวกในการติดต่อกลับผู้ร้องเรียน
  - รายละเอียดของวันเวลาที่เกิดเหตุพฤติกรรมที่เป็นสาเหตุ ความเสียหาย มูลเหตุและปัจจัยที่อาจทำให้เกิดผลต่อผู้บริโภคหรือสิ่งแวดล้อม สาเหตุของการร้องเรียน
  - สถานที่เกิดเหตุให้ระบุชื่อสถานที่ เลขที่ ซอย หมู่บ้าน ถนน แขวง/ ตำบล เขต/ อำเภอ หมายเลขโทรศัพท์ สถานีตำรวจในเขตรับผิดชอบ ลักษณะของสถานที่ ชื่อเจ้าของสถานที่ หากเป็นที่พักอาศัย มิได้ประกอบกิจการที่เปิดเผยให้ระบุไว้ด้วย ข้อมูลการได้รับอนุญาตของสถานประกอบการนั้น (ถ้ามี) หรือรายละเอียดอื่น ๆ ที่ต้องการแจ้งรวมถึงแผนที่แสดงเส้นทางไปยังสถานที่ที่ถูกร้องเรียน
  - รายชื่อและจำนวนผู้ที่เกี่ยวข้อง
  - รายละเอียดผลิตภัณฑ์ที่ร้องเรียน เช่น ชื่อผลิตภัณฑ์ ประเภทผลิตภัณฑ์ เครื่องหมายการค้า ตราของผลิตภัณฑ์ รุ่นการผลิต (Lot.No.) ชื่อที่อยู่ของผู้ผลิต/ ผู้นำเข้า/ ผู้จำหน่าย แหล่งที่มาของผลิตภัณฑ์ที่ผู้ร้องเรียนได้ทราบ และวันเดือนปีที่ได้รับมา เช่น ชื่อมา/ ได้รับแจกมาเมื่อวันที่.... โดยให้ระบุความผิดปกติของผลิตภัณฑ์ เช่น ไม่มีเลขทะเบียน มีสิ่งแปลกปลอมในผลิตภัณฑ์ หรือสิ่งผิดปกติอื่น ๆ ผลิตภัณฑ์นั้นมีฉลากหรือไม่ หรือมีฉลากที่มีข้อความอันน่าสงสัย
  - ร้องเรียนโฆษณาให้ระบุประเภทของสื่อ เช่น สื่อหนังสือ ฉบับวันที่ ชื่อคอลัมน์ เขียนโดยใคร เลขที่หน้า.... สื่อทางวิทยุ เช่น คลื่นความถี่ ผู้จัดการ เวลาที่ออกอากาศ ระบุข้อความโฆษณาอันน่าสงสัย
  - พยานหลักฐานที่ได้รับจากผู้ร้องเรียน เช่น ตัวอย่างยา อาหารเสริม เครื่องสำอาง เป็นต้น
- (4) เสนอเรื่องร้องเรียนให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อให้พิจารณา
- (5) ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน
- (6) พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน โดยสืบสวนวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา โดยอาจประสานงานกับพนักงานเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด/ อำเภอเพื่อร่วมดำเนินการและ/ หรือวางแผนร่วมดำเนินการแล้วแต่กรณี ทั้งนี้อาจมีการประสานหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น อย. หรือหน่วยงานด้านการปราบปราม เช่น

ตำรวจ เจ้าหน้าที่ศุลกากร เจ้าหน้าที่จากหน่วยงาน DSI เป็นต้น เพื่อดำเนินการตรวจสอบสถานที่ การยึด การอายัด เก็บตัวอย่างส่งตรวจวิเคราะห์ (ถ้ามี) บันทึกภาพและบันทึกหลักฐานในส่วนที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำไปประมวลหลักฐาน ประกอบการดำเนินคดีหรือส่งมอบพยานหลักฐานให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

(7) จัดทำรายงานผลการดำเนินการเรื่องร้องเรียนเสนอผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับชั้น และจัดทำหนังสือ แจ้งผู้ร้องเรียนทราบผลการดำเนินการต่อไป

5.8 หน่วยงานรับผิดชอบเรื่องร้องเรียน

ตัวอย่างเรื่องร้องเรียน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
1. ได้รับอันตรายจากการบริโภค หรือใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ ทั้ง ๆ ที่ได้ปฏิบัติตามวิธีใช้คำแนะนำหรือข้อควรระวัง	1. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สายด่วน อย. 1556 โทรศัพท์ 0-2590-7354-5 อีเมลล์ : 1556@fda.moph.go.th 2. กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคฯ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด
2. พบเห็นสถานที่ผลิตอาหาร ยา เครื่องสำอาง วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือนและเครื่องมือแพทย์ที่ดูแล้วน่าจะไม่ปลอดภัยแก่ผู้บริโภค	
3. พบโฆษณาโอ้อวด หลอกลวง หรือทำให้เข้าใจผิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ	
4. พบความบกพร่องของผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เห็นชัดเจน เช่น ไม่แสดงฉลากภาษาไทย แสดงฉลากไม่ครบถ้วน	
5. พบการผลิต นำเข้า หรือ ขยายยาและวัตถุเสพติด โดยไม่ได้รับอนุญาต	
6. พบการผลิต นำเข้า หรือขยาย ผลิตภัณฑ์สุขภาพปลอม ผิดมาตรฐาน ไม่ปลอดภัยในการใช้	
7. พบการผลิตหรือขยายผลิตภัณฑ์ห้ามหรือมีสารห้ามใช้ เช่น ยาชุด ครีมทาฝ้าที่มีไฮโดรควิโนน อาหารผสมบอแรกซ์ อาหารทะเลแช่ฟอร์มาลีน เป็นต้น	
8. พบเห็นการขายตรงสินค้าโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือการไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือได้รับความเสียหายเนื่องจากการบริโภคผลิตภัณฑ์	สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) โทรศัพท์ 1166, 044-243798
9. พบการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกินจากราคาที่ป้ายกำหนด หรือ ปริมาณสุทธิไม่ตรงกับที่ฉลากระบุ (ในที่นี้รวมถึงราคาของผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วย)	1. กรมการค้าภายในกระทรวงพาณิชย์ โทรศัพท์ 1569 2. พาณิชย์จังหวัดทุกจังหวัด
10. พบแพทย์ไม่มีจรรยาบรรณ หลอกลวง ทำให้คนไข้ได้รับอันตราย หรือแพทย์สั่งจ่ายยาผิดประเภทไม่ตรงกับโรคที่เป็น หรือการร้องเรียนเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพ	1. แพทยสภา โทรศัพท์ 0 2590 1881 , 0 2590 1886

ตัวอย่างเรื่องร้องเรียน	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
เช่น แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาล แพทย์แผนไทย ฯลฯ	2. สภาวิชาชีพต่าง ๆ เช่น ทันตแพทยสภา สภาเภสัชกรรม สภาการพยาบาล ฯลฯ
11. สงสัยว่าคลินิกที่ให้การรักษาคือคลินิกเถื่อน ไม่ได้ใบอนุญาต หรือเรื่องร้องเรียนที่เกี่ยวกับสถานพยาบาล	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ โทรศัพท์ 02 590 1337-8

หมายเหตุ ตัวอย่างแบบบันทึกเรื่องร้องเรียนระดับอำเภอ แสดงดังภาคผนวก

6. การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายผู้บริโภค

หน่วยงานสาธารณสุขในระดับอำเภอสามารถสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายผู้บริโภคในชุมชนได้ โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

(1) ศึกษาข้อมูลในชุมชนและเครือข่ายต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีความสนใจในงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยอาจจะแยกตามกลุ่มผลิตภัณฑ์ เช่น ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง มีกลุ่มเป้าหมายคือผู้หญิงที่ทำงานโรงงาน ผลิตภัณฑ์อาหาร มีกลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มแม่บ้านที่ต้องปรุงอาหารเอง เป็นต้น

(2) ลงพื้นที่ในชุมชนเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนมุมมองและแนวคิดทางด้านการคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในเรื่องปัญหาจากการบริโภค

(3) จัดประชุมหารือตลอดจนจัดทำแผนพัฒนาเครือข่ายการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขร่วมกัน ได้แก่ แผนพัฒนาความรู้และแผนพัฒนาระบบเฝ้าระวัง โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การตรวจสอบฉลากสินค้า การตรวจสอบโฆษณา การทดสอบสารปนเปื้อนด้วยชุดทดสอบเบื้องต้น กิจกรรมรณรงค์ต่าง ๆ การส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้และเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขในชุมชน เป็นต้น

(4) จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายผู้บริโภค

7. การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ

หน่วยงานสาธารณสุขระดับอำเภอควรจัดให้มีการอบรม ประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้ เป็นหน่วยให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ประกอบการด้านวิชาการในเรื่องที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดเตรียมสถานที่ให้ถูกต้องเหมาะสมตามมาตรฐาน ความรู้เกี่ยวกับการผลิตอาหารปลอดภัย การจัดเก็บยาอย่างเหมาะสมตามหลักวิชาการ ทั้งนี้อาจประสานความร่วมมือจากเภสัชกรที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลชุมชนหรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อให้คำแนะนำปรึกษาในเชิงลึกด้านวิชาการต่อไป

8. การนิเทศงาน คส. ระดับตำบล

หน่วยงานสาธารณสุขระดับอำเภอเป็นหน่วยงานที่ควรให้คำแนะนำ ติดตาม และควบคุมกำกับ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ รพ.สต. ว่าสามารถดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขให้บรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดหรือไม่ และ/ หรือได้รับทราบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ รพ.สต. เพื่อหาแนวทางแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายต่อไป อีกทั้งยังสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานสาธารณสุขในระดับอำเภอ/ ตำบลได้ด้วย โดยควรเน้นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้แก่บุคลากรในระดับพื้นที่อีกด้วย

บทที่ 6

แนวทางปฏิบัติด้านการบังคับใช้กฎหมายสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่

1. แนวทางปฏิบัติในการตรวจสอบสถานประกอบการ

ในขณะของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบการตามกฎหมายที่ได้ให้อำนาจไว้ควรมีไม่น้อยกว่า 2 คน อาจประกอบด้วย หัวหน้าผู้รับผิดชอบ และผู้ช่วย หรืออาจขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าร่วมดำเนินการในบางกรณี ซึ่งในการดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบการแต่ละแห่งควรที่จะกำหนดแผนการดำเนินการไว้เป็นขั้นตอนเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน

1.1 การเตรียมการ

(1) วางแผนการตรวจ กำหนดแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการประสานผู้เกี่ยวข้องดำเนินการตรวจสอบ โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องการจับกุมผู้กระทำความผิดให้ได้ทันที่ควรกำหนดแผนสำรองไว้ด้วย หากแผนแรกไม่ได้ผล มีปัญหาอุปสรรค จะได้ใช้แผนสำรองมาปฏิบัติแทน

(2) กำหนดแบ่งหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้เหมาะสม เพื่อมิให้ซ้ำซ้อน สามารถปฏิบัติงานได้รวดเร็ว ประหยัดเวลา และกำลังคน

(3) ศึกษาหาข้อมูลสถานประกอบการที่จะทำการตรวจให้ละเอียด อาจจะศึกษาหาข้อมูลจากการขออนุญาตประกอบกิจการต่าง ๆ หรือบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น

(ก) สถานที่ตั้ง แบบแปลน แผนผัง สถานที่โดยเฉพาะสถานที่โรงงานผลิต

(ข) การบริหารงานของสถานประกอบการ มีใครเป็นผู้รับอนุญาต/ ผู้ดำเนินกิจการ/ ผู้จัดการ/ ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติการ

(ค) รายละเอียดการได้รับอนุญาตประกอบกิจการ

(ง) ประวัติการตรวจสอบสถานที่ เป็นครั้งที่เท่าใด ได้รับคำแนะนำ หรือให้แก้ไขปรับปรุง ในเรื่องใดไว้บ้าง ผลเป็นประการใด

(จ) ประวัติการกระทำความผิด ฝ่าฝืนกฎหมายมีหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

(4) กรณีต้องขอความร่วมมือ การสนับสนุน หรือต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์เครื่องใช้ใด ๆ ต้องจัดเตรียมและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้พร้อมครบถ้วน

1.2 การออกปฏิบัติหน้าที่

(1) ในการปฏิบัติหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ควรมีบุคลิกลักษณะ ดังนี้

(ก) การแต่งกาย เสื้อผ้า ผอม รองเท้า ให้เรียบร้อยเหมาะสม

(ข) แสดงกริยาในลักษณะเป็นมิตร มีสัมมาคารวะต่อผู้เป็นเจ้าของสถานที่ มารยาทสุภาพเรียบร้อย ไม่แสดงกริยาขู่เข็ญ หรือพูดจาไม่สุภาพ และไม่ควรรู้จักคำพูดที่อาจเข้าใจผิดหรือพูดนอกเรื่อง

(2) ก่อนเข้าตรวจสอบสถานประกอบการแต่ละแห่ง ควรต้องแนะนำตนเองพร้อมกับแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ และแจ้งวัตถุประสงค์ในการตรวจ

(3) ต้องรู้จักและเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนที่พึงมีตามกฎหมาย เป็นอย่างดี เช่น

(ก) อำนาจการตรวจสอบสถานที่ตามพระราชบัญญัติที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาให้อำนาจในการตรวจในลักษณะที่เป็นการตรวจตราหรือสั่งการให้เจ้าของสถานที่หรือผู้ครอบครองนำพาไปตรวจเท่านั้น ไม่ใช่การ “ตรวจค้น” ในลักษณะที่รื้อ ค้นหรือทำให้กระจัดกระจาย เพราะพระราชบัญญัติดังกล่าว มิได้อำนาจเกินขอบเขต ดังนั้นในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด จะใช้วิธีการตรวจสอบธรรมดา โดยไม่ตรวจค้นแล้วจะไม่ได้ของกลางซึ่งเป็นวัตถุพยานแห่งการกระทำความผิด ก็ควรขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจเจ้าของท้องที่เพื่อร่วมเข้าตรวจค้นหรืออาจรวมถึงมีการจับกุมผู้กระทำความผิด ตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย

สำหรับพระราชบัญญัติวัตถุเสพติดให้โทษ วัตถุอันตราย และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ “ค้น” ได้ ในกรณีที่มีเหตุสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว แต่ในทางปฏิบัติจะขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในการขอหมายค้นจากศาล ร่วมตรวจค้น และจับกุม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกรณีเร่งด่วนและความผิดนั้นชัดเจน

(ข) อำนาจการยึดหรืออายัด เป็นกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด ให้ยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ นั้น ๆ พระราชบัญญัติทั้ง 8 ฉบับ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาให้อำนาจในการยึด แต่อำนาจอายัดในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษและพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหยไม่ได้กำหนดไว้ คงให้แต่อำนาจยึด ทั้งนี้อาจเกรงว่าหากจะอายัดไว้จะมีการเปลี่ยนวัตถุของกลางซึ่งเป็นสิ่งเสพติดให้โทษเป็นอย่างอื่นก็เป็นได้

พนักงานเจ้าหน้าที่จะใช้อำนาจในการยึด หรืออายัด วัตถุของกลางนั้นแล้วแต่ข้อเท็จจริงในแต่ละกรณี โดยพิจารณาจากความจำเป็นที่จะต้องยึด หรืออายัด สภาพของกลาง ความสะดวกในการขนย้าย และเหตุผลอื่นประกอบด้วย ในทางปฏิบัติ มักจะใช้วิธีการยึดควบคู่กับการอายัด กล่าวคือ การนำวัตถุหรือสิ่งของไปครอบครองรักษาไว้ส่วนหนึ่ง ส่วนที่เหลือหากจะนำไปไว้ในครอบครองทั้งหมด จะไม่มีสถานที่เก็บรักษา ก็ให้ใช้วิธีการอายัดโดยให้วัตถุสิ่งของคงอยู่ ณ สถานที่เดิม ภายใต้เงื่อนไข ห้ามมิให้ผู้ใดทำการเคลื่อนย้ายจำหน่าย จ่ายโอน ทำให้สูญหาย หรือทำให้ไร้ประโยชน์ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยามีระเบียบว่าด้วยการยึด อายัด และการถอนการยึดอายัด ตั้งแต่ปี 2521 ซึ่งยังใช้เป็นระเบียบปฏิบัติอยู่จนถึงปัจจุบันโดยกำหนดวิธีการในการดำเนินการไว้ ซึ่งสามารถศึกษารายละเอียดได้ในภาคผนวก

(4) ต้องปฏิบัติตามหลักวิชาการ เช่น

(ก) ปฏิบัติตามข้อบังคับของโรงงานด้านสุขาภิบาลทั่วไปโดยเคร่งครัด เช่น การเข้าตรวจในห้องปราศจากเชื้อหรือห้องผลิต ควรทำความสะอาดร่างกาย สวมเสื้อผ้า หมวก ตามที่โรงงานจัดไว้ให้

(ข) การเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์ต้องเก็บให้ถูกวิธี เช่น ผลิตภัณฑ์ที่ต้องตรวจสอบทางด้านจุลชีววิทยา การเก็บตัวอย่าง น้ำแข็ง ไอศกรีม ตัวอย่างควรเก็บตามมาตรฐานอนุกรมการเก็บรักษา เป็นต้น

2. การบันทึกและรวบรวมพยานหลักฐาน

ในการตรวจสอบทำพยานหลักฐาน จะต้องบันทึกรายละเอียดข้อเท็จจริงที่ตรวจพบและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไว้เป็นหลักฐานให้มีเนื้อหาสาระสำคัญครบถ้วนสมบูรณ์ทุกประเด็น โดยเฉพาะในกรณีที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย เพราะหากพยานหลักฐานบกพร่องไม่ครบถ้วน จะนำไปสู่ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดหรืออาจฟ้องได้ไม่ครบทุกข้อหาความผิด หรือเอาผิดกับบุคคลที่กระทำผิดได้ไม่ครบทุกราย ทั้งที่พฤติกรรมข้อเท็จจริงเห็นเด่นชัดว่ามีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติจริง ฉะนั้นในฐานะที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจควรตระหนักถึงเรื่องการทำพยานหลักฐานต่าง ๆ ให้มีสาระครบถ้วนเพียงพอที่จะพิจารณาผูกมัด ผู้กระทำความผิดได้โดยปราศจากข้อสงสัย

การทำพยานหลักฐานตามกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาทั้ง 8 ฉบับ ในการตรวจสถานประกอบการแต่ละแห่งควรประกอบด้วย

(1) บันทึกการตรวจสถานที่ประกอบการ เป็นแบบฟอร์มแยกแต่ละผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทของการประกอบกิจการ เช่น

- บันทึกการตรวจสถานที่ผลิต ยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ยาเสพติดให้โทษ อาหาร เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ วัตถุอันตราย

- บันทึกการตรวจสถานที่นำหรือส่ง ยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ยาเสพติดให้โทษ อาหาร เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ วัตถุอันตราย

- บันทึกการตรวจสถานที่ขายยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ยาเสพติดให้โทษ อาหาร เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ วัตถุอันตราย เป็นต้น

(2) บันทึกคำให้การของผู้ประกอบการหรือผู้เกี่ยวข้อง ควรบันทึกข้อเท็จจริงที่ตรวจพบหรือตามที่ได้สอบถามข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งอาจจะได้ข้อมูลจากการตั้งคำถาม Who (ใคร/ ร่วมกับใคร) What (ทำอะไร/ กระบวนการ/ การกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย) How (อย่างไร/ ขั้นตอนวิธีการ/ วิธีการปฏิบัติ) Where (ที่ไหน/ ที่เกี่ยวข้อง/ ขอบเขตสถานที่) When (เวลา/ ช่วงเวลา/ เมื่อไรที่เกี่ยวข้อง) Why (ทำไม/ ความคิด/ แรงจูงใจให้กระทำ) เป็นต้น

ในการบันทึกการให้ถ้อยคำจะต้องไม่เกิดจากการจูงใจบังคับ ชูเชิญ หรือหลอกลวง เพราะตามหลักกฎหมายพยานหลักฐานได้มาจากการจูงใจ บังคับ ชูเชิญ หลอกลวง เป็นการได้มาโดยมิชอบ จะอ้างเป็นพยานไม่ได้

(3) บันทึกการเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์ เมื่อได้เก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์หรือสิ่งใด ๆ นำมาประกอบการพิจารณาหรือดำเนินคดีจะต้องบันทึกลักษณะรายละเอียดผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ให้ชัดเจน เช่น วัน เดือน ปี เวลา และจำนวนที่เก็บตัวอย่าง ข้อสำคัญควรเก็บเป็นตัวอย่างในปริมาณพอสมควรเท่าที่จำเป็น

(4) บันทึกการยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์หรือสิ่งของต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์การผลิต ในกรณีสงสัยว่ามีการกระทำความผิดจะต้องบันทึกรายละเอียดให้ชัดเจน เช่น ระบุชื่อผลิตภัณฑ์ จำนวน สภาพของที่ยึดหรืออายัด สถานที่ตั้งของผลิตภัณฑ์หรือสิ่งของที่ยึดหรืออายัด โดยเฉพาะกรณีอายัดสิ่งของนั้น ๆ อยู่ในความดูแลรักษาของผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด เช่น ห้ามจำหน่าย จ่ายโอน เคลื่อนย้าย ทำลายหรือกระทำการใด ๆ ต่อสิ่งที่อายัดนั้น ควรทำเครื่องหมายตราหรือปิดไว้ให้ปรากฏชัดเจนและควรแยกเก็บไว้เป็นสัดส่วนต่างหากมิให้ปะปนกับสิ่งของอื่น และไม่เป็นการกีดขวางหรือขัดข้องต่อการประกอบธุรกิจของสถานที่นั้น ๆ ด้วย

- (5) บันทึกหลักฐานอื่น ๆ หรือเก็บสำเนา ซึ่งในบางกรณีที่จะต้องมียหลักฐานอื่น ๆ ประกอบการพิจารณา เช่น
- ใบอนุญาต ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับ ใบสำคัญการใช้ฉลากอาหาร
  - ทะเบียนพาณิชย์ ทะเบียนนิติบุคคล ทะเบียนการค้า
  - บัตรประชาชน หรือบัตรประจำตัวอื่นที่ทางราชการออกให้
  - ใบสั่งซื้อ ใบสั่งของ หรือใบเสร็จรับเงิน ฯลฯ

2.1 สิ่งที่ควรบันทึก

(1) เขียนภาพจำลองสถานที่ ประกอบการตรวจทุกครั้ง แผนผังสถานประกอบการ ตู้ ชั้นวางสินค้า ผลิตภัณฑ์ หรือสิ่งของที่ตรวจพบ วางอยู่ ณ ที่ใด ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงเจตนาหรือไม่เจตนาในการกระทำผิดได้

(2) ควรมีการถ่ายรูปไว้เป็นหลักฐาน ในบริเวณสถานที่ ขึ้นส่วนของวัตถุที่เป็นพยาน ส่วนประกอบอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้อง

(3) การจดบันทึกข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งรายละเอียดในการตรวจสอบ ต้องระบุวันเวลาที่ปฏิบัติการ ตรวจสอบบันทึกถ้อยคำของผู้ประกอบการหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สรุปประเด็นให้ชัดเจนว่าข้อเท็จจริงเป็นเช่นไร ผู้ใดเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้รับผิดชอบในการประกอบการ วัตถุของกลางที่ตรวจพบเกี่ยวข้องกับผู้ใดบ้างเมื่อมีผู้เกี่ยวข้องหลายราย ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นหลักฐานเชื่อมโยงไปถึงผู้ใช้ ผู้จ้างวาน หรือผู้สนับสนุนได้

(4) กรณีมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง เติม ซิดฆ่าถ้อยคำ/ ข้อความบางตอนที่บันทึกไว้แล้ว ต้องให้ผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย และหากมีการใช้อักษรย่อใด ๆ ควรจะเขียนให้ชัดเจน ถ้าไม่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ควรจะเขียนคำเต็มหรือวงเล็บคำเต็มไว้ด้วย

2.2 ตัวอย่างการรวบรวมพยานหลักฐาน

ตัวอย่างที่ 1 การขายยาชุด/ การขายยาโดยไม่ได้รับอนุญาต พยานหลักฐานที่ใช้ประกอบการดำเนินคดีกับผู้กระทำการฝ่าฝืน ได้แก่

(1) บันทึกการตรวจสถานที่ขายยา ให้บันทึกชื่อร้าน ชื่อผู้ประกอบการ สถานที่ตั้งอย่างละเอียด รวมถึงตรอกซอย และสถานที่ใกล้เคียงเพื่อประโยชน์ในการส่งร้องทุกข์ดำเนินคดีไปยังสถานีตำรวจได้ถูกต้อง และควรถ่ายภาพหรือบันทึกภาพแสดงสภาพของกิจการการขายยาชุดไว้ด้วย บันทึกวันเวลาที่ตรวจในแต่ละครั้งเพราะมีผลเกี่ยวข้องกับอายุความสิ้นสุดของคดี

(2) บันทึกคำให้การของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าของกิจการ ผู้รับอนุญาต หรือผู้ดูแลกิจการแทน ผลิตภัณฑ์ที่ตรวจพบเป็นยาอะไร ประกอบด้วยตัวยาอะไรที่นำมาจัดเป็นชุด ลักษณะหีบห่อบรรจุเป็นอย่างไร ใครเป็นผู้ขาย ลักษณะการขายยาเป็นอย่างไร ราคาซื้อขายแต่ละชุด มีจำนวนมากน้อยเพียงใด ผู้ประกอบการยอมรับหรือปฏิเสธ

สำหรับตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่จะเก็บมาประกอบการพิจารณาเพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น อาจส่งให้กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์/ ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ตรวจวิเคราะห์เพื่อหาปริมาณของตัวยาสำคัญว่าถูกต้องตามที่ขึ้นทะเบียนตำรับไว้หรือไม่

(3) บันทึกการเก็บตัวอย่างยา ควรบันทึกรายละเอียดตัวยา รุ่น วันที่ผลิต และจำนวนของยาแต่ละชนิดที่ประกอบเป็นชุด

(4) บันทึกการยึดยา ให้จดยรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ สิ่งของ หรืออุปกรณ์ต่างๆ ที่ได้ยึดไว้แต่ละรายการ ให้ครบถ้วน ลักษณะบรรจุหีบห่อเป็นอย่างไร จำนวนเท่าใด

(5) บันทึกการอายัดยา ให้จดยรายละเอียดทั้งผลิตภัณฑ์ สิ่งของ หรืออุปกรณ์ที่ได้อายัดไว้ให้ครบถ้วน ระบุบริเวณว่าอายัดไว้ในที่ใดบ้าง เพื่อเป็นหลักฐานในขั้นตอนต่อไปซึ่งอาจพบว่าในภายหลังมีความต้องการ ตรวจพิสูจน์เพิ่มเติม หรือเพื่อใช้ในขั้นตอนการนำของกลางไปทำลายเมื่อคดีสิ้นสุด

(6) สำเนาใบอนุญาตขายยา (กรณีที่มีใบอนุญาต) หากกรณีที่เป็นนิติบุคคลมีหลักฐานแสดงการจดทะเบียน หรือไม่อย่างไร ใครเป็นผู้รับผิดชอบประกอบกิจการ ควรถ่ายสำเนา และให้รับรองสำเนาถูกต้อง

(7) หลักฐานอื่น ๆ (ถ้ามี)

บันทึกการตรวจสอบสถานที่ คำให้การ การเก็บตัวอย่าง การยึด และการอายัด จะต้องลงลายมือชื่อ ทั้งพนักงาน เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจ และผู้ประกอบการไว้เป็นหลักฐาน

ตัวอย่างที่ 2 การผลิตยาแผนโบราณโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่มีทะเบียนตำรับ พยานหลักฐานที่ใช้ประกอบการดำเนินคดีกับผู้กระทำการฝ่าฝืน ได้แก่

(1) บันทึกการตรวจสอบสถานที่ ควรบันทึกสถานที่ตั้งอย่างละเอียด วันเวลาที่ตรวจ และบันทึกภาพแสดงกิจการ การผลิตยา

(2) บันทึกคำให้การบุคคลที่เกี่ยวข้อง ควรบันทึกว่าผลิตภัณฑ์ที่ตรวจพบอยู่ในที่ใด ลักษณะผลิตภัณฑ์ ฉลากยา การบรรจุหีบห่อเป็นอย่างไร ผลิตภัณฑ์ที่พบเป็นยาสำเร็จรูปพร้อมที่จะจำหน่ายแล้วหรือไม่ หรือมีการจำหน่ายไปบ้างแล้ว

(3) บันทึกการเก็บตัวอย่าง

(4) บันทึกการยึดยา

(5) บันทึกการอายัดยา

ทั้งการบันทึกการเก็บตัวอย่าง การยึดและการอายัดยา ควรจดยรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ ข้อความตามฉลากยา สิ่งของต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจำนวนสิ่งของในแต่ละชนิดให้ครบถ้วนทุกรายการ

(6) หลักฐานอื่น ๆ ที่ใช้ในกระบวนการผลิต เช่น วัตถุดิบสมุนไพร วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต เครื่องบด เครื่องอบ เครื่องบรรจุแคปซูลยา ฯลฯ

ตัวอย่างที่ 3 การผลิตเครื่องสำอางปลอม พยานหลักฐานที่ใช้ประกอบการดำเนินคดีกับผู้กระทำการฝ่าฝืน ได้แก่

(1) บันทึกการตรวจสอบสถานที่ผลิตเครื่องสำอางให้บันทึกการตรวจสอบสถานที่อย่างละเอียด วันเวลาที่ตรวจ และควรบันทึกภาพแสดงกิจการการผลิตเครื่องสำอางด้วย

(2) บันทึกคำให้การบุคคลที่เกี่ยวข้อง ควรบันทึกลักษณะผลิตภัณฑ์ที่ตรวจพบว่ามีลักษณะเป็นเครื่องสำอางปลอม อย่างไร ระบุจำนวน มีรายการใดบ้าง จุดที่ตรวจพบอยู่ในที่ใด เช่น อยู่ในห้องเก็บผลิตภัณฑ์/ ตู้วางสินค้าหน้าร้าน

(3) บันทึกการเก็บตัวอย่างเครื่องสำอาง

(4) บันทึกการยึดเครื่องสำอาง

(5) บันทึกการอายัดเครื่องสำอาง

(6) รายงานผลการวิเคราะห์ กรณีที่เป็นเครื่องสำอางที่มีสาระสำคัญไม่ตรงตามที่ขึ้นทะเบียนตำรับไว้ หรือตามที่แจ้งไว้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือตามที่ระบุไว้ในฉลาก

(7) หลักฐานการตรวจสอบทะเบียนตำรับ หรือฉลากเครื่องสำอางของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(8) ตัวอย่างผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางปลอม

(9) หลักฐานอื่น ๆ (ถ้ามี)

ตัวอย่างที่ 4 การโฆษณาอาหารโดยไม่ได้รับอนุญาต และโฆษณาคุณสมบัติหรือสรรพคุณของอาหารอันเป็นเท็จหรือหลอกลวง พยานหลักฐานที่ใช้ประกอบการดำเนินคดีกับผู้กระทำการฝ่าฝืน ได้แก่

(1) บันทึกการตรวจสถานที่ ให้บันทึกการตรวจสถานที่ทุกแห่งที่พบการโฆษณาไม่ถูกต้อง

(2) บันทึกคำให้การบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะมีหลายราย ตั้งแต่ผู้โฆษณา ผู้ใช้ให้โฆษณา ผู้เขียนสคริปบทความโฆษณา หรือการโฆษณาของสมาชิกผู้จำหน่ายในลักษณะการขายตรง (Direct Sale) ซึ่งควรบันทึกข้อเท็จจริงแต่ละราย ให้ละเอียดครบถ้วนว่าได้กระทำการโฆษณาอย่างไร

(3) เอกสารสิ่งพิมพ์โฆษณา ปรากฏข้อความโฆษณาอะไรบ้าง แสดงคุณสมบัติ คุณภาพของอาหารที่เกินความจริง เป็นเท็จ หรือไม่ อย่างไร ระบุวัน เวลา และในกรณีที่เป็นภาษาต่างประเทศ ควรมีการแปลข้อความโฆษณานั้นเป็นภาษาไทยด้วยทั้งนี้เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินคดีทั้งในชั้นพนักงานสอบสวน (ตำรวจ) พนักงานอัยการ และศาล

(4) บันทึกการเก็บตัวอย่าง

(5) บันทึกการยึด

(6) บันทึกการอายัด

บันทึกการเก็บตัวอย่าง การยึดและการอายัด เป็นการบันทึกสิ่งที่ตรวจพบ อาจมีทั้งผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป และเอกสารสิ่งพิมพ์โฆษณา จำเป็นต้องเก็บไว้เป็นของกลางเพื่อประกอบการพิจารณาและดำเนินคดี ซึ่งควรจะบันทึกรายละเอียดสิ่งที่ตรวจพบทั้งหมด เช่น พบที่ใด ลักษณะเป็นอย่างไร จำนวนมากน้อยเพียงใด

(7) หลักฐานการตรวจสอบการโฆษณา ได้รับอนุญาตให้โฆษณาหรือไม่ หากได้รับอนุญาตโฆษณา มีเงื่อนไขหรือกำหนดระยะเวลาให้โฆษณาหรือไม่ ข้อความที่ได้รับอนุญาตมีอะไรบ้าง เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับข้อความที่ผู้ประกอบการโฆษณาวาถูกต้องตรงกันหรือไม่ อย่างไร

(8) หลักฐานอื่น ๆ (ถ้ามี)

กรณีมีผู้กระทำความผิดหลายรายในผลิตภัณฑ์โฆษณาตัวเดียวกัน เช่น ผู้ประกอบการ หรือบริษัทผู้ว่าจ้างให้โฆษณา หนังสือพิมพ์ผู้รับจ้างโฆษณา การทำพยานหลักฐานต้องทำให้เชื่อมโยงกัน จึงจะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ครบทุกราย

ตัวอย่างที่ 5 การโฆษณาทางวิทยุกระจายเสียงและเคเบิลทีวี พยานหลักฐานที่ใช้ประกอบการดำเนินคดีกับผู้กระทำการฝ่าฝืน ได้แก่

(1) เทปวีดิทัศน์ แผ่นซีดี หรือเทปบันทึกเสียงที่บันทึกรายการที่โฆษณาสรรพคุณ คุณสมบัติอาหารทางโทรทัศน์หรือวิทยุ

(2) บันทึกการตรวจชม/ ฟังการโฆษณาต้องระบุวันที่เดือนปี เวลา สถานที่ซึ่งรับชม/ ฟัง และลงนามผู้ตรวจชม/ ฟังโฆษณา หากผู้ตรวจมี 2 คนและเป็นเจ้าหน้าที่จะทำให้เป็นพยานเอกสารที่มีน้ำหนักน่าเชื่อถือ ทั้งนี้ต้องมีการระบุว่าออกอากาศทางสถานีเคเบิลทีวีช่องใด หรือสถานีวิทยุคลื่นความถี่ใด พร้อมวันเดือนปีและเวลาที่บันทึกการโฆษณาดังกล่าว เป็นสเปตโฆษณาในรายการหรือระหว่างรายการใด หรือเป็นการบรรยายโฆษณา ในรายการ กรณีได้เทปบันทึกการโฆษณาดังกล่าวจากผู้ร้องเรียน ควรต้องมีการทวนสอบโดยขอข้อมูลกับ สถานีโทรทัศน์หรือสถานีวิทยุกระจายเสียงก่อนพิจารณาดำเนินคดีตามกฎหมาย

(3) บันทึกการถอดข้อความโฆษณา ต้องถอดข้อความโฆษณาโดยละเอียด โดยเฉพาะข้อความโฆษณา สรรพคุณ ประโยชน์ของอาหารที่โฆษณา ชื่ออาหาร หรือ ตรา/ เครื่องหมายการค้าที่โฆษณา พร้อมระบุชื่อ - นามสกุล และลงลายมือชื่อผู้ถอดข้อความโฆษณา

(4) บันทึกคำให้การผู้เกี่ยวข้องหรือผู้กระทำการโฆษณา ให้บันทึกรายละเอียดในบันทึกคำให้การ ดังนี้

- ข้อมูลผู้ให้การ เช่น ชื่อ -นามสกุล ที่อยู่ อายุ เลขที่บัตรประชาชน หรือบัตรราชการอื่น (วันหมดอายุ) อาชีพ ตำแหน่งของผู้ให้การ วันเดือนปีและเวลาที่ให้การ สถานที่ให้การ ให้การในนามของผู้ผลิต/ นำเข้า/ จำหน่ายหรือ ผู้ที่กระทำการโฆษณา โดยเป็นผู้จัดทำหรือเกี่ยวข้องกับโฆษณาได้อย่างไร

- ข้อมูลรายละเอียดข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการโฆษณา เช่น วัน เวลา หรือช่วงวันเวลาใด มีบุคคลใดเป็นผู้ดำเนินรายการ หรือเจ้าของผู้รับผิดชอบ บุคคลดังกล่าวจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือไม่อย่างไร มีการว่าจ้างให้โฆษณา โดยบุคคลใด อยู่ที่ใด ได้รับอนุญาตให้โฆษณาหรือไม่อย่างไร หากมีแผ่นซีดีโฆษณา หรือมี Link โฆษณาสื่อออนไลน์ ในเครื่องคอมพิวเตอร์ ให้ระบุว่ามีการโฆษณาในที่ใด เช่น ในห้องออกอากาศ ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้กระจายเสียง ในห้องออกอากาศ โดยต้องลงรายละเอียดในบันทึกทั้งหมดให้ตรงหรือสอดคล้องกัน

- ข้อมูลรายละเอียดข้อความโฆษณาที่ถอดจากเทปวีดิทัศน์ หรือเทปบันทึกเสียง ดู/ ฟังเทปดังกล่าวแล้ว ดำเนินการอย่างไรกับโฆษณา พร้อมทั้งระบุว่าได้ลงลายมือชื่อในเอกสารที่ถอดข้อความโฆษณาซึ่งอ่านโดยละเอียดแล้วด้วย ทั้งนี้กรณีมีการตรวจสอบและบันทึกโฆษณาที่ส่งเรื่องมาจากสำนักงาน กสทช. ซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลสื่อทีวี/ วิทยุ ตามกฎหมาย จะทำให้เป็นหลักฐานที่มีน้ำหนักเชื่อถือได้ดี

ตัวอย่างที่ 6 การจัดการรถเร่ขายยา อาหาร เครื่องสำอาง ที่ผิดกฎหมาย พยานหลักฐานที่ใช้ประกอบการดำเนินคดีกับผู้กระทำการฝ่าฝืน ได้แก่

(1) ภาพถ่ายแสดงรูปพรรณหรือลักษณะของรถเร่ ยี่ห้อ รุ่นรถ หมายเลขทะเบียนรถ บันทึกวัน เวลา และสถานที่ ที่ตรวจพบรถเร่ เช่น ตลาดนัด บริเวณใดของหมู่บ้าน ฯลฯ

(2) บันทึกคำให้การของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าของรถหรือผู้ขาย โดยในบันทึกคำให้การให้ใส่รายละเอียดของผลิตภัณฑ์ที่ตรวจพบว่าเป็นผลิตภัณฑ์ ประเภทใด ส่วนประกอบที่สำคัญ ลักษณะหีบห่อบรรจุ เป็นอย่างไร ลักษณะการขายเป็นอย่างไร ราคาซื้อขายปริมาณผลิตภัณฑ์จำนวนมากน้อยเพียงใด ผู้ประกอบการยอมรับหรือปฏิเสธ

(3) บันทึกการเก็บตัวอย่าง ควรบันทึกรายละเอียดผลิตภัณฑ์ รุ่น วันที่ผลิต จำนวนที่เก็บตัวอย่าง สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย ชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ฯลฯ

(4) บันทึกการยึด ให้จดยรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ หรือสิ่งของอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ได้ยึดไว้แต่ละรายการ ให้ครบถ้วน ลักษณะบรรจุหีบห่อเป็นอย่างไร จำนวนเท่าใด

(5) บันทึกการอายัด (ถ้ามี) ให้จดยรายละเอียดทั้งผลิตภัณฑ์ หรือสิ่งของอุปกรณ์ที่ได้อายัดไว้ให้ครบถ้วน อายัดไว้ในที่ใดบ้าง เพื่อเป็นหลักฐานในขั้นตอนต่อไปซึ่งอาจพบว่าในภายหลังมีความต้องการตรวจพิสูจน์เพิ่มเติม หรือเพื่อใช้ในขั้นตอนการนำของกลางไปทำลายเมื่อคดีสิ้นสุด

(6) หลักฐานอื่น ๆ เช่น เทปบันทึกเสียงโฆษณาขายผลิตภัณฑ์ ข้อความที่ได้จากการถอดเทป เป็นต้น

บันทึกคำให้การ การเก็บตัวอย่าง และการยึด การอายัด จะต้องลงลายมือชื่อ ทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจและ ผู้ประกอบการไว้เป็นหลักฐาน

3. ตารางสรุปประเด็นความผิดตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่มีกบการกระทำฝ่าฝืน

3.1 พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
1	6 (7)	ฝ่าฝืนประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่เกี่ยวกับการกำหนดวิธีการผลิต เครื่องมือ เครื่องใช้ในการผลิต และการเก็บรักษาอาหารเพื่อป้องกันมิให้อาหารที่ผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือที่จำหน่ายเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้	49	ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
2	6 (10)	ฝ่าฝืนประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่เกี่ยวกับการกำหนดประเภทและชนิดอาหารที่ผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือที่จำหน่าย ซึ่งจะต้องมีฉลาก ข้อความในฉลาก เงื่อนไข และวิธีการแสดงฉลาก ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการโฆษณาในฉลาก	51	ปรับไม่เกินสามหมื่นบาท
3	14	ตั้งโรงงานผลิตอาหารเพื่อจำหน่าย โดยไม่ได้รับใบอนุญาต	53	จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
4	15	นำเข้าอาหารเพื่อจำหน่าย โดยไม่ได้รับใบอนุญาต	53	จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
5	20	ผลิต นำเข้า หรือเก็บอาหารนอกสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต	55	ปรับไม่เกินห้าพันบาท
6	21	ย้ายสถานที่ผลิต สถานที่นำเข้า หรือ สถานที่เก็บอาหารโดยไม่ได้รับอนุญาต	55	ปรับไม่เกินห้าพันบาท
7	25 (1)	ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่ายซึ่งอาหารไม่บริสุทธิ์	58	จำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
8	25 (2)	ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่ายซึ่งอาหารปลอม	59	จำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงหนึ่งแสนบาท

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
9	25 (3)	ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่ายซึ่งอาหารผิดมาตรฐาน	60	ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท
10	30(2)	ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตซึ่งสั่งให้งดผลิต หรือ งดนำเข้าซึ่งอาหารที่ผลิตโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือ อาหารที่ปรากฏจากการตรวจพิสูจน์ว่าเป็นอาหารที่ไม่ควรแก่การบริโภค	63	ปรับไม่เกิน ห้าหมื่นบาท และปรับรายวันอีก วันละห้าร้อยบาท ตลอดเวลาที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว
11	39	อาหารใดที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับอาหารไว้แล้ว หากภายหลังปรากฏว่าอาหารนั้นมีรายละเอียดไม่ตรงตามตำรับอาหารที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ หรือเป็นอาหารปลอมตามมาตรา 27 หรือเป็นอาหารที่ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและไม่อาจแก้ไขตำรับอาหารได้ตามมาตรา 38 ให้รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้เพิกถอนทะเบียนตำรับอาหารนั้นได้ การเพิกถอนให้กระทำโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาคำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด	69	ผู้ใดผลิต นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือ จำหน่ายอาหารที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับอาหารตามมาตรา 39 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ
12	40	โฆษณาคุณประโยชน์ คุณภาพ หรือสรรพคุณของอาหาร อันเป็นเท็จหรือเป็นการหลอกลวงให้เกิดความหลงเชื่อ โดยไม่สมควร	70	จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน สามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
13	41	โฆษณาคุณ ประโยชน์ คุณภาพ หรือสรรพคุณ ของอาหารทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ทางฉายภาพ ภาพยนตร์ หรือทางหนังสือพิมพ์ หรือ สิ่งพิมพ์อื่น โดยไม่ได้รับอนุญาต	71	ปรับไม่เกินห้าพันบาท
14	42	เพื่อพิทักษ์ประโยชน์และความปลอดภัยของผู้บริโภคให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ (1) ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้าหรือผู้จำหน่ายอาหาร หรือ ผู้ทำการโฆษณาจะงับการโฆษณาอาหารที่เห็นว่าเป็น การโฆษณาโดยฝ่าฝืนมาตรา 41 (2) ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้าหรือผู้จำหน่ายอาหาร หรือผู้ทำ การโฆษณาอาหาร ระงับการผลิตการนำเข้า การจำหน่าย หรือการโฆษณาอาหารที่คณะกรรมการ เห็นว่าอาหารดังกล่าวไม่มีคุณประโยชน์ คุณภาพหรือ สรรพคุณตามที่โฆษณา	72	ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของผู้อนุญาตซึ่งสั่ง ตามมาตรา 42 ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่น บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ปรับเป็น รายวันอีก วันละไม่น้อยกว่าห้าร้อยบาท แต่ไม่เกินหนึ่งพันบาท ตลอดเวลาที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว

3.2 พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
1	12	ผลิต ขาย นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งยาแผนปัจจุบันโดยไม่ได้รับอนุญาต	101	จำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
2	32	ผู้ใดขายยาอันตรายหรือยาควบคุมพิเศษในระหว่างที่ เกสซ์กรไม่อยู่	107	ปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงห้าพันบาท
3	46	ผลิต ขายนำหรือส่งฯ ยาแผนโบราณ โดยไม่ได้รับอนุญาต	111	จำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินห้าพันบาท
4	72 (1)	ผลิต ขาย หรือนำหรือส่งฯ ยาปลอม	119	จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท
5	72 (2)	ผลิต ขาย นำหรือส่งฯ ยาผิดมาตรฐาน	120	จำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินห้าพันบาท
6	72 (3)	ผลิต ขาย นำหรือส่งฯ ยาเสื่อมคุณภาพ	121	จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน สามพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
7	72 (4)	ผลิต หรือ ขาย นำหรือส่งฯ ยาที่มีได้ขึ้นทะเบียน ตำรับยา	122	จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน ห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
8	72 (5)	ผลิต ขาย นำหรือส่งฯ ยาที่ทะเบียนตำรับยา ถูกยกเลิก	120	จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
9	72 (6)	ผลิต ขาย นำหรือส่งฯ ยาที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอน ทะเบียนตำรับยา	120	จำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินห้าพันบาท
10	75 ทวิ	ผู้ใดขายยาบรรจสุเสร็จหลายขนานโดยจัดเป็นชุดใน คราวเดียวกัน โดยมีเจตนาให้ผู้ซื้อใช้รวมกันเพื่อบำบัด บรรเทา รักษา หรือป้องกันโรค หรืออาการของโรคใด โรคหนึ่งโดยเฉพาะ (แต่ไม่ใช่บังคับกับ เกสซ์กรชั้นหนึ่ง ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือผู้ประกอบวิชาชีพ ศิลปะ ตามที่ระบุใน พ.ร.บ. สำหรับคนไข้ของตน)	122 ทวิ	จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
11	88	โฆษณาขายยา ไอ้อวดสรรพคุณ/ แสดงสรรพคุณยา อันเป็นเท็จหรือเกินความจริง/ ทำให้เข้าใจว่ามีวัตถุใด เป็นตัวยาหรือเป็นส่วนประกอบของยาซึ่งความจริงไม่มี หรือมีแต่ไม่เท่าที่เข้าใจ/ ทำให้เข้าใจว่าเป็นยาทำให้ แห้งลูกหรือยาขับระดู/ ทำให้เข้าใจว่าเป็นยาบำรุงกาม หรือยาคุมกำเนิด/ แสดงสรรพคุณยาอันตรายหรือ ยาควบคุมพิเศษ ฯลฯ	124	ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
12	88 ทวิ	โฆษณาขายยาโดยไม่ได้รับอนุญาตโฆษณา หรือ โฆษณาขายยาโดยไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข	124	ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
13	89	โฆษณาขายยาโดยไม่สุภาพ หรือโดยการร้องรำทำเพลง หรือแสดงความทุกข์ทรมานของผู้ป่วย	124	ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
14	90	โฆษณาขายยาโดยวิธีแถมพริกหรือออกสลากรางวัล	124	ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
15	90 ทวิ	ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งให้ระงับการโฆษณาขายยา ตามมาตรา 90 ทวิ	124 ทวิ	จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ปรับเป็นรายวันอีก วันละห้าร้อยบาท จนกว่าจะปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว

3.3 พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
1	6	- ผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือรับจ้างผลิต เครื่องสำอางที่ได้กำหนด ชื่อ ประเภท ชนิดหรือคุณลักษณะของเครื่องสำอางที่ห้ามผลิต นำเข้าหรือขาย	60	- จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
		- ขายเครื่องสำอางที่ได้กำหนดชื่อ ประเภท ชนิดหรือคุณลักษณะของเครื่องสำอางที่ห้ามผลิต นำเข้า หรือขาย	60	- จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
2	14 วรรค 1	ผู้ที่ผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือรับจ้างผลิต เครื่องสำอางโดยไม่จดแจ้ง หรือยังไม่ได้รับใบจดแจ้ง	62	จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
3	14 วรรค 3	ผู้จดแจ้งไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการผลิต นำเข้า หรือการรับจ้างผลิตเครื่องสำอางที่ รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 6 (5) (6) (7) (8)	63	ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท
4	22 วรรค 2 (1)	- ผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือรับจ้างผลิต เครื่องสำอาง โดยไม่มีฉลาก หรือมีฉลากที่ใช้ข้อความ ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญ	67	- จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
		- ขายเครื่องสำอางที่ไม่มีฉลาก หรือมีฉลากที่ใช้ข้อความที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญ	67	- จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
5	22 วรรค 2 (2) (3)	- ผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือรับจ้างผลิต เครื่องสำอาง โดยใช้ฉลากซึ่งไม่ใช่ข้อความภาษาไทยที่ อ่านได้ชัดเจน และต้องระบุข้อความให้เป็นไปที่ กำหนดไว้ในมาตรา 22 วรรคสอง (2) และ (3)	68	- จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
		- ขายเครื่องสำอางที่มีฉลากไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 22 วรรคสอง (2) และ (3)	68	- จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
6	27 (1) และ 28 (1) (2)	- ผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือรับจ้างผลิต เครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยในการใช้ ตามมาตรา 28 (1) หรือ (2)	72	- จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
		- ขายเครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยในการใช้ ที่มีลักษณะตามตามมาตรา 28 (1) หรือ (2)	72	- จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับ ไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
7	27 (1) และ 28 (3)	- ผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือรับจ้างผลิต เครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยในการใช้ ตามมาตรา 28 (3)	73	- จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกิน สองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
		- ขายเครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยในการใช้ ที่มี ลักษณะตามตามมาตรา 28 (3)	73	- จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับ ไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
8	27 (1) และ 28 (4)	- ผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือรับจ้างผลิต เครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยในการใช้ ตามมาตรา 28 (4)	74	- จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกิน ห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
		- ขายเครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยในการใช้ ที่มี ลักษณะตามตามมาตรา 28 (4)	74	- จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน สามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
9	27 (2) และ 29 (1) (2)	- ผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือรับจ้างผลิต เครื่องสำอางปลอม ตามมาตรา 29 (1) หรือ (2)	75	- จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
		- ขายเครื่องสำอางปลอม ตามมาตรา 29 (1) หรือ (2)	75	- จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกิน สามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
10	27 (2) และ 29 (3) (4)	- ผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือรับจ้างผลิต เครื่องสำอางปลอม ตามมาตรา 29 (3) หรือ (4)	76	- จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกิน สองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
		- ขายเครื่องสำอางปลอม ตามมาตรา 29 (3) หรือ (4)	76	- จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับ ไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
11	27 (3)	- ผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือรับจ้างผลิต เครื่องสำอางผิดมาตรฐาน ตามมาตรา 30	77	- ปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท
		- ขายเครื่องสำอางผิดมาตรฐาน ตามมาตรา 30	77	- ปรับไม่เกินห้าพันบาท
12	32 (1)	- ขายเครื่องสำอางที่ไม่ได้จดทะเบียน เป็นการฝ่าฝืน มาตรา 32 (1)	78	- ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท
		- ผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือรับจ้างผลิต เครื่องสำอางที่ไม่ได้จดทะเบียน ตามมาตรา 32 (1)	78	- จำคุกไม่เกินสองเดือน หรือปรับ ไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
13	32 (6)	- ผู้ขายเครื่องสำอางที่หมดอายุ เป็นการฝ่าฝืน มาตรา 32 (6)	79	- ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท
		- ผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือรับจ้างผลิต เครื่องสำอางที่หมดอายุ เป็นการฝ่าฝืนมาตรา 32(6)	79	- ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
14	36 (1) และ 37 (2) (3)	- ผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือรับจ้างผลิต เครื่องสำอางที่ถูกเพิกถอนการจดแจ้ง ตามมาตรา 36 (1) หรือ มาตรา 37 (2) หรือ (3)	82	- จำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกิน ห้าแสนบาท
		- ขายเครื่องสำอางที่ถูกเพิกถอนการจดแจ้ง ตามมาตรา 36 (1) หรือ มาตรา 37 (2) หรือ (3)	82	- จำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกิน สามแสนบาท
15	36 (2) และ 37 (1)	- ผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย หรือรับจ้างผลิต เครื่องสำอางที่ถูกเพิกถอนการจดแจ้ง ตามมาตรา 36 (2) หรือ มาตรา 37 (1)	83	- จำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท
		- ขายเครื่องสำอางที่ถูกเพิกถอนการจดแจ้งตาม มาตรา 36 (2) หรือ มาตรา 37 (1)	83	- จำคุกไม่เกินหกเดือนและปรับไม่เกิน ห้าหมื่นบาท
16	41	โฆษณาเครื่องสำอางที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค หรือใช้ ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมส่วนรวม	84	จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
	42	โฆษณาที่กระทำด้วยวิธีการอันอาจเป็นอันตรายต่อ สุขภาพร่างกายหรือจิตใจ หรือขัดต่อศีลธรรมอันดีงาม ของประชาชน หรืออันอาจก่อให้เกิดความเดือนร้อน รำคาญแก่ผู้บริโภค		
17	47	ไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงาน เจ้าหน้าที่ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 47	86	จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.4 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
1	21	ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุ อันตราย (วอ) ชนิดที่ 1 โดยไม่แจ้งข้อเท็จจริง และ/ หรือ ไม่ปฏิบัติตามประกาศกระทรวงฯ ที่ออกตามมาตรา 20 (1) (1/1) (2) และ (3)	71	จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน ห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
2	22	- ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่ง วัตถุอันตรายชนิดที่ 2 โดยไม่แจ้งความประสงค์จะ ดำเนินการ (ใบรับแจ้ง)	72	- จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่ง แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
		- ไม่ปฏิบัติตามประกาศกระทรวงฯที่ออกตาม มาตรา 20 (1) (1/1) (2) และ (3)	71	- จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับ ไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
3	23	- ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่ง วัตถุอันตรายชนิดที่ 3 โดยไม่ได้รับอนุญาต (ใบอนุญาต)	73	- จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสอง แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
		- ไม่ปฏิบัติตามประกาศกระทรวงที่ออกตาม มาตรา 20 (1) (1/1) (2) และ (3)	72	- จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
4	43	ผลิต นำเข้า หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุ อันตรายชนิดที่ 4 เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือ จากหน่วยงานผู้รับผิดชอบเฉพาะกรณีเพื่อใช้เป็น สารมาตรฐานในการวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ	74	- จำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ - หากเป็นการกระทำโดยประมาท ต้องระวาง โทษปรับไม่เกินแปดแสนบาท
5	45 (1)	ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่ง วัตถุอันตรายปลอม โดยกำหนดอัตราโทษตามชนิดของวัตถุอันตราย	75	- วอ 3 -> จำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับ ไม่เกินเจ็ดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ - หากเป็นการกระทำโดยประมาท ต้องระวาง โทษปรับไม่เกินสี่แสนบาท
			79	- วอ 2 -> 2 ใน 3 ของโทษในมาตรา 75
			80	- วอ 1 -> 1 ใน 2 ของโทษในมาตรา 75
6	45 (2) (5)	ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่ง วัตถุอันตรายผิดมาตรฐาน หรือ วัตถุอันตรายที่ถูกสั่งเพิกถอนทะเบียน โดยกำหนดอัตราโทษตามชนิดของวัตถุอันตราย	76	- วอ 3 -> จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับ ไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
			79	- วอ 2 -> 2 ใน 3 ของโทษในมาตรา 76
			80	- วอ 1 -> 1 ใน 2 ของโทษในมาตรา 76
7	45 (3)	ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่ง วัตถุอันตรายเสื่อมคุณภาพ โดยกำหนดอัตราโทษตามชนิดของวัตถุอันตราย	77	- วอ 3 -> จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับ ไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
			79	- วอ 2 -> 2 ใน 3 ของโทษในมาตรา 77
			80	- วอ 1 -> 1 ใน 2 ของโทษในมาตรา 77
8	45 (4)	ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่ง วัตถุอันตรายเสื่อมคุณภาพ โดยกำหนดอัตราโทษตามชนิดของวัตถุอันตราย	78	- วอ 3 -> จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับ ไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
			79	- วอ 2 -> 2 ใน 3 ของโทษในมาตรา 78
			80	- วอ 1 -> 1 ใน 2 ของโทษในมาตรา 78
9	50	ผู้ใดเจตนาก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในแหล่งกำเนิด สภาพคุณภาพ ปริมาณ หรือสาระสำคัญประการ อื่นอันเกี่ยวกับวัตถุอันตราย ไม่ว่าจะเป็นอย่าง ตนเองหรือผู้อื่น ทำ หรือใช้ฉลากที่มีข้อความอัน เป็นเท็จหรือข้อความที่รู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าอาจ ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดเช่นนั้น	82	- จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่ง แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ - หากกระทำผิดซ้ำอีกภายในหกเดือนนับแต่ วันกระทำความผิดครั้งก่อน ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสน บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
10	50	ผู้ใดขายวัตถุอันตรายโดยไม่มีฉลาก หรือมีฉลาก แต่การแสดงฉลากไม่ถูกต้อง หรือขายวัตถุ อันตรายที่คณะกรรมการสั่งเลิกใช้ หรือให้แก้ไข	83	- ผู้ขายต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ - ถ้าเป็นการกระทำโดยประมาท ต้องระวาง

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
		ตามมาตรา 50		โทษปรับไม่เกินไม่เกินสี่หมื่นบาท - ถ้าเป็นการกระทำของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
11	51 (1) (2)	โฆษณาว่าวัตถุอันตรายที่ใช้ข้อความที่ไม่เป็นธรรม ต่อผู้อื่นหรือเป็นข้อความที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิด สภาพ คุณภาพ ลักษณะของวัตถุอันตราย หรือ การใช้วัตถุอันตราย เช่น ข้อความที่เป็นเท็จหรือ โ้อวดเกินความจริง ข้อความที่จะก่อให้เกิดความ เข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับวัตถุอันตราย	84/1 84/2	จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
12	51 (3)	ฝ่าฝืนคำสั่งหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งในมาตรา 51 51 (1) 51 (2) ที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบมีอำนาจ ออกคำสั่งไว้	84/3	จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.5 พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. 2551

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
1	24	ขายเครื่องมือแพทย์ ตามมาตรา 6 (3) โดยไม่ได้ รับอนุญาต เช่น ผลิตภัณฑ์ฟอกสีฟัน ถูจบรรจุ- โลหิตมนุษย์ ผลิตภัณฑ์ที่มีสมบัติชนิดสำหรับใช้ใน กระบวนการผ่าตัดตา ฯลฯ	89	จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน สามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
2	24 วรรค 3	ผู้รับอนุญาตขายเครื่องมือแพทย์ ไม่ปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขาย เครื่องมือแพทย์ ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตาม มาตรา 6 (3)	89	ปรับไม่เกินหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท
3	44 วรรค 3	ผู้ขายเครื่องมือแพทย์ผู้ใดไม่ดูแลให้มีฉลาก หรือ ฉลากและเอกสารกำกับเครื่องมือแพทย์ แล้วแต่กรณี ตามที่ผู้จดทะเบียนสถานประกอบการ ผู้รับอนุญาต ผู้แจ้งรายละเอียด หรือผู้จดทะเบียนจัดไว้	103 วรรค 5	ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท
4	46 (1)	ขายเครื่องมือแพทย์ปลอม	105 วรรค 2	จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกิน ห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
5	46 (2)	ขายเครื่องมือแพทย์ผิดมาตรฐาน	106 วรรค 3	จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
6	46 (3)	ขายเครื่องมือแพทย์เสื่อมคุณภาพ	107 วรรค 2	จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
7	46 (4)	ขายเครื่องมือแพทย์ที่ไม่ปลอดภัยในการใช้	108 วรรค 2	จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
8	46 (5)	ขายเครื่องมือแพทย์ที่ผลิตหรือนำเข้าไม่ตรงตามที่ได้ ได้รับอนุญาตหรือแจ้งรายการละเอียดไว้	109 วรรค 2	ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
9	46/1	ผู้ใดขายเครื่องมือแพทย์ที่ไม่ได้รับใบอนุญาต หรือไม่ได้รับใบรับแจ้งรายการละเอียด	109/1	จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกิน สองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
		ผู้ใดขายเครื่องมือแพทย์ที่ไม่ได้รับใบรับจดทะเบียน	109/1	จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
10	46 (6)	ขายเครื่องมือแพทย์ที่ใบอนุญาตหรือใบรับแจ้ง รายการละเอียดถูกเพิกถอน	110 วรรค 2	จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
		ขายเครื่องมือแพทย์ที่ใบรับจดทะเบียนถูกยกเลิก	110 วรรค 4	จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน ห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
11	57	โฆษณาเครื่องมือแพทย์โดยไม่ได้รับอนุญาต	116	จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน ห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
12	59	โฆษณาเครื่องมือแพทย์ โดยพบการฝ่าฝืน เช่น (1) แสดงคุณสมบัติ คุณภาพ อันเป็นเท็จ (2) รับรองหรือยกย่องคุณสมบัติของ เครื่องมือแพทย์โดยบุคคลหนึ่งบุคคลใด (3) มีรางวัลด้วยการเสียดัง (4) แสดงคุณสมบัติที่สามารถป้องกัน บำบัด บรรเทา รักษาโรคหรืออาการของโรคที่ห้าม โฆษณาตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด (5) แสดงข้อความที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดใน สาระสำคัญเกี่ยวกับเครื่องมือแพทย์	117	จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
13	60	เมื่อผู้อนุญาตพบการโฆษณาที่ฝ่าฝืนมาตรา 57 หรือมาตรา 59 ผู้อนุญาตสามารถออกคำสั่งอย่าง หนึ่งอย่างใดตามมาตร 60 แล้วต่อมาพบว่าผู้ โฆษณาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาต	118	จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกิน สองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับ เป็นรายวันอีกวันละหนึ่งพันบาทจนกว่าจะ ได้ปฏิบัติตามให้ถูกต้อง

3.6 พระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
1	17	จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท 2 โดยไม่ได้รับอนุญาต	69 วรรค 2	จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่ สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
2	20	ผลิต นำเข้า ยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 โดยไม่ได้รับอนุญาต	70	จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี และปรับ ตั้งแต่หนึ่งแสนบาท ถึงสามแสนบาท
3	20	จำหน่าย มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือส่งออก ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 โดยไม่ได้รับอนุญาต	71 วรรค 1 และ 2	- กรณีจำนวนยาเสพติดให้โทษไม่เกินที่กำหนดตามมาตรา 20 วรรค 4 มีโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ - กรณีเกินจำนวนตามมาตรา 20 วรรค 4 ต้องโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท
4	26/2	- วรรค 1 “ผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 26/2”	75	- จำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท
		- ถ้ากระทำความผิดตามวรรค 1 เป็นการกระทำเพื่อจำหน่าย ถือว่ามีความผิด	75	- จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึง
5	26/3	จำหน่ายหรือมีไว้เพื่อครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท 5 โดยไม่ได้รับอนุญาต	76	จำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ทั้งนี้อัตรากำหนดโทษจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความผิดในแต่ละกรณี)
6	39 (1)	จำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ที่เป็นยาปลอม	83	จำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท
7	39 (2) 39 (3)	จำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ที่เป็นยาผิดมาตรฐานหรือเสื่อมคุณภาพ	85	จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
8	39 (4)	จำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ที่ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยา แต่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาตามมาตรา 43	87	จำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสามแสนบาท

3.7 พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
1	14	ผลิต นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท 1 โดยไม่ได้รับอนุญาต	115	จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และ ปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงสองล้านบาท
		ขายวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 โดยไม่ได้รับอนุญาต		จำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และ ปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงสองล้านบาท
2	15 วรรค 1	ผลิต นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 โดยไม่ได้รับอนุญาต	117	จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และ ปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงสองล้านบาท
3	16 วรรค 1	ขายวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 โดยไม่ได้รับอนุญาต	118	จำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และ ปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงสองล้านบาท
4	20 วรรค 1	ผลิต นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 หรือประเภท 4 หรือนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุก ประเภท โดยไม่ได้รับอนุญาต	119	จำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และ ปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท
5	20 วรรค 1	ขายวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 หรือประเภท 4 โดย ไม่ได้รับอนุญาต	120	จำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และ ปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท
6	33	ผู้รับอนุญาตขายวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 33	125	ปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท
7	34	ผู้รับอนุญาตขายวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 หรือ ประเภท 4 ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 34	125	ปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท
8	57 (4)	ผลิต ขาย นำเข้าหรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้น ทะเบียนวัตถุตำรับ แต่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้	134	จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน หกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
9	57 (5)	- ผลิต นำเข้าหรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรี สั่งเพิกถอนทะเบียนวัตถุตำรับ	135	- จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับ ตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท
		- ขายวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีสั่งเพิกถอนทะเบียน วัตถุตำรับ	135	- จำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และ ปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท
10	88	ครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ประเภท 1 หรือประเภท 2 โดยไม่ได้รับอนุญาต	140 วรรค 1	จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สอง หมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
		ครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ ประเภท 3 หรือประเภท 4 โดยไม่ได้รับอนุญาต	140 วรรค 2	จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน หกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.8 พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

ลำดับ	ประเด็นความผิด		บทกำหนดโทษ	
	มาตรา	ฐานความผิด	มาตรา	อัตราโทษที่กำหนด
1	14	สารระเหยที่ผู้ขายจะขายนั้นต้องมีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า ได้จัดให้มีที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุอยู่ ครบถ้วน	22	จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกิน สองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

-ตัวอย่างการเขียนบันทึกตรวจสอบสถานที่จำหน่ายอาหาร-

บันทึกการตรวจสอบสถานที่จำหน่ายอาหาร

เขียนที่...ห้องประชุม A1 โรงแรม AAA...

วันที่...28...เดือน...มิถุนายน...พ.ศ...2560...

วันนี้เวลา...10.00 น... นาย, นาง, นางสาว...นายสมชาย ใจดี และ นางสาวสมหญิง ใจเย็น...

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ได้พร้อมกันมาตรวจสอบสถานที่จำหน่ายอาหาร
ชื่อสถานที่ตั้ง.....เลขที่...222...ตรอก/ซอย.....หมู่...4...ถนน...พิกษสันติราษฎร์...
แขวง/ตำบล...ในเมือง...อำเภอ...เมือง...จังหวัด.....โทรศัพท์.....ผู้จัดการหรือ
ผู้ประกอบการค้าชื่อ...นายกระหิณทอง..คะนองไพร...ปรากฏผลการตรวจ ดังนี้

1. ชนิดของอาหารที่มีไว้เพื่อจำหน่าย

1.1 อาหารควบคุมเฉพาะ

- วัตถุเจือปนอาหาร อาหารสำหรับผู้ที่ต้องการควบคุมน้ำหนัก อาหารเสริมสำหรับทารกและเด็กเล็ก
 นมดัดแปลงสำหรับทารกและนมดัดแปลงสูตรต่อเนื่องสำหรับทารกและเด็กเล็ก
 อาหารสำหรับทารกและอาหารดัดแปลงสูตรต่อเนื่องสำหรับทารกและเด็กเล็ก อื่น ๆ.....

1.2 อาหารกำหนดคุณภาพมาตรฐาน

- นมปรุงแต่ง นมเปรี้ยว นมโค ผลิตภัณฑ์ของนม กาแฟ เกลือบริโภค
 ข้าวเติมวิตามิน ไช่เยี่ยวม้า ครีม เครื่องดื่มเกลือแร่ ซ็อกโกแลต ชา
 ชาสมุนไพร ซอสบางชนิด น้ำแข็ง น้ำปลา น้ำผึ้ง เนย
 เนยแข็ง เนยใสหรือกึ่ง ไอศกรีม น้ำมันถั่วลิสง น้ำมันเนย น้ำมันปาล์ม
 น้ำมันมะพร้าว น้ำมันและไขมัน น้ำส้มสายชู น้ำแร่ธรรมชาติ อาหารกึ่งสำเร็จรูป
 น้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท เครื่องดื่มในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท น้ำมันถั่วเหลืองในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท
 น้ำเกลือปรุงอาหาร อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร
 เนยเทียม เนยผสม และผลิตภัณฑ์เนยเทียมและผลิตภัณฑ์เนยผสม รอยัลเยลลี่ และผลิตภัณฑ์รอยัลเยลลี่
 แยม เยลลี่ มาร์มาเลต ในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท ผลิตภัณฑ์ปรุงรสที่ได้จากการย่อยโปรตีนของถั่วเหลือง
 อื่น ๆ .....

1.3 อาหารที่ต้องมีฉลาก

- ขนมปัง ซอสในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท แป้งข้าวกล้อง
 อาหารฉายรังสี วัตถุแต่งกลิ่นรส ผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์
 รูนสำเร็จรูปและขนมเยลลี่ หมากฝรั่งและลูกอม อาหารที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ
 อาหารพร้อมปรุงและอาหารสำเร็จรูปที่พร้อมบริโภคทันที
 อาหารที่ได้จากเทคนิคการดัดแปรพันธุกรรมหรือพันธุวิศวกรรม อื่น ๆ.....

1.4 อาหารทั่วไป

- เครื่องเทศ   สารอาหาร   น้ำตาล   สัตว์และผลิตภัณฑ์   เครื่องปรุงรส
 พืชและผลิตภัณฑ์   สารสกัด/สารสังเคราะห์   แป้งและผลิตภัณฑ์
 ผลิตภัณฑ์สำหรับทำอาหารชนิดต่าง ๆ ที่ยังไม่พร้อมบริโภค   อื่น ๆ .....

2. การแสดงฉลาก ตรวจ..... 1.....รายการ

- ไม่พบข้อบกพร่อง.....1.....รายการ
 พบข้อบกพร่อง.....-.....รายการ ได้แก่
 ชื่ออาหารไม่ถูกต้อง   ไม่แสดงน้ำหนัก/ปริมาณ/ปริมาตร สุทธิ
 ไม่แสดงเลขสารบออาหาร   ไม่แสดงส่วนประกอบที่สำคัญ
 ไม่แสดงวันเดือนปีผลิต/หมดอายุ   ไม่แสดงสถานที่ผลิต/นำเข้า

3. อาหารไม่มีเลขทะเบียน (ให้บันทึกชื่อและชนิดของอาหาร ชื่อผู้ผลิต สถานที่ตั้งของผู้ผลิต ผู้แทนจำหน่าย ฯลฯ ไว้)

.....ไม่พบ.....
.....
.....

4. อาหารที่มีลักษณะไม่น่าจะปลอดภัยต่อผู้บริโภค (อาหารปลอม อาหารไม่บริสุทธิ์)

.....
.....

5. ลักษณะของบรรจุภัณฑ์ ตรวจ.....1.....รายการ

- ไม่พบข้อบกพร่อง.....1.....รายการ.
 พบข้อบกพร่อง.....รายการ เช่น.....
.....

6. สุขลักษณะการจัดเก็บอาหาร

- เหมาะสม
 ไม่เหมาะสม เช่น
 ไม่สะอาด   จัดเก็บอาหารปะปนกับสินค้าอื่น
 ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อคุณภาพผลิตภัณฑ์อาหาร เช่น จัดเก็บในที่อุณหภูมิสูง มีแสงแดดส่อง เป็นต้น

7. การเก็บตัวอย่าง.....ผลิตภัณฑ์กาแฟ 1 รายการ.....

รายละเอียดตั้งในบันทึกการเก็บตัวอย่างอาหารลงวันที่ 28 มิถุนายน 2560.....

8. การยึดอาหาร.....1.....รายการ.....ดังนี้ 1. ผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ ตราเจเอชเค และ ยึดเอกสารใบปลิวโฆษณา..... รวมทั้งสิ้น 2. รายการ.....รายละเอียดตามบันทึกการยึดตัวอย่างอาหารและเอกสารการโฆษณา ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2560.....

9. การอายัดอาหาร.....-.....รายการ

รายละเอียดตั้งในบันทึกอายัดอาหาร ลงวันที่.....-.....

10. สรุปผลการตรวจ

.....10.1. ขณะตรวจห้องประชุม A1 ซึ่งตั้งอยู่บนชั้น 3 ของอาคารโรงแรม AAA นี้ ถูกเช่าเพื่อจัดเป็นสถานที่
จำหน่ายและโฆษณาประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ ตราเจเอชเค โดยขณะตรวจมีนายกระติงทอง คณองไพร
ผู้จัดจำหน่ายและโฆษณาส่งผลิตภัณฑ์อาหารเป็นผู้นำตรวจและให้ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง.....

.....10.2. ขณะตรวจพบผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ ตราเจเอชเค บรรจุกล่องกระดาษหลากแสดงเลขสารบบอาหาร
10-3-09951-1-0002 ส่วนประกอบสำคัญ น้ำตาล 50% ครีมหีม 28% กาแฟ 18% มีส่วนผสมของสมุนไพรแก้ว
น้ำหนักสุทธิ 160 กรัม (16x10 ของ) วันผลิต 07/11/2016 และควรบริโภคก่อน 07/11/2018 ผลิตโดย
บริษัท เส้นหยาง จำกัด มณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน นำเข้าและจัดจำหน่ายโดยบริษัท แรงดี จำกัด
125/44 ถนนรัชดาภิเษก แขวง/เขต ดินแดง กรุงเทพฯ จำนวน 60 กล่อง อยู่ในบริเวณห้องจัดประชุม ซึ่งผู้ประกอบการ
ชี้แจงว่า ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมีไว้เพื่อจัดจำหน่ายให้กับสมาชิกและผู้สนใจทั่วไปในราคา 2,500 บาท.....

.....10.3. ขณะตรวจพบเอกสารใบปลิวบรรยายสรรพคุณผลิตภัณฑ์กาแฟมีข้อความระบุสรรพคุณสินค้าว่า
“เจเอชเค กาแฟสำหรับท่านชาย เสริมสร้างความสุขในชีวิต เห็นผลภายใน 1 ชั่วโมง รับประกันหากไม่เห็นผลยินดี
คืนเงิน” จำนวน 500 ฉบับ ซึ่งผู้ประกอบการยอมรับว่าเป็นผู้จัดทำและเผยแพร่แก่สมาชิก และผู้ซื้อสินค้าโดยไม่ได้
ขออนุญาต.....

.....10.4. นายกระติงทอง คณองไพร ยอมรับว่าเป็นหัวหน้าทีมสมาชิกผู้จำหน่ายสินค้าอิสระของ
บริษัท แรงดี จำกัด และผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ เจเอชเค ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบนั้น รับซื้อมาจาก
บริษัท แรงดี จำกัด เพื่อทำการจำหน่ายให้กับสมาชิกและผู้สนใจทั่วไป.....

.....10.5. ผู้ประกอบการมอบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน พร้อมลายมือชื่อ รับรองความถูกต้องให้พนักงาน
เจ้าหน้าที่นำไปประกอบการพิจารณา.....

ในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่มาตรวจสถานที่จำหน่ายอาหารครั้งนี้ ไม่มีทรัพย์สินของผู้ประกอบการค้า
สูญหายหรือเสียหายแต่ประการใด จึงลงนามรับรองไว้ต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่และพยานท้ายบันทึกนี้

ลงชื่อ.....นายกระติงทอง คณองไพร.....ผู้ประกอบการค้า
(.....)

ลงชื่อ.....นายสมชาย ใจดี.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....นางสมหญิง ใจเย็น.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....นายเอ.....พยาน

ลงชื่อ.....พยาน

-ตัวอย่างการเขียนบันทึกยึด-

บันทึกการยึดอาหารและเอกสารการโฆษณาอาหาร

เขียนที่.....ห้องประชุม A1 โรงแรม AAA.....

วันที่.....28.....เดือน.....มิถุนายน.....พ.ศ.....2560.....

วันนี้เวลา.....10.00 น.....นาย, นาง, นางสาว.....นายสมชาย ใจดี และ นางสาวสมหญิง ใจเย็น.....

เจ้าพนักงานตามความในพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ได้มาตรวจและยึดอาหารที่ได้ผลิตขึ้น/ หรือจำหน่าย/ หรือสั่งเข้ามาจำหน่ายให้แก่ประชาชนเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการต่อไป

ข้าพเจ้า.....นายกระต๊องทอง คะนองไพร.....ผู้รับอนุญาต/ผู้ดำเนินกิจการ.....จำหน่ายอาหาร.....
ใบอนุญาตเลขที่.....-.....ตั้งอยู่เลขที่ 222 ถนน.....พิกษสันติราษฎร์ ซอย.....-.....
แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....เมือง.....จังหวัด.....มุกดาหาร.....
ได้ยินยอมให้ยึดอาหารตามรายการต่อไปนี้

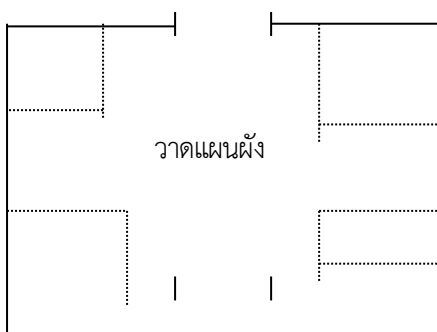
.....1. ผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ. ตราเจเอชเค. บรรจุกล่องกระดาษฉลากแสดงเลขสารบบอาหาร 10-3-09951-1-0002 ส่วนประกอบสำคัญ น้ำตาล 50% ครีมนิยม 28% กาแฟ 18% มีส่วนผสมของสมุนไพรแก้วกี น้ำหนักสุทธิ 160 กรัม (16x 10 ซอง) วันผลิต 07/11/2016 และควรบริโภคก่อน 07/11/2018. ผลิตโดยบริษัท เส้นหยาง จำกัด มณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน นำเข้าและจัดจำหน่ายโดยบริษัท แรงดี จำกัด 125/44 ถนนรัชดาภิเษก แขวง/เขต ดินแดง กรุงเทพฯ จำนวน 55 กล่อง

.....2. เอกสารใบปลิวบรรยายสรรพคุณผลิตภัณฑ์กาแฟมีข้อความระบุสรรพคุณลึนคว่า “ เจเอชเค กาแฟสำหรับท่านชาย เสริมสร้างความสุขในชีวิต เห็นผลภายใน 1 ชั่วโมง รับประกันหากไม่เห็นผล ยินดีคืนเงิน ” จำนวน 499 ฉบับ .....

จำนวน.....2.....รายการ รวม.....55 กล่อง + 499 ฉบับ (รวมอยู่ใน 1 ลัง).....

หมายเหตุ 1. ยึดอาหารและเอกสารโฆษณาจากสถานที่ตามที่ระบุข้างต้น และ
2. ผู้ประกอบการยินยอมมอบผลิตภัณฑ์อาหารพร้อมทั้งเอกสารการโฆษณาอาหารดังรายการที่ยึดข้างต้นให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจารณาดำเนินการต่อไปตามแต่จะเห็นสมควรกรณีผลการพิจารณาเป็นที่สิ้นสุด

ในการที่เจ้าพนักงานมาตรวจและยึดอาหารและเอกสารครั้งนี้ มิได้ทำให้ทรัพย์สินของข้าพเจ้าสูญหายหรือเสียหายแต่อย่างใด จึงลงนามรับรองไว้ต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่และพยานท้ายบันทึกนี้

แผนผังแสดงบริเวณที่ยึดอาหาร

ลงชื่อ.....นายกระต๊องทอง คะนองไพร.....ผู้รับอนุญาตหรือผู้แทน

ลงชื่อ.....นายสมชาย.....ใจดี.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....นางสมหญิง ใจเย็น.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....นายเอ.....พยาน

ลงชื่อ.....พยาน

-ตัวอย่างการเขียนบันทึกคำให้การ-

บันทึกคำให้การ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดมุกดาหาร

วันที่ 28 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2560

คำให้การของ.....นายกระทิงทอง...คะนองไพร...บัตรประจำตัวประชาชนเลขที่ 3-4930-00432-27-2.....

เรื่อง.....ตรวจสอบการโฆษณาอาหารและการจำหน่ายอาหาร.....

ต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่.....นายสมชาย ใจดี และนางสมหญิง ใจเย็น.....

ข้อ 1 ข้าพเจ้า.....นายกระทิงทอง...คะนองไพร.....อายุ 38 ปี เชื้อชาติ ไทย.....สัญชาติ ไทย.....
เป็น.....ผู้จำหน่ายสินค้าอิสระ.....ของสถานที่.....จำหน่ายอาหาร.....ชื่อ.....
ตั้งอยู่เลขที่.....222.....ตรอก/ซอย.....ห้องประชุม A1...ร.ร. AAA...ถนน.....พัทธกษัตริราชฎร์.....หมู่ที่.....
แขวง/ตำบล.....-.....เขต/อำเภอ.....เมือง.....จังหวัด.....มุกดาหาร.....โทรศัพท์.....
รหัสไปรษณีย์.....สถานที่ใกล้เคียง.....เขตสถานี.....

ข้อ 2 ข้าพเจ้าขอให้การว่า.....วันนี้เวลาประมาณ 14.30 น. ได้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติ
อาหาร พ.ศ. 2522.....พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภอ.เมืองมุกดาหาร.....ตั้งรายนามข้างต้นได้มาแสดงตัว เพื่อขอ
เข้าตรวจสอบการจำหน่ายอาหารและจัดอบรมสมาชิกขายตรงซึ่งอยู่บริเวณห้องประชุม A1.....ภายในอาคารชั้นสามของ
โรงแรม AAA.....โดยมีข้าพเจ้าเป็นผู้นำตรวจสอบพร้อมให้ข้อมูลโดยตลอดมีข้อเท็จจริง.....ปรากฏดังนี้.....

.....2.1 ข้าพ. เป็นหัวหน้าทีมสมาชิกผู้จำหน่ายสินค้าอิสระของบริษัท.....แรงดี จำกัด.....ซึ่งเป็นผู้นำเข้าและ
จำหน่ายผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ.....ตราเจเอชเค.....ในระบบขายตรงให้กับกลุ่มสมาชิก.....หรือ.....กลุ่มผู้บริโภคที่สนใจ.....และ
ข้าพ. เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดประชุมอบรม.....และให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์กาแฟของบริษัท.....โดยจะเข้า
ห้องประชุม A1.....ชั้น 3.....ของอาคารโรงแรม AAA.....เพื่อจัดการประชุมในระหว่างเดือนมิถุนายน 2560.....- กรกฎาคม
2560.....ทุกวันเสาร์.....- อาทิตย์.....ตั้งแต่เวลา 9.00 - 16.00 น.....

.....2.2 ข้าพ. นำพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบบริเวณโดยรอบ.....ขณะตรวจพบผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ
ตราเจเอชเค.....บรรจุกล่องกระดาษ.....ฉลากแสดงเลขสารบบอาหาร 10-3-09951-1-0002.....ส่วนประกอบสำคัญ
น้ำตาล 50%.....ครีมเทียม 28%.....กาแฟ 18%.....มีส่วนผสมของสมุนไพรแก้.....น้ำหนักสุทธิ 160 กรัม (16x 10.....ซอง)
วันผลิต 07/11/2016.....และควรบริโภคก่อน 07/11/2018.....ผลิตโดยบริษัท.....เส้นหยาง จำกัด.....มณฑลเสฉวน.....สาธารณรัฐ
ประชาชนจีน.....นำเข้าและจัดจำหน่ายโดย.....บริษัท.....แรงดี จำกัด 125/44.....ถนนรัชดาภิเษก.....แขวง/เขต.....ดินแดง
กรุงเทพฯ.....จำนวน 60.....กล่องอยู่ในบริเวณห้องจัดประชุม.....ซึ่งข้าพ. ได้ชี้แจงให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ.....ในขณะตรวจสอบ
ว่าสินค้าดังกล่าวมีไว้จำหน่ายให้กับสมาชิกขายตรง.....หรือ.....ผู้สนใจในราคากล่องละ 2500 บาท.....โดยสินค้าดังกล่าวข้าพ.
รับซื้อมาจากบริษัท.....แรงดี จำกัด.....ซึ่งมีที่อยู่ตามที่ปรากฏบนฉลากสินค้า.....

.....2.3 พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ข้าพ. ทราบว่าได้มีการเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ.....ตราเจเอชเค
รุ่นวันผลิตและหมดอายุเดียวกันกับที่พบ.....ในขณะตรวจ.....ส่งตรวจพิสูจน์ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์.....ปรากฏว่าพบตัวยา
Sildenafil.....ซึ่งเป็นยาควบคุมพิเศษที่ใช้ในการรักษาอาการหย่อนสมรรถภาพทางเพศ.....ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค.....

บันทึกคำให้การของ.....นายกระตังทอง...คะนองไพร.....(ต่อ)

.....2.4. ขณะข้าฯ นำพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ..พบเอกสารในปlicoบรรยายสรรพคุณผลิตภัณฑ์กาแฟ มีข้อความระบุสรรพคุณสินค้าว่า...“เจเอชเค..กาแฟสำหรับท่านชาย เสริมสร้างความสุขในชีวิต เห็นผลภายใน 1 ชั่วโมง รับประกันหากไม่เห็นผลยินดีคืนเงิน ” จำนวน 500 ฉบับ ข้าฯยอมรับว่า ได้จัดทำเอกสารดังกล่าว เพื่อเผยแพร่แก่สมาชิกและผู้ซื้อสินค้า โดยไม่ได้ขออนุญาต และได้มีการแจกจ่ายไปแล้วบางส่วน.....

.....2.5. ข้าฯ ยินยอมให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการดังนี้.....
.....2.5.1 เก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ ตราเจเอชเค ตามที่ตรวจพบข้อ 2.2 จำนวน 1 รายการ เพื่อส่งตรวจวิเคราะห์คุณภาพมาตรฐานตามประกาศฯ ฉบับที่ 197 พ.ศ.2543 เรื่องกาแฟ พร้อมทั้งหาตัวยาซิลเดนาฟิล (Sildenafil) ดังรายละเอียดตามบันทึกการเก็บตัวอย่างอาหารลงวันที่ 28 มิถุนายน 2560

.....2.5.2 เก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ ตราเจเอชเค และในปlicoโฆษณาสรรพคุณผลิตภัณฑ์กาแฟตามที่พบข้อ 2.4 เพื่อประกอบการพิจารณาจำนวน 2 รายการ รายละเอียดตามบันทึกการเก็บตัวอย่างอาหารและเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณา ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2560

.....2.5.3 ยึดผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ ตราเจเอชเค...และยึดเอกสารในปlicoโฆษณาสรรพคุณผลิตภัณฑ์กาแฟตามที่พบข้อ 2.4...จำนวน 2 รายการ...ดังรายละเอียดตามบันทึกการยึดอาหารและเอกสาร การโฆษณา ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2560

.....2.6. ข้าฯ ขอมอบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งระบุชื่อที่อยู่ปัจจุบันของข้าฯ พร้อมลายมือชื่อรับรองความถูกต้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่.....

.....2.7 ในการตรวจของพนักงานเจ้าหน้าที่ครั้งนี้มิได้ทำให้ทรัพย์สินที่มีอยู่ ณ สถานที่แห่งนี้ หรือของบุคคลใด สูญหาย เสียหาย หรือเสื่อมค่าแต่ประการใดอ่านแล้วรับว่าถูกต้องจึงลงลายมือชื่อรับรองไว้เป็นหลักฐานในบันทึกฉบับนี้

ข้อ 3 ข้าพเจ้าขอรับรองว่าคำให้การของข้าพเจ้าให้การด้วยความสมัครใจและเป็นความสัตย์จริงทุกประการ

ข้อ 4 ข้าพเจ้าขอรับรองว่าจะปฏิบัติตามที่ได้ให้ถ้อยคำไว้แล้วทุกประการ จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....นายกระตังทอง...คะนองไพร.....ผู้ให้ถ้อยคำ
(.....)
ลงชื่อ.....นายสมชาย ใจดี.....พนักงานเจ้าหน้าที่
ลงชื่อ.....นางสมหญิง ใจเย็น.....พนักงานเจ้าหน้าที่
ลงชื่อ.....พนักงานเจ้าหน้าที่
ลงชื่อ.....พนักงานเจ้าหน้าที่
ลงชื่อ.....นายเอ.....พยาน
ลงชื่อ.....พยาน

-ตัวอย่างการเขียนบันทึกเก็บตัวอย่าง-

บันทึกการเก็บตัวอย่างอาหาร

เขียนที่.....ห้องประชุม A1 โรงแรม AAA.....

วันที่...28...เดือน...มิถุนายน...พ.ศ...2560....

วันนี้เวลา...14.30...น. นาย,นาง,นางสาว.....นายสมชาย ใจดี และนางสมหญิง ใจเย็น.....

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ได้มาตรวจและเก็บตัวอย่างอาหาร และเอกสารการโฆษณาอาหาร ซึ่ง.....นายกระหิ๊งทอง...คะนองไพร.....มีไว้เพื่อขาย/ ผลิตเพื่อขาย/ นำส่งเพื่อขาย/ ให้แก่ประชาชนไปเพื่อทำการตรวจวิเคราะห์ทางวิชาการ

ข้าพเจ้า.....นายกระหิ๊งทอง...คะนองไพร.....ผู้รับใบอนุญาต ผู้ประกอบกิจการ.....จำหน่ายอาหาร..... เลขที่...222 ห้องประชุม A1 ชั้น 3 อาคารโรงแรม AAA หมู่ที่.....ถนน.....พิทักษ์สันติราษฎร์.....ตรอก/ซอย.....แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....เมือง.....จังหวัด.....มุกดาหาร.....เขตสถานีตำรวจ.....โทรศัพท์.....ได้มอบให้ตามรายการดังต่อไปนี้

.....1.ผลิตภัณฑ์กาแฟปรุงสำเร็จ ตราเจเอชเค บรรจุกล่องกระดาษหลากแสดงเลขสารบบอาหาร 10-3-09951-1-0002 ส่วนประกอบสำคัญ น้ำตาล 50% ครีมน้ำนม 28% กาแฟ 18% มีส่วนผสมของสมุนไพรแก้้ น้ำหนักสุทธิ 160 กรัม (16x 10.ซอง) วันผลิต 07/11/2016.ควรบริโภคก่อน 07/11/2018. ผลิตโดยบริษัท เค็นหยาง จำกัด มณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน นำเข้าและจัดจำหน่ายโดย บริษัท แรงดี จำกัด 125/44 ถนนรัชดาภิเษก แขวง/เขต ดินแดง กรุงเทพฯ จำนวน 43 กล่อง.....

*หมายเหตุ- เก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์อาหารจากสถานที่ตามเลขที่ข้างต้นเพื่อตรวจวิเคราะห์คุณภาพมาตรฐานตามประกาศ ฉบับที่ 197 พ.ศ. 2543 เรื่อง กาแฟ และฉบับแก้ไข และวิเคราะห์หาตัวยาซิลเดนาฟิล จำนวน...1...รายการรวม...4...กล่อง

ในการนี้ข้าพเจ้าไม่คิดมูลค่าแต่ประการใดและในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่มาตรวจและเก็บตัวอย่างอาหารครั้งนี้ มิได้มีทรัพย์สินของผู้ใดในสถานที่นี้สูญหายหรือเสียหาย จึงลงนามรับรองไว้ต่อหน้าเจ้าพนักงานและพยานท้ายบันทึกนี้

ลงชื่อ.....นายกระหิ๊งทอง...คะนองไพร.....ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้แทน
(.....)

ลงชื่อ.....นายสมชาย ใจดี.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....นางสมหญิง ใจเย็น.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....พนักงานเจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....นายแอ.....พยาน

ลงชื่อ.....พยาน

ภาคผนวก

(ตัวอย่าง) ทะเบียนสถานประกอบการและสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน

ชื่อหน่วยงาน (สสอ./ รพ.สต./ สนอ.).....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ร้านค้า ร้านชำในชุมชน

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล เจ้าของร้าน	ชื่อร้าน	ที่อยู่	โทรศัพท์	รูปหน้าร้าน	ประเภท		หมายเหตุ
						ขายปลีก	ขายส่งและปลีก	
1								
2								
3								
4								
5								

(ตัวอย่าง) ทะเบียนสถานประกอบการและสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน

ชื่อหน่วยงาน (สตอ./ รพ.สต./ สนอ.).....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ตลาดนัด

ลำดับ ที่	ชื่อตลาด	ที่ตั้ง	ชื่อ - สกุล เจ้าของตลาด	ที่อยู่เจ้าของตลาด	โทรศัพท์	วัน เวลา จำหน่าย	หมายเหตุ
1							
2							
3							
4							
5							

วัตถุอันตราย

สรุปผลการตรวจสอบ มีจำหน่าย.....ยี่ห้อ   ฉลากถูกต้อง.....ยี่ห้อ   ฉลากไม่ถูกต้อง.....ยี่ห้อ

รายละเอียดเฉพาะวัตถุอันตรายที่แสดงฉลากไม่ถูกต้อง

ลำดับ ที่	ชนิดของ วัตถุอันตราย	ฉลากมีการแสดง รายละเอียดของ (√)	รายละเอียด		
			ชื่อยี่ห้อ (ถ้ามี)	ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต – ผู้นำเข้า (กรณีไม่แสดงชื่อที่อยู่ให้ สอบถามแหล่งที่มา)	เลข อย./ เลขที่รับแจ้ง (ถ้ามี)
1	(ตัวอย่าง : ซอล์คกำจัดมด ยาฉีดยุง ยาจุดกันยุง น้ำยาล้างจาน)	☐ ชื่อผลิตภัณฑ์ ☐ เลข อย./ เลขที่รับแจ้ง ☐ ส่วนประกอบสำคัญ ☐ ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต/ ผู้นำเข้า ☐ ปริมาณสุทธิ ☐ คำเตือน			
2		☐ ชื่อผลิตภัณฑ์ ☐ เลข อย./ เลขที่รับแจ้ง ☐ ส่วนประกอบสำคัญ ☐ ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต/ ผู้นำเข้า ☐ ปริมาณสุทธิ ☐ คำเตือน			
3		☐ ชื่อผลิตภัณฑ์ ☐ เลข อย./ เลขที่รับแจ้ง ☐ ส่วนประกอบสำคัญ ☐ ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต/ ผู้นำเข้า ☐ ปริมาณสุทธิ ☐ คำเตือน			
4		☐ ชื่อผลิตภัณฑ์ ☐ เลข อย./ เลขที่รับแจ้ง ☐ ส่วนประกอบสำคัญ ☐ ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต/ ผู้นำเข้า ☐ ปริมาณสุทธิ ☐ คำเตือน			

: กรณีมีการแสดงรายละเอียดในฉลากเรื่องใด ให้กาเครื่องหมาย ในช่องที่กำหนด

เครื่องมือแพทย์

สรุปผลการตรวจสอบ มีจำหน่าย.....ยี่ห้อ ฉลากถูกต้อง.....ยี่ห้อ ฉลากไม่ถูกต้อง.....ยี่ห้อ

รายละเอียดเฉพาะเครื่องมือแพทย์ที่แสดงฉลากไม่ถูกต้อง

ลำดับ ที่	ชนิดของ เครื่องมือแพทย์	ฉลากมีการแสดง รายละเอียดของ (√)	รายละเอียด		
			ชื่อยี่ห้อ (ถ้ามี)	ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต - นำเข้า (กรณีไม่แสดงชื่อที่อยู่ให้ สอบถามแหล่งที่มา)	เลข อย./ / เลขที่ใบรับแจ้ง รายการละเอียด เครื่องมือแพทย์ (ถ้ามี)
1	(ตัวอย่าง : คอนแทคเลนส์หรือบิกอายส์)	☐ ชื่อผลิตภัณฑ์ ☐ เลข อย./ เลขที่ใบรับแจ้งรายการละเอียดเครื่องมือแพทย์ ☐ ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต/ ผู้นำเข้า ☐ วิธีการใช้ ☐ คำเตือน/ ข้อระมัดระวัง ☐ วันผลิต/ วันหมดอายุ			
2		☐ ชื่อผลิตภัณฑ์ ☐ เลข อย./ เลขที่ใบรับแจ้งรายการละเอียดเครื่องมือแพทย์ ☐ ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต/ ผู้นำเข้า ☐ วิธีการใช้ ☐ คำเตือน/ ข้อระมัดระวัง ☐ วันผลิต/ วันหมดอายุ			
3		☐ ชื่อผลิตภัณฑ์ ☐ เลข อย./ เลขที่ใบรับแจ้งรายการละเอียดเครื่องมือแพทย์ ☐ ชื่อที่อยู่ผู้ผลิต/ ผู้นำเข้า ☐ วิธีการใช้ ☐ คำเตือน/ ข้อระมัดระวัง ☐ วันผลิต/ วันหมดอายุ			

: กรณีมีการแสดงรายละเอียดในฉลากเรื่องใด ให้กาเครื่องหมาย ในช่องที่กำหนด

(ตัวอย่าง) แบบสรุปผลการตรวจร้านขายของชำ

ชื่อหน่วยงาน (สสอ./ รพ.สต./ สนอ.).....อำเภอ.....จังหวัด.....

ผลการตรวจสอบร้านขายของชำสรุปได้ดังนี้

- 1) จำนวนร้านชำทั้งหมด..... ร้าน
- 2) จำนวนร้านชำที่ได้ตรวจแนะนำ..... ร้าน

พบผลิตภัณฑ์สุขภาพที่แสดงฉลากไม่ถูกต้อง แบ่งตามประเภทผลิตภัณฑ์สุขภาพได้ดังนี้

- 3) ผลิตภัณฑ์อาหาร
  - 3.1) จำนวนร้านชำที่พบผลิตภัณฑ์อาหารแสดงฉลากไม่ถูกต้อง..... ร้าน
  - 3.2) จำนวนผลิตภัณฑ์อาหารที่พบแสดงฉลากไม่ถูกต้อง..... รายการ
- 4) ผลิตภัณฑ์ยา
  - 4.1) จำนวนร้านชำที่พบผลิตภัณฑ์ยาแสดงฉลากไม่ถูกต้อง..... ร้าน
  - 4.2) จำนวนผลิตภัณฑ์ยาที่พบแสดงฉลากไม่ถูกต้อง..... รายการ
- 5) ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง
  - 5.1) จำนวนร้านชำที่พบผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางแสดงฉลากไม่ถูกต้อง..... ร้าน
  - 5.2) จำนวนผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่พบแสดงฉลากไม่ถูกต้อง..... รายการ
- 6) ผลิตภัณฑ์วัตถุอันตราย
  - 6.1) จำนวนร้านชำที่พบผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายแสดงฉลากไม่ถูกต้อง..... ร้าน
  - 6.2) จำนวนผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่พบแสดงฉลากไม่ถูกต้อง..... รายการ
- 7) ผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์
  - 7.1) จำนวนร้านชำที่พบผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์แสดงฉลากไม่ถูกต้อง..... ร้าน
  - 7.2) จำนวนผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ที่พบแสดงฉลากไม่ถูกต้อง..... รายการ

(ตัวอย่าง) แบบบันทึกการแจ้งข้อมูลการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพ

วันที่พบโฆษณา.....เวลา.....

สื่อโฆษณาที่พบ (เลือกเพียง 1 หัวข้อ)

อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์..... (ระบุ url) อีเมล.....

โทรทัศน์ ช่อง.....เวลาที่เผยแพร่.....

รายการ.....ผู้ดำเนินรายการ.....

วิทยู คลื่นความถี่.....สถานี.....เวลาที่เผยแพร่.....

รายการ.....ผู้ดำเนินรายการ.....จังหวัดที่พบ.....

สื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสืออื่น ๆ

ชื่อสื่อสิ่งพิมพ์.....ระบุวันที่ ฉบับที่ และหน้า.....

คอลัมน์.....

ใบปลิว/ แผ่นพับ แค็ตตาล็อก

ชื่อสื่อสิ่งพิมพ์.....สถานที่พบ.....

สื่ออื่น ๆ โปรดระบุรายละเอียด.....

หลักฐานที่ท่านแนบมาพร้อมนี้ได้แก่.....

ชื่อผลิตภัณฑ์.....ผู้ผลิต - นำเข้า/ ผู้จัดจำหน่าย.....

ที่อยู่/ การติดต่อผู้ผลิต - ผู้นำเข้า/ ผู้จัดจำหน่าย.....

ข้อความโฆษณาหรือรายละเอียดเกี่ยวกับความผิดที่สงสัย

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่.....

หมายเหตุ : ความผิดที่สงสัย ได้แก่

1. เนื้อหาไม่ตรงตามชนิดของผลิตภัณฑ์ เช่น อาหาร เครื่องสำอาง ไม่สามารถกล่าวอ้างว่าวินิจฉัย บำบัด บรรเทา รักษาหรือป้องกันโรคหรือความเจ็บป่วยได้
2. โอ้อวด คือ ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ

(ตัวอย่าง) แบบรายงานการเฝ้าระวังการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ชื่อหน่วยงาน (สตอ./ รพ.สต./ สนอ.).....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ลำดับที่	ชื่อผลิตภัณฑ์	สื่อโฆษณา					วันที่ - เวลา/ฉบับที่	ภาพหรือข้อความ โฆษณาที่อาจเป็น การฝ่าฝืนกฎหมาย
		ประเภท	ชื่อ/ ยี่ห้อ	เจ้าของ/ บรรณาธิการ	ที่อยู่/ เบอร์โทร. ที่สามารถติดต่อได้			
1		☐ เคเบิ้ลทีวี						
		☐ วิทยุชุมชน						
		☐ หนังสือพิมพ์						
		☐ วารสาร						
		☐ แผ่นพับ/ โปสเตอร์						
		☐ เคเบิ้ลทีวี						
2		☐ วิทยุชุมชน						
		☐ หนังสือพิมพ์						
		☐ วารสาร						
		☐ แผ่นพับ/ โปสเตอร์						
		☐ เคเบิ้ลทีวี						
		☐ วิทยุชุมชน						
3		☐ หนังสือพิมพ์						
		☐ วารสาร						
		☐ แผ่นพับ/ โปสเตอร์						

-ลับ-

(ตัวอย่าง) แบบบันทึกการรับเรื่องร้องเรียน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ.....

1.วันที่รับ.....เวลา.....น. ช่องทางที่ร้องเรียน ☐ จดหมาย ☐ โทรสาร ☐ โทรศัพท์ ☐ มาพบด้วยตนเอง ☐ อื่น ๆ ระบุ.....	
2.ผู้ร้องเรียน ชื่อ-สกุล.....อายุ.....ปี บัตรประจำตัวเลขที่..... ออกให้โดย.....ที่อยู่..... e-mail address..... โทรศัพท์.....	
3.ประเด็นที่ร้องเรียน ☐ อาหาร ☐ ยา ☐ เครื่องมือแพทย์ ☐ เครื่องสำอาง ☐ วัตถุอันตราย ☐ วัตถุเสพติด ☐ อื่น ๆ.....	
4.เรื่อง.....	
5.รายละเอียด (อาจแนบบันทึกรายละเอียดเพิ่มเติมในกรณีมีข้อมูลหรือรายละเอียดมาก) .... ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อเท็จจริงที่ได้ยื่นร้องเรียนต่อสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ.....เป็นความจริงทุกประการ และขอรับผิดชอบต่อข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นทั้งหมด และข้าพเจ้ารับทราบว่าการนำความเท็จมาร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่ ซึ่งทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาฐานแจ้งความเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ลงชื่อ.....ผู้ร้องเรียน (.....) รับเรื่องโดย ลงชื่อ..... (.....) ตำแหน่ง.....	
6. หลักฐานเบื้องต้นที่ได้ยื่นประกอบคำร้องเรียน ดังนี้ (ถ้ามี) ☐ จดหมาย ☐ เทปบันทึกเสียง ☐ เอกสารหรือรูปภาพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ☐ แผ่นซีดี ☐ อื่น ๆ ..... ☐ ตัวอย่างผลิตภัณฑ์.....จำนวน..... หมายเหตุ กรณีเป็นการร้องเรียนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ โปรดระบุ เลขทะเบียนตำรับ เลขที่ใบรับแจ้ง หรือเลขสารบบอาหาร ชื่อผลิตภัณฑ์ รุ่นการผลิต (Lot No.) ครั้งที่ผลิต (Batch No.) วันที่ผลิต วันหมดอายุ สถานที่ผลิต (ถ้ามี)	
7. การพิจารณาเบื้องต้น ☐ ติดต่อกลับผู้ร้องฯ เพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติม ☐ โอนสายให้นักวิชาการตอบ ☐ ชี้แจงให้ทราบด้วยวาจา ☐ อื่น ๆ ระบุ..... .... ลงชื่อ.....ผู้ดำเนินการ	
เรียน สาธารณสุขอำเภอ.....เห็นควรดำเนินการดังนี้ ☐ แจ้งเจ้าหน้าที่ สสจ..... ดำเนินการต่อไป ☐ มอบหมาย.....ดำเนินการ ☐ ยุติเรื่อง ☐ อื่น ๆ..... ลงชื่อ..... (.....) วันที่.....	คำสั่งผู้บังคับบัญชา ☐ ทราบ ยุติเรื่อง ☐ ดำเนินการตามเสนอ ☐ อื่น ๆ..... ลงชื่อ..... (.....) ตำแหน่งสาธารณสุขอำเภอ..... วันที่.....

(ตัวอย่าง) แบบรายงานการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่

ชื่อหน่วยงาน (สสอ./ รพ.สต./ สนอ.) .....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

การดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค	มี	ไม่มี	รายละเอียด
ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ			
1. รวบรวม และจัดทำฐานข้อมูลที่สำคัญในพื้นที่ชุมชน เช่น สถานที่จำหน่าย สถานที่ผลิต ร้านค้า รถเร่ ตลาดนัด ตลาดคลองถม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตรวจสอบและเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน			มีร้านค้า ร้านชำ จำนวน.....แห่ง มีตลาดนัด จำนวน.....แห่ง
2. ตรวจสอบฉลาก การแสดงสรรพคุณบนฉลาก ลักษณะทางกายภาพของผลิตภัณฑ์ (สีและกลิ่น) ตลอดจนความเหมาะสมของบรรจุภัณฑ์ และการเก็บรักษา			ตรวจ.....รายการ ผ่าน.....รายการ
3. เฝ้าระวังการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีข้อความบ่งบอกถึงความโอ้อวดเกินจริง และอาจเกิดอันตรายตามเคเบิลทีวี วิทยุชุมชน หนังสือพิมพ์ วารสาร แผ่นพับ และโบชัวร์			ตรวจ.....รายการ ผ่าน.....รายการ
4. เพิ่มองค์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพในเรื่องการเลือกซื้อ เลือกบริโภค ที่ถูกต้อง และขั้นตอนการติดตาม ตรวจสอบเฝ้าระวัง ตลอดจนการจัดการกับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ให้แก่กลุ่ม อสม. ครู/ นักเรียน อย.น้อย กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน และผู้นำชุมชน เป็นต้น			จำนวน.....กิจกรรม ชื่อกิจกรรม..... ชื่อกิจกรรม..... ชื่อกิจกรรม..... ชื่อกิจกรรม.....
5. จัดทำแผนสุขภาพชุมชนด้านคุ้มครองผู้บริโภค ด้านสาธารณสุข/ อาหารปลอดภัย			แผนสุขภาพชุมชนด้าน..... .....
6. การรับเรื่องร้องเรียน/ รับแจ้งปัญหา			จำนวน.....เรื่อง

หมายเหตุ สสอ. รวบรวมรายงานเสนอ สสจ. 2 ครั้ง/ ปี หรือทุก 6 เดือน

คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ที่ 6/2521

ว่าด้วยระเบียบเกี่ยวกับ

การยัด आयัด และการถอนการยัด, आयัด

เพื่อให้การยัด การ आयัด สิ่งควบคุมที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือสงสัยว่าไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือสงสัยว่าอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ตลอดทั้งการถอนการยัด การถอนการ आयัด ได้เป็นไปอย่างถูกต้องโดยหลักปฏิบัติเดียวกัน จึงวางระเบียบไว้เป็นแนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

หมวด 1

ความทั่วไป

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบการยัด आयัด และการถอนการยัด, आयัด

ข้อ 2. ในระเบียบนี้

(1) การยัด คือ การนำวัตถุ เอกสารหรือของกลาง เพื่อเป็นหลักฐาน ประกอบในการดำเนินการตามกฎหมาย โดยนำมาเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา หรือสถานที่ราชการที่กำหนดไว้ได้แก่ สถานีตำรวจ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ฯลฯ

(2) การ आयัด คือ การเก็บรักษาวัตถุ เอกสารหรือของกลาง เพื่อเป็นหลักฐาน ประกอบในการดำเนินการตามกฎหมาย โดยมอบให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นผู้เก็บรักษา โดยมีเงื่อนไขให้ของกลางนั้นอยู่ในสภาพเดิม ห้ามเคลื่อนย้าย ห้ามนำไปจำหน่าย จ่าย แจก และห้ามทำลาย หรือทำให้ขาดเสียหายชำรุด ลบเครื่องหมายที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำไว้ ทั้งนี้จนกว่าจะได้มีคำสั่งเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น

ข้อ 3. ให้ยัดหรือ आयัด ในกรณีที่มีการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

ข้อ 4. กรณีจะทำการยัดหรือ आयัด สิ่งใดไว้ ให้พิจารณาจากความจำเป็นที่จะต้องยัดหรือ आयัด และให้พิจารณาจากสภาพของของกลาง ความสะดวกในการขนย้าย และเหตุผลอื่น ๆ ประกอบด้วย

หมวด 2

การยึด,อายัด

ข้อ 5. การดำเนินการเกี่ยวกับการยึด อายัด ณ สถานที่ประกอบธุรกิจ ยานพาหนะ ที่สาธารณะทั่วไป

(1) การยึดหรืออายัดจะต้องกระทำต่อหน้าเจ้าของ หรือผู้ครอบครองหรือตัวแทนโดยทำบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกครั้ง และมีพยานอื่นรู้เห็นอย่างน้อย 1 คน นอกเหนือจากพนักงานเจ้าหน้าที่

(2) สิ่งที่จะยึดหรืออายัดให้ห่อหรือบรรจุหีบห่อและปิดผนึกให้เรียบร้อย ของที่ไม่สามารถห่อหรือบรรจุหีบห่อได้ให้เขียนหรือทำเครื่องหมายไว้ที่สิ่งของนั้น

(3) ให้ระบุข้อความต่อไปนี้ที่หีบห่อทุกห่อ

ก. ชื่อและที่ตั้งสถานที่ของผู้ประกอบธุรกิจนั้น

ข. ชื่อสิ่งที่ยึดหรืออายัดพร้อมทั้งปริมาณ, วันที่ยึดหรืออายัด

ค. ระบุเลขที่ หรืออักษรของครั้งที่ผลิต เลขวิเคราะห์ วันเดือนปีที่หมดอายุการใช้ เลขทะเบียนตำรับ หรือตำรายา อื่น ๆ ถ้ามีปรากฏแสดงบนฉลาก

ง. ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองหรือตัวแทน และพยานลงชื่อกำกับไว้ที่หีบห่อ สิ่งของที่ยึดหรืออายัด และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำการยึดหรืออายัดลงชื่อกำกับที่หีบห่ออย่างน้อย 2 คน

(4) ให้ทำบันทึกยึดหรืออายัด และมอบสำเนาบันทึกดังกล่าวให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองหรือตัวแทน 1 สำเนา

(5) ให้บันทึกข้อความดังต่อไปนี้ไว้ในบันทึกอายัด คือให้รักษาสีของที่ถูกอายัดนี้ไว้ให้อยู่ในสภาพเดิม ห้ามเคลื่อนย้าย ห้ามจำหน่าย จ่าย แจก เอาไปเสีย ทำลาย หรือทำให้สูญหาย หรือทำให้เสื่อมค่าหรือไร้ประโยชน์ และห้ามทำให้ขาด เสียหาย ชำรุดหรือลบ ซึ่งเครื่องหมายหรือคำหน้าที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำไว้ทั้งนี้จนกว่าจะได้มีคำสั่งให้เปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น

(6) การทำบันทึกให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำบันทึกการยึดหรืออายัดตามแบบฟอร์มของทางราชการและให้ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองหรือตัวแทน ที่สิ่งของถูกยึดหรืออายัดทราบข้อความในบันทึกนั้น แล้วลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน กรณีบุคคลดังกล่าวไม่ยอมลงชื่อรับรองบันทึกที่ทำขึ้นให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดบันทึกต่อท้ายบันทึกการยึดอายัดระบุว่าไม่ยอมลงชื่อแล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ลงชื่อเป็นพยานไม่น้อยกว่า 2 คน

ข้อ 6. การดำเนินการตรวจยึด,อายัด, ผ่านด่านศุลกากร

(1) ให้สารวัตรอาหารและยาประจำด่านศุลกากรทำการตรวจสอบใบอนุญาตนำเข้า ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยา, ฉลาก, เอกสารกำกับยา และใบวิเคราะห์ (ในกรณีที่เป็นยา) หรือตรวจสอบใบอนุญาตนำเข้า, ฉลาก และใบวิเคราะห์ (ในกรณีที่เป็นเคมีภัณฑ์ที่เป็นยา) หรือตรวจสอบใบอนุญาตนำเข้า ฯ เลขทะเบียนอาหาร, ใบสำคัญการขึ้นทะเบียน และฉลาก (ในกรณีที่เป็นอาหารที่ควบคุมหรือสิ่งควบคุมอื่นๆ)

(2) กรณีผลการตรวจสอบเป็นการถูกต้อง ให้สารวัตรอาหารและยาตรวจปล่อยสิ่งควบคุมปฏิบัติตามพิธีการศุลกากรต่อไป

(3) กรณีผลการตรวจสอบไม่ถูกต้อง ให้ทำการยึดหรืออายัด โดยปฏิบัติตามพิธีการศุลกากรแล้วดำเนินการดังนี้

ก. การยึดให้นำของกลางมาเก็บไว้ที่กองสารวัตร

ข. การอายัดให้ทำการอายัดไว้ที่สถานที่นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรของผู้นำเข้า วิธีการอายัดให้เป็นไปตามข้อตกลงกับกรมศุลกากรหรือคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ค. การยึดหรืออายัดให้อนุโลมปฏิบัติตามข้อ 5(4) (5) (6) แต่ตัวแทนของผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองต้องแสดงหลักฐานการรับมอบอำนาจด้วย ถ้าในกรณีที่ด่านศุลกากรนั้น ๆ มีพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เพียงคนเดียวก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่คนนั้นกระทำการหรือลงนามในเอกสารเพียงคนเดียวก็ถือว่าถูกต้องสมบูรณ์

หมวด 3

การถอนการยึด, ถอนการอายัด

ข้อ 7. การถอนการยึด ถอนการอายัด ให้ปฏิบัติดังนี้

(1) ให้ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้รับใบอนุญาตเกี่ยวกับสิ่งของที่ถูกยึด หรืออายัดแจ้งขอถอนการยึดหรืออายัดเป็นหนังสือต่อสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(2) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จะอนุมัติให้ถอนการยึดหรืออายัดได้ต่อเมื่อสาเหตุแห่งการถูกยึดหรือถูกอายัดนั้น เป็นเรื่องไม่ร้ายแรงและไม่น่าจะกระทบกระเทือนส่งผลร้ายต่อประชาชนทั้งสาเหตุแห่งการนั้นได้รับการแก้ไขโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว

(3) ในกรณีที่ให้มีการแก้ไขสาเหตุของการถูกยึด หรืออายัดได้ให้ปฏิบัติดังนี้

ก. กรณียึด อายัด ณ สถานที่ประกอบธุรกิจ, ยานพาหนะ ที่สารวัตรจะทั่วไปให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไปควบคุมการแก้ไข การเคลื่อนย้าย ตลอดจนตรวจจำนวน และสภาพความเรียบร้อยประการอื่น เมื่อถูกต้องแล้วให้เสนอสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เพื่อพิจารณาสั่งการตาม (2)

ข. กรณียึด आयัด ผ่านด่านศุลกากร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ
การแก้ไข จำนวน และสภาพความเรียบร้อยประการอื่นว่าถูกต้องหรือไม่ แล้วเสนอสำนักงาน
คณะกรรมการอาหารและยาเพื่อพิจารณาสั่งการตาม (2)

ข้อ 9. ให้กองสารวัตรดำเนินการปฏิบัติตามระเบียบนี้

คำสั่งที่ขัดแย้งกับคำสั่งฉบับนี้ ให้ถือคำสั่งฉบับนี้เป็นหลักปฏิบัตินับตั้งแต่วันที่ลงนาม
ในคำสั่งฉบับนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 9 มกราคม 2521

(นายแพทย์ประกอบ วิศาลเวทย์)

เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข

" คบ. ท้าวไกล แก้ไขติดตาม วางแผนประสานงาน บูรณาการงานคุ้มครอง "

จัดทำโดย

กองส่งเสริมงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น (กอง คบ.)

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข